

28902

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE FILOLOGIE

AMITA BHOSE

Engl. 1.

বাংলা শেখার বই

MANUAL DE LIMBA BENGALI

BUCUREȘTI 1988

BIBLIOTECA FACULTĂȚII
de
Limba și literatura română

Cota II 28902
Inventar 27081

II 28902

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE FILOLOGIE

Amita Bhose

MANUAL DE LIMBA BENGALI

BIBLIOTECA INSTITUTULUI DE LINGVISTICA
INVENTAR CĂRȚI Nr. 27081

București

- 1988 -

Prezentul manual este destinat studenților care frecventează cursul facultativ de limba bengali.

Textul a fost analizat în colectivul de catedră care s-a declarat de acord cu multiplicarea sa în actuala redactare, a fost avizat și aprobat de conducerea Facultății de Filologie și a Universității din București.

CUVINT INAINTE

Lucrarea de față, concepută ca un îndrumar al limbii bengali contemporane, se adresează studenților care frecventează cursul facultativ de limba bengali, pe care îl ținem la Universitatea din București din anul 1972.

Acest manual cuprinde 30 de lecții, însoțite de texte, elemente de cultură și civilizație, și exerciții. Informații suplimentare sînt adăugate în apendice. Primele patru lecții sînt consacrate scrierii și citirii. Semnele consoanelor compuse - ligaturile - sînt date în lecția a XVI-a, după ce studenții s-au familiarizat destul de bine cu semnele simple.

Acest manual cuprinde elementele gramaticale din Cursul de limba bengali, redactat de noi și editat la Universitatea din București în 1974 (reeditat în 1978). Am adăugat acum explicații mai amănunțite, pe care le-am crezut necesare pe baza experienței pedagogice dobîndite în anii care au trecut de la redactarea acelui curs. De asemenea, am adăugat două lecții despre topică și, respectiv, sintaxă.

În acest manual am dat un inventar de termeni și expresii idiomatice. Ținînd seamă de dorința studenților de a conversa în bengali, am redactat textele în spiritul limbii vorbite, și astfel am inclus elementele specifice ale limbii bengali, precum și neregularitățile gramaticale. Pe scurt, am încercat să redactăm un manual al limbii standard bengali.

O caracteristică a limbii bengali, constă în a avea două tipuri de conjugare și declinare - unul folosit în literatura clasică, celălalt în limba contemporană scrisă și vorbită. Lecțiile din acest

manual tratează gramatica limbii vorbite și a limbii literare curente; în lecția a XXVII-a sînt prezentate formele gramaticale clasice.

Manualul este redactat, așa cum am menționat mai sus, pentru a fi folosit la cursul facultativ. El poate fi folosit și fără profesor de către persoanele familiarizate cu fonetica și ortografia limbilor moderne indiene. Intrucît cursul facultativ nu este un curs intensiv, în cadrul căruia s-ar fi putut stabili un dialog permanent între profesor și studenți, am dat explicații cît mai ample la care studenții pot să apeleze în afara orelor de curs. De aceea, se recomandă ca ei să ia cunoștință de explicațiile gramaticale înainte de a veni la curs. Textele vor fi citite și exercițiile vor fi făcute în orele de curs sub îndrumarea profesorului. Notele gramaticale și cele de cultură și civilizație au fost incluse mai ales pentru cei care vor învăța singuri; cursanții vor profita de informații mai ample.

De asemenea, cursanții vor avea avantajul de a conversa în bengali. Este indicat ca studenții să folosească vocabularul și regulile gramaticale însușite în lecțiile anterioare. Pentru a se sustrage influenței limbii române, în limitele posibilului, ei trebuie să încerce de la bun început să gîndească în bengali și să construiască enunțuri conform structurii acestei limbi. Adaptarea la o nouă structură lingvistică fiind grea la început, îi sfătuim pe studenți să nu se afiască să vorbească sau să scrie în bengali. Greșelile lor ne vor da prilejul să le înlăturăm confuziile. Cu cît un student va înfrîna mai multe dificultăți în exprimare, cu atît va avea mai multe posibilități de a-și îmbogăți cunoștințele.

Textele din lecțiile a IX-a - a XXVI-a constituie o povestire, al cărei personaj principal este un elev din Calcutta. Propria noastră experiență ne-a relevat că, indiferent de vîrsta la care începi să înveți o limbă străină, te întorci oarecum în copilărie. De aceea, am prezentat lumea unui copil bengalez. De altminteri, limbajul unui copil este mai simplu, mai pur și neinfluențat de limba străină în com-

parație cu limbajul folosit de oamenii maturi. În acest scop am și prezentat atmosfera unei case bengaleze cu aspectele sociale și culturale specifice vieții ootidiene bengaleze.

Astfel, am oferit studenților posibilitatea de a-și însuși vocabularul legat de viața ootidiană a poporului din această parte a Indiei. Pentru a fixa cuvintele, cele mai frecvente se repetă în aproximativ cinci lecții. Formele substantivale și verbale au fost repetate ori de câte ori a fost necesar. După ce a fost format un bagaj de cuvinte necesare - un nucleu de vocabular -, am introdus treptat termeni referitori la literatură, cultură și civilizație. Lecțiile a X-a, a XX-a și a XXX-a recapitulează cunoștințele anterioare. Lungimea și complexitatea textelor sporesc treptat, fiindcă pe parcurs crește și puterea de asimilare a studentului. Textele bengali care însoțesc ultimele lecții au fost scrise în stil cursiv grafic.

Am exclus problemele legate de semantică și formarea cuvintelor compuse, pentru că unele din ele au fost abordate în Studiul introductiv al Dictionarului bengali-român alcătuit de noi și editat de Universitatea din București în 1985, iar altele vor fi tratate în manualul de sancrită pe care îl pregătim. De asemenea, nu am insistat asupra foneticii, pentru că indicațiile de pronunție au fost date exhaustiv în dicționar.

Acest manual se adresează studenților din primii doi ani ai cursului facultativ; în ultimul an studenții vor putea citi, sub îndrumarea profesorului și cu ajutorul dicționarului, texte literare clasice și contemporane.

x

x   x

Manualul de față pare a fi primul îndrumar al limbii bengali vorbite pentru studenții străini. Experiența noastră didactică, dobândită la Universitatea din București, ne-a oferit posibilitatea de a forma o metodologie a predării limbii bengali cursanților străini.

Lecciónile au fost predate la curs și completate pe baza experienței, ținând cont uneori și de sugestiile studenților. Modelul acesta poate fi adaptat, cu modificări necesare, de către alte centre de predare. Folosim această ocazie ca să mulțumim conducerii Universității din București pentru a ne fi oferit această posibilitate. Totodată ne aducem aminte cu plăcere că interesul tot mai sporit al studenților români pentru limba bengali ne-a inspirat și ne-a determinat să redactăm această lucrare.

Mulțumim colegilor prof.dr. Lucia Wald, conf.dr. Vladimír Drimba și asist. Ion Petrescu pentru a ne împărtăși părerile lor de specialist asupra acestei lucrări. De asemenea îi mulțumim fostului nostru student arh. Alexandru Chitul pentru ilustrarea textului cu desene.

În încheiere, ne permitem să-l parafrazăm pe Ramakṛṣṇa Paramahansa, care susținea că nici o cale nu este ținută, și subliniem faptul că orice manual este doar un drum spre învățarea unei limbi. Adevărata însușire a limbii începe numai atunci când învățăcelul nu mai are nevoie de manual.

LISTA ABRVIERILOR

ac. - acuzativ	nom. - nominativ
adj. - adjectiv	num. - numeral
adj.calif. - adjectiv calificativ	pl. - plural
adj.demonstr. - adjectiv demonstrativ	postp. - postpoziție
adv. - adverb	pers.I. - persoana I
beng. - bengali	pers.a II-a - persoana a II-a
con. - conjuncție	pers.a III-a - persoana a III-a
cuv.per. - cuvinte perechi	pro. - pronunțare
engl. - engleză	pron. - pronume
fr. - franceză	pron.demonstr. - pronume demonstrativ
gen. - genitiv	pron.pers. - pronume personal
interj. - interjecție	rom. - română
lit. - literalmente	s. - substantiv
loc. - locativ	sg. - singular
n.pr.f. - nume propriu feminin	vb. - verb
n.pr.m. - nume propriu masculin	vb.comp. - verb compus
	arh. - arhaic

প্রথম পাঠ

LECTIA I

ALFABETUL

বর্ণমালা

1.1. Sistemul alfabetic al limbii bengali, provenit din cel al limbii sanscrite, este bazat pe principii fonetice. Fiecare literă din alfabetul limbii bengali este reprezentarea grafică a unui sunet. În ordinea alfabetică, grafemele pentru vocale, toate grupate la un loc, precedă cele pentru consoane. În bengali litera se numește warna⁺, alfabetul se numește varṇamālā, "ghirlanda literelor".

1.2. Vocalele স্বরবর্ণ

Vocală se numește svara "cel care stă singur", adică sunetul care poate fi articulat fără ajutorul unui alt sunet. Locul articulării vocalelor, conform gramaticii clasice indiene este indicat mai jos. Teoretic limba bengali păstrează 12 vocale din alfabetul sanscrit. Semnele sînt însă diferite, iar pronunțarea unor litere se deosebește de pronunțarea lor în sanscrită. Dăm mai jos un tabel al vocalelor împreună cu indicații de transliterare și pronunție. Sistemul de transliterare a limbii sanscrite, adoptat pentru limbile moderne indiene, este altul decît sistemul transcrierii fonetice a limbilor europene.

+ . Rostul semnelor diacritice va fi explicat în cursul acestei lecții și al celei următoare.

VOCALELE

Sciere de mînă:

অ আ ই ঈ
 উ ঊ ঋ ঌ
 এ ঐ ও ঔ

Sciere de tipar:

অ আ ই ঈ
 উ ঊ ঋ ঌ
 এ ঐ ও ঔ

Semnul grafic	Notarea lui în transliterație	Categoria fonetică	Indicații de pronunțare
1.	a	guturală	ca în engl. <u>law</u> , între <u>a</u> și <u>o</u> românești
2.	ā	guturală	ca <u>a</u> din <u>oasă</u> , <u>mamă</u>
3.	i	palatală	<u>i</u> scurt (<u>hrasva i</u>) în unele cuvinte
4.	ī	palatală	<u>ī</u> lung (<u>dīrgha i</u>) cele două vocale se pronunță ca în rom. <u>zi</u> , în altele mai lung ⁺
5.	u	labială	<u>u</u> scurt (<u>hrasva u</u>) în unele cuvinte
6.	ū	labială	<u>ū</u> lung (<u>dīrgha u</u>) cele două feluri de u se pronunță ca în rom. <u>bun</u> , în altele mai lung ⁺
7.	ṛ	cerebrală	se pronunță <u>ri</u>
8.	ṛ	dentală	se pronunță <u>lri</u> în sar. și <u>li</u> în beng.
9.	e	gutural-palatală	ca în rom. <u>oe</u>
10.	ai	gutural-palatală	ca în rom. <u>oi</u>
11.	o	gutural-labială	ca în rom. <u>tot</u>
12.	au	gutural-labială	ca în rom. <u>bou</u>

Litera nu apare în nici un cuvânt bengalez. Totuși gramaticienii clasici bengalezi au păstrat acest semn în alfabetul bengalez pentru a respecta tradiția limbii sanscrite.

Transliterația vocalelor și se face după pronunțarea lor în sanscrită. Conform gramaticii sanscrite, diftongii sînt incluși între vocale.

+ . Vezi indicațiile de la lecția a III-a.

1.4. Consoanele কণ্ঠ্য

În bengali consoană se numește vyañjana "cel care nuanțează". Sînt 40 de litere consonantice. Pronunțarea fiecărei litere este însoțită de vocala অ /a/ cu excepția ultimelor patru, astfel fiecare semn grafic, atît vocalic cît și consonantic, reprezintă ote o silabă.

Primele 25 de consoane sînt oclusive - sparsā-varṇa (sparsā-atingere); pronunțarea lor comportă fricțiunea organelor de articulare. După locul de articulare, aceste 25 de consoane se împart în cinci clase: guturală (kanṭhya), palatală (tālavya), cerebrală (mūrdhanya), dentală (dantya) și labială (oṣṭhya). Fiecare clasă (varga) cuprinde ote cinci litere, dintre care primele două sînt surde (aghosa), iar ultimele trei sînt sonore (ghosa); ultima literă din fiecare clasă este nazală (nāsikya). În fiecare clasă, a doua consoană reprezintă sunetul aspirat al primei consoane; de asemenea, a patra consoană reprezintă sunetul aspirat al celei de a treia. Prima și a treia consoană din fiecare clasă sînt neaspirate (alpaprāṇa - lit. puțină suflare); a doua și a patra consoană din fiecare clasă sînt aspirate (mahāprāṇa - lit. multă suflare). Articularea consoanelor asiprate este însoțită de o emisiune de aer, consoanele respective dînd impresia că sînt urmate de ceva asemănător cu h.

Ultimele 15 litere vor fi discutate în lecția următoare.

1.5. Scriere și pronunțare

I. Guturale - কণ্ঠ্য বর্ণ - pronunțate prin atingerea părții posterioare a limbii de palatal moale.

Semnul grafic	Etapile intermediare grafice	Notarea lui în transliterație	Indicația de pronunțare
1. क	८ २ ३ ४ क	ka	ca în rom. <u>corn</u>
2. ख	५ ६ ७ ८ ^x ख	kha	<u>k</u> aspirat
3. ग	९ ^x १० ^x ११ ^x ग	ga	ca în rom. <u>gară</u>
4. घ	१२ १३ १४ घ	gha	<u>g</u> aspirat
5. ङ	१५ १६ १७	ṅa	ca în engl. <u>song</u> , fără să se audă g de la sfârșit

Dacă o consoană este însoțită de o altă vocală, g final trebuie înlocuit de acea vocală la transliterație. Dacă într-un cuvânt o consoană este rostită fără ajutorul unei vocale, de ex. 'k', se pune un semn ˘ (hasanta) sub semnul acestei consoane, de ex. Această regulă este însă facultativă.

Cuvinte cu consoane guturale

एक /ek/ pron. ~~ek~~ - num. unu आथ /ākh/ - g. trestie de zahăr

II. Palatale - जलव्य वर्ग - pronunțate prin atingerea părții anterioare a limbii de cerul gurii (palatul dur).

Semnul grafic	Etapile intermediare grafice	Notarea lui în transliterație	Indicația de pronunțare
6. च	१८ १९ २० च	ca	ca în rom. <u>ce</u> , dar ou limba mai mult spre <u>gingie</u>
7. छ	२१ ^x २२ छ	cha	aspirat
8. ज	२३ ^x २४ ज	ja	ca în rom. <u>geam</u>
9. झ	२५ २६ २७ ^x झ	jha	aspirat
10. ञ	२८ ^x २९ ञ	ṇa	ṇa

CONSOANELE

Sciere de tipar:

ক	খ	গ	ঘ	ঙ
চ	ছ	জ	ঝ	ঞ
ট	ঠ	ড	ঢ	ণ
ত	থ	দ	ধ	ন
প	ফ	ব	ভ	ম
য	র	ল	ব	শ
ষ	স	হ	ড়	ঢ়
য়	ৎ	ং	ঃ	ৎ

Scriere de mîinǎ:

SIBILANTE		INTERMEDIARE		NEASPIRATE						SURDE			
r	s	z	n	r	s	z	n	r	s	z	n		
				ASPIRATE									
				r	s	z	n	r	s	z	n		
				NEASPIRATE						SONORE			
r	s	z	n	r	s	z	n	r	s			z	n
				ASPIRATE									
				r	s	z	n	r	s	z	n		
				NAZALE									
r	s	z	n	r	s	z	n	r	s	z	n		
				OCCLUSIVE									

Litera জ় poate fi scrisă ca জ় în scrierea cursivă, dar la început nu este recomandabil ca studenții să scrie forma aceasta.

Consoana ঙ় este întrebuințată în foarte puține cuvinte păstrate din sanscrită, pronunțarea lor este indicată în Dictionarul bengali-român (Buc., 1985, p.XVII).

Un cuvânt cu o consoană palatală:

আজ় /āj/ - adv. azi

III. Cerebrale ঙ় ঙ় - pronunțate prin atingerea vârfului limbii de cerul gurii (palatul dur); excepție - ঙ় /ŋ/ .

Semnul grafic	Etapale intermediare grafice	Notarea lui în transliterație	Indicații de pronunțare
11. ট	- * ট় * ট়	ṭa	oa în engl. <u>oat</u>
12. ঠ	- * ঠ় * ঠ়	ṭha	ট aspirat
13. ড	- * ড় * ড়	ḍa	oa în engl. <u>dog</u>
14. ঢ	- * ঢ় * ঢ়	ḍha	ড aspirat
15. ন	• ~ * ন় * ন়	ṇa	oa în rom. <u>nu</u>

În bengali ঙ় cerebral este pronunțat la fel ca ঙ dental; semnul grafic pentru ঙ se folosește numai în scrierea cuvintelor păstrate din sanscrită.

Litera   se scrie cursiv   .

Cuvinte cu consoane cerebrale

আট /āt/ - num. opt   টক /ṭak/ - adj. acru

IV. Dentale दन्त वर्ग - pronunțate prin atingerea vârfului superior al limbii de partea posterioară a incisivilor superiori.

Semnul grafic	Etapale intermediare grafice	Notarea lui în transliterație	Indicații de pronunțare
16. त	• ३* त	ta	ca în rom. <u>tată</u>
17. थ	• १ २ थ* थ	tha	थ aspirat
18. द	- * १ २ द	da	ca în rom. <u>da</u>
19. ध	- १ २ ध* ध	dha	ध aspirat
20. न	• १ २ न* न	na	ca în rom. <u>nu</u>

Diferența dintre semnele grafice ale nazalelor dentale și celebrale: la न (n dental) curba este mai rotundă și mai spre în jos, pe când la ण (n cerebral) curba este mai ascuțită și mai spre în sus; न (n dental) are linioară deasupra; iar ण (n cerebral) nu are.

Cuvinte cu consoane dentale :

दई /dai/ pro. doi - s. iaurt
नथ /nakh/ pro. nokh - s. unghie

V. Labiale उच्चा वर्ग - pronunțate prin occluziunea produsă de cele două buze.

Semnul grafic	Etapale intermediare grafice	Notarea lui în transliterație	Indicații de pronunțare
21. प	↓ १* २ प* प	pa	ca în rom. <u>pat</u>
22. फ	• १ २ फ	pha	फ aspirat
23. ब	- १ २ ब	ba	ca în rom. <u>bun</u>
24. भ	• १ २ भ* भ	bha	भ aspirat
25. म	- १ २ म म	ma	ca în rom. <u>mamă</u>

Sunetul φ /pha/ este deosebit de f .

Cuvinte cu consoane labiale :

বাঁ /bai/	pro. boi - g. carte	গম /gam/	- g. grâu
আম /ām/	- g. mango	মদ /mad/	- g. vin
		মন /man/	- g. minte

Exerciții

1. Citiți și transliterați literele următoare :

(i) অ এ ঝ ঙ ও ঐ ঔ ঐ ঐ ঐ ঐ ঐ

(ii) ব ক খ গ ঘ ঙ চ ছ জ ট

ঠ দ ন ত থ দ ড ড ড ড ড ড ড

2. Traduceți în bengali :

laurt, al, grâu, opt, acest, unghie, vin, trestie de
zahăr, acea, ofi, carte, azi, unu, mango, acru.

দ্বিতীয় পাঠ

LECTIA A II-a

ALFABETUL বর্ণমালা

(continuare)

2.1. Consoanele a 26-a — a 29-a sînt numite intermediare (antahstha), pentru că ele se află între consoanele oclusive (prima - a 25-a)  i sibilante (usma - a 30-a - a 33-a). Consoanele য় /ya/  i ব /va/ - a 26-a  i a 29-a - sînt socotite semivocale, după tradi ia sanscrită; în bengali însă y় /ya/ se pronun   la fel ca জ় /ja/  i ব় /va/ se pronun   la fel ca ব় /ba/. Consoanele র় /ra/  i ল় /la/ a 27-a  i a 28-a - sînt lichide (tarala)  i dentale (dantya) : র় /ra/ se pronun   prin atingerea v rfului limbii de gingia inferioară, iar ল় /la/ se pronun   prin atingerea v rfului limbii de gingia superioară.

Consoanele a 30-a — a 33-a sînt sibilante. După tradi ia limbii sanscrite, în alfabetul bengalez sînt păstrate grafeme pentru trei variante de   - palatal (t lavya), cerebral (m rdhanya)  i dental (dantya).  n realitate nu există sunetul   cerebral în bengali; în majoritatea cazurilor cele trei litere sînt pronunțate ca   ro-m nesc.  n anumite combina ii, at t   palatal, at t  i   dental sînt pronunțate ca   dental.

Consoanele a 34-a  i a 35-a sînt variante ale consoanelor cerebrale ড় / a/  i ঢ় / ha/. Aceste litere sînt pronunțate prin atingerea limbii de gingie; ঢ় / ha/ reprezintă varianta aspirată a sunetului reprezentat prin litera ড় / a/.

Consoana a 36-a reprezintă sunetul ya, și este numită "a intermediar" (antahstha a) . Consoana a 37-a, numită "ta tăiat" khanda ta, reprezintă sunetul t, neînsoțit de vocala a .

Consoanele a 38-a - a 40-a reprezintă accente. Consoana a 38-a, numită anusvār (pro. beng. onus-sar), nazalizează vocala pe care o însoțește, ca în engl. song. Consoana a 39-a, numită visarga (pro. beng. visargo), reprezintă accentuarea vocalei pe care o însoțește. Consoana a 40-a, numită candra-bindu 'lună și punct' nazalizează vocala pe care o însoțește, ca în fr. bon.

2.2. Scriere și pronunțare

	Semnul grafic	Etapale intermediare grafice	Transliterație	Indicații de pronunțare
26.	य	- ॠ ॡ य	ya	ca ॢ , în rom. <u>geam</u>
27.	र	र* र	ra	ca în <u>România</u> , dar mai puțin rulat
28.	ल	ॠ ॡ ल* ल	la	ca în rom. <u>lapte</u>
29.	व	- व	va	ca व , în rom. <u>bun</u>
30.	श	ॠ ॡ श* श श* श श	śa	ca în rom. <u>și</u>
31.	ष	ष* ष	ṣa	ca în rom. <u>și</u>
32.	अ	- ॠ ॡ* ॢ अ	śa	ca în rom. <u>și</u>
33.	ह	- ह* ह	ha	ca în rom. <u>hartă</u>
34.	ड	-* ॢ* ड	ḷa	vezi indicația de la începutul lecției
35.	ढ	-* ॣ* ढ	ḷha	
36.	य	य* य	ya	ca în engl. <u>boy</u>
37.	ट	ट* ट	t	

	Semnul grafic	Etapale intermediare grafice	Transli- terație	Indicații de pronunțare
38.	◌̣	◌ ◌ ^x ◌ ◌	ā/ā	vezi indicațiile
39.	◌̣ ◌̣	◌ ◌ ^x ◌ ◌ ◌̣	ḥ	de la începutul
40.	◌̣	◌ ◌ ^x ◌ → ◌	ā	lecției

Semnul ◌̣ /ā/ se pune deasupra literei pe care o însoțește
de ex. অ /ā/.
/ā/.

Pentru mai multe informații despre pronunțare vezi Studiul
introdusiv la Dicționarul bengali-român.

Vocalele românești 'ă' și 'i' precum și consoanele româ-
nești 'f', 'j', 'v', și 'z' nu au corespondente în bengali.

Cuvinte conținând consoanele intermediare și sibilante:

জল /jal/ -g. apă	খবর /khabar/ -g. veste
ফল /phal/ -g. fruct	বছর /bachar/ pro. bachor
কলম /kalam/ -g. peniță; stilou	শা -g. an
ঘর /ghar/ -g. cameră	এক শা /ek śa/ pro. xk șa
বন /van/ pro. bon -g. pădure	শা -g. o sută
কবর /kabar/ g. mormint	দাদ /dad/ -g. sece
	নয় /nay/ -g. nouă

Exerciții

1. Citiți și transliterați următoarele litere :

ব	র	ক	খ	বা	উ	ড়	ভ	ত	ঙ
গ	ল	শ	ঠ	হ	ম	স	খ	থ	ফ
য	য	য়	ষ	ঢ	প	দ	ঞ	ণ	ন
ছ	চ	ট	ঢ	জ	ং	ঃ	ও	২	

2. Traduceți în bengali :

apă, o sută, fruct, zece, carte, ofi, aeru, pădure, opt,
grâu, vin, an, unghie, veste, iaurt, mormint, așel, acest.

২৩য় পাঠ

LECTIA A III-A

অবজ্ঞান

COMBINATIA UNEI CONSOANEI CU O VOCALA (SEMNE GRAFICE)

3.1. In scrierea bengali, o vocală este scrisă prin două semne grafice. Semnele indicate în lecția I sînt folosite cînd o vocală reprezintă o silabă, de ex. এ, ও, আ, ব. Cînd o consoană însoțită de o vocală formează o silabă, de ex. মা (mamă), চিনি (zahăr) etc., atunci vocala este scrisă cu un alt semn grafic. Fiecare vocală de la আ/ā/ pînă la ও /au/ are, deci, un semn grafic scurt. Vocala অ/a/ nu are nici un semn scurt. Indicăm mai jos și în lecția următoare formele scurte ale vocalelor.

(1) আ-বাব- semnul scurt pentru আ/ā/ -r

মা /mā/ - g. mamă	মাস /mās/pro. mās - g. lună
পা /pā/ - g. picior	calendaristică
দাদা /dādā/- g. fratele mai mare	মাথা /māthā/ - g. cap
বাবা /bābā/ - g. tată	হাত /hāt/ - g. mînă
খাতা /khātā/- g. oalet	নাক /nāk/ - g. nas
ভাই /bhāi/ - g. frate	কান /kān/ - g. ureche
সাত /sāt/ - pro. șat	ভারত /bhārat/- g. India
num. șapte	বাংলা /bāmlā/ - g. Bengal; bengali
গান /gām/ - g. cîntec;	- adj. bengalez
muzică	ভাষা /bhāṣā/ - g. limbă (engl. language); limbaj;
অ /tā/ și ভা /bhā/ se scriu	stil
cursiv ও și respectiv ও.	

(ii) ই-কার- semnul scurt pentru ই /i/ → ঐ

তিন /tin/ - <u>num.</u> trei	জিহ্বা /jibh/ - <u>g.</u> limbă (organul articulării)
ডিম /dim/ - <u>g.</u> ou	কালি /kāli/ - <u>g.</u> oernea
চিনি /cini/ - <u>g.</u> zahăr	বাড়ি /bāḷi/ - <u>g.</u> casă
দিন /din/ - <u>g.</u> zi	গাড়ি /gāḷi/ - <u>g.</u> mașină (automobil)
পাখি /pākhi/ - <u>g.</u> pasăre	বঙালি /bāṅāli/ - <u>g.</u> bengalez
সালি /sāli/ - <u>g.</u> sari (îmbrăcămintă feminină)	ঘড়ি /ghaḷi/ - <u>pro.</u> gholi - <u>g.</u> ceas (instrument)
মনি /maṇi/ - <u>pro.</u> moni <u>g.</u> piatră prețioasă	

দ্বি /didi/ - g. sora mai mare

Înainte de ই /i/ și ঐ /i/, অ /a/ se pronunță ও /o/.

În majoritatea cazurilor, vocala অ /a/ din ultima silabă nu se pronunță.

Se dă pronunția cuvântului atunci când ea nu corespunde cu ortografia.

Pentru scrierea cursivă, recomandăm etapele următoare:

১ ২ ৩ ৪ ৫

(iii) ঐ-কার- semnul scurt pentru ঐ /i/ → ঐ

শীত /śit/ - <u>g.</u> iarnă; frig	দীন /dīn/ - <u>adj.</u> sărac, umil
নীল /nīl/ - <u>adj.</u> albastru	নদী /nadī/ - <u>pro.</u> nodi - <u>g.</u> râu
ভারতীয় /bhāratīya/ - <u>pro.</u> bharetiyo - <u>g., adj.</u> indian	

Dacă vocala অ /a/ din ultima silabă este pronunțată, ea se modifică în ও /o/.

(iv) উ-কার- semnul scurt pentru উ /u/ → ঊ

মুখ /mukh/ - <u>g.</u> față; gură	ফুল /phul/ - <u>g.</u> floare
রত্ন /rtu/ - <u>g.</u> anotimp	হলুদ /halud/ <u>pro.</u> helud - <u>adj.</u> galben
বুক /buk/ - <u>g.</u> piept	সবুজ /sabuj/ <u>pro.</u> sobuj - <u>adj.</u> verde
চিবুক /cibuk/ - <u>g.</u> bărbie	
কুকুর /kukur/ - <u>g.</u> câine	

दुःख /duḥkha/ - pro. dukh-kho - g. tristețe

Înainte de ड /u/ și ड़ /u̐/ se pronunță उ /o/ .

० /h/ nu este pronunțat, dar datorită prezenței acestuia, silaba care urmează este accentuată și dublată.

Pentru scrierea cursivă, recomandăm etapele următoare :

दुःख, दुःख

Există semne deosebite pentru combinația consoanelor ग् /g/, र् /r/ și श् /ś/ ou डे /u/ ; dar tipografiile moderne folosesc semnul obișnuit (२) și pentru acestea.

Astfel, ग् + डे = उ /gu/ ; र् + डे = रू /ru/ ; श् + डे = शु /śu/

गुत sau गुत /gun/ - g. calitate

दुःख sau दुःख /bhuru/ - g. sprânceană

शुभ sau शुभ /śubha/ - g. adj. bun; adv. bine

(v) डि-कार- semnul scurt pentru डे /ū/ → ॢ

दूर /dūr/ - g. depărtare

दूध /dhūp/ - g. bețișor parfumat

वधू /vadhū/ pro. bodhu - g. mireasă; soție

Combinația र् + डि /r + ū/ se scrie रु ; dar tipografiile moderne folosesc semnul रू .

Astfel, रूप sau रूपा /rūp/ - g. formă; frumusețe

3.2. Numerale și cifre

१ एक /ek/ pro. æk - 1

६ छय /chay/ - 6

२ दुई /dui/ - 2

१ आत /sāt/ - 7

३ तिन /tin/ - 3

८ आठ /āt/ - 8

४ चार /oār/ - 4

९ नय /nay/ - 9

५ पाँच /pāñc/ - 5

१० दश /daś/ - 10

Exerciții

1. Scrieți următoarele cuvinte în caractere latine, folosind semnele diacritice :

আল (alb), লাল (roșu), গিত (git; voce), দুই (lapte),
আকাশ (cer), মধু (miere), আগুন (deget), দাঁত (dinte),
কাগজ (hârtie), চা (ceai).

2. Scrieți pronunțarea cuvântului মধু .

3. Traduceți următoarele cuvinte în bengali:

zi, azi, bețigaș, parfumat, tată, oține, limbă (în ambele
sensuri), galben, pădure, depărtare, fruct, fratele mai
mare, iaurt, mamă.

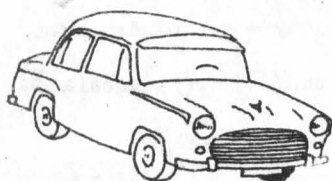
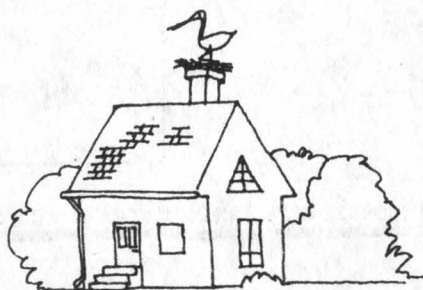
4. Numiți obiectele desenate în pagina următoare.

Notă ortografică. Semnele scurte ale vocalelor sînt întrebun-
țate numai în combinație cu semnele consoanelor. Semnele scurte ale vo-
calelor nu apar niciodată singure, nici nu însoțesc vocale. Dacă două
silabe, fiecare formată din o cîte o vocală nefinsoțită de consoană, apar
una după alta, de ex. în উই /ui/ - g. "termită", atunci vocalele sînt
scrise cu semnele indicate în lecția I .

Note lexicale. 1. În bengali, aproape toate prenumele au
semnificații lexicale, de ex. রবি /ravi/ pro. "robi" - n.pr.m. soare;
মালা /mālā/ - n.pr.f. ghirlandă.

2. Cuvintele দিন /din/ și বধু /vadhū/ nu sînt folosite în
limba vorbită; vezi nota de la sfîrșitul lecției a IV-a .

Notă asupra pronunției. Toate vocalele se pronunță lung în
cuvintele monosilabice și scurt în cuvintele polisilabice. De ex. în
ambele cuvinte দিন /din/ și দিন /dīn/, ī se pronunță lung, pe cînd în
দিদি /didi/ cei doi ī se pronunță scurt. În মা /mā/, মা /ā/ se pronunță
lung; în বাবা /bābā/ cei doi মা /ā/ se pronunță scurt. În নীল /nīl/,
/ī/ se pronunță lung; in নদী /nadī/, ī se pronunță scurt.

চতুর্থ পাঠ

LECTIA A IV-A

COMBINATIA UNEI CONSOANE CU O VOCALA - SEMNE GRAFICE

(continuare)

4.1. (vi) ঋ-কার - semnul scurt pentru ঋ /r/ → ২

ঋণ* /mr̥ga/ pro. mrigo - g. cerb অমৃত /amṛta/ pro. amrito - g. (mitol.)

তৃণ* /tr̥ṇa/ pro. trino - g. iarbă băutură care dă nemurirea; n.pr.m.

২. ঋ = ২/২ /hr̥day/ pro. hriday - g. inimă; n.pr.m.

Precedată de o silabă formată cu ঋ /r/ , vocala অ /a/ se pronunță ও /o/ .

(vii) ঐ-কার - semnul scurt pentru ঐ /e/ → ৫

দেশ /deś/ - g. țară

তেল /tel/ - g. ulei

বেরাল/berāl/ - g. pisică

লেখক/lekhaḥ/ - g. scriitor

পেট /peṭ/ - g. burtă

ছেলে /chela/ - g. băiat; fiu

মেয়ে /meye/ - g. fată; fiică

লেবু /lebu/ - g. lămâie

খেলা /khelā/ pro. khelā

দেখা /dekḥā/ pro. dekḥā

g. joc

vb. a vedea

In general, într-un cuvânt format din două silabe și terminat în অ /ā/ , vocala ঐ /e/ din prima silabă se pronunță mai deschis, æ , ca în engl. cat .

*Cuvintele însemnate cu asterisc nu sînt folosite în limba contemporană.

(viii) ঐ-কার - semnul scurt pentru ঐ /ai/ → ঐ-

তৈল /taila/ pro. toilo

- g. ulei

শৈশব* /śaiśav/ pro. śoiṣab

g. copilărie

শৈল /śaila/ pro. śoile - g. munte; n.pr.m.,f.

Aşa cum a fost menţionat mai înainte, în bengali, ঐ /ai/ se pronunţă 'oi' şi ঐ /v/ se pronunţă 'b'.

Dacă ultima silabă cuprinde vocala অ /a/, ea se pronunţă ও /o/ după o silabă formată cu ঐ /ai/.

Pentru scrierea cursivă, recomandăm etapele următoare :

শৈল, শৈল.

(ix) ঔ-কার semnul scurt pentru ঔ /ou/ → ঔ-

গোল /gol/ - adj. rotund

চোখ /ockh/ - g. ochi

রোগ /rog/ - g. boală

ভালো /bhālo/ - adj. bun

বড়ো /balo/ - adj. mare

আলো /ālo/ - g. lumină; n.pr.m.,f

লোহা /lohā/ - g. fier

বোন /bon/ - g. soră

কালো /kālo/ - adj. negru

কিশোর /kiśor/ - adj., g., adolescent

(x) ঔ-কার semnul scurt pentru ঔ /au/ → ঔ-

পৌষ /paus/ - g. a noua lună din পৌষ/gaurav/ pro. gourab
calendarul bengalez g. glorie

লৌহ* /lauha/ pro. louha

- g. fier

যৌবন/yauvan/ pro. jouban

g. tinerețe

Aşa cum a fost menţionat mai înainte, în bengali, ঔ /au/ se pronunţă 'ou' şi ঔ /ya/ se pronunţă জ /ja/.

În general, în cuvinte de două silabe, অ /a/ din ultima silabă se pronunţă ও /o/, dacă prima silabă cuprinde ঔ /au/.

Exerciții

1. Transliterați următoarele cuvinte :

কৃপন (zgîrcit), মালা (ghirlandă; n.pr.f.),
শেষ (sfîrșit), ছোটো (mic), মোটা (gras), নৌকা (barcă),
কামর (talie, mijloc), চুল (păr de pe cap), ঘাউ
(iarbă).

2. Traduceți următoarele cuvinte în bengali :

ulei, rotund, inimă, pisică, băiat, floare, scriitor,
șase, casă, ou, pasăre, nas, tinerețe, față, fiu, caiet,
alb, glorie, lămie, galben, joc, zahăr, termită, cap.

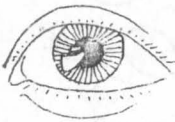
3. Numiți obiectele desenate în pagina următoare.

Notă lexicală

Vocabularul limbii bengali este împărțit în patru categorii de cuvinte: (i) cuvinte păstrate din sanscrită, (ii) cuvinte modificate sau derivate din sanscrită, (iii) cuvinte autohtone și (iv) cuvinte împrumutate din limbi străine (de ex. din persană, arabă, turcă, portugheză, olandeză, franceză și mai ales engleză). Un număr de cuvinte din categoria (i), de ex. taila, lauha, sînt folosite numai în textele literare, mai ales clasice; în limba vorbită, precum și în literatura contemporană, ele sînt înlocuite de corespondentele lor din categoria (ii), de ex. tel și respectiv lohā. Cuvintele păstrate din sanscrită, care n-au suferit modificări, de ex. lekhaḥ, yauvan, gaurav, adică cele care nu au corespondente în categoria (ii), sînt folosite atît în textele literare, cît și în limba vorbită.

Este de reținut că aceste cuvinte păstrate din sanscrită sînt pronunțate după regulile fonetice ale limbii bengali, de ex. taila se pronunță toilo și nadī se pronunță nodī.

Un număr de cuvinte din limba vorbită de populația băstinașă înaintea venirii poporului indo-european în spațiul bengalez, sînt păstrate în vocabularul bengalez; ele constituie categoria cuvintelor

autohtone. Khoka și khuki - băiețel și respectiv fetiță - sînt cuvinte autohtone. Limba respectivă s-a pierdut.

Notă ortografică

Dacă două vocale succesive dintr-un cuvînt formează un diftong în românește, transliterarea diftongului este realizată prin folosirea semivocalei য় /ya/, de ex. মারিয়া /māriya/ - Maria, পিয়ানা /piyānā/ - pian. Semivocala য় /ya/ nu este folosită, dacă nu apare un diftong în pronunție, de ex. Matei se transcrie মাতই /mātei/. Astfel Corneliu se transcrie কর্ণেলিউ, dar Cornelia se transcrie কর্ণেলিয়া /korneliyā/.

Cuvintele menționate în primele lecții fac parte din categoriile (i), (ii) și (iii). Pentru retroversiune și formarea propozițiilor, studenților li se recomandă să nu folosească acele cuvinte care nu sînt folosite în limba vorbită.

পঞ্চম পাঠ

LECTIA A V-a

5.1. PRONUMELE

অবনাম

ব্যক্তিবাচক ও নির্দেশক অবনাম - একবচন

Pronumele personale și demonstrative - singularPersonale

pers. I	আমি	- eu
pers.a II-a	তুমি	- tu
	তুমি	- dumneata
	আপনি	- dumneavoastră
pers.a III-a	সে	- el; ea
	তিনি	- dînsul; dînsa

Demonstrative

de apropiere	এ	- acesta, aceasta
	ইনি	- " "
		(formă de politețe)
de depărtare	ও	- acela, aceea
	ওনি	- " ; "
		(formă de politețe)

5.2. In limba bengali, verbul 'a fi' nu este folosit la prezentul indicativ pentru a indica identitatea. Astfel se pot forma propoziții simple numai cu subiectul și numele predicativ:

আমি ভারতীয়- Eu [sînt] indian
 তুমি রোমানিয়ান- Dumneata ești român .

5.3. Numele predicativ își păstrează forma de masculin și atunci cînd subiectul se află la genul feminin. Astfel, propozițiile de mai sus pot fi traduse și: 'eu sînt indiană' și respectiv 'dumneata ești româncă'.

5.4. Adjectivul calificativ গণবাচক বিশেষণ

বড়ো - mare	ভালো - bun	যোগা - suplu
ছোটো - mic	খারাপ - rău; prost	মোটা - gras

Adjectivul precedă substantivul în propoziție, de ex.

বড়ো বাড়ি - casă mare

Adjectivul urmează substantivul atunci când substantivul este subiect și adjectivul formează numele predicativ. Astfel :

বাড়ি ছোটো - Casa este mică.

De obicei, adjectivele au formă invariabilă, ele nu se acordă cu substantivul în gen. Unele adjective păstrate din sanscrită se acordă cu substantivul în gen, de ex.:

অন্দর * - frumos

অন্দরী - frumoasă

অন্দরী মেয়ে - fată frumoasă,

dar se poate spune și অন্দর মেয়ে - fată frumoasă.

Dăm mai jos câteva exemple de folosire a adjectivelor :

তুমি ভালো - Dumneata ești bun.

এ খারাপ - El este rău.

আলো অন্দর - Alo este frumos.

মালো অন্দরী - Mālā este frumoasă.

কিশোর ভালো ছেলে - Kiśor este un băiat bun.

মালো ভালো মেয়ে - Mālā este o fată bună.

আদা কাগজ - hirtie albă

কাগজ আদা - Hirtia este albă.

কালো কুকুর - oîine negru

অবুজ পাতা - frunză verde

নীল আকাশ - cer albastru

হলুদ লেবু - lămîie galbenă

লাল ফুল - floare roșie

*.ন+দ=ন্ (n+da = nda); pentru semnul grafic al consoanelor compuse (ligaturi) vezi lecția a XVI-a.

Pronumele demonstrative pot forma propoziții cu adjective folosite ca nume predicativ :

- এ আলো - Acesta/aceasta este bun/bună.
ও খারাপ - Acela/aceea este rău/rea.

5.5. Adjectivele demonstrative sînt এই (acest) și ও (acel). Adjectivul demonstrativ precedă substantivul :

এই ছেল - acest băiat   ওই মেয়ে - acea fată

Cînd se formează o propoziție cu un adjectiv demonstrativ, un adjectiv calificativ și un substantiv, ordinea cuvintelor este:

adj.demonstr.	—	subst.	—	adj. calif.
এই		বাড়ি		বড়ো Această
				casă este mare.

Cînd se formează o sintagmă cu aceste categorii morfologice, ordinea cuvintelor este:

adj.demonstr.	—	adj. calif.	—	subst.
এই		বড়ো		বাড়ি această casă mare

Spre deosebire de limba română, unde se poate spune și casă aceasta, adjectivul demonstrativ în bengali nu este niciodată precedat de substantiv.

5.6. Text : আমি বাড়ালি। আমি ভারতীয়। আমি ভালো।
তুমি রোমানিয়ান। ও আলো। এই বাড়ি ছোটো। ওই বাড়ি বড়ো। এই
গাড়ি আদা। এই গাড়ি কালো। তুমি রোগা। ভালো রোগা। ও মোটা।
মোটা বেরাল। ইনি লেখক। ইনি ভালো লেখক। ভালো জুন্দর মেয়ে।
পাতা সবুজ। কালো কালি। নীল শাড়ি। বড়ো খাতা। ভালো বই।
মোটা বই। বড়ো নদী।

5.7. Semnul | numit দাঁড়ি indică terminația unei propoziții; celelalte semne de punctuație sînt la fel ca în română, cu excepția semnului ! după vocativ și la sfîrșitul unei propoziții imperative. În bengali, se pune virgulă după vocativ și punct, adică | , după imperativ. Ghilimelele se pun deasupra citatului.

Exerciții

1. Traduceți în bengali:

Fu sint român. Tu ești indian. Dv. sinteți indian. Mălă este bengaleză. Alo este bengalez. Dinsul (persoană care este (i) aproape, (ii) departe, (iii) absentă) este scriitor. Iarba este verde. Cerul este albastru. Lămâia este galbenă. Laptele este alb. Floarea este roșie. Rîu mic. Rîul este mare. Barcă roșie. Caiet alt. Sari-ul este verde.

(Articolul hotărît nu trebuie tradus).

2. Dați sinonime bengali ale următoarelor cuvinte:

zgîrcit, păr, fier, talie, boală, ochi, burtă, caiet, zi, cerneală.

Notă lexicală

Folosirea pronumelor personale și demonstrative

Pronumele তুই (tu) este folosit pentru a se adresa unui copil sau unui prieten, sau pentru a exprima dispreț față de interlocutor. Pronumele তুমি (dumneata) este folosit pentru a se adresa unei persoane cu care vorbitorul se află în relații amicale sau afectuoase. Pronumele আপনি (dumneavoastră) se folosește pentru a se adresa unei persoane respectate sau mai puțin cunoscute.

În familie, părinții se adresează copiilor cu তুই (tu) sau তুমি (dumneata), iar copiii părinților cu তুমি (dumneata). Frații se adresează cu তুই (tu) sau তুমি (dumneata); de obicei, cei mai mici se adresează celor mai mari cu তুমি, dar și cu তুই, dacă diferența de vîrstă nu este foarte mare. În general, rudelor mai mici ca vîrstă se adresează cu তুমি sau তুই; celor mai mari ca vîrstă, cu তুমি sau আপনি (dumneavoastră), depinzînd de gradul de apropiere afectuoasă sau de obiceiul familiei. Înainte, copiii se adresau părinților cu আপনি (dumneavoastră), dar acum nu se mai practică acest obicei.

Soții se adresează unul altuia cu **ਤੁਮ੍ਹਿ** (dumneata). Soorilor și fraților lor li se adresează cu **ਆਪਨਿ** (dumneavoastră), dar acum s-a înlocuit obiceiul de a te adresa soorilor și fraților lor cu **ਤੁਮ੍ਹਿ** (dumneata). Cumnaților și cuscilor te adresezi cu **ਤੁਮ੍ਹਿ** sau **ਆਪਨਿ** depinzând de gradul apropierii sau de diferența de vîrstă.

Colegii sau colegele de școală sau de facultate se adresează unul altuia cu forma de **ਤੂੰ** (tu) sau **ਤੁਮ੍ਹਿ** (dumneata); iar un student și o studentă se adresează reciproc cu **ਤੁਮ੍ਹਿ**, și chiar și cu **ਆਪਨਿ**, dacă nu se cunosc prea bine. Profesorii se adresează studenților cu **ਤੁਮ੍ਹਿ** iar studenții profesorilor cu **ਆਪਨਿ**. Între colegii de serviciu se folosește **ਆਪਨਿ**, **ਤੁਮ੍ਹਿ** sau **ਤੂੰ**, depinzând de gradul ierarhic și de relația amicală. De obicei, pentru femei se folosește o adresare respectuoasă. Un șef de serviciu poate să i se adreseze unui subaltern cu **ਤੁਮ੍ਹਿ**, dar se adresează unei subalterne cu **ਆਪਨਿ**; dacă șeful este mult mai în vîrstă decît subalterna, el poate să i se adreseze cu **ਤੁਮ੍ਹਿ**. Aproape întotdeauna subalternii se adresează șefului cu **ਆਪਨਿ** chiar dacă ei sînt mai în vîrstă decît el.

În general, forma **ਤੁਮ੍ਹਿ** se folosește în cazul în care se folosește **tu** în românește.

Pronumele personal **ਐ** (el) este folosit numai pentru persoane. Pronumele și adjectivele demonstrative **ਏ, ਏ** (acest) și **ਓ, ਓ** (acel) sînt folosite atît pentru persoane, cît și pentru animale sau obiecte. Pronumele demonstrative **ਏ, ਏ** sînt folosite pentru o persoană sau un obiect care se află în apropiere, **ਓ** și **ਓ** (**ਏ**) sînt folosite pentru o persoană sau un obiect care se află în depărtare. Pronumele personal **ਐ** (el) se folosește pentru o persoană absentă, pe cînd pronumele demonstrativ **ਓ** (acel) poate fi folosit pentru cineva sau ceva prezent sau absent.

Formele de respect **ਤਿਨਿ** (dînsul), **ਏਨਿ** (acest) și **ਓਨਿ** (acel) se folosesc, bineînțeles, numai pentru persoane.

În tradiția indiană, femeile nu spun soților pe nume (de fapt, cei mai mici ca vîrstă nu spun celor mai mari pe nume). De aceea o femeie se referă la soțul ei prin pronumele demonstrativ **এ/তিনি** sau **ও/তিনি**; mai demult și bărbații se refereau la soțiile lor prin pronume demonstrative, în semn de respect. În zilele noastre, femeile emancipate spun soților pe nume, mai ales dacă sînt de aceeași vîrstă.

În bengali, pronumele demonstrative sînt mai mult folosite decît cele personale de pers. a III-a. În anumite cazuri, pronumele personale **অ** (el) sau **তিনি** (dînsul) introduc chiar o notă de ironie sau de dispreț. De ex., în traducerea propoziției 'el este un savant', este indicat ca 'el' să fie tradus prin **এ/তিনি**, dacă persoana respectivă este prezentă, sau prin **ও/তিনি**, dacă este absentă. 'El' poate fi tradus prin **অ/তিনি** într-un context oficial sau într-un text literar. Dar în traducerea propoziției 'el se crede un savant' (dar nu este), ironia este mai bine exprimată prin folosirea pronumelor personale **অ** sau **তিনি**.

Notă gramaticală

Categoriile morfologice

În bengali, părțile de vorbire sînt clasificate în cinci categorii: substantiv (**viśeṣya**), adjectiv (**viśeṣan**), pronume (**sarvanām**) verb (**kriyā**) și nedeclinabil (**avyay**).

Categoria substantivelor cuprinde nume de obiecte, de ex.

জল (apă); de ființe, de ex. **মাছ** (pește), nume proprii, de ex. **মালা** (Mālā), substantive abstracte, de ex. **দয়া** (milă), substantive verbale, de ex. **আসা** (venire) și substantive colective, de ex. **দল** (grup).

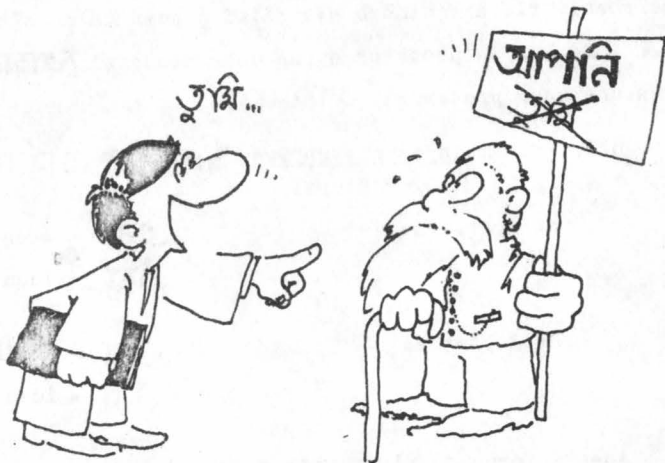
Categoria adjectivului cuprinde adjectivele calificative

(**nām-viśeṣan**), de ex. **বড়** (mare) și adjective verbale (**kriyā-viśeṣan**) de ex. **জার** (tare); adjectivul verbal este corespondentul adverbului de mod.

În bengali, numerele cardinale și ordinale sînt considerate adjective; adjectivele ordinale sînt folosite numai pentru a exprima datele din calendar, de ex. **পয়লা জানুয়ারি** (1 ianuarie).

Cuvintele care nu se declină sînt clasificate ca nedeclinabile; conjuncțiile, postpozițiile, interjecțiile, apelativele, de ex. **এই** (ei!), particulele, de ex. **আ** (se traduce după context) și un număr de cuvinte onomatopeice fac parte din această categorie.

În afară de acestea, există categoriile morfologice de desinențe (**বিভক্তি**), prefixe (**উপসর্গ**) și sufixe (**প্রত্যয়**).

ষষ্ঠ পাঠ

LECTIA A VI-a

6.1. Pronumele personale - plural ব্যক্তিবাচক অবনাম-বহুবচন

pers. I	আমরা	- noi
pers. a II-a	তোরা	- voi
	তোমরা	- dumneavoastră
	আপনারা	- dumneavoastră
pers. a III-a	তারা	- ei; ele
	ঐরা	- dînşii; dînsele

Pronumele personal de persoana a II-a pl. (তোমরা (dumneavoastră) este folosit pentru a se adresa unor persoane, fiecare dintre ele fiind desemnată de către vorbitor ca তুমি (dumneata). De asemenea, pron. pers. আপনারা (dumneavoastră) este folosit pentru adresare la mai multe persoane, fiecare dintre ele fiind desemnată de către vorbitor ca আপনি. De ex. un profesor spune unor studenți তোমরা, iar un student spune unor profesori আপনারা.

6.2. Pronumele demonstrative নির্দেশক অবনাম-বহুবচন
plural

de apropiere -	এরা	- aceştia; acestea
	ঐরা	- idem. (formă de politeţe)
de depărtare -	ওরা	- aceia; acelea
	ঐরা	- idem (formă de politeţe)

Aceste forme de plural ale pronumelor demonstrative sînt folosite numai pentru persoane; formele respective pentru animale și obiecte vor fi indicate în lecția despre articol. Terminația de plural রা /ră/ este folosită numai cu pronumele denotînd persoane.

6.3. Se formează propoziții cu pronumele personale și demonstrative la plural în același mod cum se formează propoziții cu acestea la singular. Numele predicativ își păstrează forma de singular; adjectivul nu se acordă cu substantivul nici la număr, nici la gen.

- Deci   আমি ভারতীয় - Eu sînt indian/indiancă.
 și   আমরা ভারতীয় - Noi sîntem indieni/indience.
          তুমি রোমানিয়ান - D-ta ești român/româncă.
          তোমরা রোমানিয়ান - Dvs. sînteți români/românce.
          এ বড়ো - Acesta/aceasta este mare.
          এরা বড়ো - Aceștia/acestea sînt mari.
          ও ছোটো - Acela/aceea este mic/mică.
          ওরা ছোটো - Aceia/acelea sînt mici.

6.4. Verbul আচ্ছ (a fi; a avea) আচ্ছ বাত

În lecția precedentă am menționat că verbul 'a fi' nu este întrebuințat la timpul prezent pentru a indica identitatea. În bengali, noțiunea de 'a fi' se exprimă prin două verbe: verbul হওয়া exprimă identitatea, sau mai degrabă devenirea, transformarea, trecerea de la o ipostază la alta, pe cînd verbul আচ্ছ /ăch/ afirmă existența unei persoane sau unui obiect într-un anumit spațiu. Conjugarea și folosirea verbului হওয়া vor fi discutate în lecțiile despre verb. În această lecție vom da conjugarea verbului আচ্ছ /ăch/ 'a exista' și folosirea lui cu adverbele de loc.

Verbul আচ্ছ se conjugă la prezent astfel :

	<u>pron.</u>		<u>verb</u>
	sg.	pl.	
pers. I	আমি	আমরা	আচ্ছি
pers.a II-a	তুমি	তোরা	আচ্ছিস্
	তুমি	তোমরা	আচ্ছ
	আপনি	আপনারা	আচ্ছেন
pers.a III-a	সে	ওরা	আছে
	তিনি	তঁরা	আচ্ছেন

<u>pron.</u>		<u>verb</u>	
sg.		pl.	
pron.demonstr.	এ, ও	এরা, ওরা	আছে
	ইনি, উনি	ঐরা, ঔঁরা	আছেন

Aşa cum se vede din tabelul de mai sus, verbul **আছে** se conjugă la fel la singular şi la plural; în al doilea rând, formele verbale pentru pronumele personale de persoana a II-a de respect **আপনি** şi pentru pers. a III-a de respect **তিনি** sau pronumele demonstrative de respect **ইনি, উনি** sînt identice. Aceste reguli sînt valabile pentru toate verbele la toate timpurile, aşa cum se va vedea în lecţiile următoare.

6.5. Adverbe de loc **অনুসন্ধান ক্রিয়া-বিশেষণ** **এখানে, এইখানে** - aici; **ওখানে, উইখানে/ঐখানে** - acolo **কোথায়** - unde ?

আমি এখানে আছি	- Eu sînt aici.
তুমি এখানে আছ	- D-ta ești aici.
তুই এখানে আছিস	- Tu ești aici.
অ কোথায় আছ	- Unde este el/ea ?
অ ওখানে আছ	- El/ea este acolo.
আপনি এখানে আছেন	- Dv. (sg.) sînteți aici.
ঐরা ঐখানে আছেন	- Aceia sînt acolo.

6.6. Adverbe de mod

কিমন আছ ? - Cum te simți ? (Ce mai faci ?)

(**কিমন** - cum ?)

ভালো আছি - Mă simt bine.

(**ভালো** - adj. bun; adv. bine)

তিনি ভালো আছেন - Dînsul/dînsa se simte bine.

মা ভালো আছেন - Mama se simte bine.

6.7. Text

- কবরী, কেমন আছে? (কবরী - g. oleandru; n.pr.f.)
- আমি ভালো আছি। তুমি কেমন আছে, আলো?
- ভালো। মালো কেমন আছে?
- ভালো আছে। বিশার কোথায় আছে?
- দাদা এখানে আছে। মালো কোথায় আছে?
- দিদি এখানে আছে।

কালো বুবুর এখানে আছে। মোটা বেড়াল ওখানে আছে।

Exerciții

1. Traduceți următoarele propoziții :

Unde este mama? Tata este aici. Fratele mai mare este acolo. Mașina roșie este aici. Unde ești? Sint aici. Unde sînteți (tu la pl.)? Unde sînteți (Dv. la pl.)? Dînsul este aici. Dînsule sînt acolo. Unde este fratele mai mare? Unde este sora mai mare?

2. Traduceți următoarele cuvinte în românește :

অনি, গোল, মাথা, দিন, নৌকা, দু:খ, চিবুক, নীল, মৃগ

Notă culturală

1. În Bengali, obiceiul de a întreba 'cum te simți' ca o formă de salut nu este frecvent; বঙ্গেন আছ sau বঙ্গেন আছেন sînt formele oficiale, adoptate după obiceiul englezesc. Persoanele care se întîlnesc mereu pun această întrebare, dacă țin la formalism sau dacă unul vrea să se intereseze de starea sănătății celuilalt.

2. Propozițiile interogative, de ex. 'unde ești?' pot fi traduse în bengali fără să se folosească pronumele personal - কোথায় আছ/আছিস adăugarea pronumelui personal, তুমি কোথায় আছ aduce o notă formală. Folosirea pronumelui personal depinde deci de gradul de apropiere dintre vorbitor și interlocutor. Între oamenii apropiați se obișnuiește să se spună și তুমি কোথায় .

অপুৰ্ণ পাঠ

LECTIA A VII-a

7.1. PRONUMELE POSESIVE

Pronumele posesive sînt următoarele :

<u>sing.</u>		<u>pl.</u>	
<u>personal</u>	<u>posesiv</u>	<u>personal</u>	<u>posesiv</u>
I আমি	আমার	আমরা	আমাদের
a II-a তুমি	তোর	তোরা	তোদের
তুমি	তোমার	তোমরা	তোমাদের
আপনি	আপনার	আপনারা	আপনাদের
a III-a তে	তার	তারা	তাদের
তিনি	ঐর	ঐরা	ঐদের
<u>demonstrativ</u>	<u>posesiv</u>	<u>demonstrativ</u>	<u>posesiv</u>
de apropiere এ	এর	এরা	এদের
ইনি	ঐর	ঐরা	ঐদের
de depărtare ও	ওর	ওরা	ওদের
ঐনি	ঔর	ঔরা	ঔদের

În combinație cu un pronume posesiv, verbul আছে /ăch/ exprimă sensul de 'a avea'. আছে este forma generală pentru toate persoanele la singular și la plural:

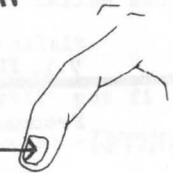
- আমার বই আছে - Eu am o carte. (lit. Există o carte a mea).
- তোমার ভাই আছে - D-ta ai un frate. (lit. Există un frate al dumatăle)
- আমাদের বাড়ি আছে - Noi avem o casă. (lit. Există o casă a noastră).

মানুষ

আঙুল

নখ

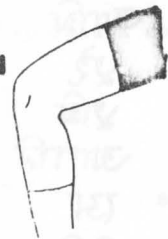
মাথা

বুক

হাঁটু

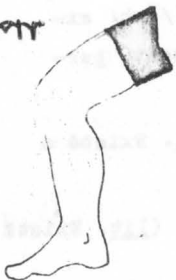
হাত

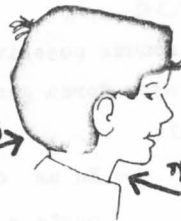
শিঠি

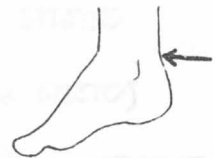
পা

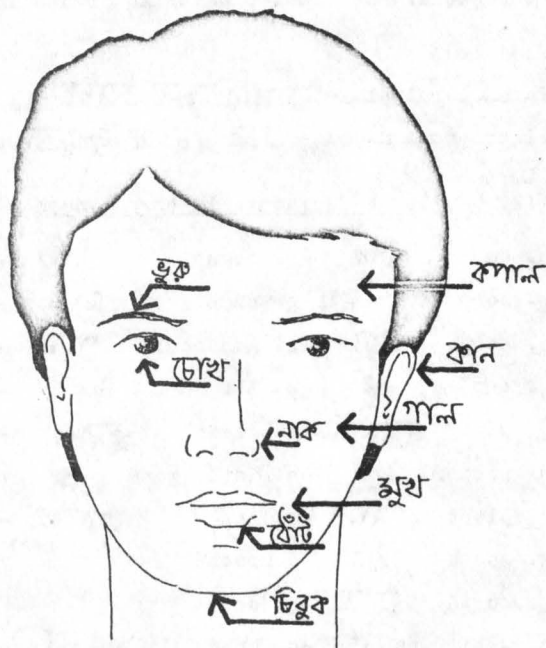
ঘাড়

গলা

গোড়ালি

Pentru persoanele respectate se folosește **আছেন** în loc de

আছে :

আমার বাবা আছেন - Eu am tată. (lit. Există tatăl meu)

'Dinsul are un fiu' se traduce prin : **তঁর ছেলে আছে**

(lit. Există un fiu al dînsului)

Este de reținut că aici verbul se acordă cu lucrul posedat, nu cu posesorul. În cazul propoziției **আমার বাবা আছেন** (eu am tată), este exprimat respectul față de tată.

Propozițiile de tipul următor se traduc în bengali fără nici un verb :

Eu am părul alb - **আমার চুল আদা** (lit. Părul meu e alb)

El are ochi negri - **তঁর চোখ কালো** (Ochii lui sînt negri)

7.2. Cuvinte referitoare la corpul uman

মানুষ	-g. om	আঙুল	-g. deget	দাঁত	-g. dinte
শরীর	-g. corp	নখ	-g. unghie	হিড	-g. limbă
না	-g. corp	হাঁটু	-g. genunchi	পান	-g. obraz
মাথা	-g. cap	কnee	-g. cot	চিবুক	-g. bărbie
হাত	-g. mînă	গোড়ালি	-g. gleznă	ভ্রূ	-g. sprinceană
পা	-g. picior	মুখ	-g. față; gură	রং	-g. culoare
বুক	-g. piept	নাক	-g. nas	খরসা	-adj. alb; curat;
পিঠ	-g. spate	কান	-g. ureche		culoare deschisă
পেট	-g. burtă	চোখ	-g. ochi		a pielii)
গলা	-g. gît; voce	হাঁট	-g. buză	ময়লা	-adj. murdar; cu-
ঘাড়	-g. ceafă	কপাল	-g. frunte		loare închisă a
কায়	-g. talie				pielii.

কটা - adj. (despre păr) șaten;
(despre ochi) căprui

আনালি - adj. auriu, (despre păr) blond

অর - adj. subțire

3 - conj. și

7.3. Text : এৰ চোথ বড়ো । ওৰ মুখ সুন্দৰ । তোমাৰ
কোমৰ অৰু । তোমাৰ বঃ খৰআ । এৰ বঃ ময়লা । তুমি খৰআ ।
ও ময়লা । তোমৰা কেমন আছ ? আমৰা ভালো আছি । তোমাৰ মা
কেমন আছন ? আমাৰ দুটি হাত ও দুটি পা আছে । আমাৰ দুটি
চোখ, দুটি কান ও একটি নাক আছে । আমাৰ চাৰটি কালো বুকুৰ
আছে । আমাৰ দেশ ভাৰত । তোমাদেৰ বাড়ি কোথায় ? ওদেৰ
গাড়ি আছে । অদেৰ বই আছে । অদেৰ গাড়ি আছে ।

Exercitii

1. Traduceți următoarele propoziții în bengali :

Tu ai două mâini și două picioare. El are ochi albaștri.
Ea este brunetă. Dv. sînteți blond (părul dv. e blond).
Dînsul este șaten (părul dînsului este șaten). El este
oacheș. Țlo este deschis la față. Eu am o pasăre. Ei au două
păsări. Tu ai un ofine alb. El are o pisică neagră. Voi aveți
trei pisici albe. Dv. aveți o pisică grasă. Fratele tău este
suplu. Noi avem o casă mică. Voi aveți o mașină verde. Ce
mai faci, Țlo ? Bine; tu ce faci, Karabî ? Tara noastră este
România.

2. Completați propozițiile după indicațiile din paranteză :

ওৰ (burtă) - (grasă). অৰ - (voce) - (subțire). -
(Ai lui) - (ochi) - (mari) . বড়বী - (albă) . বিশোৰ -
(închis la ouloare). Lămfie - (galbenă). - (floare) -
(roșie). - (verde) - (frunză). - (scriitor) - (unde ?) -
(scriitor) - (aici) - (formă de politețe de la আচ্ছ) .
- (a ta) বই - (unde ?) - (a mea) - (carte) - (acolo) .
- (fratele tău) - (cum se simte?) - (a noastră) কোন
- (aici) - (este).

3. Traduceți propozițiile de mai sus.

Notă gramaticală

1. Folosirea numeralului - Numeralul este aproape întotdeauna însoțit de articolul **টা**; **দুটি** este forma prescurtată de la **দুইটি**.
In general, substantivul își păstrează forma de singular și la plural.

Articolul va fi discutat în detaliu în lecția următoare.

2. Pronumele posesive **আর** și **আমর** sînt folosite atît pentru oameni cît și pentru animale și obiecte.

অষ্টম পাঠ

LECTIA A VIII-a

8.1. Articolul

În limba bengali, articolul este postpus determinatului, substantivele, pronumele demonstrative și posesive, adjectivele și numerele primesc articolul.

নির্দেশক প্রত্যয় - একবচন

8.2. Articolul hotărît - singular

Articolul hotărît cel mai folosit este টা , sau diminutivul său টি . Ele se adaugă la substantivele care denumesc ființe sau obiecte :

ছেলে - băiat → ছেলেটা, ছেলেটি - băiatul

বেড়াল - pisică → বেড়ালটা, বেড়ালটি - pisica

বই - carte → বইটা, বইটি - cartea

Varianta টি este forma literară și politicoasă, pe cînd forma টা este mai familiară; uneori টা introduce o notă de dispreț:

ছেলেটি ভালো - Băiatul este bun.

ছেলেটা খারাপ - Băiatul este rău.

Gramatica limbii bengali nu cere ca un substantiv însoțit de adjectiv să fie articulat. Deci 'casa mare' se traduce বড়ো বাড়ি ; বড়ো বাড়িটি indică o anumită casă mare. În sintagmele de tipul 'fratele meu', 'casa dvs.', substantivul se traduce nearticulat: আমার ভাই și respectiv আপনার বাড়ি. În primul caz, আমার ভাইটি ar exprima o notă de duioșie 'frățiorul meu'. Si articolul টা poate fi folosit pentru a exprima duioșie; se poate spune ভাইটা , însemnînd 'frățior', dacă afecțiunea este exprimată prin intonație în vorbire sau relesă din context, în scris.

Articolul hotărît se adaugă la pronumele demonstrative în următorul fel :

এটি কী? - Ce este acesta/aceasta?

এটি আমার বই - Aceasta este cartea mea. (কী - ce ?)

Pronumele demonstrativ, cînd indică o persoană, nu trebuie articulat :

এ কে? - Cine este acesta/această ?

এ আমার ভাই/বোন - Acesta este fratele meu/aceasta este sora mea.

Pronumele demonstrativ poate fi articulat pentru a exprima afecțiune sau ca formă de politețe :

এটি কে - Cine este acesta/aceasta ?

এটি আমার ভাই/বোন - Acesta este frățiorul meu/aceasta este surioara mea.

Substantivul se folosește nearticulat, dacă pronumele demonstrativ este articulat.

Pentru a indica un anumit număr de ființe sau obiecte, articolul hotărît se adaugă la numeral:

একটি ছেলে - un băiat (একটি se pronunță ekṭi)

তিনটি মেয়ে - trei fete

পাঁচটি পুরান - cinci pisici

সাতটি বই - șapte cărți

Un substantiv însoțit de numeral își păstrează forma de singular, chiar dacă numeralul este mai mare decît unu. Numeralul este aproape întotdeauna însoțit de articol; excepțiile vor fi indicate în cazurile respective.

Articolul hotărît টা cînd însoțește numerele de la unu la patru are următoarele variante :

এক - একটা (pro. *ekṭā*)

দুই - দুটা

তিন - তিনটা

চার - চারটা

Variantele *দুটা*, *তিনটা* și *চারটা* sînt folosite în anumite dialecte; ele nu sînt forme literare. Numeralul *দুই* (doi) este prescurtat în *দু*, atît cu *টা* cît și cu *টি*. De asemenea, numerele *ছয়* (șase) și *নয়* (nouă) sînt prescurtate în *ছ* și respectiv *ন* în combinație cu aceste articole: *ছয়* → *ছটি*, *ছটা*; *নয়* → *নটি*, *নটা*

Articolul hotărît *থানা* și diminutivul său *থানি* se adaugă la substantivele care denumesc obiecte numărabile. Ele se alipesc la substantiv, pronumele și adjectivul demonstrativ sau la numeral. Aceste articole nu se adaugă la cuvinte care desemnează ființe:

বাড়িথানি, বাড়িথানা - casa

বইথানি, বইথানা - cartea

হাতথানি, হাতথানা - mîna

একথানা/একথানি বই - o carte

পাঁচথানা/পাঁচথানি খাজা - cinci caiete

এথানা, এইথানা, এথানি, এইথানি - aceasta, aceea

ওথানা, ওইথানা (ওঁথানা), ওথানি, ওঁথানি (ওঁথানি) - acelea, aceea

Cuvintele care desemnează organele corpului sînt supuse regulilor aplicabile obiectelor.

Așa cum s-a văzut în exemplele de mai sus, cînd un substantiv este însoțit de un numeral, numeralul primește articol, dar cînd un substantiv este însoțit de un adjectiv demonstrativ sau de un pronume posesiv, substantivul primește articol :

Astfel, *পাঁচথানি বই* - cinci cărți

ছটি ছবি - șase, cîni

dar *এই বইটি* - această carte

আমার বইথানি - cartea mea

Pronumele demonstrativ primește articol în absența substantivului:

এ বাড়ি বড়, ওটি ছোট - Casa aceasta este mare, aceea este mică.

Pronumele posesiv primește articol în absența substantivului:

আমার বোনটা অক্ষ, তোমারটা কালো - Pisica mea e albă, a ta e neagră.

Un adjectiv primește articol în absența substantivului; atunci el este un adjectiv substantivizat:

ভালো - bun ভালোটা - bunul

খারাপ - rău খারাপটা - răul

আক্ষ কুকুরটা এখানে আছে, কালোটা - Cîinele alb e aici, unde e
কোথায়? cel negru?

8.3. Plural বহুবচন

Articolul hotărît ভালো și diminutivul său ভালি sînt folosite pentru numărul plural; ভালি este forma de politețe, ভালো este forma familiară, adeseori denotînd dispreț:

ছেলেগুলি, ছেলেগুলো - băieții

এই ছেলেগুলি - acești băieți

এইগুলি - aceștia, acestea

এই ছেলেগুলি ভালো - Băieții aceștia sînt buni.

এ বাড়িগুলি সুন্দর - Casele acelea sînt frumoase.

এই শাড়িগুলি লাল, এইগুলি নীল - Sariurile acestea sînt roșii,
acelea sînt albastre.

আমার বইগুলি এখানে, তোমারগুলি - Cărțile mele sînt aici, unde sînt
কোথায়? ale tale?

Adjectivul își păstrează forma de singular și la plural. De exemplu:

পাঁচটি কালো কুকুর - Cinci cîini negri

8.4. Articolul nehotărît nu este prea des întrebuițat în bengali. Pentru mai multe informații despre articole, vezi Apendice III.

8.5. Orele zilei

Cînd un numeral indică orele zilei, el este însoțit de articolul টা sau variantele sale টা, টে, dar niciodată, nici în texte literare, de টি. Orele zilei se exprimă în felul următor :

ora 1.00; 13.00 - একটা	5.00; 17.00 - পাঁচটা
2.00; 14.00 - দুটা	6.00; 18.00 - ছটা
3.00; 15.00 - তিনটে	11.00; 23.00 - এগারোটা
4.00; 16.00 - চারটে	12.00; 0.00 - বারোটা

s.a.m.d

Intervalele dintre două ore fixe se redau în felul următor:

1.30; 13.30 - দেড়টা	দেড় = 1 + 1/2
2.30; 14.30 - আড়াইটে	আড়াই = 2 + 1/2
3.30; 15.30 - আড়া তিনটে	আড়া = + 1/2
1.15; 13.15 - অওয়া একটা	অওয়া = + 1/4
1.45; 13.45 - পোনে দুটা	পোনে = - 1/4
1.10; 13.10 - একটা দশ	s.a.m.d.

'Cît e ceasul ?' se traduce prin expresia ক-টা বেজেছে ?
(বেজেছে - perfectul compus pers.a III-a de la verbul বাজা - a suna).

8.6. Text এটি কী ? একটি বই। ওটি কী ? একটি পাখি।
আমার চারটে পাখি আছে। আমার পাখিটি বড়। আমারটি ছোট।
ওর দুটা বই আছে। ওর পাঁচটা লাল আঙা আছে। আমার একটি
নীল আঙা আছে। ওদের নটা কালো কুকুর আছে। এখানে দুটা আদা
বেরান আছে। কালো কুকুরগুলি কেথায় ?

ক-টা বেজেছে ? তিনটে দশ। আড়া আতটা। পোনে
বারোটা। অওয়া এগারোটা।

আঙা - g. bluză; oămașă

Exerciții

1. Traduceți în bengali :

Cine este acela ? Fratele meu mai mare. Cine este aceea ? Sora mea mai mare. Sora mea mai mică. Cine este acesta ? (folosiți forma de politețe). Tatăl meu. Cît e ceasul ? Sase și un sfert. Cinci și un sfert. Patru fără un sfert. Două și jumătate. Unu și jumătate. El are două mîini. Ea are două picioare. Ochii tăi. Bărbia sa. Părul său. Dumneavoastră aveți o bluză frumoasă.

2. Completați propozițiile de mai jos după indicațiile din paranteză :

আমার - (o) লাল আঙা আছে। - (al dumatale) চুল আনালি।
 -- (fetele acelea) অুন্দরী। -- (mașinile acelea) রনুদ। --
 (casele acelea) বড়ো। -- (pisica mea) এখানে আছে, - (a ta) কোথায়?
 -- (fratele meu) বড়ো। -- (sora ta) ছোটো। --
 (mama mea) অুন্দরী। -- (țara mea) অুন্দর। -- (casa aceasta) অুন্দর।
 আমার মা - (unde) ?

3. Traduceți propozițiile de mai sus.

Notă gramaticală

În bengali articolul nu reprezintă o parte de vorbire, el este încadrat în categoria sufixelor - প্রত্যয় .

-কানো কুকুরটা এখানে আছে, আদাটা কোথায় ?

নবম পাঠ

LECTIA A IX-a

9.1. PROPOZITII INTEROGATIVE প্রশ্নসূচক বাক্য

Propozițiile interogative se formează cu ajutorul pronumelor sau adverbelor interogative, care se așează de obicei la sfârșit:

- কি - cine ? (sg.); এ কি ? - Cine este acesta/aceasta ?
 কারা - cine ? (pl.); তারা কারা ? - Cine sînt aceștia/acestea ?
 কে - ce ? (sg. și pl.); এটি কে ? - Ce este acesta/aceasta ?
 এগুলি কে ? - Ce sînt aceștia/acestea ?
 কি - oare; এটি কি তোমার ভাই - Oare acesta este fratele tău ?

Folosirea particulei কি nu este obligatorie; interogația poate fi exprimată numai prin intonație :

এটি তোমার বই ? - /Oare/ aceasta este cartea ta ?

Ortografii diferite pentru কি /ki/ 'oare' și কে /ki/ 'ce' au fost introduse de Rabindranath Tagore; ele sînt respectate în presă, dar nu de toți scriitorii.

Adverbele interogative de loc sînt কোথায় și কোন্‌খানে. primul se folosește la modul general, al doilea se referă la un loc specific :

বইটা কোথায় ? - Unde este cartea ?
 বইটা কোন্‌খানে আছে ? - Unde este cartea ? (lit. în ce loc se află cartea ?)

Adverbul কোথায় se folosește cu sau fără आहे ; adverbul কোন্‌খানে în general cere un verb, dar se poate spune și :

বাড়িটা কোন্‌খানে - Unde este casa ?

অব্যয়বাক্য প্রিয়া - বিশেষণ

9.2. Adverbele de timp

Adverbele de timp sînt următoarele :

এখন	<u>pro.</u> ~~takhon~~ - acum
তখন	<u>pro.</u> takhon - atunci
কখন	<u>pro.</u> kakhon - cînd ?
কবে	- cînd ?

Adverbul কখন se referă la o oră sau la o perioadă a zilei; adverbul কোনখানে se referă la o dată. Ele se așează înaintea verbului:

- { - তুমি কখন আসবে ? - Cînd vei veni dumneata ? (আসবে - vei veni)
- { - অবশ্যে - Dimineța. (অকাল - dimineță)
- { - তুমি কবে আসবে ? - Cînd vei veni dumneata ?
- { - আজ - Azi.

Cînd însoțește un cuvînt care exprimă o perioadă de timp, numeralul este folosit nearticulat, de ex. :

- তিন দিন - trei zile
- পাঁচ মিনিটে - cinci minute (মিনিটে - minut)

9.3. Adverbele afirmativ și negativ

Adverbul afirmativ este হ্যাঁ / hyām / pro. ~~haē~~ - da

Adverbul negativ este না - nu.

- তুমি কি আজ আসবে - Oare vei veni azi ?
- হ্যাঁ । - Da .
- না - Nu .

9.4. Propozițiile negative

(1) Propozițiile care exprimă absența identității se formează în următorul fel :

pers.I আমি বাঙালি নই - Eu nu sînt bengalez. (নই pro. noi)

- pers. a II-a { তুমি বাঙালি নও - Tu nu ești bengalez. (নও pro.nos)
 তুমি ভারতীয় নও - Dumneata nu ești indian.
 আপনি রোমানিয়ান নন - Dumneavoastră nu sînteți român.
 এ ভারতীয় নয় - El/ea nu este indian/indiancă.
- pers. a III-a তিনি রোমানিয়ান নন - Dînsul/dînsa nu este român/româncă.

Propozițiile de acest tip se formează cu verbul compus
 না হওয়া - a nu fi .

(ii) Propozițiile care exprimă absența unei ființe sau a unui obiect fie ca atare, fie în posesia cuiva, adică cele care sînt formate cu আছে la afirmativ, sînt construite cu ajutorul adverbului negativ নেই - nu este (nu se află). Același adverb este folosit cînd ne referim la persoane respectate:

- তিনি কি এখানে আছেন ? - Oare dînsul este aici ?
 -না, তিনি এখানে নেই। - Nu, dînsul nu este aici.
 -করবী কি ওখানে আছে ? - Oare Karabî se află acolo ?
 -না, করবী ওখানে নেই। - Nu, Karabî nu se află acolo.
 -আমার কি বই আছে ? - Oare d-ta ai [o] carte ?
 -না, আমার বই নেই। - Nu, eu n-am [nici o] carte .
 -আপনার ম্মা আছেন ? - Oare dv. aveți mamă ?
 -না, আমার ম্মা নেই। - Nu, eu n-am mamă.

Intruoft নেই înseamnă 'nu este' sau 'nu sînt' (nu se află) , el înlocuiește আছে sau আছেন , și nu se adaugă după aceste forme verbale.

9.5. Vocabular

- নাম - g. nume
 কী থবর ? - Ce mai faci/faceți ? (lit. ce veste ?)
 বে - ned. măi
 ভালো নেই - Nu se simte bine.

9.6. Text

- তুমি কে ?
- আমি কিশোর ।
- এ কে ?
- এ আমার ভাই । ওর নাম আলো ।
- তোমার নাম কী ?
- আমার নাম বরষী । এ আমার দিদি । ওর নাম মালী ।
- তোমার মা কোথায় ?
- এখানে ।
- তোমার বাবা কোথায় ?
- বাবা এখানে নেই ।
- কী থবর, কিশোর ?
- ভালো । তোমার থবর কী ?
- বী রে আলো, কেমন আছিস ?
- ভালো । তুই ভালো আছিস ?
- হ্যাঁ রে । তোর মা কেমন আছেন ?
- ভালো নেই ।
- আপনার ভাই কি এখানে আছে ?
- না । তোমার বোন ভালো আছে ?
- হ্যাঁ
- তোমার গাড়ি আছে ?
- না, আমার গাড়ি নেই । আপনার আছে ?
- হ্যাঁ ।
- আপনার গাড়ি কি লাল ?
- না, নীল ।
- ওর বাড়ি আছে ?
- হ্যাঁ । ওর বাড়ি বড়ো । আমার বাড়ি ছোটো ।

Exerciții

1. Traduceți următoarele propoziții în bengali :

Cine este el ? Fratele meu mai mare. Cum îl cheamă ? Il cheamă Kișor. Cum te cheamă ? Ālo. Cine sînt ele ? (folosiți pronume demonstrative de apropiere/depărtare). Surorile mele. Ficele mele. (folosiți substantivele la singular). Ea are o pisică. Nu, ea are doi cîini. Aveți o bluză albă ? (folosiți আপনি la sg.). Nu, am o bluză galbenă. Cum se simte tatăl dv. ? (folosiți তুমি la pl., আপনি la sg. și la pl.). Cînd vei veni d-ta ? Azi. El nu este fratele meu. Ea nu este mama mea.

2. Completați următoarele propoziții după indicațiile din paranteză:

আপনার বাবা - (unde) ? আমার বাবা - (aici) ; আপনার কি (trei cîini) - (sînt) ? - (nu) , আমার - (doi cîini) - (sînt) - (pisica ta) - (aici) ; - (a mea) - (unde) ? আনো - (mic) ; কিশোর (mare). - - (fetele acestea) - (bune) ! -- (băieții aceia) - (grași) ! -- (mama mea) এখানে - (nu este) ! তোর ভাই - (acolo) !

3. Traduceți propozițiile de mai sus.

Note lexicale

1. Particula ত /re/ se folosește la adresa unei persoane, căreia vorbitorul îi spune তুই . Se folosesc particulele গো /go/ sau হে /he/ la adresa unei persoane, căreia vorbitorul îi spune তুমি . Particula গো se folosește între persoanele mai apropiate, ea aduce o notă de intimitate. Aceste particule sînt folosite și pentru întărire , de ex. হ্যাঁ ত - da, mîi . (așa este) sau না গো , না হে nu mîi, (nu-i așa) . Întărirea poate fi exprimată prin repetarea adverbului afirmativ sau negativ, de ex. হ্যাঁ হ্যাঁ ; হ্যাঁ ত হ্যাঁ ; না না ; না গো না ; না হে না .

aceste particule nu sînt folosite ca apelative, apelativele românești 'ei' 'măi' etc. pot fi traduse prin ॐ /oɦo/, ॐ /ore/ și ॐ /ohe/. Particula ॐ și apelativul ॐ sînt scotite formele demodate.

2. In contextul propoziției ॐ आमां ॐ de mai sus, se poate folosi pronumele demonstrativ de depărtare ॐ, chiar dacă persoana respectivă este aproape.

দশম পাঠ

LECT I A A X-a

RECAPITULARE পুনরাবৃত্তি

10.1. Text বড়ো ঘর। লাল কালি। ছোটো নদী। ভালো ধূপ। শুভ দিন। কাগজ নেই। বই আছে। মর্ষু আছে। এখানে চা আছে। ইনি ভারতীয়। উনি রোমানিয়ান। ওঁর চোখ নীল, চুল সোনালি। একটি ছেলে এখানে আছে। আটটি ভারতীয় ছেলে এখানে আছে। নটি রোমানিয়ান স্ত্রী ওখানে আছে। আপনি কি লেখক? এটি কী? এটি আমার বই। ওটি কী? ওটি ওর খাত। এটি ওর পাখি। এ কে? আমার বোন। ইনি কে? আমার মা। উনি কে? আমার বাবা। ও কে? ঐর ছেলে।

তোমরা কোথায়? আমরা এখানে। খাতটা কোথায়? এখানে। কোনখানে? এইখানে। খাতটা এইখানে আছে। ওখানে ধূপ আছে? না, ওখানে নেই। বইটা এখানে আছে? হ্যাঁ, আছে। ওখানে ফল আছে, জল আছে, খুল আছে। আপনারা কোথায় আছেন? তাঁরা কেমন আছেন? তোমার দাদা কেমন আছে? ঐর বাড়ি কোথায়? ওঁর বাড়ি কি এখানে? না, এখানে নেই। হ্যাঁ, ওঁর বাড়ি এখানে আছে। আপনার বাড়ি কি এখানে? না, আমার বাড়ি এখানে নয়। আপনার দেশ কোথায়? আমার দেশ রোমানিয়া। তোমার দেশ ভারত।

তোমার চুল কি আদা? না, আমার চুল কালো। ওর চুল কি কালো? হ্যাঁ, ওর চুল কালো। না, ওর চুল কটা। ও রোমানিয়ান। ওর নাম মারিয়া। তোমার নথ সুন্দর। ঐর আঙুল অরু। ওর ঘাড় ছোট। আকাশ নীল। এখন পৌষ মাস। এখন শীত।

ক-টা বেজেছে? আড়া আটটা। পোনে বারোটা। অওয়া চারটে।

আলো একটি ছেলে। অে বাঙালি। অে ফরাস। অর চুল কালো, চোখ কালো। অর দাদা বিশোর। অর বঃ ফরাস নয়, মরলা। বরবী একটি বাঙালি মেয়ে। অে সুন্দরী। মাল্লা অর দিদি। মারিয়া কি ভারতীয়? না, মারিয়া ভারতীয় নয়, রোমানিয়ান।

Exerciții

1. Transliterați următoarele cuvinte în caractere latine, folosind semne diacritice :

খন, বন, দুর্, দীন, দুঃখ, দিন, রূপ, তৈল, শৈল, অমৃত, রোগা, বড়ো, ঝোটা, শাঠি, অকাল, নোবশ, অমৃত, বনুই, থানা, গা, গীত, নাক, পিঠি, মৃগ, রোগ, লোহা, শেষ ।

2. Traduceți cuvintele de mai sus.

3. Scrieți următoarele cuvinte cu litere bengaleze și traduceți-le în românește :

śaśāy, mās, gaurav, rtu, yauvan, pātā, lekhaḥ, pākhi, dim, dukha, buḥ, ākh, kakhan, kān, komar, gāl, lauha, peṭ, bhuru, hrday .

4. Traduceți în românește:

আজ ভালো দিন | তের কি কলম আছে ? ভালো পম | গোল
ঝুখ | তার জিভ | আমাটা ঠেক | ভালো আমা ঠেক নয় | ওর দাঁত সুন্দর |
তার রূপ আছে, গুণ নেই | এ বছর খুব শীত | আমার ভাষা
বোঝানিয়ান | আপনার ভাষা বাংলা | আমাদের বাড়ি | তোমাদের
দেশ | এদের বাবা | ওদের কুকুর | নাল মদ ।

5. Traduceți în bengali :

Cîntec bengalez. Un cîntec bengalez. Frunză galbenă.

Băiat prost. Fată suplă. Barcă mare. Sapte zile. Douăsprezece luni.
Sase anotimpuri. Cinci zile. Patru ouă. Opt fete. Capul lui. Mîntea
ta. Copilăria mea. Tinerețea duminică. Gloria dv. (pl.).

Băiatul este suplu. Fata este grasă. Băiatul este prost.
Fata este bună. Frunza este verde. Cerneala este roșie. Riul este mic.
Camera este mare. Riul nu este mare. Camera nu este mică. Casa este
mică. Oare casa ta e mare ? Nu, casa mea este mică. Mangoul este un
fruct. Karabî este o floare. Mălă nu este frumoasă. Tu ai voce bună
(vocea ta e bună). Tara mea este România. România este o țară fru-
moasă.

Fu am douăsprezece cărți. Ea are șapte caiete. Noi avem patru bărci. Voi aveți nouă pisici grase. Ei au un câine mic. Dînșii au șase păsări. Dv. aveți un fiu. Dînsa are două fiice. Eu am tată. Ea n-are mamă.

Unde este el ? El este aici. Ea nu-i aici; e acolo.

Acum sînt orele 14.30; 13.30; 3.45; 7.15.

Ah ! , Of ! , O !.

Eu mă numesc Ālo. Sînt un băiat bengalez ('un' nu trebuie tradus).

Notă culturală

În India, anul se împarte în șase anotimpuri: vară, anotimpul ploilor, toamnă, toamnă târzie, iarnă și primăvară. Pentru denumirile bengaleze ale anotimpurilor, vezi Apendice II .

একাদশ পাঠ

LECTIA A XI-a

VERBUL গ্রিয়া

11.1. In limba bengali verbul este partea de vorbire care exprimă acțiunea, existența, starea, apartenența sau necesitatea. In lecțiile anterioare am indicat folosirea verbului **আম্** pentru a exprima existența și apartenența. Acest verb nu se conjugă la toate timpurile; la anumite timpuri el este înlocuit de alte verbe, fapt care va fi discutat în detaliu în paragrafele 15.2 și 25.2 o.

Conjugarea verbelor în bengali este mai simplă decât în română. Toate verbele au aceleași desinențe la același timp. Datorită acestui fapt, gramatica limbii bengali nu împarte verbele în diferite grupe. Dar combinarea eufonică dintre rădăcina verbală și desinență, însoțită de alternanța vocalică, face ca formele conjugate să se deosebească. De aceea, pentru a facilita accesul studenților români, noi am clasificat verbele în trei grupe generale; împărțindu-le încă o dată în subgrupe, am ajuns la zece tipuri verbale. In această lecție ne vom ocupa de cele trei grupe principale.

11.2. Clasificarea verbelor

I. Verbele terminate în **আ** /ā/, de ex. **করা** /karā/ =
 ✓ **কর + আ** - a face

II. Verbele terminate în **ওয়া** /oyā/, de ex. **হওয়া** /haoyā/
 = ✓ **হ + ওয়া** - a fi

III. Verbele terminate în **না** /no/, de ex. **লাফানো**
 /lāphāno/ = ✓ **লাফা + না** - a sări

1. ✓ = rădăcina verbală. Dicționarul limbii bengali indică forma de infinitiv a verbului.

În limba bengali există două tipuri de conjugare: (i) conjugarea clasică și (ii) conjugarea actuală, de ex. 'eu voi face' -

(i) আমি করিব și (ii) আমি করব . Conjugarea clasică se folosește în আদি ভাষা sau stilul clasic, pe cînd cea actuală se folosește în চ. লিখিত ভাষা sau stilul contemporan. În stilul clasic toate verbele se conjugă la fel, fapt care explică lipsa de clasificare a verbelor. Dat fiind că în conversație, precum și în literatura contemporană, se folosește conjugarea curentă, dăm mai jos și în lecțiile următoare această formă a conjugării. Conjugarea clasică va fi indicată la lecția a XXVII-a.

বাক্যরূপ: বর্তমান কাল

11.3. Conjugarea verbelor la prezent

Pron.		I		II		III	
pers.		করা (a face);		হওয়া (a fi);		লাফাফা (a sări)	
	sg.	pl.					
I	আমি	আমরা	করি	pron.kori	হই	hoi	লাফাই
a II-a	তুমি	তোরা	করিস	koris	হও	hoş	লাফাঅ
	তুমি	তোমরা	কর		হও		লাফাও
a III-a	আপনি	আপনারা	করেন		হন		লাফান
	অ	তরা	করে		হয়		লাফায়
a III-a	তিনি	তঁরা	করেন		হন		লাফান

Toate verbele au aceeași formă pentru singular și plural.

Formele de respect pentru pers. a II-a আমি și pers. a III-a তিনি sînt aceleași pentru toate verbele. Aceste două reguli sînt valabile pentru conjugarea verbelor la toate timpurile. Pronumele demonstrative এ și ও cer forme verbale indicate pentru pron.pers. a III-a অ , pe cînd ইনি și উনি cer forme verbale indicate pentru pron.pers. a III-a তিনি .

11.4. Folosirea timpului prezent

În bengali, timpul prezent indică acțiunea ce se petrece în mod obișnuit, și nu cea care se face în momentul de față. Acțiunea ce se face în momentul de față este exprimată prin timpul prezent continuu (vezi lecția a XIV-a).

11.5. Pozitia verbului

বাক্যে ক্রিয়ার স্থান

În general, o propoziție afirmativă la modul indicativ începe cu subiectul și se termină cu predicatul :

আমি করি - Eu fac.

আমি পড়ি - Eu citesc; eu învăț.

পড়া - a citi;

a învăța

Complementul se așează înaintea verbului :

আমি কাজ করি - Eu fac treabă;

কাজ - treabă

Eu muncesc.

আমি বই পড়ি - Eu citesc [o] carte

În narațiune și în poezie, verbul se poate pune înaintea subiectului:

জনে থাকে আছে - Pește [le] stă în apă. থাকা - a sta;
a locui

Verbul se pune înaintea complementului pentru a accentua un fapt :

আমি পড়ি রাত্রে, তখন দুমি ঘুমাও - Eu citesc noaptea, atunci d-ta dormi.
রাত - noapte; ঘুমানো/ঘুমানো - a dormi

11.6. Folosirea verbului রওয়া (a fi)

Verbul রওয়া se folosește la prezentul indicativ în

(i) sensuri speciale, (ii) expresii impersonale și (iii) în verbele compuse.

- (i) **ଏ ଆমାର ভাই হয়** - El este vărul meu.
 pe cînd **ଏ আমার ভাই** - El este fratele meu.
 (ii) **বৃষ্টি হয়** - Plouă. **ঘুট=ঘু** **বৃষ্টি** - ploaie
আলো হয় - Se face lumină.
 (iii) **আমার আন হয়** - Am impresia
আমার ভয় হয় - Mă tem; mi-e frică.

Verbele compuse vor fi discutate în detaliu în lecția a

XXV-a.

প্রশ্নবৃত্তক ও নঞর্থক বাক্য

11.7. Propozițiile interogative și negative

Propoziția interogativă se formează cu sau fără ajutorul particulei **কি** (oare):

তুমি কি ফল খাও?
তুমি ফল খাও ? } - Măninci (oare) fructe ? **খাওয়া** - a minca

Propoziția negativă se formează cu ajutorul adverbului negativ **না** - nu - pus după verb :

আমি ফল খাই না - Eu nu măninc fructe.

11.8. Vocabular

কাজ - g. muncă; treabă

আন - g. bagaj; marfă

কাজ করা - verb.comp. a munci;
a face treabă

বওয়া - vb.II a căra;
(despre lichide) a curge;

বত্বা - g. vorbă

(despre vînt) a sufla

বনা - vb.I a spune, a zice;
a vorbi

নাচ - vb.I a dansa

ধরা - vb.I a prinde; a ține

দাঁড়ানো - vb.III a sta în
picioare

অব - pron. tot

রামায়ণ - g. Rāmāyaṇa

অওয়া - vb.II a suporta;
a îndura

ইংরেজি, ইংরেজি - g. limba engleză
- adj. englezesc

গার্বা - g. măgar

খেলা করা - vb.comp. a se juca

11.9. Text

আমি কাজ করি। তোমরা কথা বল। এ গান করে। আলো
 আছে ঘরে। আপনারা কাজ করেন। তুমি আমার হাত ধর। আমি
 তোমার হাত ধরি। এরা আমাদের হাত ধরে। ওরা তোমাদের হাত ধরে।
 করবী আমার বোন হয়। এ এখানে কাজ করে। ও ওখানে নাথায়।
 আমরা অব অই। পারি জান বয়। করবী নাচে। জানা দাঁড়ায়। আমার
 ভাই ঘুমায়ে। তাঁরা ঘুমান। ওঁরা আছে ঘরেন। ওরা কাজ করে। আমি বই
 পড়ি। তোমরা বাংলা পড়। এ রামায়ণ পড়। জানা বাংলা গান করে।
 এ কি বাংলা পড়ে? না, এ বাংলা পড়ে না, হৈঃরাজি পড়ে। ও কী পড়ে?
 ও বাংলা পড়ে। আলো পাখি ধরে? না, আলো আছে ঘরে। আলো
 কী আছে ঘরে? আলো ছোটো আছে ঘরে। ওরা কী করে? ওরা
 খেলা করে। পারি কী বয়? পারি নোহা বয়। নদী বয়। বাতা বয়।

Exerciții.

1. Conjugati următoarele verbe la prezent :

বলা, বঁরা, বওয়া, থাকা, দাঁড়ানো, পড়া, অওয়া, ঘুমানো.

2. Completați propozițiile de mai jos, conjugând verbele din

paranteză la prezent: তিনি - (পড়া)। আমি এখানে - (থাকা)।
 তুই - (দাঁড়ানো)। আপনি - (ঘুমানো)। তুমি আছে - (বঁরা)। (এ আছে -
 (থওয়া)। বাতা - (বওয়া)। আপনারা কথা - (বলা)। তোমরা কাজ - (করা)। তাঁরা
 - (বলা)। তারা - (খেলা করা)। আমি কথা - (বলা)। করবী - (ঘুমানো)।

3. Traduceți propozițiile de mai sus în română.

4. Transformați propozițiile din exercițiul 2 în (i) propo-
 ziții interogative, (ii) propoziții negative.

5. Traduceți următoarele propoziții în bengali :

Karabi dansează. Alo cîntă. Eu citesc poezii. Noi dormim
 noaptea. Eu învăț dimineața. El stă în picioare. Voi săriți. Vîntul
 suflă. Noi locuim aici. Dv. (sg., pl.) locuiți acolo. Unde locuiesc
 ei? Acesta este fratele meu. Mălă este sora mea. Mani este verișoara
 mea. Tatăl meu doarme. Mama mea citește Rāmāyana. Citești tu (oare)
Rāmāyana? Ea este sora mea mai mare. Dînsul este fratele meu mai
 mare.

Notă ortografică. Unii scriu বরো în loc de বর (faci) noi însă am preferat ortografia বর , ca să deosebim această formă de forma de imperativ বরো(fă !).

Notă lexicală. Verbul পাড়া înseamnă 'a învăța (materile ce pot fi învățate prin citire)'. Când este vorba de a învăța o artă sau o meserie, se folosește verbul শেখা /śekhā/ , de ex.

আলো পান শেখ - Alo învață muzică ,

মালী আলোই শেখ - Mālā învață broderie/croitorie.

দ্বাদশ পাঠ

LECTIA A XII-a

12.1.

CLASIFICAREA VERBELOR

CONJUGAREA LA PREZENT (CONTINUARE)

În cursul conjugării unui verb cu rădăcina monosilabică, voala din rădăcină se schimbă sub influența celei din desinență. Pe baza schimbării vocalice din rădăcină la conjugarea la prezent, pers. I, verbele pot fi clasificate în subgrupe.

I. Verbele care se termină în আ/া :

(a) Verbele care au vocala আ/া/ în rădăcină, de ex. করা - infinitiv করা /karā/ 'a face' আ /a/ din rădăcină se schimbă în ও /o/ în pronunție; করি /kari/ se pronunță kori (fao).

(b) Verbele care au vocala আ/া/ în rădăcină, de ex. আন - infinitiv আনা /ānā/ - a aduce - , আ /ā/ nu se schimbă; আনি (aduo).

(c) Verbele care au vocala এ /e/ în rădăcină și în care această vocală se pronunță 'e' , de ex. কেনা - infinitiv কেনা /kenā/ - a cumpăra - , এ /e/ se schimbă în ই /i/ ; কিনি (cumpăr).

(d) Verbele care au vocala এ /e/ în rădăcină și în care această vocală se pronunță ঞা /æ/ , de ex. খেলা - infinitiv খেলা /khelā/ pro. khæ lā - a se juca - , pronunțarea lui এ /e/ se schimbă din ঞা /æ/ în এ /e/ ; খেলি /kheli/ pro. kheli (mă joo).

(e) Verbele care au vocala ও /o/ în rădăcină, de ex. ওঠ - infinitiv ওঠা /oṭhā/ - a se scula; a se trezi; a se urca - ও /o/ se schimbă în উ /u/ ; উঠি (mă scol etc).

Dăm mai jos conjugarea acestor verbe la prezent⁺.

pron.	(a) <u>করা</u>	(b) <u>আনা</u>	(c) <u>কেনা</u>	(d) <u>থেনা</u> (Khæla)	(e) <u>ওঠা</u>
pers.	a face	a aduce	a cumpăra	a se juca	a se scula
আমি	করি (Kori)	আনি	কিনি	থেনি (Kheli)	ওঠি
তুমি	করিস (Koris)	আনিস	কিনিস	থেনিস (Khelis)	ওঠিস
তুমি	কর (Karo)	আন (āno)	কেন (Keno)	থেন (Khælo)	ওঠ (oṭho)
অ	করে	আনে	কেনে	থেনে (Khæle)	ওঠে
তিনি	করেন	আনেন	কেনেন	থেনেন (Khælen)	ওঠেন
আপনি					

II. Verbele care se termină în ওয়া /oyā/ :

(a) Verbele care au vocala অ /a/ în rădăcină, de ex.

২ - infinitiv ২ওয়া /haoyā/ - a fi - , অ /a/ se schimbă în ও /o/ în pronunție: ২ই pro hoi (fiu) .

(b) Verbele care au vocala আ /ā/ în rădăcină; de ex.

খা - infinitiv খাওয়া /khāoyā/ - a mânca , আ /ā/ nu se schimbă; খাই (mănânc).

(c) Verbele care au vocala এ /e/ în rădăcină, pronunțată

'e' , de ex. দে - infinitiv দেওয়া /deoyā/ - a da - , এ /e/ se schimbă în ই /i/ : দেই (dau).

La verbele din categoria a II-a এ /e/ din rădăcină nu se pronunță য়া /æ/ la infinitiv.

(d) Verbele care au vocala ও /o/ în rădăcină, de ex.

শো - infinitiv শোওয়া /śooyā/ - a se culca - , ও /o/ se schimbă în উ /u/ : শুই (mă culo).

Dăm mai jos conjugarea acestor verbe.

⁺ Conjugarea la sg. și la pl. fiind aceeași, de acum încolo nu mai dăm forma de pl. a pronomelor.

pron.	(a) રૂઝા	(b) થાઝા	(c) દઝા	(d) જાઝા
pers.	a fi	a mînea	a da	a se ouloa
આમિ	રૂં (hoi)	થારૂં	દિરૂં	જૂં
હૂં	રૂઝ (hog)	થાઝ	દિઝ	જૂઝ
હૂમિ	રૂઝ (hao)	થાઝ	દાઝ	જાઝ
ઝા	રૂઝ (hay)	થાઝ	દઝ (dæy)	જાઝ
હિનિ	રૂઝ (han)	થાઝ	દઝ (dæn)	જાઝ
આપનિ				

Verbul થાઝા se folosește și pentru 'a bea' și 'a fuma'
de ex.

ઝૂઝ થારૂં - Beau apă
ઘાઝા ઝિઝારૂં થાઝ - Tata fumează (ઝિઝારૂં - țigară)

III. Verbele care se termină în લા /no/ - Rădăcinile
verbelor din categoria a III-a fiind polisilabice, vocalele lor nu su-
feră modificări sub influența desinenței. Deci √ લાઝા → infinitiv
લાઝાનો /lāphāno/ → લાઝારૂં (sar) ; √ ઘૂઝા → infinitiv
ઘૂઝાનો /ghumāno/ → ઘૂઝારૂં (dorm) etc.

12.2. Regula generală a schimbării vocalice la prezent

pers. I și pers. a II-a

ઝ /a/ → ઝ /o/ în pronunție
ઝ /e/ → ઝ /i/ în pronunție și în scriere
ઝ /e/ pro. æ → ઝ /e/ în pronunție
ઝ /o/ - ઝ /u/ în pronunție și în scriere

12.3. Adverbe de timp referitoare la perioadele zilei

Adverbele de timp referitoare la perioadele zilei se formează prin adăugarea unui ઝ /e/ sau ઝ /y/ la substantivul care indică acea perioadă.

substantivadverb de timp

ভোর	- zori de zi
অবসান	- dimineată
দুপুর	- după-amiază
বিকেল	- amurg
অন্ধা, অন্ধে	- seară
রাত	- noapte
দিন	- zi

ভোরে	- în zori
অবসানে	- dimineata
দুপুরে	- după-amiaza
বিকেল	- în amurg
অন্ধায়, অন্ধে	- seara
রাতে	- noaptea
দিন	- ziua

রোজ - în fiecare zi

12.4. Vocabular

এই যে	- <u>interj.</u> iată !
কবিতা	- <u>s.</u> poezie
কমল	- <u>s.</u> lotus; <u>n.pr.m..f.</u>
তাই	- <u>neg.</u> de aceea
ঝোটা ২ওয়া-	<u>vb. comp.</u> a se îngrășa
পড়ানো	- <u>vb. III</u> a medita; a preda
নমস্কার	- <u>neg.</u> salut
তোমাকে	- <u>pron.</u> pe tine
দিদিমানি	- <u>s.</u> (lit.) soră scumpă; apelativ folosit pentru învățătoare
বকা	- <u>vb. I</u> a muștra
পড়া করা	- <u>vb. comp.</u> a învăța lecția
শেখা	- <u>vb. I</u> a învăța
একবার	- <u>adv.</u> o dată
ঝিন্ঝারেট	- <u>s.</u> (<engl.) țigară
রেডিও	- <u>s.</u> (<engl.) radio
রাত দশটায়	- la orele zece seara
তার পর	- după aceea
গান করা	- <u>vb. comp.</u> a cânta

জানা - vb.I a ști

গাওয়া - vb.II a cînta

আর - conj. și

আরো - neg. și mai mult; încă

ছবি - s. pictură; fotografie; film

আঁকা - vb.I a desena; a picta

তোলো - vb.I a ridica; a culege ceva luîndu-l de jos

ছবি তোলা - a fotografia

ফুলগাছ - s plantă care înflorește

মা-ও - și mamă

যাওয়া - vb. II a merge; a se duce

12.5. Text

আলো। এই যে করবী। কেমন আছ ?

করবী। ভালো আছি। তুমি কেমন আছ, আলো ?

আলো। ভালো। করবী তুমি কবিতা পড় ?

করবী। হ্যাঁ। তুমি কখন ইংরেজি পড় ?

আলো। আমি অকশনে পড়ি। তুমি ?

করবী। আমি-ও অকশনে পড়ি। আমি ভোরে উঠি। তুমি কখন
থেন ?

আলো। আমি বিকেনে থেনি। তুমি কি দুপুরে ঘুমাও ?

করবী। না, আমি দুপুরে ঘুমাই না। তাই আমি মোটা হই
না। আলো, ইনি কে ?

আলো। ইনি কমনদিদি। আমাকে পড়ান।

করবী। নমস্কার। আলো, দিদিমানি কি তোমাকে বকেন ?

আলো। না। আমি বোজ পড়া করি। তাই দিদিমানি
আমাকে বকেন না।

কমন। আলো খুব ভালো ছেলে। বোজ পড়া শোখে। করবী, তুমি
চা খাও ?

করবী। হ্যাঁ, অকশনে একবার, বিকশনে একবার। আমার বাবা
অঁগারেট খান।

আলো। আমার বাবা অঁগারেট খান না।

কমন। করবী, তুমি কখন শোও ?

করবী । রাত দশটায় । আলো, তুমি ?

আলো । আমি রাত নটায় বেড়িও শুনি, তারপর শুই । করবী,
তুমি গান কর ?

করবী । আমি গান জানি না ।

কমল । তুমি গান শেখ না ?

করবী । না, আমি নাচ শিখি । আলো গায় আর আমি নাচি ।
আলো বই কেনে । আমি বই কিনি । আপন বই কেনেন ?

কমল । আমার অনেক বই আছে । আরো কিনি ।

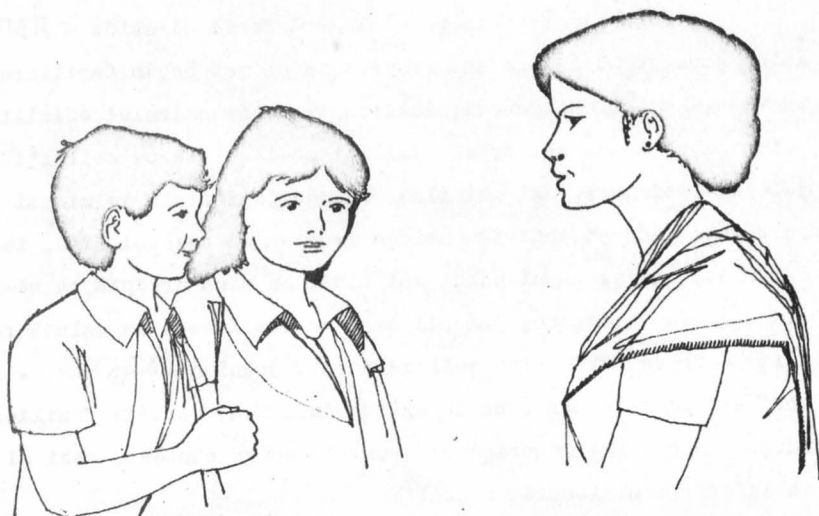
করবী । আমার বাবা দুই আঁকেন ।

আলো । আমি দুই তুলি । করবী, আমার খুলগাছ আছে ?

করবী । হ্যাঁ, আমার অনেক খুলগাছ আছে । আমি রোজ অকালে
খুল তুলি ।

আলো । আমার মা-ও অকালে খুল তোলেন । আমাদের-ও খুলগাছ
আছে ।

করবী । আমি এখন যাই । দিদিমণি, নমস্কার ।

Exercitii

1. Răspundeți la următoarele întrebări :

আলো কে? করবী কে? আলো কখন হৈ:রাজি পড়? তুমি
কি হৈ:রাজি পড়? তুমি বাংলা পড়? গান শেখ? আলো কি নাচ শেখ?
করবী কি গান জানে? কখন কি ছবি তোলেন? কে ছবি তোলেন?
আলো কখন বেড়িও শোনে? তার কক্ষ কি ভিগারট খান? করবী কখন
চা খায়? তুমি কি বই কেন? আমরা কি বই কেন?

2. Completați propozițiile de mai jos cu formă de prezent a
verbelor indicate în paranteză :

আমি চা-(খাওয়া)। তুমি মাছ-(খাওয়া)। মা বই-(পড়া)।
বাবা ছবি-(কেনা)। আমরা-(খাওয়া)। আমরা বেড়িও-(শোনা)।
ওরা বই-(দেওয়া)। তারা দুপুরে-(খুমানো)। আমরা বাবা আমাকে-
-(বক্ষা) না (আমাকে-pe mine)। করবী গান-(আনা) না। আমরা
একটি কুকুর-(আছ)। করবী আর তার বোন খুল- (তোল)।

3. Traduceți propozițiile de mai sus.

Note culturale

1. În bengali există o singură formă de salut - নমস্কার

salut adresat unei persoane respectate și mai puțin familiare. Cel mai
în vîrstă nu salută pe cei mici, cu excepția cadrului oficial. Nu se
obisnuiește ca un membru al familiei să-i salute pe ceilalți. Cînd ru-
dele se întîlnesc, cel mai tînăr atinge picioarele celui mai în vîrstă
cu mîna dreaptă și apoi își atinge fruntea cu aceeași mînă, iar cel mai
în vîrstă atinge capul celui mai tînăr cu mîna dreaptă ca să-l binecu-
vințeze. În societate, oamenii care se întîlnesc, se salută reciproc cu
mîinile împreunate ținute lîngă piept, spunînd नमस्कार . De sărbă-
tori sau la zile mari, ca de ex. de Anul Nou, membrii familiei se sa-
lută cu gesturile descrise mai sus. În acest context, vezi și textul
de la sfîrșitul lecției a XXII .

2. Obiceiul bengalez este ca un student sau un elev să-și spună unei profesoare sau învățătoare 'sora mai mare'. Cuvîntul *বড় ভাই* (sora sumpă) înseamnă, în sens restrictiv, 'învățătoare' sau 'medita-toare'.

3. În partea nordică a Indiei se obișnuiește să se bea ceai cu lapte; în sud se bea cafea cu lapte. În ultimele decenii, băutul cafelei a devenit curent și în nord. În India se bea cafea *ness* sau cafea filtru.

4. Din cauza temperaturii ridicată din cursul zilei, majoritatea florilor indigene se desfac noaptea. Lăsate în grădină, florile se ofilesc repede. De aceea, femeile și copiii din casă le culeg dimineața și le păstrează în casă. Stropite de cîteva ori în cursul zilei, ele se mențin pînă seara și-și răspîndesc parfumul în cameră. Multe flori europene au fost cultivate de englezi în India. Ele înfloresc iarna; temperatura zilei fiind mai puțin ridicată, ele sînt lăsate în grădină sau se folosesc, tăiate, pentru decorul casei.

Note ortografice

1. Pentru formele verbale *দিয়ে* și *করে* există variantele ortografice *দি* și, respectiv *কর*.

2. În cuvîntul *সন্ধ্যা*, ultimul semn reprezintă ndhyā; cuvîntul este pronunțat sondhā. *সন্ধ্যা* /sandhyā/ este formă literară, pe cînd *সন্ধ্যা* /sandhe/ pro. sondhe este variantă populară.

ত্রাদশ পাঠ

LECTIA A XIII-a

CAZURILE কারক

13.1. In bengali substantivul și pronumele se declină la patru cazuri: nominativ, acuzativ, genitiv și locativ; dar, în conformitate cu gramatica sanscrită, gramatica clasică bengali indică șapte cazuri ale declinării unui substantiv sau a unui pronume, așa cum se vede din tabelul de mai jos:

13.2. Declinarea শব্দরূপ

অবনামের শব্দরূপ

13.2 a. Declinarea pronumelor personale

Pers. I - আমি

Caz	BG.	pl.	răspunde la	BG.	pl.	
Nominativ	আমি	আমরা	যে	কারা		(cine?)
Acuzativ	আমাকে	আমাদের	কারে	কারে		(pe cine?)
Instrumental	আমাকে দিয়ে	আমাদের দিয়ে	কারে দিয়ে	কারে দিয়ে		(de către cine?, prin cine?)
Dativ	আমাকে	আমাদের	কারে	কারে		(oui ?)
Ablativ	আমার কাছ থেকে	আমাদের কাছ থেকে				(de la cine ?)
Genitiv	আমার	আমাদের	কার	কারে		(al cui?)
Locativ	আমারে	x		x		x

După cum se vede din tabel, pronumele se declină la fel la acuzativ și dativ la singular, și la acuzativ, dativ și genitiv la plural. Celelalte cazuri se formează cu ajutorul unor postpoziții. Cazul instrumental se formează cu ajutorul postpoziției **দিয়া** (de către, prin) adăugată la forma pronumelui la acuzativ, iar ablativul se formează cu ajutorul postpoziției **কাছ থেকে** (de la) adăugată la forma pronumelui la genitiv. Un pronume personal nu se declină la locativ decât în cazuri speciale, abstracte. Nu există pronumele interogativ corespunzător pronumelui personal declinat la locativ. Dăm mai jos declinarea celorlalte pronume la cazurile nominativ, acuzativ, genitiv și la cazul locativ pentru pronumele demonstrative.

Pers. a II-a

<u>sg.</u>		
<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>
তুই	তোকে	তোর
তুমি	তোমাকে	তোমার
আপনি	আপনাকে	আপনার

<u>pl.</u>		
<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>
তোরা	তোদের	
তোমরা	তোমাদের	
আপনারা	আপনাদের	

Pers. a III-a

<u>sg.</u>		
<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>
অ	ওকে	ওর
তিনি	ঐকে	ঐর

<u>pl.</u>		
<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>
ওরা	ওদের	
ঐরা	ঐদের	

13.2 b. Declinarea pronumelor demonstrative.

Pronumele demonstrativ pentru persoane

<u>sg.</u>			<u>pl.</u>		
<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>	<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>
এ	একে	এর	এরা	এদের	
তিনি	তাকে	তঁর	তঁরা	তঁদের	
ও	ওকে	ওর	ওরা	ওদের	
উনি	উকে	উঁর	উঁরা	উঁদের	

Pronumele demonstrativ - pentru animale

<u>sg.</u>			<u>pl.</u>		
<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>	<u>Nom.</u>	<u>Ac.</u>	<u>Gen.</u>
এ	একে	এর	এগুলি	এগুলিকে	এগুলির, এদের
ও	ওকে	ওর	ওগুলি	ওগুলিকে	ওগুলির, ওদের

Pronumele demonstrativ - pentru obiecte

<u>sg.</u>			<u>pl.</u>		
<u>Nom., Ac.</u>	<u>Gen.</u>	<u>Loc.</u>	<u>Nom., Ac.</u>	<u>Gen.</u>	<u>Loc.</u>
এ	এর	এতে	এগুলি	এগুলির	এগুলিতে
ও	ওর	ওতে	ওগুলি	ওগুলির	ওগুলিতে

13.3. Declinarea substantivelor বিশেষ্যের শব্দরূপ

Substantivele se declină în același fel ca pronumele, indiferent de gen. Dăm mai jos propoziții pentru a ilustra folosirea cazurilor .

1. Cazul nominativ - **বর্জক** indică subiectul unei acțiuni :

ছেলে পড়ে	- Băiat/ul/ citește.
ছেলেরা পড়ে	- Băieți/i/ citesc.
ছেলেগুলি পড়ে	- Băieții citesc.
গোর ঘাস খায়	- Vaca mănincă iarbă.
গোরগুলি ঘাস খায়	- Vacile/le/ mănincă iarbă.
বইগুলি এখানে আছে	- Cărțile sînt aici

La numărul plural articolul hotărît **গুলি** se folosește pentru a desemna anumite persoane, ființe sau obiecte; substantivul la singular este folosit ca un substantiv colectiv.

2. Cazul acuzativ - **বর্জক** - indică obiectul unei acțiuni:

আমি তোমাকে বলি	- Eu îți spun.
তুমি আলোকে বল	- D-ta îi spui lui Alo.

Substantivul care desemnează o persoană, în afară de un nume propriu, este de obicei articulat la cazul acuzativ:

তুমি ছেনেটিকে পড়াও	- D-ta îl meditezi pe băiat.

Substantivul desemnînd un animal sau un obiect are aceeași formă la nominativ și acuzativ:

আমি মাছ ধরি	- Eu prind pește.
তুমি চাঁদ দেখ	- D-ta privești luna.

Substantivul care desemnează un animal primește terminația de acuzativ - **কে** /ke/, împreună cu articolul, dacă este vorba de o anumită ființă:

আলো বুঝুরটাকে ধরে	- Alo prinde cîinele (adică prinde un anumit cîine)

Terminația de plural pentru persoane este - **দের** /der/ sau **গুলিকে** /gulike/ :

আমি তোমাদের বলি	- Eu vă spun
তুমি ছেনেদের/ছেলেগুলিকে পড়াও	- D-ta îi meditezi pe băieți.

Substantivele care exprimă nume de animale sau obiecte își păstrează forma de singular când sînt folosite în sens colectiv:

আমি মাছ বঁড়ি - Eu prind pește.
করবী বই কেনে - Karabī cumpără cărți.

Aceste cuvinte primesc articolul hotărît শুনি sau শুনো dacă este vorba de animale sau obiecte determinate :

বুঝুওঁ শুনোকে বঁড়ি - Prind oîinii.
বই শুনি আনি - Aduc cărțile.

3. Cazul instrumental -করণ কারক- indică intermediarul sau instrumentul unei acțiuni :

আমি তোমাকে দিয়ে বই পাঠাই - Eu trimit cărți prin tine.
পাঠানো - a trimite
তুমি আলোকে দিয়ে চিঠি পাঠাও - D-ta trimiți scrisori prin Ato.
হাত দিয়ে লিখি - Scriu cu mîna.

Pronumele sau substantivul denumind o persoană se declină la instrumental prin adăugarea postpoziției দিয়ে la forma pronumelui sau substantivului la acuzativ. Substantivul care denumește un animal sau un obiect se declină la acest caz prin adăugarea aceleiași postpoziții la forma sa de nominativ.

বুঝুওঁ দিয়ে বেরান তড়াই - Alung pisica cu /ajutorul unui/ cîine
(folosesc cîinele ca să alung pisica)
তড়ানো - a alunga

Propoziția de mai sus poate fi tradusă cu pluralul - 'folosesc cîini ca să alung pisicile'. Ca în propozițiile de mai sus, substantivele din această propoziție pot fi articulate pentru a le determina :

বুঝুওঁ দিয়ে বেরানটাকে তড়াই la singular
১। বুঝুওঁ শুনোকে দিয়ে বেরানশুনোকে তড়াই la plural.

4. Cazul dativ - অমুদান কারক - indică primitorul unui dar.

মান্নাবে বই দিই - Îi dau cărți lui Mālā.

Întrucât dativul se declină la fel ca acuzativul, nu mai dăm alte exemple.

5. Cazul ablativ - অপাদান কারক - indică punctul de plecare al unei acțiuni sau proveniența unui obiect.

আমি তোমার কাছ থেকে বই নিই - Eu iau cărți de la d-ta.

ওরা আমাদের কাছ থেকে ফুল নেয় - Aceia iau flori de la noi.

Cazul ablativ se formează cu ajutorul postpoziției কাছ থেকে pusă după forma de genitiv a pronumelui sau a unui substantiv denumind o persoană sau mai multe persoane :

আমি আলোর কাছ থেকে ছবি কিনি - Eu cumpăr poze de la Ālo.

আমি ছেনৈটির কাছ থেকে ফুল নিই - Eu iau flori de la bāiat.

ছেনৈদের কাছ থেকে বই নিই - Iau cărți de la bāietī.

Substantivele denumind animale sau obiecte se declină la ablativ cu ajutorul postppziției থেকে pusă după formele lor de nominativ:

বেরান থেকে রোগ হয়

- (lit.) Se face boală/ fac boli de la pisici. (se molipsește de boală/ boli de la pisici)

দুধ থেকে দই হয়

- Se face iaurt din lapte.

গাছ থেকে ফল পড়ে

- Fructul cade/ fructele cad din copac.

আজ থেকে তিন দিন পরে -

(lit.) trei zile începînd de astăzi (după trei zile)

Este de remarcant folosirea verbului হওয়া în expresiile impersonale de mai sus.

6. Cazul genitiv - অম্বুদ পদ indică o relație

sau posesia:

আমার ভাই - fratele meu

আনার বোন - sora Mălei

আনার বাড়ি - casa lui Alo

La declinarea unui substantiv terminat într-o consoană, se pune vocala ঐ /e/ înaintea terminației র /r/. Aceeași terminație se folosește la substantivele denumind animale sau obiecte :

গোরুর গাড়ি - carul cu boi

Cuvântul গোরু se folosește ca un substantiv generic deopotrivă pentru vacă, taur și bou deși el înseamnă 'vacă'.

নদীর মাছ - pește din râu

În declinarea unui substantiv terminat în ই /i/ sau উ /u/, se pune - য় /ye/ înaintea terminației - র /r/ :

ভাইয়ের বাড়ি - casa fratelui

বউয়ের শাড়ি - sari[ul] soției/nurorii

বউ - 1° soție 2° noră

Terminația de plural pentru substantivele denumind persoane este - দেব /der/ :

ছেন্নেদের বই - cărțile băieților; (fig.) cărți pentru copii.

Substantivele denumind animale sau obiecte își păstrează forma de singular la plural :

গোরুর দুধ - lapte de vacă

বইয়ের পাতা - pagini de cărți

Pentru a desemna animale sau obiecte determinate, se adaugă terminația - র /r/ la articolul hotărât তিনি /tini/

এই গোরুতিনির দুধ - lapte[le] acestor vaci

এই বইতিনির নাম - titluri[le] acestor cărți

7. Cazul locativ - **অবস্থান বসবাস** - indică locul în care se află subiectul sau obiectul unei acțiuni, precum și timpul în care se petrece o acțiune :

রাম ঘরে আছে - Rām este în cameră.

রাম বাড়িতে আছে - Rām este în casă (acasă).

পাছে ফল আছে - În copac sînt fructe.

আমার হাতে একটি বই আছে - Am o carte în mînă.

তার আখায় চুল আছে - Are păr pe cap.

তার হাঁটুতে ব্যথা* - Are dureri de genunchi.

ছেলেরা বিকেলে খেলে - Băieții, spre seară, se joacă.

Terminația locativului este **এ** /e/ pentru substantivele terminate în consoană (de ex. ঘর, পাছ, হাত), **য়** /y/ pentru cele terminate în **আ** /ā/ (de ex. আখা) și **তে** /te/ sau **য়ে** /ye/ pentru cele terminate în **ই** /i/ sau **উ** /u/.

Evident, cazul locativ se folosește mai mult în legătură cu nume de obiecte. Substantivele denumind obiecte își păstrează, ca în celelalte cazuri, forma de singular la plural. Dacă este nevoie de a specifica unele obiecte, atunci se adaugă terminația **তে** /te/ la articolul hotărît **গুলি/গুলো**:

পাছগুলিতে ফল আছে - În copaci sînt fructe.

În general, substantivele sînt mai puțin folosite la plural. Numele propriu primește terminația de plural :

আলোর - Alo și ai săi

রামের - Rām și ai săi

Terminația - **রা** /rā/, adăugată unui nume propriu, schimbă deci sensul acestuia, desemnînd familia sau grupul căreia îi aparține persoana respectivă.

Substantivele denumind animale sau obiecte primesc terminația -**রা** /rā/ la nom. pl. și -**দের** /der/ la gen. pl., dacă ele sînt personificate :

* **ব্ + য = ব্য** : ব্যথা /vyathā/ pro. **ব** ~~থ~~ **ত্হা** - durere

- পাখির গান শুন - Păsările cântă.
 গাছের কথা বলে - Copacii vorbesc.
 পাখিদের গান শুনি - Ascult cântecul păsărilor.
 গাছের কথা শুনি - Ascult vorbele copacilor. (ascult ce-mi
 spun copacii)

শোনা - a auzi; a asculta

Substantivele denumind persoane, declinate la cele 7 cazuri, răspund la întrebările pe care le-am indicat în legătură cu declinarea pronumelui personal pers.I. Dăm mai jos întrebările la care răspund substantivele denumind animale sau obiecte declinate la aceste cazuri:

Nominativ - কী - ce ?

Acuzativ - কী - ce ?

Instrumental - কী দিয়ে - cu ce ?

Dativ - কাহে - cui ?

Ablativ - কী থেকে - din ce ?

কোথা থেকে - de unde ?

কখন থেকে - de când ?

Genitiv - কীএর	- al cui ?
Locativ - কীএ	- în ce ?
কোথায়	- unde ?
কখন	- când ?

13.4. Vocabular

বাগান	- <u>g.</u> grădină	আলু	- <u>g.</u> cartof
যেন <u>pr. jano</u>	- <u>ned.</u> parcă	পেঁয়াজ	- <u>g.</u> ceapă
ডাকা	- <u>vb. I</u> a chema	থোঁতা	- <u>vb. I</u> a căuta
খাবার	- <u>g.</u> mânca; gustare	ফলওয়ালা	- <u>g.</u> vinzător de fructe
অলিন	- <u>g.</u> apă; <u>n. pr. m.</u>	বেচা	- <u>vb. I</u> a vinde
বাবু	- <u>g.</u> , <u>suf.</u> domn	ঝুড়ি	- <u>g.</u> coș
বাজার	- <u>g.</u> piață	দাম	- <u>g.</u> preț
চাল	- <u>g.</u> orez decor-ticot	আমা	- <u>vb. I</u> a veni
ডাল	- <u>g.</u> linte	ছুরি	- <u>g.</u> cuțit
		কাটা	- <u>vb. I</u> a tăia

13.5. Text : করবী অফানে ওঠে। তখন বাগানে ফুল ফোটে। ফুলেরা যেন ওকে ডাকে। ও ফুল তোলে। তারপর ঘরে আসে। ওর মায়ের কাছে আর খাবার দেন। করবী খায়। তারপর বই আর খাতা নেয়। বই পড়ে। খাতায় লেখে। করবীর বাবার নাম অলিন। অলিনবাবু বাজারে যান। চাল, ডাল, চিনি, আলু, বেগুন আর পেঁয়াজ কেনে। তিনি আমা খোঁজেন। একজন ফলওয়ালার সঙ্গে ডাকে। সে ফল বেচে। ফলওয়ালার সঙ্গে ঝুড়ি থেকে আমা দেয়। তিনি আমা নেন ও ফলওয়ালাকে আমের দাম দেন। তারপর বাড়ি আসেন। করবীর মায়ের ছুরি দিয়ে আমা কাটেন। করবীকে দেন। তার বাবাকে দেন। করবী আমা খায়। অলিনবাবু আমা খান। তারপর তিনি করবীকে ইংরেজি পড়েন।

Exerciții

1. Numiți cazurile în care cuvintele de mai jos sînt declinate în contextul pasajului de mai sus:

বাগানে, ঘরে, ওকে (ডাকে), ওকে (চা... দেন), খাওয়া, বাবার, বাজারে,
 তাঁকে (ডাকে), তাঁকে (... আম দেয়), বুড়ি থেকে, খলওয়ানাকে (দাম দেয়),
 আমের (দাম), ছুরি দিয়ে, আম (খায়)।

2. Răspundeți în bengali :

করবী কখন ওঠে ? করবীকে কে খাবার দেন ? করবীর বাবার নাম কী ?
 তিনি কোথায় যান ? কী করেন ? করবীর মা কী দিয়ে আম খাটেন ?
 কাদের দেন ? কারা আম খায় ?

3. Traduceți în bengali :

Cine are mulți copaci în grădină (în a cui grădină se află mulți copaci) ? Karabī are mulți copaci în grădină. Noi cu ce muncim ? Noi muncim cu mâinile. Cine culege flori ? Rādhā culege flori din copaci. Ce ai în coș (ce se află în coșul tău) ? Am cartofi și ceapă în coș (se află cartofi și ceapă în coșul meu). Eu vă dau mango din coș. Cui îi dai dl. Salil cărți ? Dl. Salil dă cărți băieților. Acest vânzător de fructe vinde fructe bune. Oare Karabī mănâncă mango ? Da. Rādhā nu mănâncă mango. Oare Rādhā are cărți ? Rādhā n-are cărți. Noi n-avem casă. Alo este acasă. Vânzătorul de fructe nu este aici. El se află în piață. Dl. Salil ia o carte de la fratele său. Florile mele sînt aici, unde sînt ale tale ? Ale mele sînt în cameră. Țara mea este frumoasă, cum este țara dvs. ?

Notă gramaticală

Dintre cele trei cazuri păstrate din sanscrită (cf. 13.1) cazul dativ reprezintă o problemă mult discutată. În bengali, acest caz constituie doar o categorie sintactică; analiza sintactică la rîndu-i depinde de context. Substantivul sau pronumele care desemnează primitorul unui dar este considerat ca declinat la dativ. Darul trebuie să fie dezinteresat - un cadou sau o donație la care donatorul renunță toate drepturile; deci nu totdeauna verbul **দেয়** (a da) determină cazul dativ.

Dăm mai jos câteva exemple pe baza afirmațiilor făcute de cunoscutul lingvist S.K. Chatterjee.

আমার জামাই করবীকে দিয়েছি - I-am dat lui Karabī bluza mea.

Aici করবীকে (lui Karabī) este declinat la dativ, pentru că bluza mi-a aparținut mie, și i-am făcut un cadou lui Karabī, renunțând la drepturile asupra obiectului respectiv. Dar, în propoziția আমার বোনের জামাই করবীকে দিয়েছি I-am dat lui Karabī bluza surorii mele, lui Karabī este complementul indirect, pentru că i-am dat un obiect care nu-mi aparținea mie. Eu n-am avut dreptul la acest obiect la care aș fi putut să renunț.

মা রোপানিকে কাপড় দিনেন - Mama a dat rufe spălătoresei.

În propoziția de mai sus, রোপানিকে (spălătoresei) va fi interpretat ca un substantiv declinat la dativ, dacă mama i-a dat rufele ca să le folosească. Ori dacă mama le-a dat ei ca să le spele și să-i aducă înapoi, atunci cuvântul respectiv va fi considerat complementul indirect.

বিনোদ চোরকে তার ঘড়িটি দিন - Binod i-a dat hoțului ceasul său.

Aici চোরকে (hoțului) este complementul indirect, fiindcă Binod a fost silit să-i dea ceasul.

În bengali, verbul দেওয়া (a da) este folosit și în sensul de 'a plăti' și 'a achita' și în aceste condiții primitivul este complementul indirect.

În bengali, substantivul sau pronumele primesc aceeași terminație কে atît pentru acuzativ cît și pentru dativ. De aceea, unii specialiști, ca Rabindranala Tagore, au opinat împotriva includerii cazului dativ în gramatica limbii bengali. Alții, mai tradiționaliști, au fost în favoarea includerii sale. Ca rezultat, cazul dativ este inclus în lista cazurilor în gramaticile bengali, dar lucrările de gramatică dau și indicațiile referitoare la aplicarea restrictivă a acestui caz.

În gramaticile limbii sanscrite se precizează condițiile care determină cazul dativ; acele reguli vor fi discutate în Manualul de limba sanscrită.

Notă lexicală

Sufixul **বাবু** - domnul - se pune după nume sau prenume. În contexte oficiale, acest cuvânt se poate adăuga, ca un sufix, la nume de familie. Acum se obișnuiește să se spună, după obiceiul adoptat de la englezi, Mr. înainte de numele de familie. După obiceiul bengalez, ne referim la o persoană cu prenumele. Dacă într-o clasă, într-un birou sau grup există două persoane cu același prenume atunci ne referim la ele cu cele două nume, de ex. **বিশ্বনাথ বসু** și **বিশ্বনাথ ঘোষ**. În cazul marilor personalități bengaleze referindu-ne la acestea, folosim prenumele, și nu numele de familie, de ex. Rabindranath și nu Tagore. Pentru personalități ne-bengaleze se folosește numele de familie, de ex. Nehru sau Gandhi.

Note culturale

1. În părțile de est și de sud ale Indiei, orezul este mîncarea principală, precum pîinea în România.
2. În India sînt cultivate mai multe soiuri de linte. Boabele acestora se vînd în băcănii. Din linte se face o supă groasă, care se consumă amestecată cu orezul fiert, servindu-se drept garnitură legume prăjite sau pește prăjit .
3. Mango este fructul preferat în India. El crește vara. Se cultivă cîteva sute de soiuri de mango în multe părți ale Indiei. Din mangoul crud se fac diferite feluri de murături picante.

চতুর্দশ পাঠ

LECTIA A XIV-a

14.1. PREZENTUL CONTINUU ঘটমান বর্তমান

În limba bengali, timpul prezent indică o acțiune care se petrece în mod obișnuit. Acțiunea care se petrece în momentul vorbirii sau într-o perioadă de o anumită durată, sugerînd continuitatea acțiunii, este indicată prin prezentul continuu.

Prezent - আমরা বাংলা পাড়ি - Noi învățăm bengali

Prezentul continuu - আমরা এখন বাংলা পাড়ছি - Noi învățăm bengali acum

14.2. Conjugarea verbelor la prezentul continuu

Prezentul continuu se formează prin adăugarea terminațiilor prezentului verbului আচ্ছ /äch/ -ছি, ছিঁ, ছিঁ, ছে, ছেন - la rădăcina verbului de conjugat. Dăm mai jos conjugarea verbelor tip din categoria I.

Categoria I

pron.	a	b	c	d	e
pers.	করা (Karā)	আনা	কেনা	থেনা (Khaē)	উঠা
আমি	করাছি (ko)	আনাছি	কিনাছি	থেনাছি (Khe)	উঠাছি
তুমি	করাছিস (.)	আনাছিস	কিনাছিস	থেনাছিস (.)	উঠাছিস
তুমি	করাছ (.)	আনাছ	কিনাছ	থেনাছ (.)	উঠাছ
সে	করাছে (.)	আনাছে	কিনাছে	থেনাছে (.)	উঠাছে
তিনি } আপনি }	করাছেন (.)	আনাছেন	কিনাছেন	থেনাছেন (.)	উঠাছেন

Vocalele din rădăcină trec prin aceleași modificări ca în conjugarea la prezent; aici formele verbale pentru toate persoanele suferă modificări.

Categoria a II-a

Cît privește verbele din categoria a II-a, nu toate verbele din subgrupele 'a' și 'b' se conjugă la fel, așa cum se va vedea din tabelul următor.

pron.	a		b		c	d
pers.	বড়য়া	রডয়া	গাওয়া	খাওয়া	দেওয়া	শোওয়া
আমি	বইছি (bo-)	রমিছি (ho-)	গাইছি	খামিছি	দিমিছি	শুওমিছি
তুমি	বইছিস (,,)	রমিছিস (,,)	গাইছিস	খামিছিস	দিমিছিস	শুওমিছিস
তুমি	বইছ (,,)	রমছ (,,)	গাইছ	খামছ	দিমিছ	শুওমছ
অ	বইছে (,,)	রমছে (,,)	গাইছে	খামছে	দিমিছে	শুওমছে
তিনি	বইছেন (,,)	রমছেন (,,)	গাইছেন	খামছেন	দিমিছেন	শুওমছেন
আপনি	La verbele বড়য়া și গাওয়া se intercalează ২ /i/ între					

rădăcină și terminație, pe cînd la રડયા și খাওয়া, precum și la verbele de tipul দেওয়া și শোওয়া intervine চ্ /o/ între rădăcină și terminație. Verbele বড়য়া - a vorbi - și অড়য়া - a îndura - se conjugă ca বড়য়া. Verbele বাওয়া - a privi; a dori; a cere; a vrea -, și বাওয়া - a vîsli - se conjugă ca গাওয়া; verbele খাওয়া - a merge, a se duce -, și গাওয়া - a primi; a găsi; a obține - se conjugă ca খাওয়া.

Ultima silabă din forma verbală pentru তুমি este pronunțată cu ajutorul vocalei ও /o/, de ex. boicho, hoocho etc.

Categoria a III-a

În conjugarea verbelor din categoria a III-a, se intercalează চ্ /o/ între rădăcină și terminații.

pron. pers.	verb - লায়ানা
আমি	লায়ামি
তুমি	লায়ামিছিস
তুমি	লায়ামছ
অ	লায়ামছে
তিনি, আপনি	লায়ামছেন

Timpul prezent continuu este folosit și la (i) trecutul apropiat și (ii) viitorul apropiat :

(i) -কখন এনে? - Când veniși? এনে - perf.simplu pers. a

II-a de la আনা

-এই এলাম - Acum venii. এলাম - " pers.I -

sau এই আছি - Acum am venit. এই - ned. chiar acum

(ii) কে কবে আসবে- Când va veni el? আসবে- viitor, pers.a III-a
de la আনা

-কাল আসবে- Va veni mine.

sau কাল আছি - " " "

În exemplele de mai sus (i), perfectul simplu și prezentul continuu au aceeași valoare; în exemplele de mai sus (ii), viitorul și prezentul continuu au aceeași valoare.

Verbul আচ্ se conjugă la prezentul continuu în același fel ca la prezent. Propozițiile interogative și negative se formează, la prezentul continuu, în același fel ca la prezent.

14.3. Verbele cauzative নিতৃত্ব বাক্য

Verbul cauzativ presupune o acțiune inițiată de o persoană și efectuată de alta. Aceste verbe se formează prin adăugarea sufixului

না /no/ la infinitivul unui mare număr de verbe din categoriile I și a II-a. Ele se conjugă la fel ca verbele din categoria a III-a. Inițiatorul acțiunii fiind subiectul propoziției, verbul cauzativ se acordă cu persoana acestuia :

(i) করা (a face) : আমি কাজ করি - Eu fac treabă.

করানো (a pune pe cineva să facă) :

আমি তাকে দিয়ে কাজ করাই - Eu îl pun să facă treabă.

(ii) শেখা (a învăța) : আলো গান শেখে- Alo învăță muzica.

শেখানো (a învăța pe cineva): কামল আলোকে গান শেখান

- Kamal îl învăță muzica pe Alo.

(iii) খাওয়া (a mânca) : করবী খাচ্ছে - Karabî mănincă.

খাওয়ানো (a servi mâncare): মা করবীকে খাওয়াচ্ছেন

- Mama îi dă lui Karabî să mănince.

(iv) দেওয়া (a da) : মা পাখিদের খাবার দিচ্ছেন

- Mama dă mâncare păsărilor.

দেওয়ানো (a pune pe cineva să dea) :

মা করবীকে দিয়ে পাখিদের

- Mama o pune pe Karabî să dea

খাবার দেওয়াচ্ছেন

mâncare păsărilor.

În propozițiile în care o altă persoană execută acțiunea ca un agent al primei persoane, de ex. în (i) și (iv) de mai sus, substantivul sau pronumele respectiv este declinat la cazul instrumental; în propozițiile în care ea execută acțiunea în propriul ei interes, de ex. în (ii) și (iii) de mai sus, substantivul sau pronumele este declinat la cazul acuzativ. Verbele din categoria a III-a formează cauzativul printr-un verb compus format din rădăcina verbului respectiv și verbul করা, de ex. দাঁড়ানো (a sta în picioare) দাঁড় করানো (a pune ceva sau pe cineva în picioare). Nu de la toate verbele se formează verbe cauzative. Verbele cauzative mai des folosite sînt indicate în dicționar.

14.4. Vocabular

মায়ি

s. sora mamei

জো - ned. (aici) văd că

মায়িম্মা

s. termen de res-

চুপ চুপ - interj. tacii; pești

pect pentru

বাইরে - adv. afară

sora mamei

ফুটবল - s. (< engl.) fotbal

এর নাম পড়া - asta se numește

এই - interj. auzi !

a învăța !

খেরিওয়ানা

g. vânzător ambulant

দেখা - vb.I a intra

লোক

g. om

এ বি - interl. cum !

বাসন

g. veselă

ভাত - g. orez fiert

পুতোনো

adj. vechi

কেন - adv. de ce ?

বাপড়

g. rufă; îmbrăcăminte

কারণ - neg. deoarece

14.5. Text

বিনোদ । আলো ! আলো !

আলোর মা । কে ? আলোক কে ডাকছে ?

বিনোদ । মাঝিমা, আমি বিনোদ । আলো বাড়ি আছে ?

আলোর মা । হ্যাঁ, আলো তার ঘরে আছে ।

বিনোদ । কী করছে ?

আলোর মা । জ্ঞানি না ।

আলো (ঘর থেকে) । আমি ইঁদাজি পড়ছি ।

বিনোদ আলোর ঘরে যায়

বিনোদ । এর নাম পড়া ! তুই তো ছবি তুলছি ।

আলো । চুপ চুপ । বাইরে বাজা বইছে । ছেলেরা খেলছে । আমি ওদের

ছবি তুলছি ।

বিনোদ । কথেকতন ছেলে খুঁটল খেলছে আর কথেকতন লাগছে ।

তুই পড়ছিস না । ওদের দেখছিস ।

আলো । এঁই, মা কী করছে রে ?

বিনোদ । ঘেরিওয়ালার কাছ থেকে বামন কিনছেন ।

আলো । এঁ লোকটা বোজ আছে । বামন বেচে আর গুরোনো কাপড় কেনে ।

বিনোদ । এঁ যে মাঝিমা আমাদের থাকার আনছেন ।

আলোর মা ঘরে ঢোকেন

আলোর মা । তোমরা কী করছ ?

আলো । আমরা ছবি আঁকছি । একটা ছেলে পাছ ঝঁকছে । বিনোদ ওর ছবি

আঁকছে । মা, দাদা কী করছে ?

আলোর মা । গান গাইছে । কখন ওকে গান শেখাচ্ছে । করবী নাচছে ।

করবী খুব ভালো নাচে । এ বি বিনোদ, তুমি তো

বিক্রি খাচ্ছ না ।

বিনোদ । আমাদের দাঁতে ব্যথা । মাঝি বোজ দুর্ব খায় । ভাত খায় না ।

মাঝিমা, মাঝি এখন খায় ।

আলো । তুই যাচ্ছিস ?

বিনোদ । হ্যাঁ রে ।

Exerciții

1. Completați propozițiile următoare punind verbele din paranteză la (i) prezent, (ii) prezentul continuu :

মাঝি তোমাকে গান - (শেখানো) । তোমরা খুঁটল -
- (খেল) । তুই ছবি - (আঁকা) । আমরা নাচ - (শেখা) ।
অপনারা ছবি - (তোলা) । তোমরা খল - (কেনা) । ওরা
গান - (গাওয়া) । তোমরা ভাত - (খাওয়া) । ওরা ডিম - (বেচা) ।
আমরা বাড়ি - (খাওয়া) ।

2. Traduceți următoarele propoziții în bengali, punind verbele la (i) prezent, (ii) prezentul continuu :

Cine cântă ? Cine joacă fotbal ? Ce face el ? Oare ea învață ? Ce învață ea ? O fată dansează, eu o piotez. Eu vă fotografiez (folosiți toate pronumele posibile pentru 'vă').

3. Răspundeți în bengali :

আলোকে কে ডাকছে ? আলো কী করছে ? ছেলেরা কী করছে ? বিনোদ কীর
ছবি আঁকছে ? আলোর আলো কী করছেন ? যেখিনি আলো কী বেচে আর কী করেন ?
বিনোদ থাকছে না কেন ? করবী কি নাচ জানে ? আলো কি গান শোনে ?

Note culturale

1. În Bengal se obișnuiește ca mama unui prieten să fie numită mătușă.

2. Este de observat că persoanele apropiate nu se salută nici când se întâlnesc, nici când se despart.

পঞ্চদশ পাঠ

LECTIA A XV-a

TIMPUL VIITOR ভবিষ্যৎ কাল

15.1. In limba bengali, timpul viitor indică o acțiune care se va petrece, posibilitatea unei acțiuni sau intenția de a desfășura o acțiune. Terminațiile de viitor -ব, বি, বে, বে, বেন- se adaugă la rădăcina verbului. Dăm mai jos conjugarea verbelor tip din cele trei categorii.

Categoria Ipron.verb

	a	b	o	d	e
<u>pers.</u>	<u>করা</u>	<u>আনা</u>	<u>বেনা</u>	<u>খেলা</u>	<u>উঠা</u>
আমি	করব (Korbo)	আনব (ānbo)	বিনব (Kinbo)	খেলব (Kheľbo)	উঠব (uṭhbo)
তুমি	করবি (Korbi)	আনবি	বিনবি	খেলবি (Kheľbi)	উঠবি
তুমি	করবে (Korbe)	আনবে	বিনবে	খেলবে	উঠবে
সে	করবে (Korbe)	আনবে	বিনবে	খেলবে	উঠবে
তিনি	করবেন (Korben)	আনবেন	বিনবেন	খেলবেন	উঠবেন
আপনি					

Schimbarea vocalei din rădăcină se efectuează la formele verbale pentru toate persoanele. La pers. I, a doua consoană este pronunțată fără nici o vocală și ultima cu ajutorul vocalei উ /o/ .

Categoria a II-a

<u>pron.</u>	<u>verb</u>					
	a	b	c	d		
<u>pers.</u>	বওয়া	রওয়া	গাওয়া	খাওয়া	দেওয়া	শোওয়া
আমি	বইব (boibo)	রব (habo)	গাইব	খাব	দেব	শোব
তুমি	বইবি (boibi)	রবি (hobi)	গাইবি	খাবি	দেবি	শোবি
তুমি	বইবে (boibe)	রবে (habe)	গাইবে	খাবে	দেবে	শোবে
অ	বইবে (boibe)	রবে (habe)	গাইবে	খাবে	দেবে	শোবে
তিনি	বইবেন (boiben)	রবেন (haben)	গাইবেন	খাবেন	দেবেন	শোবেন
আপনি						

Verbele care primesc ই /i/ înaintea terminației la prezentul continuu îl primesc și la viitor. Vocalele এ /e/ și ও /o/ din rădăcină se schimbă în ই /i/ și, respectiv, উ /u/ numai la persoana a II-a, তুমি. Ultima consoană din forma verbală pentru persoana I este pronunțată cu ajutorul vocalei ও /o/, de ex. habo, khābo.

Categoria a III-aVerb cauzativ

<u>pron.</u>	<u>verb</u>	<u>verb</u>
<u>pers.</u>	লাখানা	শেখানা
আমি	লাখাব	শেখাব
তুমি	লাখাবি	শেখাবি
তুমি	লাখাবে	শেখাবে
অ	লাখাবে	শেখাবে
তিনি	লাখাবেন	শেখাবেন
আপনি		

Ultima consoană din forma verbală pentru pers. I se pronunță cu ajutorul vocalei ও /o/.

Este de observat că formele verbale pentru persoana a II-a তুমি și pers. a III-a অ sînt identice la viitor.

15.2. Folosirea verbului રૂઝા la viitor

Verbul રૂઝા se folosește la viitor cu sensul de 'a deveni' și în expresiile impersonale :

કાલ રામ રાજા રહેન - Mîine Rām va deveni rege.

આજ વરસિ, રહે - Astăzi va ploua.

પરશુ રામાયણ ગાન રહે - Poimîine se va cînta/din/ Rāmāyana.

Verbul રૂઝા se folosește la viitor pentru a indica posesia; astfel el înlocuiește verbul આહું , care nu se conjugă la viitor.

De ex.:

prezent: આમાર એકાદી કલમ આહું - Eu am un stilou.

viitor: આમાર એકાદી કલમ રહે - Eu voi avea un stilou.

Intr-un anumit context, verbul રૂઝા la viitor înseamnă 'a naște' :

ઝર હેને રહે - Ea va naște (este însărcinată).

In sens general હેને - băiat - înseamnă 'copil'.

Faptul de a exista se exprimă prin verbul થાકા la viitor; astfel el înlocuiește verbul આહું în acest sens:

આમ્મી ઉથન કલ્લકાગય થાકય - Atunci eu voi fi în Calcutta.

Propozițiile interogative și negative se formează în același fel ca la prezent.

15.3. Vocabular

વજ્ઞાનદિ - prescurtare de la વજ્ઞાનદિદિ

છૂટિ - g. vacanță; zi liberă

જોતાનો - vb. cauzativ de la જોતા

ગાન જોતાનો - a-i cînta

અંગે - postp. cu (sociativ), împreună cu (cere genitivul)

કી કયે - adv. cum ?

ક + ય્ + આ = કયા (pro. Kæ)

ক্যামেরা	- g. (< engl.) aparat de fotografiat
ন+ম্=ন্ম	
জন্মদিন	- g. zi de nastere
ততদিন	- <u>adv.</u> pînă atunci
এখনই	- <u>adv.</u> chiar acum
নিযে	- <u>postp.</u> ou (<u>sociativ</u>); <u>ger.</u> de la নেওয়া (a lua) (cere acuzativul)
খুব	- <u>adv.</u> foarte
বাছে	- <u>postp.</u> de la; lingă (cere genitivul)
দোকান	- g. prăvălie
খুলি	- g. pensulă
শুধু	- <u>adv.</u> numai
পাড়ার	- g. cartier
পাড়ার দোকানে যে নেই	- știu că nu se află în prăvălia din cartier
রাখা	- <u>vb. I</u> a ține
দোকানদার	- g. vânzător
পাওয়া যায়	- se găsește
রচনা	- g. compunere
দুপুরবেলা	- <u>adv.</u> după amiază
না	- <u>con.</u> sau
বুড়ি	- g. mîncare asemănătoare pateului
ভাজা	- <u>vb. I</u> a prăji
মজা	- g. bucurie; fapt îmbucurător
কী মজা	- ce bine !
অত	- <u>ned.</u> așa de mult
খাড়া না	- nu-i bine să mănînci
অসুখ	- g. boală
অসুখ করা	- a se îmbolnăvi (cere genitivul)
বাকেরা যাজে	- se apropie ora 12
জড়াজড়ি	- <u>adv.</u> devreme; repede

- টি-ভি - g. (< engl.) televizor
 বেস - adv. bine
 বেস হবে - ce bine va fi !
 ভোটেই না - deloc ; n-si dreptate
 কল্যাণ (pro. Kol-læn) - g. bun; bine; n.pr.m.

15.4. Text

- আলো | দাদা, আজ কি কামলদি আছেন ?
 কিশোর | না। আজ আমাদের ছুটি। আমি করবীদর বাড়ি যাব।
 আ | কেন ?
 বি | করবীর মাঝে গান শোনার। আমি গাইব। করবী নাচবে।
 আ | আমি-ও তোমার সঙ্গে যাব। আমি করবীর ছবি তুলব। আর
 ওকে ছবি তোলা শেখাব।
 বি | ওকে বঁা বঁা ছবি তোলা শেখাবি ? ওর কি ক্যামেরা আছে ?
 আ | না, ওর ক্যামেরা নেই। ওর বাবা ওকে জন্মদিনে ক্যামেরা
 দেবেন। তখন ওর ক্যামেরা হবে। ততদিন আমার ক্যামেরা

ছবি তুলবে। এখনই বিনোদ আমবে। ওকে নিয়ে যাব।

বি। বিনোদ খুব ভালো ছবি আঁকে। আমি ওর কাছে ছবি আঁকা শিখব। আজ দোকান থেকে রং-তুলি কিনব। আজ পড়ব না। শুরুর ছবি আঁকব।

আ। রং-তুলি কোথা থেকে কিনবে? আমাদের পাড়ার দোকানে তো নেই।

বি। ওরা রাখে না। কিন্তু দোকানদার আজ আসবে। ওর বাড়ির কাছে একটা দোকানে পাওয়া যায়। তুই আজ বিকেলে কী করবি?

আ। খেলব। অরণ্যের অঙ্কায় গান গাইব। আর রচনা লিখব। তোমার রচনার খাতটা আমাকে দেবে?

বি। ও খাতটা করবীর কাছে আছে। ওর কাছে থেকে আনব।

আলোর মা ঘরে ঢোকেন

মা। তোরা কী করছিস? খাবি না?

বি। এখনই যাচ্ছি। মা, দুপুরবেলা করবীর বাড়ি যাব। তুমি কি আমাদের সঙ্গে আমবে, না, ঘুমাবে?

মা। না, আমি আজ দুপুরে শোব না। কাজ আছে। আমি আজ কচুরি ভাজব।

আ। কী মজা! আমি দুটা কচুরি খাব।

মা। না, অত কচুরি খায় না। অসুখ করবে। বারোটা বাজে। এখন তোমরা ভাত খাবে। আর বিকেলে জড়াজড়ি বাড়ি ফিরবে। আজ অঙ্কায় টি-ভিতে ভালো ছবি হবে। আমি যাঁই। ভাত দিই।

মা ঘর থেকে যান

আ। দাদা, আমি আজ রচনা লিখব না। টি-ভি দেখব।

বি। তাহলে কমলদি কাল তোকে বকবেন। বেশ হবে।

আ। মোটেই না। কাল ভোরে উঠব। এখন লিখব।

Exerciții

1. Conjugăți următoarele verbe la viitor :
আমি, পড়া, দেখা, আঁকা, রাখা, ভাঙা.

2. Conjugăți următoarele verbe la (i) prezent, (ii) prezent continuu: আমি, শোনা, শেখা, শেখানো, চাওয়া

3. Formați propoziții cu următoarele cuvinte :
স্বপ্নাদিন, ওতাদিন, এখনই, রচনা, ভাঙাভাঙি, দোকান, তুলি.

4. Folosiți următoarele verbe compuse în propoziții :
ছবি তোলা, ছবি আঁকা.

5. Traduceți în bengali :

Tatăl lui Alo vine acasă. Pe tatăl lui Alo îl cheamă Kalyān. Dl. Kalyān o caută pe mama lui Alo. Ei vor asculta muzică. Ea va cumpăra o pensulă. Tu nu vei vinde fructe. Mama va cumpăra veselă. Binod va bea lapte. Dv. veți dormi. Ești român sau indian ? Vei dormi sau vei învăța ?

6. Răspundeți în bengali : কিশোর আচ্ছ কৈথায় থাকে? কেন থাকে? কিশোর কৈথায় থেকে রং-তুলি কিনবে? কার কাছে ছবি আঁকা শিখবে? আলো কাকে ছবি তোলা শেখাবে? তুমি কি ছবি তোলা? তুমি ছবি তোলা, না, ছবি আঁক? আলো বিকেনে কী করবে? আলোর মা কি দুপুরে ঘুমান? আচ্ছ দুপুরে তিনি কী করবেন? আলোর অকুয়া কী করবে? তুমি কি টি-ভি দেখ? তোমার কি ব্যাগেটা আছে? আলোর দাদার নাম কি বিনোদ, না, কিশোর? আলোর মা কি ঘুমাবেন, না, কাজ করবেন? তোমার দেশ কি ভারতবর্ষ, না, রোমানিয়া? তুমি কি এখন ছবি আঁকছ?

Notă lexicală

Sufixul বৈল্য (pro. bæiḷā) însemnând 'perioadă', 'timp' se adaugă la denumirile perioadelor zilei.

Notă ortografică

Pentru prescurtare se scrie prima silabă a cuvântului, de
ex. বি pentru কিশোর.

যোড়শ পাঠ

LECTIA A XVI-a

LIGATURILE যুক্তাক্ষর

16.1. Două sau mai multe consoane nedespărțite de vocală formează un semn compus; acest semn grafic se numește ligatură. Aceasta este o caracteristică a scrierii devanāgarī, a scrierii limbii sanscrite. În scrierea bengaleză, ligaturile sînt folosite mai mult în cuvintele păstrate din sanscrită. În cuvintele bengaleze, două consoane pot sta alături fără să formeze un semn compus, de ex. কুবুঝা, দুপুরকলা, বনদ্বীপ।

16.2. Formarea ligaturilor

În majoritatea cazurilor, literele se lipsesc una de alta, de ex. ক + ট = ক্ট in কৃষ্টি, চ + চ = চ্চ in চিচ্চ. În unele cazuri ele formează un semn compus deosebit de semnele componentelor:

ক + খ = ক্খ /kʃa/; ক + গ = ক্গ /ŋka/; ক + ঙ = ক্ঙ /ŋga/
 ক্ + ঙ = ক্ঙ /jŋa/; ঙ + ঙ = ঙ্ঙ /ŋja/; হ + ম = হ্ম /hma/

16.3. Pronunțarea ligaturilor

În unele cazuri, consoanele din ligatură sînt pronunțate ca atunci cînd sînt singure; în altele, pronunțarea lor este modificată. Modificările pronunțării sînt indicate mai jos. Ligatura de la sfîrșitul cuvîntului este pronunțată cu ajutorul vocalei ও /o/; de ex. কষ্ট /kaʃtə/ - g. durere, greutate - se pronunță kaʃto. Dacă o ligatură este însoțită de un semn scurt vocalic, ultima consoană se pronunță cu ajutorul vocalei respective; de ex. কৃষ্টি /vrʃti/ - g. ploaie - se pronunță bristi.

16.4. Ligaturile mai des folosite

1. Combinația cu য় /ya/ - semnul scurt - ঙ . Această consoană formează ligatura și cu vocalele অ /a/ și ঈ /e/, formînd semnul ঞ , la care se adaugă আ /ā/, formînd semnul compus ঞা /æ/, অ্যা /æ/ de ex. în ঞা /æm/- ned. 'poftim ? ce ai zis ?' . La începutul cuvîntului, য় /y/ este pronunțat ঞ ; ব্যয় /vyay/ - g. cheltuială - se pronunță bæy; în mijlocul și la sfîrșitul unui cuvînt 'y' nu se pronunță, cealaltă consoană se dublează; অবয়ব /avyay/ - g. nedeclinabil - se pronunță ab-bay; বিদ্যা /vidyā/ - g. învățătură - se pronunță bid-dā.

Pronunțarea deschisă a literii 'a' în engleză, de ex. în camera (aparat de fotografiat), este reprezentată grafic prin semnul ঞা sau -জা - în bengali - ক্যামেরা . Prefixul anglo - se transcrie ঞ্গোল sau ঞ্গোলা . Acest semn este cel mai apropiat pentru transcrierea vocalei românești 'ă', de ex. 'casă' poate fi transcris কাঙ্গা .

Vocala অ /a/ urmată de o ligatură cu য় /y/ este modificată în pronunție; অত্য় /satya/ - g. adevăr - și পদ্য় /padya/ - g. poezie - se pronunță sot-to și, respectiv, pod-do.

2. Combinația cu ব /va/. În ligatură, litera ব /v/ se scrie dedesubtul celeilalte consoane, de ex. জ্ব = জ্ব /jva/, শ্ব = শ্ব /śva/, excepție făcînd ঘ্ব /dh/, ঘ্ব = ঘ্ব /dhva/. La începutul cuvîntului, ব /v/ din ligatură nu se pronunță; জ্বর /jvar/ - g. febră - se pronunță jar, ধ্বনি /dhvani/ - g. suet - se pronunță dhoni. În mijlocul și la sfîrșitul unui cuvînt, cealaltă consoană se dublează; নিশ্বাস /niśvās/ - g. răsuflare - se pronunță niś-sās; বিশ্ব /viśva/ - g. univers. - se pronunță biś-śo.

3. Combinația cu ম /ma/ - litera ম /m/ se scrie alături și lipită de cealaltă consoană; দ্ম = দ্ম /dma/; স্ম = স্ম /sma/. La începutul cuvîntului, ম /m/ din ligatură nu se pronunță; স্মরণ

/samarā/ - g. amintire - se pronunță saron. În mijlocul și la sfârșitul unui cuvânt, cealaltă consoană se dublează; पद्म /padma/ - g. lotus - se pronunță pad-do. În unele cuvinte, cealaltă consoană din ligatură se dublează și în același timp vocala precedentă se nazalizează; आत्मा /ātmā/ - g. suflet - se pronunță ām̐t-tā.

4. Combinația cu र /ra/. (a). Dacă र /r/ este urmat de o consoană, semnul său scurt - ' - numit रेप /reph/ se pune deasupra aceleia; र+य=र्य; र+ष=रष/ varṣa/ pro. barṣo - g. an.

(b) Dacă र /ra/ este precedat de o consoană, semnul său scurt - ' - se pune dedesubtul aceleia; अ+र=अर; आ+र=आर/ amra/ pro. ām-mro - g. mango.

În combinație cu र , atât अ /a/ cît și इ /ā/ se pronunță dental; अरुह /sahasra/ - num. mie - se pronunță śahas-ro; श्री /śri/ - g. frumusețe; prefix la antroponime - se pronunță śri .

Semnele deosebite cu र /ra/ :

र+र=र्र /kra/; क्रिया /kriyā/ - g. verb, acțiune

त+र=तर् /tra/; पत्र /patra/ - pro. pat-tro

g. foale; scrisoare

त+र+त=तर्त /tru/; शत्रु /śatru/ pro. śot-tru - g. inamic

ब+र+त=बर्त /bru/ folosite în transliterarea cuvintelor străine sau a formelor verbale sanscrite.

ब+र+त=बर्त /brū/

bale sanscrite.

भ+र=भर् /bhra/ ; शुभ्र /śubhra/ pro. śubh-bhro

- adj. alb

भ+र+त=भर्त /bhrū/ ; /bhrū/ - g. sprinceană .

5. Semne deosebite

(i) क+ख = ख /kṣa/. La începutul cuvîntului se pronunță थ /kha/; क्खति /kṣati/ - g. pagubă - se pronunță khoti. La mijlocul și la sfîrșitul cuvîntului se pronunță ख-ख /kh-kha/; अकषर /akṣara/ - g. literă - și वक्ख /vakṣa/ - g. piept - se pronunță okh-khor și respectiv bokh-kho.

(ii) व+ख+म=लक्ष्मी /kṣma/. Se pronunță ख-ख /kh-kha/; लक्ष्मी /lakṣmī/ - g. nume al unei zeițe - se pronunță lokh-khi.

(iii) अ+क = अंक /āka/. Se pronunță अंक /āka/; अङ्क /aṅka/ - g. matematică; (teatru) act - se pronunță aṅko.

(iv) अ+ङ्ग = अङ्ग /āga/. Se pronunță अङ्ग /āga/; अङ्ग /saṅga/ - postp. împreună cu - se pronunță saṅge.

(v) ज्ञ+प्र = ज्ञप् /jñā/. Se pronunță 'gæ' la începutul și la mijlocul unui cuvînt; iar la sfîrșitul cuvîntului se pronunță 'gmo'. Cuvintele ज्ञान /jñān/ - g. conștiință, înțelepciune; अज्ञान /ajñān/ - adj. inconștient - și विज्ञ /vijñā/ - g., adj. înțelept - se pronunță gæan, ag-gæan și, respectiv, big-gom.

(vi) प्र+ज = प्रज् /ñja/. Se pronunță नज् /nja/; मज्ज /mañju/ - adj. frumos - se pronunță monju.

(vii) द+ध = दध् /ddha/. Se pronunță ca atare; बुद्ध /buddha/ - g. înțelept - se pronunță budh-dho.

(viii) न+द्र+व = नद्र् /ndra/. Se pronunță ndra fără modificări; ईन्द्र /indra/ - g. numele unui zeu - se pronunță ind-dro.

(ix) न+ध = नध् /ndha/. Se pronunță ca atare; बन्धु /bandhu/ - g. prieten, prietenă - se pronunță bondhu.

(x) न+त+उ = न्तु /ntu/. Se pronunță fără modificare; किन्तु /kintu/ - ned. dar, se pronunță kintu.

(xi) অ+ত+ত= অ্তু /stu/. Se pronunță fără modificare; বস্তু
/vastu/ - g. obiect - se pronunță postu.

(xii) ব্+হ্ম= ব্রহ্ম /hma/. Se pronunță ব্রহ্ম /mma/ ব্রাহ্মণ
/brāhmaṇ/ - g., adj. brahman (castă) - se pronunță brām-mon.

În afară de combinațiile ব্র /kṣa/ și ত্ত /jña/, nici una din aceste combinații nu apare la începutul unui cuvânt.

Pentru mai multe informații asupra ligaturilor, vezi Studiul introductiv, în Dictionarul bengali-român.

Exerciții

1. Transliterați următoarele cuvinte :

ইন্দু (g. lună; n.pr.m.,f.), আন (g. baie), অনে
(postp.pentru), দক্ষিণ (adj. sud), মন্দির (g. templu), বিশ্ববিদ্যালয়
(g. universitate), অমৃত (g. mare), গ্রাম (g. sat).

2. Scrieți următoarele cuvinte cu litere bengaleze și traduceți-le:

ātma, padya, padma, kaṣṭha, sahasra, śatru, vijña, kintu,
smaraṇ, dhvani, vāstu, varṣa, patra, nīśvās, śatru, vidyā, jvar, bhrū,
ajñān, śubhra, bandhu, mañju, buddha, brāhmaṇ, āmra .

Notă lexicală

Următoarele cuvinte folosite în această lecție ca exemplu de scriere și pronunție, nu sînt întrebuintate în limba vorbită, nici în literatura contemporană : ব্য, ঋণি, বিশ্ব, বর্ষ, আম্র, অরু, পদ্ম, শুভ্র,

বর্ম, বিত্ত, বস্তু, মৃত্ত

Cuvintele বিশ্ব și মৃত্ত sînt însă folosite ca antroponime.

অণুদশ পাঠ

LECTIA A XVII-a

17.1.

GERUNZIUL

ইয়া প্রত্যয়

In bengali, gerunziul exprimă (a) completarea unei acțiuni urmată de o altă acțiune sau (b) executarea unei acțiuni simultan cu o altă acțiune. De ex. :

(a) থেকে আসব - Voi veni după cei voi mînca

(b) বীণা বাজিয়ে গান গাইছে - Cîntă din voce în timp ce cîntă la 'vînă' (acompaniindu-se la 'vînă'.
vînă - un instrument muzical)

Gerunziul este foarte des folosit în bengali; uneori un șir de gerunzii se află într-o frază pentru a indica succesiunea unor acțiuni executate de o persoană, de ex. :

বাড়ি^① গিয়ে, স্নান^② করে, থেকে^③, ঘুমিয়ে^④, গান^⑤ গাইবে

- Mergînd^① acasă, voi face^② baie, voi mînca,^③
voi dormi^④ [și apoi] voi cînta.^⑤

In cazul cînd verbele au diferite subiecte, fraza se formează din mai multe propoziții, de ex. :

আমি স্নান করে আসব, তুমি থেকে এসো

- Voi veni după ce voi face baie; să vii după ce mînci.

Alteori, gerunziul unui verb formează un verb compus al aceluiași verb sau al unui alt verb, pentru a nuanța sensul. Gerunziul are formă invariabilă pentru toate persoanele. O propoziție nu se poate termina cu gerunziul.

Intrucît în poezie se folosesc atît forma clasică cît și cea specifică limbii vorbite a gerunziului, precum și o formă poetică a acestuia - prescurtarea formei clasice -, dăm mai jos un tabel al gerunziilor formate de la verbele tip.

<u>Categorie</u>		<u>verb</u>	<u>formă</u>	<u>formă</u>	<u>formă</u>
			<u>clasică</u>	<u>poetică</u>	<u>currentă</u>
I	a	করা	করিয়া (Ko)	করি' (Ko-)	করে (Ko-)
	b	আনা	আনিয়া	আনি'	এনে
	c	বেনা	বিনিয়া	বিনি'	বিনে
	d	থেনা	থানিয়া (Khe)	থানি (Khe)	থেনে
	e	ওঠা	ওঠিয়া	ওঠি'	ওঠে
II	a	হওয়া	হইয়া (ho)	হই' (hoi)	হয়ে
		অওয়া	অহিয়া (so)	অহি' (so-)	অয়ে (so-)
	b	চাওয়া	চারিয়া	চারি'	চেয়ে
		খাওয়া	খাইয়া	খাই'	থিয়ে
	c	দেওয়া	দিয়া	দিয়া	দিয়ে
	d	শোওয়া	শুইয়া	শুই'	শুয়ে
	III	নাথানো	নাথাইয়া	নাথাই'	নাথিয়ে
		শোথানো	শোথাইয়া	শিথাই'	শিথিয়ে
Cauzativ		(শিথানো)	(শিথাইয়া)		

Unele verbe, de ex. করা, au aceeași formă করি la persoana I prezent și la gerunziul specific stilului poetic; în aceste cazuri se recomandă să pună un apostrof după forma gerunzială - করি'.

Verbele de tipul করা au aceeași formă scrisă la gerunziul specific limbii vorbite și la persoana a III-a prezent - করে; gerunziul se pronunță Kore și se scrie করে, iar forma verbală la prezent se pronunță Kare și se scrie করে.

Verbele de tipul থেলা au aceeași formă, de ex. থেলা la gerunziu și la persoana a III-a prezent. Gerunziul se pronunță Khele , și cealaltă formă se pronunță Khæle ; cele două forme se scriu la fel, fără nici un semn de deosebire.

Regula de a pune apostroful în cazurile mai sus menționate nu este respectată cu strictețe.

Gerunziul verbului খাওয়া este খিয়ে .

La verbele din categoria a III-a, inclusiv cele cauzative, আ /ă/ din a doua silabă a verbului se schimbă în ই /i/; astfel, খুমানো → খুমিয়ে, পড়ানো → পড়িয়ে etc. Verbul দৌড়ানো - a alerga - are două forme de gerunziu în limba vorbită - দৌড়িয়ে și দৌড়ে ; cea din urmă variantă este folosită mai mult.

Schimbarea primei vocale a unui verb cauzativ se face de obicei după regula generală, de ex. শোথানো - শিথিয়ে (এ /e/ - ই /i/),

ওঠানো (a ridica, a scula) - উঠিয়ে (ও /o/ - উ /u/) și থেলানো (a pune pe cineva să se joace) - খেলিয়ে (গ্রা /gr/ - এ /e/). Dar dacă prima vocală este আ /ă/ , ea nu se schimbă, de ex. আনানো (a procura prin cineva) - আনিয়ে .

17.2. Folosirea gerunziului

চল এনে, জাত ঝাঁঝ - Aducând orezul, voi găti orez fiert (voi fierbe orezul, după ce îl voi aduce). ঝাঁঝ - a găti

বাড়ি গিয়ে রোড়িও শুনব - Mergînd acasă, voi asculta radio (voi asculta radio, după ce voi merge acasă).

বরষা খুল খুলে মাঝে দেয় - Culegînd florile, Karabî /le/ dă mamei.

জাত থেয়ে আয়ছি - Mîncînd orez fiert, vin (voi veni după ce voi lua masa de prînz).

Ultima frază ilustrează folosirea prezentului continuu pentru viitorul apropiat.

17.3. Perfectul compus পূৰ্বাধাৰিত বৰ্তমান

Timpul perfect compus se foloseşte pentru a indica faptul că acţiunea s-a petrecut recent şi că efectul acţiunii persistă în momentul vorbirii. Conjugarea unui verb la acest timp se face prin adăugarea terminaţiilor prezentului verbului আছ la gerunziul verbului respectiv:

Categoria I	a	কৰা- কৰোছি, কৰোছিঅ, কৰেছ, কৰোছ, কৰোছেন
	b	আনা-এনোছি, এনোছিঅ, এনেছ, এনোছে, এনোছেন
	c	কেনা-কিনোছি, কিনোছিঅ, কিনেছ, কিনোছে, কিনোছেন
	d	থোলা-থেনোছি, থেনোছিঅ, থেনেছ, থেনোছে, থেনোছেন
	e	ওঠা-ওঠোছি, ওঠোছিঅ, ওঠেছ, ওঠোছে, ওঠোছেন
Categoria II	a	রুখা-রুখোছি, রুখোছিঅ, রুখেছ, রুখোছে, রুখোছেন
	b	থোখা-থোখোছি, থোখোছিঅ, থোখেছ, থোখোছে, থোখোছেন
	c	দিওখা-দিয়োছি, দিয়োছিঅ, দিয়েছ, দিয়োছে, দিয়োছেন
	d	শোওখা-শুয়োছি, শুয়োছিঅ, শুয়েছ, শুয়োছে, শুয়োছেন
Categoria III		লাফালা-লাফোছি, লাফোছিঅ, লাফিয়েছ, লাফিয়েছে, লাফিয়েছেন
		শোখালো-শোখোছি, শোখোছিঅ, শোখিয়েছ, শোখিয়েছে, শোখিয়েছেন
Cauzativ		শোখালো-শোখিয়েছি, শোখিয়েছিঅ, শোখিয়েছ, শোখিয়েছে, শোখিয়েছেন
		Verbul যাওয়া se conjugă ca গেছি, গেছিঅ, গেছ (৩ম), গেছে (৩ম), গেছেন(৩ম). Schimbarea vocalei din rădăcină, efectuată la formarea gerunziului, este păstrată la formele verbale pentru toate persoanele.

17.4. Folosirea perfectului compus

তিনি কল কলকাতা থেকে এসেছেন - Dinsul a venit ieri din

Calcutta. (stă pînă acum)

মা পরশু দিনলি গেছেন

- Alaltăieri mama s-a dus la

Delhi. (încă este acolo)

মালা আলোর কাছে একটি বই চেয়েছে - Mālā i-a cerut lui Ālo o carte.

(încă n-a primit-o)

Observați că în ultima propoziție se folosește postpoziția
 কাছ্‌ শি নু কাছ্‌ থায়ে .

Forma verbală de perfect compus este folosită la viitor, împreună cu particula আর (mai) pentru a exprima lipsa de certitudine:

তুমি আর করেছ - Nu te văd făcînd /asta/ .

17.5. Folosirea verbului রওয়া la perfectul compus

অকালে বৃষ্টি হয়েছ - A plouat dimineața (efectul a rămas, de ex. străzile sînt ude).

এ বছর ভালো ধান হয়েছ - Anul acesta a fost /o recoltă/ bună de orez (grînele n-au fost încă consumate).

ধান - g. orez nedecorticat

ফাতে বড়ো হয়েছ - Fata a crescut.

তোমার এখন টাকা হয়েছ - Acum tu ai bani (ești bogat).

টাকা - g. rupie; (fig.) bani, avere

La perfectul compus, verbul রওয়া se folosește și în sensul său figurat - 'a avea copii' ; de ex. ~~অর একটি ছেলে হয়েছ~~ El/ea are un fiu; Ea a născut un băiat.

অর একটি মেয়ে হয়েছ - El/ea are o fiică; Ea a născut o fată.

Dar অর ছেলে হয়েছ înseamnă 'Ea a născut'; 'Ea are un copil'.

Verbul আছ্‌ nu se conjugă la perfectul compus. De fapt formele verbale ale altor verbe conjugate la perfectul compus includ formele verbului আছ্‌ ; de ex. কর্‌ + ই + আছ্‌ = করিয়াছি (stilul clasic) → করেছি (stilul contemporan).

La perfectul compus, propoziția interogativă se formează în mod obișnuit. Propoziția negativă se formează cu ajutorul adverbului নি (varianta adverbului না) așezat după verbul conjugat la prezent.

17.6. Vocabular

দেবী	- <u>g.</u> , <u>suf.</u> doamnă
রান্না	- <u>g.</u> gătitul mîncării
রান্নাঘর	- <u>g.</u> bucătărie
রান্না করা	- <u>vb.comp.</u> a face mîncare
কত	- <u>adj.</u> cît
বসবার ঘর	- <u>adj.</u> camera de zi ^m)
স্নান করা	- <u>vb.comp.</u> a face baie
থেকে	- <u>vb.I</u> a se întoarce
হাস্য	- <u>vb.I</u> a zîmbi; a rîde
বলৈ	- <u>postp.</u> pentru că
বুঝি	- <u>ned.</u> parcă
অবাই	- <u>pron.</u> toți
আর অবাই	- ceilalți
জ্বর হওয়া	- <u>vb.comp.</u> a avea febră (cere genitivul)
ভেজা	- <u>vb.I</u> a fi ud
নিশ্চই	- <u>adv.</u> sigur
দেখা (pro.deakhā)	- <u>vb.I</u> a vedea
দেখানো (pro.deakhāno)	- a arăta (cauzativ de la দেখা)
বেশ	- <u>adv.</u> destul
বেশ ভালো	- destul de bine
এত	- <u>adj.</u> , <u>adv.</u> atît de mult
আর একটা	- încă unu
ফিল্ম	- <u>g</u> (< engl.) film
কিছু	- <u>adj.</u> , <u>adv.</u> , <u>pron.</u> ceva
তোমার কিছু চাই	- vrei ceva ?
পশাভ	- <u>g.</u> lîină
দরকার	- <u>g.</u> nevoie

*) Pentru verbul substantivizat vezi lecția a XXVI-a.

আমার ... দরকার	- am nevoie de ... (forma prescurtată din দরকার আছে)
নিজ	- <u>pron. de întărire</u> (forma invariabilă pentru toate persoanele la sg. și la pl.)
আমি নিজ	- eu însumi/însămi
বোঝা	- <u>vb. I</u> a înțelege
নিউ মার্কেট	- (< engl.) New Market (hala din centrul orașului Calcutta)
পুরী	- g. Puri, oraș din statul Orissa, în sud-estul Indiei
আই নাকি ?	- <u>interj.</u> da, ce vorbești ?
এ মা !	- <u>interj.</u> Vai de mine !
পর	- <u>vb. I</u> a se îmbrăca
বুড়ো	- <u>adj.</u> bătrîn
বুড়ো ২৩য়	- <u>vb.comp.</u> a îmbătrîni
বর্ণন	- <u>adj.</u> colorat

17.7. Text

কল্যাণ ববু । ইন্দু, তুমি কেথায় ?
 ইন্দু দেবী । আমি রান্নাঘরে । কিছুই জ্ঞাচ্ছি ।
 ক । আর কত রান্না করবে ? বেড়িওতে ভালো গান হচ্ছে । শুনবে না ?
 ই । এখনি আসছি । (ইন্দু বসবার ঘরে আসেন) তুমি জ্ঞান করো ?
 তোমার চা-খাবার আনবে ?
 ক । না, জ্ঞান করি নি । জ্ঞান করবে চা খাব । ছেনোদের দেখাছি না ।
 ওরা গেছে কেথায় ?
 ই । করবীদের বাড়ি গেছে । এখনি আসবে ।
 আলো (বাইরে থেকে) মা, মা, আম বা এসেছি । তুমি কিছুই ভেবেছ ?
 আলো ও কিশোর ঢেকে
 ই । তোমরা তো খুব অড়াগাড়ি ফিরেছ । (হেসে) কিছুই খাবে
 বঁলে বুঝি ?
 আ । আমরা আজ খুটবল খেলি নি ।

୧। କରବୀଦର କୀ ଥବର? କେমন ଆସ୍ତେ ଓରା ?

କି। ଛାଲାର ଅଛୁଅ କରେଇ। ଆର ଅବାଇ ଡାଲୋ ଆସ୍ତେ।

୧। କୀ ହସ୍ତେଇ ଛାଲାର ?

ଆ। ଡୁର ହସ୍ତେଇ ।

କ। ବୃକ୍ଷିତେ ଭିତ୍ତେ ନିଶ୍ଚିତ । କିଶୋର, ତୁମ୍ଭି ବଃ-ତୁଲି କିନେଇ ?

କି। ନା, କିନି ନି । ମାଡ଼ାର ଦୋକାନଦାର ଆସ୍ତେ ଆନେ ନି ।

କ। ଓ ଆର ଏନେଇ ! ଆମ୍ଭି କାଳ ନିର୍ତ୍ତ ଛାବକେଟ ଥେବେ ଏନେ ଦେବ ।

ଆ। ବାବା, ଆମ୍ଭି କାଳ ଅନେକ ହସି ତୁଲେଇ । ଦେଥବେ ?

କ। ଦେଖି । (ଆଲୋ ବାବାକେ ହସି ଦେଖାଏ) ବେଶ ଡାଲୋ ହସ୍ତେଇ ।

୧। ଗୋରା ଏତ କଥା ବଳଇ କେନ ? ଆମ୍ଭି ମାନ ଶୁନଇ ।

କ। ଆମ୍ଭି ଧାଈ । ଶ୍ରାମ କରୈ ଆମ୍ଭି ।

କଲ୍ୟାଣବାରୁ ଶ୍ରାମ କରୈ ଆସ୍ତେନ ।

୧ନ୍ଦୁ ଦେବୀ ଡା ଓ ଥାବାର ଆନେନ ।

ଆ। ଛା, ତୁମ୍ଭି ଥେସ୍ତେଇ ?

୧। ନା, ଆମ୍ଭି ଧାଈ ନି ।

ଗୋରାଦେର ଅଞ୍ଜେ ଥାବ ।

ଆ। ବାବା, ଆମ୍ଭାକେ ଆର ଏକଟା ଫିଲ୍ମ୍ ଏନେ ଦେବ ?

କ। ଦେବ । ୧ନ୍ଦୁ, ଗୋରା କିହୁ ଡାଈ ?

୧। ଆମ୍ଭାର ମଶାଲ ଦରକାର । ଆମ୍ଭି ନିଜେ ମିଶେ କିନବ ।

କ। ବୁଝେଇ । ତୁମ୍ଭି ନିର୍ତ୍ତ ଛାବକେଟ ଥେବେ ଶାଢ଼ି କିନବେ ।

କି। ଛା, କରବୀର ଛା ପୁରୀ ଥେବେ ଗୋରା ଅନ୍ୟ ଥୁବ ଖୁନ୍ଦର ଏକଟା ଶାଢ଼ି ଏନେଇନ ।

୧। ଅଈ ନାକି ? କୀ ବଃ ବେ ?

କି। ଲାଲ ।

୧। ଏ ଛା ! ଆମ୍ଭି କି ଲାଲ ଶାଢ଼ି ମରବ ?

ଓ ଗୋ ଛୋଟୋ ଛୋଟୋ ମରବେ ।

କ। ତୁମ୍ଭି କେନ ମରବେ ନା ? ତୁମ୍ଭି କି ବୁଝେ ହସ୍ତେଇ ?

୧। ନା, ନା । ଛୋଟୋ ବଢ଼େ ହସ୍ତେଇ । ଆମ୍ଭି ଆର ବଡ଼ିନ ଶାଢ଼ି ମରବ ନା ।

ଆ। କେନ ଛା ? ଶାଢ଼ିଟା ଥୁବ ଖୁନ୍ଦର । ଗୋରାକେ ଥୁବ ଡାଲୋ ଦେଥାବେ ।

Exercitii

1. Traduceți în bengali :

Fu am febră. Mama s-a îmbolnăvit. Tata a făcut baie.

Kisor i-a cîntat mamei lui Karabî. Tatăl lui Karabî este (un) scriitor; el însuși a scris șase cărți. Tatăl lui Alo nu pictază. Astăzi Binod n-a pictat. Kisor n-a cumpărat pensulă. Eu am adus un sari pentru Mălă. Eu i-am arătat sariul Mălei. Mălă a îmbrăcat un sari albastru.

Ea arată foarte frumos. Alo a fotografiat-o. Karabî n-are aparat de fotografiat. D-na Indu prăjește kacuri. Eu am nevoie de o pensulă. Mălă vrea o bluză de lînă.

2. Răspundeți în bengali :

কিশোর কি রং-তুলি কিনেছে? কেন কেনে নি? কল্যাণবাবু
কোথা থেকে রং-তুলি কিনবেন? আর বী কিনবেন? হৈন্সু দেবীর কী চাই?
বরবীর মা পুরী থেকে কী এনেছেন? কার জন্যে? হৈন্সু দেবী দুপুরে কী

করেছেন? তিনি কি আজ দুপুরে ঘুমিয়েছেন? আলোকা কী আজ খুঁটল খেলছে? তোমাদের দেশে কি খুঁটল খেলা হয়?

Note gramaticale. 1. In forma literară, adverbul interogativ se pune la începutul propoziției, de ex. কোথায় গেছে ওরা?, কী খবর করবীদের?, কেন তোমরা এত কথা বলছ?, কেন তুমি পরবে না?

Dar în conversație se poate inversa ordinea, de ex. ওরা গেছে কোথায়?, ওরা কোথায় গেছে?, করবীদের কী খবর?, খবর কী করবীদের?, তোমরা কেন এত কথা বলছ?, তোমরা এত কথা বলছ কেন?, তুমি পরবে না কেন? কেন তুমি পরবে না? etc..

Particula interogativă *কি* nu se așează la începutul propoziției; deci se spune *তুমি কি বুড়ো হয়েছ?* *দেখেছ কি?* (*ai văzut?*) etc.

2. Forma de prezent pers. I a verbului *চাওয়া* se folosește în sensul de 'a avea nevoie' pentru toate persoanele. Cu acest sens, forma respectivă cere genitivul. Deci *তোমার কিছু চাই?* înseamnă 'ai nevoie de ceva?'. .

Note culturale. 1. Cuvântul *দেবী* însemnând 'zeiță' este folosit pe lângă numele unei femei cu sensul de 'doamnă'; singular acesta nu este însă folosit ca apelativ.

Unei doamne ne putem adresa în felul următor : *ঈন্দু দেবী*, adică împreună cu prenumele ei, dar nu numai ca *দেবী*.

2. În Bengal, femeile în vîrstă, mai ales cele care au copii mari, se îmbracă, după tradiție, cu sariuri albe cu bordura colorată, iar femeile văduve se îmbracă numai în alb.

3. Orașul Puri este cunoscut pentru templul lui Jagannāth, ca și pentru litoralul său. El este în același timp, un loc de pelerinaj și un centru turistic. În jurul templului se vînd obiecte de artizanat, textile și podoabe de argint filigranat, cu modele specifice statului Orissa.

অষ্টাদশ পাঠ

LECTIA A XVIII-a

18.1. PERFECTUL SIMPLU অতীত

In limba bengali, perfectul simplu este folosit pentru descrierea unei acțiuni petrecute într-un timp neprecizat; acest timp nu ne spune nici dacă rezultatul acțiunii persistă în momentul vorbirii. În narațiunea literară se folosește perfectul simplu sau prezentul. În vorbire, perfectul simplu alternează cu perfectul compus. Deosebirea dintre folosirile celor două timpuri - perfectul simplu și perfectul compus - va fi sesizată de studenți după ce ei se vor familiariza cu limba.

18.2. Congugarea verbelor la perfectul simplu18.2. a. Verbul আছ

Verbul আছ se conjugă la perfectul simplu cu o formă prescurtată:

আমি ছিলাম; তুমি ছিলি; আমি ছিলে; তুমি ছিলে; তিনি, আপনি ছিলেন.

Acestea sînt prescurtări din formele verbale arhaice
আছিলাম, আছিলি, আছিল, আছিল, আছিলেন.

Încă o formă arhaică ছিলু pentru ছিলাম se întâlnește în poezia clasică.

18.2. b. Terminațiile লাম, লি, লে și লেন se adaugă la rădăcinile celorlalte verbe. Dăm mai jos modelul de conjugare.

<u>pron.</u>	<u>verb</u>			
<u>pers.</u>	<u>cat. I</u>	<u>cat. II</u>	<u>cat. III</u>	<u>cauzativ</u>
	<u>করা</u>	<u>রওয়া</u>	<u>লাখানা</u>	<u>শেখানা</u>
আমি	করলাম (Kor-)	রলাম (ho-)	লাখলাম	শেখলাম
তুমি	করলি (Kor-)	রলি (ho-)	লাখালি	শেখালি
তুমি	করলে (Kor-)	রলে (ho-)	লাখালে	শেখালে
অ	করল (Korlo)	রল (holo)	লাখল (-lo)	শেখল (-lo)
তিনি } আপনি }	করলেন (Kor-)	রলেন (ho-)	লাখালেন	শেখালেন

Schimbarea vocalei din rădăcină se face după regulile generale, cu excepția verbelor de tipul থাওয়া ; schimbarea se efectuează la formele verbale pentru toate persoanele.

Cat. I a করা-করলাম etc.

b আনা-আনলাম, আনলি, আনলে, আনল, আনলেন

c বেনা-বিনলাম, বিনলি, বিনলে, বিনল, বিনলেন

d থেলনা-থেললাম, থেললি, থেললে, থেলল, থেললেন

e ওঠা-ওঠলাম, ওঠলি, ওঠলে, ওঠল, ওঠলেন

Cat. II a রওয়া-রলাম, etc.

অওয়া-অরলাম, অরলি, অরলে, অরল, অরলেন

b গাওয়া-গারলাম, গারলি, গারলে, গারল, গারলেন

থাওয়া-থেলাম, থেলি, থেলে, থেল, থেলেন

c দেওয়া-দিলাম, দিলি, দিলে, দিল, দিলেন

d শোওয়া-শুলাম, শুলি, শুলে, শুল, শুলেন

Verbele আআ și থাওয়া au forme diferite la perfectul

simplicu.

আআ-এলাম, এলি, এলে, এল, এলেন

থাওয়া-গেলাম, গেলি, গেলি, গেল, গেলেন
(গেল-) (গেল-) (গেল-)

Pentru pers. I există variantele dialectale -লুম și -লেন; de ex. আমি করলুম sau করলেন .

Pentru pers. a III-a există varianta -লেন , de ex. অ করলেন.

18.3. Folosirea verbelor হওয়া și আছ la perfectul simplu

Verbul হওয়া se folosește la perfectul simplu în sensul de 'a deveni' sau în expresii impersonale :

রাম রাক্ষা হলেন - Rām deveni (a devenit) rege.

বৃষ্টি হল - A plouat.

ছেলেটি বড়ো হল - Băiatul a crescut.

La perfectul simplu, verbul আছ exprimă ambele sensuri ale verbului 'a fi' - existență și identitate:

গত বছর কলকাতায় ছিলাম - Anul trecut am fost în Calcutta.

গত - adj. trecut

তিনি খুব ভালো নোব ছিলেন - Dinsui a fost /un/ om foarte bun.

Formele de pers. a III-a a verbului আছ , anume ছিল și ছিলেন se folosesc pentru a indica posesia la timpurile perfect simplu și perfect compus.

আমার একটি বুঝ ছিল - Am avut un ofine.

আমার এক মামি ছিলেন - Am avut o mătușă.

Propozițiile interogative și negative se formează în modul obișnuit; cea negativă, cu ajutorul adverbului না .

18.4. Vocabular

দিল্লি

- g. Delhi (New Delhi, capitala Indiei)

মঞ্জুলা

- s.f. frumoasă; n.pr.f.

আমি

- g. epitet al lui লক্ষ্মী , personaj din
রামায়ণ .

মীনা

- s.f. fata cu ochii lungi ca un pește; n.pr.f.

বয়স

- g. vîrstă

বেরো

- vb.III a ieși

মঠ

- g. cîmp

খেলাৰ মাঠ	- <u>s.</u> teren sportiv (de obicei se referă la terenul de fotbal)
বালিগঞ্জ	- <u>s.</u> Ballygunge (un cartier din sudul Calcuttei)
অথান থেকে	- <u>loc.adv.</u> de acolo
ট্রাম	- <u>s.</u> (< engl.) tramvai
বাস	- <u>s.</u> (< engl.) autobuz
চৌরঙ্গী	- <u>s.</u> Chowringhee (centrul oraşului Calcutta)
ছেনৈমেয়ে	- <u>s.</u> copii
জামাকাগড়	- <u>s.</u> îmbrăcăminte
নিজের জন্যে	- pentru sine
মাংস	- <u>s.</u> carne
জামাই	- <u>s.</u> ginere
জামাইবাবু	- <u>s.</u> apelativ pentru soţul surorii mai mari
জেনানো	- <u>vb. III</u> a sorta; a potrivi (ger. <u>zählen</u>)
যাদুঘর	- <u>s.</u> muzeu
গড়ের মাঠ	- un spaţiu verde foarte mare, care se află în centrul oraşului Calcutta (i se spune şi <u>ময়দান</u>)
স্কুল	- <u>s.</u> (< engl.) şcoală
যেড়ানো (prob.)	- <u>vb. III</u> a se plimba
অব লৈ	- <u>pron.</u> toţi
ট্যাক্সি	- <u>s.</u> (< engl.) taxi
খুশি	- <u>adj.</u> bucuros
রাস্তা	- <u>s.</u> drum
আগে	- <u>postp.</u> înainte
কাগজ	- <u>s.</u> hîrtie; (aici) ziar (prescurtare din <u>খবরকাগজ</u>)
ঘুম	- <u>s.</u> somn
ঘুম পাওয়া	- <u>vb.comp.</u> a-i fi somn (cere genitivul)
শোবার ঘর	- <u>s.</u> dormitor
নতুন	- <u>adj.</u> nou

क्यामेराय दृवि जेला- a fotografia

जेनाअल्ल

- g. (<engl.) oreion

गङ्गा

- g. Gange

गङ्गाय

- in Gange; pe Gange

कालिघाट

- Kalighat (un cartier din sudul Calcuttei,

चिड़ियाखाना

cunoscut pentru templul zeiței Kālī)

आलिपुर

- g. grădina zoologică

- Alipore (un cartier din sud-vestul Calcuttei,
cartier lângă Kalighat)

बाघ

- g. tigru

हाथि

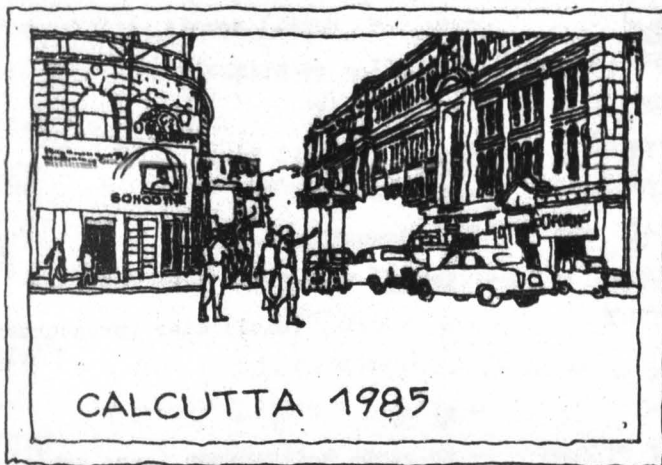
- g. elefant

हाथिर पिछ

- pe spatetele elefantului

ढा

- vb. I a urca

18.5. Text

আলোকৰ আঁহি দিলিলি থোকে বসন্তকণাৰ এডোছন। তাঁৰ নাম ঝুঙুলা। তাঁৰ আছে এডোছ তাঁৰ দুৱৈ হেলেনোৰ-ভূমিগিৰি আৰু ইতিহাসী। ভূমিগিৰিৰ বৰ্ণনা দশ বছৰ, ইতিহাসীৰ বৰ্ণনা আৰু।

অকালে কল্যাণবাবু ওঁদেৰ নিয়া বহুগলেন। তিনি আঙুৰী নিয়াছে। আলো তাঁদেৰ আছে গেল। বিশেষ গেল না। ডা বিকলৈ মাঠ পাৰে। তাই ডা এখন গড়া বৰাছে। ইন্দু দেবী-ও গেলেন না। তিনি বাল্লা বৰাছেন। তাঁৰ অনেক বাকু আছে।

আলোকৰ থাৰে বালিগছ, দক্ষিণ বসন্তকণা। অথচ থোকে তৰা টোকা ও বাকু বৰে চোঁৱাছী এল। ঝুঙুলা নিচি ঝাৰকেৰে থোকে হেলেনোৰেৰে কল্যাণকণা আৰু নিজেৰে ওলো মাতি কিলেনেন।

কল্যাণবাবু কিলেনেন ঝাট, ঝাট আৰু থল।

ঝুঙুলা বসন্তেন, "আছাইবাবু, দিদি পশম চোঁৱেছেন আৰু চোঁৱেছেন পশমৰেৰে আছে বঃ ইলিলি বোতাছ।"

ওঁৱা পশমৰেৰে দোকানে গিয়ে পশম আৰু বোতাছ কিলেনেন।

নিচি ঝাৰকেৰে থোকে বোঁৱেৰে ওঁৱা বাবুৰ আৰু গাৰেৰে ঝাট দেখেন। আলোৰ থুৰ ঝাট। ডা আঙুৰীলৈ যায় নি। ঝাটিকাৰ আছে বোঁৱেৰে। ওঁৱা অকলে টোকাৰে বৰে বাতি এলেন।

ইন্দু বসন্তেন, "বী কিলিলি তোৰা? বী কী দেখিলি?"

ঝুঙুলা দিদিৰে কল্যাণকণা দেখালেন।

ইন্দু বসন্তেন, "থুৰ জালো চোঁৱেছে।"

ইতিহাসী থুৰ থুৰি। ডা বসন্ত, "এথানে বাবু দিয়া কত লোক আৰু কত গাতি যায়। আঁহি আগে টোকা কৰি নি। আঙুৰীলৈ বৰে বোঁৱেৰে।"

কল্যাণ বাবু জাল বৰে, জাত থোকে, বসন্তৰ ঘৰে এল কাগজ কিলেন। তিনি আঙুৰীলৈ গেল নি। ইন্দু বোলাৰে নিয়া পাড়াৰ এক বাবুৰ বাতি গেলেন। আলো ও ইতিহাসীৰ থুৰ গেলিছে। তৰা শোকাৰ ঘৰে গিয়ে ধুয়াল। কিলোকৰে আঁহিৰে নিয়া থোকাৰ মাঠ গেল।

Exerciții

1. Completați propozițiile următoare, punind verbele din paranteză la perfectul simplu :

বিকেনে জানা ও করবী আলোদের বাড়ি -(আমা)। করবী তার নতুন ব্যাগের ওদের ছবি -(তোলা)। আমা পেনসিল দিয়ে মীনাগীর ছবি -(আঁকা)। অন্যান্য অকলে টি-ভি দেখে রাতের খাবার-(খাওয়া)।

2. Traduceți propozițiile de mai sus.

3. Traduceți fragmentul de mai jos (pentru traducerea cuvintelor noi, vezi vocabularul) :

Sculându-se dis-de-dimineață toți au ieșit în oraș ('în oraș' nu trebuie tradus). Ei au făcut baie în Gange. Apoi s-au dus la templul din Kālighāt. După aceea s-au dus la grădina zoologică din Ālipur. Acolo au văzut tigri albi. Copiii s-au urcat pe elefant și s-au plimbat (folosiți gerunziul pentru primul verb). După masă ei s-au plimbat pe Gange cu barca. Alo și Kisor i-au ointat mătușii. Ascultându-i (ascultând ointecul lor), mătușa a spus: Văd că ați învățat bine muzica (folosiți (ত)).

4. Răspundeți în bengali :

আমার মাঝি কোথা থেকে এসেছেন? তাঁর ছেনেমেদের নাম কী? তাদের বয়স কত? মজুনারা কলকাতায় কী কী দেখলেন? মজুনা কী কী কিনলেন? ওঁরা কী করে চৌরঙ্গী গেলেন? কী করে বাড়ি ফিরলেন? ইন্দু বিকেনে কোথায় গেলেন? তাঁর অঙ্কে কে গেলেন? কিশোর কোথায় গেল? কাকে নিয়ে গেল? তুমি কি ট্রামে করে বেড়াও? আমাদের দেশে ট্রাম আছে? আমাদের দেশে খাদুঘর আছে? তুমি কি খাদুঘরে যাও?

Notă ortografică : Ortografia numelor cartierelor indicate în vocabular este englezească. Aceste forme se află pe hartă și sînt valabile pentru adresa poștală.

Note gramaticale: 1. Studenții să fie atenți la folosirea postpozițiilor দিয়ে , নিয় și অঙ্গে , toate trei putînd să fie traduse prin 'cu'. Este de reținut că অঙ্গে înseamnă 'împreună cu', pe cînd দিয়ে și নিয় sînt gerunzii ale verbelor দেওয়া - a da - și নিওয়া - 'a lua'. Deci $\text{ইন্দু কোনক নিয়...গোলা}$ se traduce literal 'Indu se duse ... luînd-o pe sora ei'. 'A merge pe drum' și 'a merge cu mașina' se traduc prin expresiile consacrate পথ দিয়ে যাওয়া și, respectiv, গাড়ি করে যাওয়া ; se poate și spune গাড়িতে যাওয়া .

2. Repetarea adverbului কী în propoziția কী কী দেখানি dă sens de plural.

3. Dacă două sau mai multe subiecte sînt legate printr-o conjuncție, numai ultimul subiect se pune la cazul cerut de context, celelalte punîndu-se la nominativ.

4. În sintagma চৌরঙ্গী এল nominativul este folosit în loc de locativ.

Note culturale : 1. Muzeul din centrul Calcuttei, numit Indian Museum, este cel mai mare muzeu din India; el cuprinde secții de arheologie, antropologie, mineralogie, zoologie, botanică, paleontologie, galerii de artă și multe altele.

2. În secolul al XVIII-lea e.n., cetatea Fort William a fost construită de englezi pe malul Gangelui în partea de vest a orașului. Spațiul verde care se întinde de la cetate pînă în centru se numește ময়দান - maidan - sau গড়ের আর্থ - cîmpia cetății. La ora actuală, în acest loc, se află terenuri sportive și parcuri. Multe cluburi sportive, mai ales de fotbal, își au sediile acolo. Monumentul Victoria Memorial, edificat în 1906 în amintirea reginei Victoria,

după modelul arhitectural al Taj Mahalului din Agra, biserica protestantă St. Paul's Cathedral, sediul și săli de expoziții și de spectacole ale Academiei de arte plastice și monumentul Ochterlony se află în acest spațiu. În ultimii ani s-au ridicat aici și statui ale eroilor naționali, care au participat la mișcările anticolonialiste.

3. Calcutta este singurul oraș din India unde circulă tramvaye.

4. Vechiul templu al zeiței Kālī, situat în sudul orașului, este un loc important de pelerinaj. Templul este situat pe malul unui afluent al Gangelui, numit Ādi Gaṅgā - Gaṅgā originară. Toponimul se datorează credinței populare, după care acesta a fost cursul inițial al râului. Kālighāṭ este un cunoscut centru al artei populare bengaleze.

5. Grădina zoologică din Calcutta, situată în cartierul Ālipur aproape de Kālighāṭ, dispune de o bogată și variată colecție de specii. Acum 20 de ani, au fost obținuți aici prin încrucișare tigri albi. Într-o parte a orașului se află grădina botanică, cunoscută în lume pentru colecția ei de plante exotice.

6. Lângă grădina zoologică se află cartierul Belvedere, unde se afla una dintre reședințele guvernatorului statului Bengal în perioada dominației britanice. Acum această clădire găzduiește National Library - Biblioteca Națională - cea mai mare bibliotecă din India. Începând din anii '70 se efectuează un schimb de cărți între această bibliotecă și Biblioteca Centrală Universitară din București.

7. La New Market se găsesc tot felul de bunuri de consum de calitate superioară. Din cauza modelelor specifice tuturor regiunilor din India, prăvăliile de sariuri sînt foarte atrăgătoare pentru femei.

ভূমিকা

LECTIA A XIX-A

19.1. TRECUTUL FRECVENTATIV নিত্যকৃত অতীত

Trecutul frecventativ exprimă o acțiune ce se petrecea în repetate rânduri, timp care se traduce în românește prin imperfect, de ex. 'Astă-iarnă mergeam la teatru în fiecare săptămână'.

19.2. Conjugarea verbelor la trecutul frecventativ

Trecutul frecventativ se formează prin adăugarea terminațiilor **তাম**, **তিম**, **তে**, **ত** și **তেন** la rădăcinile verbelor.

pron.	verb			
pers.	cat. I	cat. II	cat. III	cauzativ
	<u>করা</u>	<u>হওয়া</u>	<u>লাগানো</u>	<u>শেখানো</u>
আমি	করতাম (Kor-)	হতাম (ho-)	লাগাতাম	শেখাতাম
তুমি	করতিম (Kor-)	হতিম (ho-)	লাগাতিম	শেখাতিম
তুমি	করতে (Kor-)	হতে (ho-)	লাগাতে	শেখাতে
অ	করত (Kor-to)	হত (ho-to)	লাগাত	শেখাত (-to)
তিনি	করতেন (Kor-)	হতেন (ho-)	লাগাতেন	শেখাতেন
আপনি				

Schimbarea vocalei se face după regula generală, și se efectuează la formele verbale pentru toate persoanele.

- I a করা - করতাম, etc.
- b আনা - আনতাম, আনতিম, আনতে, আনত, আনতেন
- c বেনা - বিনতাম, বিনতিম, বিনতে, বিনত, বিনতেন
- d খেলা - খেলতাম, খেলতিম, খেলতে, খেলত, খেলতেন
- e ওঠা - ওঠতাম, ওঠতিম, ওঠতে, ওঠত, ওঠতেন

II a হওয়া - হতাম etc.

অওয়া - অহঁতাম (sol-), অহঁতিম, অহঁতে, অহঁত, অহঁতেন

b যাওয়া - যেতাম, যেতিম, যেতে, যেত, যেতেন

চাওয়া - চাহঁতাম, চাহঁতিম, চাহঁতে, চাহঁত, চাহঁতেন

c দেওয়া - দিতাম, দিতিম, দিতে, দিত, দিতেন

d শোওয়া - শুতাম, শুতিম, শুতে, শুত, শুতেন

Verbul **আমি** se conjugă în mod obișnuit, **আমতাম** etc. Verbul **যাওয়া** se conjugă **যেতাম**, **যেতিম** etc. la fel ca verbul **যাওয়া**.

Pentru forma verbală de pers. I există variante dialectale - **তুম** și - **তম**, de ex. **বরতুম**, **বরতম**.

19.3. Folosirea trecutului frecventativ

আলো বোজ অকালে উঠত - **Ālo** se scula de dimineată în fiecare zi.

বিশোর বিকলে খুঁবল খেলত - După amiază **Kiśor** juca fotbal.

আমরা বাগানে খুল তুলতাম - Noi culegeam (obișnuiam să culegem) flori din grădină.

**একটি কথা-ও না বলৈ,
বত কথা বলতাম**

- Spuneam atât de multe vorbe fără a spune nici un cuvânt ("Spunea atât de multe fără-a zice un cuvânt - M. Eminescu).

Verbul **হওয়া** se folosește la acest timp cu sensul de 'a deveni' și în expresii impersonale. Verbul **আহ** nu se conjugă la acest timp; faptul de 'a exista' se indică prin verbul **হাওয়া**.

আমরা এই বাড়িতে থাকতাম - Noi locuiam (eram) în casa aceasta.

Propozițiile afirmative și negative se formează în mod obișnuit.

19.4. Postpoziții denotînd locul

ওপরে - pe, deasupra	আমনে - în față
নিচে, তলায় - dedesubt, sub	পেছনে - în spate
পাশে - alături, lângă	কাছে - aproape

Toate aceste postpoziții cer genitivul:

বাড়ির ওপরে - pe casă	পাহাড়ের নিচে - sub munte
গাছের তলায় - sub copac	টেবিলের নিচে - sub masă
আমার আমনে - în fața mea,	টেবিল - a (<u>encl.</u>) masă
înaintea mea	তোমার পেছনে - în spatele tău,
বাড়ির পাশে - lângă casă	după tine
গ্রামের কাছে - aproape de sat	

19.5. Conjunctivul - ইতে প্রত্যয়

Verbal la conjunctiv are funcția de complement al unui alt verb. În limba bengali, conjunctivul are o formă invariabilă pentru toate persoanele și toate timpurile. El este identic cu forma verbului de pers. a II-a তুমি la trecutul frecventativ, de ex. বরত .

O propoziție nu se poate termina cu conjunctivul.

19.6. Folosirea conjunctivului

তোমাকে দেখতে চাই	- Vreau să te văd.
আলো ছবি তুলতে পারে	- Alo poate să fotografieze.
পারা	- vb. I a putea
তুমি খেলতে যাচ্ছ	- Te duci să te joci.
আমি যেতে দেখেছি	- I-am văzut trecînd (în timpul cînd trecea).
ওকে আসতে বনেনছি	- I-am spus să vină.

În bengali există o diferență de temporalitate între gerunziu și conjunctiv. În majoritatea cazurilor, gerunziul indică o acțiune petrecută, pe cînd conjunctivul fixează un moment dintr-o acțiune

sau indică motivul acțiunii :

ger. $\text{অ বুকুরেতে এসে, পাশাপাশি চলে}$

- După ce a venit în București, s-a dus la munte.

conj. $\text{অব এক দিকে আসতে দেখেছি}$

- L-am văzut venind încoace (cînd venea).

এ দিকে - în această direcție

ger. থেকে এসেছি - Am venit după ce am mîncat.

conj. থেকে এসেছি - Am venit să mîncîc.

19.7. Dublarea conjunctivului /gerunziului

Dublarea atît a gerunziului, cît și a conjunctivului se folosește pentru a indica desfășurarea simultană a două acțiuni, una fiind exprimată prin verbul dublat, alta prin verbul care încheie fraza. În acest caz, gerunziul indică o acțiune în curs de desfășurare:

$\text{করবি নেচে নেচে/ নাচতে নাচতে গাইছে}$

- Karabî dansează și cîntă în același timp.

$\text{তিনি যেতে যেতে বললেন}$

- În timp ce mergea, spuse.

$\text{মা হেসে হেসে/ হাসতে হাসতে বললেন}$

- Mama zise zîmbînd.

Simultaneitatea acțiunilor poate fi exprimată și în următorul

mod:

$\text{করবি গান গেছে গেছে/ গাইতে গাইতে নাচছে}$

- Karabî dansează și cîntă în același timp.

$\text{তিনি বলতে বলতে গেলেন}$ - El pleca, vorbind.

$\text{মা বলতে বলতে হাসলেন}$ - În timp ce vorbea, mama zîmbi.

Dar nu se poate spune বলেন বলেন în propozițiile de mai sus, fiindcă nu toate verbele permit dublarea.

19.8. In bengali, conjunctivul nu este folosit ca imperativ, așa cum se face în română, de ex. 'să mergem!' (vezi lecția a XXIII-a)

19.9. Vocabular

গরম	- g. vară; căldură; <u>adj.</u> cald
হাসি	- g. zîmbet; ris, n.pr.f.
রাজধানী	- g. capitală
শহর	- g. oraș
পার্ক	- g. (< engl.) parc
সোমবার	- g. luni
বার	- <u>suf.</u> zi a săptămîinii
বন্ধ	- <u>adj.</u> închis
বন্ধ থাকে	- este închis de obicei
মঙ্গলবার	- g. marți
শনিবার	- g. sîmbătă
পর্যন্ত	- <u>postp.</u> pînă la
বুধবার	- g. miercuri
বৃহস্পতিবার	- g. joi
শুক্রবার	- g. vineri
স্কি	- g. (< engl.) schi
স্কি করা	- a schia
বসে	- <u>vb. I</u> a se așeza; ger.
বরফ	- g. gheață; zăpadă
মেলা	- <u>vb. I</u> a se aduna
অবলে মিলে	- toți împreună
মানানো	- <u>vb. III</u> a face; a pregăti
বরফ পড়া	- a ninge
রবিবার	- g. duminică
অপু	- g. săptămîină
ঘাঁড়	- g. margine; mal
আম্রের ঘাঁড়	- litoral

আঁগর	- g. inot
আঁতর কাটা	- vb. comp. a inota
আজাদিন	- adv. toată ziua
গল্প	- g. poveste
গল্প করা	- vb. comp. a sta de vorbă
ছানা	- g. brinză dulce
অনেক	- adj. mult
গল্প হুত	- se povestea
অনুবাদ	- g. traducere
অনুবাদ করা	- vb. comp. a traduce
বালি	- g. nisip

19.10. Text

এ বছর গরমের ছুটিতে আলো বোঝানিয়ায় ছিল।
ওখানে তার এক বন্ধু আছে। তার নাম - লার্ডার। লার্ডার বাংলা গড়ে,
বাংলা বলতে পারে। লার্ডার বাংলা নাম - হামি।

বোঝানিয়ার রাজধানী বুরুরেশতে হামির বাড়ি। হামি
ওকে বুরুরেশত শহর দেখাল। আম্বারে খাদুঘর বন্ধ থাকে। আদিন ওরা
বিশ্ববিদ্যালয়ে গেল।

ওরা রোজ অফালে ঘেরোত। হামি বাড়ি থেকে খাবার
নিত। ওরা পার্কে বসে থেত। তারপর আবার বেড়াত।

হামি আলোকে নিয়ে পাশাড়ে গেল। ওরা মজলবার থেকে
শানিবার পর্যন্ত পাশাড়ে ছিল। বুর্ষ, বৃহস্পতি আর শুক্রবার ওরা বেড়াত
গেল। আলো পাশাড়ে উঠতে জানত না। হামি ওকে পাশাড়ে উঠতে
শেখাল। হামি ফ্রি করতে পারে, আলো পারে না। হামি পাশাড়ের
ওপরে ফ্রি করতে আর আলো পাশাড়ের নিচে বসে দেখত। আর
ছোটো ছোলেমেয়েদের সঙ্গে বকম নিয়ে খেলত। ওরা অফলে বকম দিয়ে
মানুষ বানাত। আলো পাশাড়ে এসে, বকম পড়া দেখত। আগ দেখে
নি।

ওরা রবিবার বুরুরেশতে ফিরল। যেখানে এক অপু
থেকে অমুদের বারে গেল। যেখানে গিয়ে আলোর খুব মজা। ও
খুব ভালো আঁতার কাটতে পারে। ও আরাদিন আঁতার কাটত।

Exercitii

1. Formați propoziții cu următoarele cuvinte : খাদুঘর,
বিশ্ববিদ্যালয়, পাশাড়ে, অমুদ্র, রাজ্য, থবরের বাগজ, বোতাম, রাজধানী
2. Completați următoarele propoziții conform indicațiilor
din paranteză: ওরা একটি ছোটো বাড়িতে - (আচ্ la perfectul simplu)।
ওই বাড়ির - (in folo) অমুদ্র, - (in epate) বাগান। ওরা যেখানে -
-(বসা ger.) -- (গল্ল করা la trec. frecventativ)। গ্রাম থেকে
ফেরিওয়ালারা দুর্ষ, ছানা ও খল - (বচা conj) - (আমা la trec. frec)।
হামির মা - (seara) ওদের খাবার - (দেওয়া la trec. frec)। খাবার

ঠেবিলে অনেক গল্প - (তুওয়া la trec. frecv.)| আলো বাতায় কথা-
 (বনাত la trec. frecv.)| হুগ্মি -- (অনুবাদ করা la trec. frec.)| অকালে
 - (ওঠা la ger.) ওরা অল্পদ্রু - (জ্ঞান করা conj.) - (যাওয়া la trec.
 frec.)| বালির - (pe) ছোটো ছোটোয়েরা -- (লাফানো - ger. dublat) -
 - (থেলো la trec. frecv.)| আলো --- আঁতার কাটা - conj. dublat) তাদের
 - (দেখা la trec. frecv.)|

3. Traduceți fragmentul de mai sus în românește.

4. Traduceți propozițiile următoare în bengali :

Anul trecut am fost în India (আচ্ছ la perfectul simplu).
 Acolo înfloreau multe flori. Noi mîncăm multe fructe. În fiecare seară
 ne plimbăm. Dimineața păsările ne cîntau. Mama îi spune Mălei să dan-
 seze. Indu i-a spus Mañjulei să cumpere lînă. Kisor s-a dus să aducă
 o pensulă. Tu vrei să mînci brînză. Karabî a venit să-i oară lui
 Kisor caietul său de compunere. Kamal a venit să-i mediteze pe fiii
 doamnei Indu.

5. Răspundeți în bengali : ১ বছর গরমের ছুটিতে আলো
 কোথায় ছিল ? কোম্পানির কাজকর্মের নাম কী ? তারের
 কাজকর্মের নাম কী ? হুগ্মি বুঝেছে যে আলোকে কী কী দেখান ?
 হুগ্মি আর আলো বুঝেছে যে কোথায় কোথায় গেল ? ওরা
 পাহাড়ে কী করত ? অল্পদ্রু কী করত ? হুগ্মি কি পাহাড়ে উঠতে পারত ?
 কিছু করতে জ্ঞান ? হুগ্মি আঁতার কাটতে পারত ? হুগ্মি কখন কাছে
 কিছু করতে গিয়েছে ?

Note culturale

1. Deși munții Himalaya, cu cel mai înalt vîrf din lume -
 Everest - , se află în partea nordică a Indiei și deși virfurile lor
 sînt înzăpezite tot anul, relieful din restul țării nu cuprinde munți
 atît de înalți; nici condițiile climatice nu sînt favorabile ninso-
 rii. O parte a munților Himalaya se află în regiunea nordică a Benga-
 lului de vest. Dar alpinismul nefiind un sport popular în partea de
 șes, nu mulți locuitori frecventează acele zone . Locuitorii de pe

șesurile Indiei cunosc numai gheața artificială, pe care englezii au început s-o producă în India. Așa se explică de ce limba bangali folosește același cuvânt - **বড়** - atât pentru gheață, cât și pentru zăpadă. Ninsocarea neexistând în cea mai mare parte a Bengalului, 'a ninge' se traduce printr-un verb compus - **বড়** **পড়া** - ceea ce ar însemna 'a cădea gheață'.

2. Bengalul de vest precum și Bangladesh, abundă în râuri și lacuri. Există de asemenea și bazine artificiale în orașe și sate. De aceea înotul este un sport favorit al bengalezilor.

বিংশ পাঠ

L E C T I A A XX-A

পুনরাবৃত্তি RECAPITULARE পুনরাবৃত্তি

20.1. Text

জাই হাঙ্গি,

বালিগজ্জ | বলকপাতা

১/৮/৮৪

আমি বলকপাতায় যিহে এডোছি। আমাৰ মা-বাবাকে তোমাদেৱ
কথা গল্প কৰোছি। এখানে এডো তোমাদেৱ কথা খুব মনে হুছে। বোঝানিয়ায়
বেশ ভালো ছিলাম। পাশাডে ঠুঠতাম। অমুদে আঁতৰ কাটতাম। পাশাডেৰ ওপৰে
অদা বৰখ আৰ অৰুজ গাছ-ফি অন্দৰ দেখাত।

তোমাদেৱ বুকুবেশতৈৰ বাড়িতে এক ভাষা ছিলাম। অে কথা ভাষে
বললাম। তোমাদেৱ দেশেও ঘেৰিওযালোৰ কাছ থেবে পুরোনো ভাষাকপড়
দিখে বাতন কৈনে। ভাষে কথা শুনে খুব হুআনেন। তোমাদেৱ গাভিৰ বাড়িতে
ফলওযালোৰা আভত। তাদেৱ ভুড়িতে অনেক ফল থাকত। তোমোৰা ফল কিনতে।
তোমাদেৱ দেশে অনেক নতুন ফল খেলাম। তোমাদেৱ বাগানে খুলগাছ থেবে
কত নতুন নতুন ফল তুলতাম।

কান আমাৰ বন্ধু বিনোদ আমবে। ওৰ জনে বোঝানিয়া থেবে
ৰং আৰ তুলি এনেছি। ওকে দেব। তোমাৰ বাবা আমাৰ দাদাৰ জনে একটি
ক্যাৰেৰা দিখেছেন। ভেটি পেখে দাদা খুব খুশি হুয়েছে। আমি বোঝানিয়াতে
অনেক ছবি তুলেছি। অকাইকে অস্তানি দেখিয়েছি। অকাই বলেছে,
বোঝানিয়া খুব অন্দৰ দেশ।

তুমি শীতৈৰ ছুটিতে আমবে ফি? তখন এখানে অত গৰম থাকবে
না। মা-বাবা তোমাকে দেখত চান। তাঁরা তোমাকে আভত বলছেন। আমাৰ
বুকুবেশত খুব ভালো লেগেছে। আমি এখন ছোটো, জাই অুলে পড়ছি। বড়ো
হয়ে বুকুবেশত বিশ্ববিদ্যালয়ে পড়ব।

বলকপাতায় অনেক দোষণ আছে। তুমি শাড়ি কিনতে পারবে। তুমি
শাড়ি পরতে আন না। আমাৰ মা তোমাকে শাড়ি পরতে শেখাবেন। এখানে
ভাঙা দিখে অনেক টাম বাত আৰ দাঁকফি যায়। তোমাদেৱ দেশে

প্ৰতিবাহ * নৈ। আমাদেৱ গাঢ়ি নৈ। আমাৰ জন্মদিনে বাৰা গাঢ়ি কিনিবন। তখন
আমাদেৱ গাঢ়ি হ'বে। তোমাকে নিয়ে গাঢ়ি কৰে বেজাৰ। তোমাকে কলকাতাৰ
যাদুঘৰ দেখাব। খেলোৱাৰ মাৰ্গে যাৱ। আৰ নদীত স্নান কৰব। তুমি গছৰ আঁতৰ
কাৰ্ণতে পাবব। তোমাকে ভালো চা আৰ মাংসৰ কুৰি খাওৱাব। আমাৰ মা
খুব ভালো কুৰি আছে। তোমাৰ মা-ও খুব ভালো বান্ধা কৰেন।

এখন বেডিঙত বুকু বোকাৰে থকা বন্দা। বালক টি-ভিত্তি একটি
বোমানিয়ান ফিল্ম দেখোৱা।

তুমি কেমন আছ ? তোমাৰ মা-বাবা কেমন আছেন ? তোমাৰ
বন্ধুৰা কেমন আছ ?

দাদা বালক খেলা দেখতে দেখতে বৃষ্টিতে ভিত্তি। অৰ্থ আৰু ওৰ
কুৰ হৈছে। আৰ অৰ্থ ভালো আছেন। আমি ও ভালো আছি।

তুমি কবে আমাৰ ? তোমাদেৱ অৰ্থকে আমাৰ নমস্কাৰ জানাচ্ছি।

আলো

Exercitii

1. Conjugati următoarele verbe la viitor:

আমা, পড়া, খেলা, দেখা, আকা, বাখা, জাখা

2. Conjugati următoarele verbe la (i) prezent și (ii) pre-
zentul continuu :

আমা, শোনা, শোনায়ে, শেখা, কৈনা, চাওয়া

3. Conjugati următoarele verbe la perfectul simplu:

আকা, চাওয়া, জেনা, দেওয়া, পড়া, বেচা, লেখা, শোওয়া

4. Conjugati verbul বেচোনা la (i) prezent, (ii) prezentul
continuu, (iii) perfectul simplu și (iv) perfectul compus.

5. Scrieti formele de (i) gerunziu și (ii) conjunctiv ale
verbelor următoare :

বানোনা, বাখা, খাখা, চাওয়া, বেচোনা, বখা, ধুয়োনা, বোকা

6. Conjugati verbele din ex. 5 la trecutul frecventativ.

7. Transcrieti propozitiile din această lecție, înlocuind
persoana I cu cele trei forme ale persoanei a II-a sg.

*. troleibuz

8. Traduceți următoarea scrisoare în bengali :

Mangalia

România

joi

Dragă Binod,

Am venit în România. La București am stat în casa unei prietene. O cheamă Laura; numele ei bengalez este Hāsi. M-am plimbat mult în capitală. Ne plimbam în fiecare zi. Sînt multe parcuri și multe muzee în București. Acolo ne-am plimbat cu tramvaiul, autobuzul și troleibuzul. La noi nu sînt troleibuse.

Am stat o săptămînă la munte. Munții României sînt foarte frumoși. Dar acolo e foarte frig.

Acum sînt la Mangalia. Acesta este un orașel (oraș mic) pe litoral. Am venit aici cu mașina. Tatăl lui Hāsi are mașină. Noi am venit cu dînsul. Acolo mă urcam pe munți. Hāsi m-a învățat să mă urc pe munte. Aici stăm într-o casuță (casă mică). Acum privesc marea și-ți scriu această scrisoare. Aici înot la mare.

Mă voi întoarce la Calcutta după cîteva zile.

Tu ce mai faci ? Ce fac Mālā și Karabī ?

Salutări,

- Kīo

Note lexicale: 1. Expresii noi

আমাদের কথা গল্প করছি

- Am povestit despre voi

আমাদের কথা খুব মনে হচ্ছে

- Mereu îmi aduc aminte de voi (mă gîndesc la voi).

নতুন নতুন ফুল

- flori noi

2. Repetarea adjectivului exprimă sensul de plural al substantivului.

আমার বুকুরে খুব ভালো লেগেছে - Bucureștiul mi-a plăcut foarte mult.

3. Verbul compus **आना नाना** - a plăcea - cere genitivul
अवश्यं नमस्कार आनामि - Transmit salutări tuturor

Note culturale

1. Asum se obișnuiește în India să se folosească datele calendarului european.
2. Fructele europene cum sînt piersicile, prunele și caisele nu cresc în Bengal.
3. Deși englezii au introdus unele specii de flori europene ca dalia și crizantema, în India, florile obișnuite din România, de ex. lăleaua, bujorul, narcisa și mărghăritarul nu înfloresc acolo, cel puțin în Bengal. Trandafirul, crăița, canale și trandafirul japonez fac parte și din fauna indiană.

একবিংশ পাঠ

LECTIA A XXI-A

MAI MULT CA PERFECTUL পুরাঘটিত অতীত

21.1. Timpul mai mult ca perfect descrie o acțiune care s-a petrecut și al cărei efect s-a încheiat.

Perfectul compus - আলো ব্রাহ্মনিযায় এআহে

- Alo a venit în România.

Mai mult ca perfectul - আলো ব্রাহ্মনিযায় এআছিল

- Alo venise în România (acum nu mai este în România).

21.2. Conjugarea verbelor la mai mult ca perfect

Pentru a conjuga un verb la mai mult ca perfect terminațiile de perfect simplu - লাম, লি, লৈ, ল, লৈন - se adaugă la forma de pers. I a verbului conjugat la perfectul compus.

<u>pron.</u>		<u>verb</u>			
<u>pers.</u>	<u>cat. I</u>	<u>cat. II</u>	<u>cat. III</u>	<u>cauzaativ</u>	
আমি	করাছিলাম (ko)	হয়েছিলাম (ho)	লাগিয়েছিলাম	শিথিয়েছিলাম	
তুমি	করাছিলি	হয়েছিলি	লাগিয়েছিলি	শিথিয়েছিলি	
সুখি	করাছিলৈ	হয়েছিলৈ	লাগিয়েছিলৈ	শিথিয়েছিলৈ	
অ	করাছিল	হয়েছিল	লাগিয়েছিল	শিথিয়েছিল	
তিনি	করাছিলেন	হয়েছিলেন	লাগিয়েছিলেন	শিথিয়েছিলেন	
আগনি					

Modificarea vocalei din rădăcină fiind efectuată în procesul formării gerunziului, de unde a fost derivată forma perfectului compus, ea nu suferă altă modificare. Această modificare rămâne la formele verbale pentru toate persoanele. Astfel, verbele din subgrupe se conjugă în felul următor:

I a बड़ा-बढ़ाहिलाम etc.

b आना-आनेहिलाम, आनेहिलि, आनेहिले, आनेहिल, आनेहिलेन

c बचना-बिचनेहिलाम, बिचनेहिलि, बिचनेहिले, बिचनेहिल, बिचनेहिलेन

d थना-थनेहिलाम, थनेहिलि, थनेहिले, थनेहिल, थनेहिलेन

e उठना-उठनेहिलाम, उठनेहिलि, उठनेहिले, उठनेहिल, उठनेहिलेन

II a उठ्या-उठ्याहिलाम, उठ्याहिलि, उठ्याहिले, उठ्याहिल, उठ्याहिलेन

अउया-अउयाहिलाम, अउयाहिलि, अउयाहिले, अउयाहिल, अउयाहिलेन

b थाउया-थाउयाहिलाम, थाउयाहिलि, थाउयाहिले, थाउयाहिल, थाउयाहिलेन

गाउया-गाउयाहिलाम, गाउयाहिलि, गाउयाहिले, गाउयाहिल, गाउयाहिलेन

c फेउया-फेउयाहिलाम, फेउयाहिलि, फेउयाहिले, फेउयाहिल, फेउयाहिलेन

d आउया-आउयाहिलाम, आउयाहिलि, आउयाहिले, आउयाहिल, आउयाहिलेन

Verbul आना-आनेहिलाम, आनेहिलि, आनेहिले, आनेहिल, आनेहिलेन

Verbul थाउया-थाउयाहिलाम, थाउयाहिलि, थाउयाहिले, थाउयाहिल, थाउयाहिलेन

La fel ca la perfectul simplu, există variantele dialectale -लूम și -लेम la mai mult ca perfect, de ex. बढ़ाहिलूम și बढ़ाहिलेम. Există o formă poetică pentru pers. I; de ex. बढ़ाहिलू.

21.3. Folosirea verbului उठ्या la mai mult ca perfect

Ca de obicei, verbul उठ्या se folosește în sensul de 'a deveni' și în expresii impersonale:

राम राजा उठ्याहिलेन

- Răm devenise rege (acum nu mai este).

गाहूँ बाड़ा उठ्याहिलेन

- Copacul crescuse (după care a fost tăiat sau s-a uscat).

रान रात राखी उठ्याहिलेन

- Plouase azi noapte (a încetat ploua și străzile s-au uscat).

১ বছর বান আনা হয়েছিল- Anul acesta a fost [o recoltă] bună de orez (grânele au fost consumate sau s-au stricat).

Formele de perfect simplu ale verbului আছ se folosesc și la mai mult ca perfect.

21.4. Propoziția interogativă se formează în mod obișnuit.

Pentru propoziția negativă se folosește forma de perfect compus; de ex.

করি নি (prezent + নি) - n-am făcut; nu făcusem.

21.5. Vocabular

বসন্ত, বসন্তকাল	- g. primăvară
কিলোমিটার	- g. (<engl.) kilometru
বিশ্বকবি	- g. poet universal (porecla lui Rabindranath Tagore)
উনিশ	- num. nouăsprezece
উনিশ শো	- num. o mie nouă sute
অন	- g. anul calendaristic
প্রতিষ্ঠা	- g. înființare
প্রতিষ্ঠা করা	- vb.comp. a înființa
অর্ধ	- pron. acel
শান্তিনিবেশন	- g. sălașul păcii
বিদ্যালয়	- g. școală
অর্থকর্মী	- g. colaborator
চেষ্টা	- g. efort; încercare
গরিনত	- adj. transformat
গরিনত হওয়া	- a evolua
বিশ্বজরতী	- g. știință universală
দোল	- g. sărbătoare specifică primăverii
পূর্ণিমা	- g. seară cu lună plină
অবদিন বঁধে	- în cursul întregii zile
উৎসব	- g. festival

ছাত্র	- g. student ; ছাত্রী - g. studentă
পাথ	- g. drum
পথে পথে	- pe toate drumurile
অতিথি	- g. oaspete
অঞ্চল	- g. loc
পরস্পর	- <u>adj.</u> reciproc
প্রাণ	- g. praf de culoare roșie
আবির	- g. praf de culoare mov
আখ্যানে	- <u>vb. III</u> a unge (cauzativ de la আখা)
দল	- g. grup
অব কিছু	- <u>pron.</u> totul
রাত্রি	- g. noapte
বায়	- <u>adv.</u> noaptea
খোলা	- <u>adj.</u> deschis
খোলা আর্থ	- în aer liber
নাটক	- g. piesă de teatru
অভিনয়	- g. actorie
অভিনয় করা	- a monta o piesă de teatru; a interpreta un rol
আরারাত	- <u>adv.</u> toată noaptea
অগা	- <u>vb. I</u> a sta treaz; a se trezi
ঘোরা	- <u>vb. I</u> a umbla
ক্লান্ত	- <u>adj.</u> obosit
ক্লান্ত হওয়া	- <u>vb. comp.</u> a fi obosit
ঘুমিয়ে পড়া	- <u>vb. comp.</u> a adormi

21.6. Text

গত বছর সম্মেলনে আলোচ্য শান্তিনিকেতন গিয়েছিল।
শান্তিনিকেতন কলকাতা থেকে এক সপ্তাহে ফিরে আসার দূরে।

বিশ্বকবি রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর ১৯০১ (উনিশ শো এক) সালে বাল্যপুত্র
শ্রীরামের কাছে একটি গ্রামে ছোট্ট ছেলেদের জন্যে একটি অল্প প্রতিষ্ঠা

করেছিলেন। সেই স্কুলের নাম ছিল শান্তিনিকেতন ব্রহ্মবিদ্যালয়। রবীন্দ্রনাথ ও তাঁর অষ্টভ্রাতৃদের চেষ্টায় সেই বিদ্যালয় বিশ্ববিদ্যালয়ে পরিণত হল। রবীন্দ্রনাথ তার নাম দিলেন - বিশ্বভারতী।

বসন্তকালে দোল-পূর্ণিমার দিন শান্তিনিকেতনে অসংখ্য বঁই ওঁড়ম্ব হয়। আলোরা জ্বলে ওঁড়ম্ব দেখতে গিয়েছিল। দোলের দিন ভোরবেলা শান্তিনিকেতনের ছোটো-বড়ো অথবা ছোট-ছোট গায়ে বেড়িয়ে গান গেয়েছিল। আতিথিরা-ও অনেক বেরিয়েছিলেন। তাঁরা ও ওঁড়ম্ব অষ্ট গান গেয়েছিলেন।

দোলের দিন ভাতবর্ষের অথবা জায়গায় বস-থেনা হয়। শান্তিনিকেতনে ও অসংখ্য গরমের বস ও আবার মাথিয়েছিলেন। আলোর খুব ভালো লেগেছিল। তারা দুই ভাই গানের দলের অষ্ট গান গেয়েছিল। মালারা ও ওঁড়ম্ব এয়েছিল। মালারা দুই বোন নাচের দলের অষ্ট নেচেছিল।

কমল শান্তিনিকেতনের ছাত্রী ছিলেন। তিনি ও ওঁড়ম্ব এয়েছিলেন। তিনি ওঁড়ম্ব শান্তিনিকেতনের অথবা কিছু দেখিয়ে দিলেন।

ছোট-ছোটরা রাতে চাঁদের আলোয় খেলা মাঠে একটি মাঠে অভিনয় করেছিল। মাঠের নাম - খালসুতী। এই মাঠে রবীন্দ্রনাথের নেতা। এতে অনেক নাচ ও গান আছে। অভিনয়, নাচ ও গান খুব ভালো হয়েছিল। আলোর মা-বাবা অসংখ্য জেগে মাঠে দেখেছিলেন। কিন্তু ছেলেরা অসংখ্য অসংখ্য ঘুরে খুব ক্লান্ত হয়ে পড়েছিল। তাঁর আলো ও রবীন্দ্র দুজনে পড়েছিল। তারা অভিনয় দেখে নি।

Exerciții

1. Formați propoziții cu :

প্রতিষ্ঠা করা, চেষ্টা, ওঁড়ম্ব, মাঠে, ক্লান্ত, অসংখ্য, দুজনে পড়া

2. Traduceți în bengali :

Mālā și Kiśor nu dormiseră. Ei văzuseră spectacolul cu părinții lor. A doua zi ei povestiseră lui Ālo și Karabī. Venind la Sântiniketan, Ālo fusese foarte bucuros.

3. Răspundeți în bengali:

শান্তিনিবেতন কোথায়? কেখানে কী আছে? আলোরা ব্যব
 শান্তিনিবেতন গিয়েছিল? দোল-পূর্ণিমার রাতে কী অভিনয় হয়েছিল?
 আর নারক কার লেখা? আলো কি অভিনয় দেখেছিল? কেন দেখে নি?

Note gramaticale

1. În bengali se obișnuiește să se folosească diferite timpuri într-un text.

2. Deși pronumele personal **অ** este folosit numai pentru persoane, pronumele posesiv **অর**, derivat din el, este folosit și pentru animale și obiecte.

3. Observați folosirea verbelor compuse **দেখিয়ে দেওয়া, কানু
 হুঁয় পড়া** și **ঘুমিয়ে পড়া**, în care al doilea verb nuanțează primul verb.

Note culturale

1. Universitatea Viśvabhāratī reprezintă un centru important al culturii indiene; ea a dăruit Indiei mulți specialiști în științele umanistice, precum și artiști de renume mondial. Înființarea acestei instituții de învățămînt și cultură și-a avut originea în dorința lui Rabindranath Tagore de a crește copii și tineri indieni în spiritul tradițional al Indiei.

2. Venirea primăverii este sărbătorită în toată India prin 'jocul culorilor' și manifestări artistice. Prafurile colorate tradiționale - **ফাগ** și **আবি** - au calitate antiseptică împotriva bolilor de piele, care sînt răspîndite în India în acest anotimp.

দ্বাবিংশ পাঠ

L E C T I A A XXII-A

IMPERFECTUL চর্চমান অতীত

22.1. Timpul imperfect din limba română se traduce în bengali prin două timpuri, depinzînd de context. Acțiunea ce se făcea în repetate rînduri este tradusă prin trecutul frecventativ (vezi lecția a XIX-a); iar acțiunea ce se desfășura într-o perioadă de timp și n-a fost încheiată în acea perioadă se traduce prin imperfect. Imperfectul în bengali este de fapt trecutul continuu, corespunzător prezentului continuu.

Intr-o propoziție ca

বিক্রমে আলো খুঁটবল খেলছিল

- După amiază Ālo juca fotbal

naratorul se referă la timpul în care Ālo juca, dar nu precizează dacă a terminat jocul, pe cînd într-o propoziție ca

বিক্রমে আলো খুঁটবল খেলছিল

- După amiază Ālo jucase fotbal

verbul conjugat la mai mult ca perfect redă ideea că Ālo a terminat jocul. Mai precis, propoziția a doua de mai sus afirmă că participarea lui Ālo la meci s-a terminat, fără să afirme dacă s-a terminat și meciul.

22.2. Conjugarea verbelor la imperfect

Imperfectul se formează din forma verbului la pers. I a prezentului continuu, adăugîndu-i-se terminațiile de perfect simplu. Schimbarea vocalei din rădăcină se efectuează la toate persoanele.

verbpronume

Categoria I   આમિ   હુએ   તુમિ   હા   તિમિ, આપમિ

- a કરા - કરાહિલામ કરાહિલિ કરાહિલે કરાહિલ કરાહિલેન
 b આના - આનાહિલામ આનાહિલિ આનાહિલે આનાહિલ આનાહિલેન
 c કના - કિનાહિલામ કિનાહિલિ કિનાહિલે કિનાહિલ કિનાહિલેન
 d થેના - થેનાહિલામ થેનાહિલિ થેનાહિલે થેનાહિલ થેનાહિલેન
 e ઊઠા - ઊઠાહિલામ ઊઠાહિલિ ઊઠાહિલે ઊઠાહિલ ઊઠાહિલેન

Categoria a II-a

- a રૂઝા - રૂઝિલામ રૂઝિલિ રૂઝિલે રૂઝિલ રૂઝિલેન
 અઝા - અરૂહિલામ અરૂહિલિ અરૂહિલે અરૂહિલ અરૂહિલેન
 b થાઝા - થાઝિલામ થાઝિલિ થાઝિલે થાઝિલ થાઝિલેન
 ઇઝા - ઇરૂહિલામ ઇરૂહિલિ ઇરૂહિલે ઇરૂહિલ ઇરૂહિલેન
 c દેઝા - દિઝિલામ દિઝિલિ દિઝિલે દિઝિલ દિઝિલેન
 d જોઝા - જોઝિલામ જોઝિલિ જોઝિલે જોઝિલ જોઝિલેન

Categoria a III-a

લાયાના - લાયાઝિલામ લાયાઝિલિ લાયાઝિલે લાયાઝિલ લાયાઝિલેન

Cauzativ

દેથાના - દેથાઝિલામ દેથાઝિલિ દેથાઝિલે દેથાઝિલ દેથાઝિલેન

La acest timp, verbul રૂઝા își păstrează nuanțele obișnuite.

De ex. અગાલે રૂઝિ રૂઝિલ

- Ploua dimineața (seum a început ploaia),

pe cînd અગાલે થેથે રૂઝિ રૂઝે

- Plouă [într-una] de dimineață (prez. cont.).

ગાઠા ઘડા રૂઝિલ, કિનુ ગોઠાથે થેથે યાનાહુ

- Copacul crește, dar l-a mîncat vaca.

ગોઠા-loc.pt.nom. થેથે યાના = થાઝા

22.3. Verbul ડાહુ nu se conjugă la imperfect; la acest timp se folosește forma sa de perfect simplu.

22.4. Propoziția interogativă se formează în mod obișnuit.

Propoziția negativă se formează cu ajutorul adverbului **না**, pus după verbul conjugat la imperfect. În loc de imperfect negativ se obișnuiește să se folosească perfectul compus negativ. De ex. se spune mai degrabă **আমি যাঁই নি** - n-am mers - decât **আমি যাচ্ছিলাম না** - nu mergeam. Negativa la imperfect se folosește în propozițiile care răspund la întrebări într-un dialog:

তুমি কি এখন পড়ছিলে ? - Oare învățai acum ?

না, না, পড়ছিলাম না; টি-ভি দেখছিলাম

- Nu, nu învățam, priveam la televizor.

22.5. În anumite contexte, imperfectul indică dorința de a executa o acțiune:

আমি যাচ্ছিলাম, যারা যেত দিলেন না

- Voiam să mă duc, [dar] tata nu m-a lăsat.

যেত দেওয়া - a lăsa să plece

În asemenea contexte, imperfectul negativ indică lipsa dorinței de a executa o acțiune :

আমি যাচ্ছিলাম না, যারা যেত বলালেন

- Nu voiam (nu-mi venea) să mă duc, [dar]

tata [mi-] a spus să mă duc.

22.6. Vocabulary

আদিন

- adv. ziua aceea; ziua respectivă

তাইয়েঁটা

- g. sărbătoarea fraților

ঘর

- g. (fig.) 1 casă 2. familie

ঘরে ঘরে

- în fiecare casă/familie

য়েঁটা

- g. punct

য়েঁটা দেওয়া

- a pune un punct (pe frunte etc.)

যেঁইয়েঁ

- conj. de aceea

অম্মতি

- g. amintire; n.pr.f.

- শিখি - g. sora tatălui
 শিখিমিমা - g. forma de politețe pentru শিখি
 নিমন্ত্রণ - g. invitație
 নিমন্ত্রণ করা - vb. comp. a invita .. প্রতি - ned. fiecare
 সুদেষ্ठा - g. nume al unui personaj din Mahābhārata;
 n.pr.f.
 শাখিলা - g. idem; n.pr.f.
 ডাকনাম - g. nume cu care o persoană este adresată în
 familie (de ex. Dana pentru Daniela)
 দুইদুইন - g. n.pr.m., f.
 মুনমুন - g. idem
 শিখতুতো কান - g. fiica surorii tatălui
 শ্যামবাজার - g. Shambazar (un cartier din nordul Calcuttei)
 উত্তর - adj. nord
 ভালোবাসা - vb.I a iubi
 মতন - postp. ca
 যখন - adv.rel. când
 যখন....তখন - când ... atunci
 পৌঁছানো - vb.III a ajunge
 বেলা - g. zi (perioada zilei)
 বাবেল বাজ - e aproape ora 12.00
 থেলা - vb.I (aici) a lăsa (vezi secția a III-a din
 lecția a XXV-a)
 আজানো - vb.III a aranja frumos
 গুপ্তঘর - g. camera de rugăciune
 চন্দন - g. santal
 ঘসা - vb.I a freca
 চন্দন ঘসা - vb.comp. a pregăti pasta de santal
 ছোটা - vb.I a alerga
 জিজ্ঞেস করা - vb.comp. a întreba
 মামা - g. fratele mamei

মামাবাবু	- g. forma de politețe pentru মামা
বুটনো	- g. legume și zarzavaturi
বোটা	- <u>vb.I</u> a tăia legume, zarzavaturi; a curăța pește
বার্চনা	- g. pastă de condiment
বার্চনা বার্চ	- <u>vb. comp.</u> a pisa un condiment strepindu-l cu apă ca să se obțină o pastă
স্বামী	- g. soț
স্বামীন্দ্র	- g. om sobru; n.pr.m.
সিউ	- g. soțul surorii tatălui
সিউমশাই	- formă de politețe pentru সিউ
বুতি	- g. îmbrăcăminte bărbătească
শাট	- g. (< engl.) cămașă
প্যান্ট	- g. (< engl.) pantaloni
আমন	- g. (aici) carpeta mică, pe care te așezi
প্রান্ন	- g. plecăciune
লেখ	- <u>partic.</u> decît (cere genitivul)
মামাতো জই	- fiul fratelui mamei
টুংটুং	- <u>ad.</u> intens (despre culoarea roșie)
থ্র	- g. (< engl.) rochie
থবাব ঘর	- g. sufragerie
থোত বস	- a se așeza la masă

22.7. Text

প্রাদিন ছিল জর্জেন্টা। এই দিনে বালায় ঘরে ঘরে অব বোনেয়া
জর্জেন্টে বর্ণালে য়েঁটা দেয়। অর্জন্ত্য এই ঔষবের নাম জর্জেন্টা।

আলো আর কিশোরের মেন নেই। আলোর দাবার এক যোন
আছে। তাঁর নাম অমৃতি। তিনি আলোদের পিঅিম্মা। তিনি প্রতি বছর
আলোদের অকলক জর্জেন্টায় নিম্ননুণ করেন। অমৃতির দুই মেয়ে-অুদেষ্কা
আর শর্মিলতা। তাদের ডাকনাম টুনটুন আর ভুনভুন। তারা আলোদের
পিঅুজা যোন। ওরা আলো আর কিশোরকে য়েঁটা দেয়।

জর্জেন্টার দিন রবিবার ছিল। কল্যাণবাবুর ছুটি। তিনি
অকালে স্নান করে, চা-খাবার খেয়ে, ছোলেদের নিয়ে গাড়ি করে বোরা-
লেন। অমৃতি দেবীর বাড়ি শ্যামবাজারে-উত্তর কলকাতায়। আলো আর

বিশ্বাৰ খুব খুশি। ওয়া পিচিমাৰে খুব ভালোবাসে। পিচিমা-ও ওদৰে
ভালোবাসেন। জঁৰ ছেনে নৈ - আলো আৰু বিশ্বাৰ জঁৰ ছেনেৰ মতন।

ওয়া পথত শ্যামবাজাৰে গিয়ে পোঁছাল, তখন বেলু কাৰোৰ
বাজে। স্মৃতি দেবী বান্ধাঘৰে বান্ধা বৰছিলন। তিনি অভাভি বান্ধা খেল
ভেঁৰ এলেন। দুইদুই বৰকাৰ ঘৰে খুল আভাছিল আৰু মুনমুন ঠাবুৰঘৰে
চন্দন ধৰছিল। অৰা-ও দুই এল।

স্মৃতি দেবী ছেনেদেৰ জিহ্বা কৰলেন, জোদেৰ মা এল না কেন
হে? অ বৌ কৰাছ?

আলো বনল, মা আৰুছিলেন, কিন্তু আজ অন্ধাৰ মাৰাবাবুৰ
আৰুবেল। ওঁৰা অৰাৰে থাবেন। মাৰ অলেক কাজ। ওঁৰে মা আৰুত পাবলেন
না। আৰু পথত আৰু, তখন মা বুৰ্ণনা বুৰ্ণছিলেন। অৰণৰ মাৰু বুৰ্ণবেল, বাৰ্ণ
বাৰ্ণবেল, বান্ধা বৰবেল।

স্মৃতি দেবীৰ আৰুৰ নাম জোঁমোয়। তিনি আলোদেৰ পিচিমামাৰে।
তিনি টি-ভি দেখছিলেন। তিনিও এলেন।

স্মৃতি দেবী কল্যাণবাবুকে নতুন বুতি দিলেন। দুইদুই আৰু মুনমুন
বিশ্বাৰ ও আলোকে নতুন শাৰ্ট-প্যান্ট দিল। অৰাৰে নতুন কাপড় পাই আৰু
বৰলেন। স্মৃতি দেবী জঁৰ দাদাৰ কাপাল খোঁচা দিয়ে জঁৰে প্ৰশাৰ কৰলেন
কল্যাণবাবু জঁৰে নতুন শাৰ্টি দিলেন। মায়িকা ওদেৰ মাৰাতো জঁৰেদেৰ
কাপাল খোঁচা দিল। ওঁৰেদেৰ দুইদুইকে দিল একটি নীল শাৰ্টি আৰু
মুনমুনকে লাল টুকাৰু।

অৰণৰ অৰাৰে থাবাৰ ঘৰে গিয়ে খেত বৰলেন।

Exercitii

1. Transliterați următoarele cuvinte: শান্তিনিকেতন,
বিশ্বভারতী, পূৰ্ণিমা, বসন্ত

(Se adaugă 'a' la sfârșitul cuvintului বসন্ত; 'e' final se pronunță
'o').

2. Scrieți următoarele cuvinte cu litere bengaleze:
uttar, candan, Sudeșnā, pratișṭhā, Saumyendra, Smṛti.

3. Formați propoziții cu următoarele cuvinte:

নিমন্ত্ৰণ, ওঁৰা, কাপড়, বান্ধাঘৰ, থাবাৰ ঘৰ, আৰু

4. Completați propozițiile din col. I cu verbele din col.II.

I	II
মা আমাকে -	বুটছে
আলো গিঁড়িমাঝে বাড়ি -	যাচ্ছে
এখন বেলা একটা -	যাচ্ছিল
অদেখা খুল -	জিজ্ঞাসা করছিলেন
মালী বুটলো -	ঘষছে
করবী চন্দন -	অকৃত

5. Traduceți propozițiile completate din ex. 4 de mai sus.

6. Traduceți următoarele propoziții în bengali, punind verbele la imperfect:

Kișor mergea acasă la Karabî. Kamal îl medita pe Ālo. Karabî dansa. Mālā cînta. Binod fotografia. Mama lui Ālo culegea flori. Băieții alergau. Copiii se urseau în copaci. Fetele se jucau. Un băiat înota. Tu deseneai. Dv. făceati mîncare. Dînsa cumpăra lîină și nasturi. Vinzătorul de fructe venea în oraș. Eu mîncam brînză. Ea dormea.

7. Răspundeți în bengali :

আইফোঁটার দিন কে কারে কপালে ফোঁটা দেয়? আলোর গিঁড়িমাঝে কোথায় থাকেন? আলো কি গিঁড়িমাঝে জালোবাত? আলোর মা কি স্মৃতি দেবীর বাড়ি গিয়েছিলেন? কেন যান নি? আলোর যখন এল, তখন স্মৃতি দেবী কী করছিলেন? টুঁটুঁন আর মুনমুন কী করছিল? তাদের বাবা কী করছিলেন? তোমার কি কোন আছে? তোমার কি আই আছে? তোমার গিঁড়িমা আছে? তোমার মামাতো আই আছে?

Note gramaticale

1. Verbul জালোবাত a iubi - este un verb compus, format din adverbul আলো - 'bine' - și verbul arhaic বাতা - 'a avea sentimentul de'. De aceea, gerunziul acestui verb se formează din বাতা-জালোবাত ; formele de perfect compus și mai mult ca perfect pentru pers. I sînt জালোবাতছি și, respectiv, জালোবাতছিলেন. Formele pentru celelalte persoane la aceste timpuri păstrează বাতছি,

la care se adaugă terminațiile potrivite.

2. Dacă o propoziție are mai multe complemente indirecte sau directe determinate de un singur verb, verbul nu trebuie repetat. Un exemplu pentru această regulă este dat în text. De asemenea:

আলো দুর্দুনের কাছ থেকে পান্না নিল আর মুনমুনের কাছ থেকে শাট

- Alo luă pantalonii de la Tuntun și cămășa de la Munmun.

Note culturale

1. Ziua fraților se serbează în a doua și din partea albă (perioada de la luna nouă la luna plină)^{*} a lunii কাউর, a 7-a lună din calendarul bengalez, adică la două zile după seara cu lună nouă. Acest ritual popular este un simbol al relațiilor afective dintre frați și surori. Cu această ocazie, sora se roagă pentru viața lungă și sănătatea fratelui.

2. Familiile tradiționaliste consacră o cameră pentru rugăciune, în care se țin statuete și picturi ale zeităților.

3. Pasta de santal se pregătește prin frecarea unei bucăți de lemn de santal cu un disc din același lemn, stropit cu apă. Pasta de santal are o valoare benefică în ritualurile hinduse.

4. În Bengal, se obișnuiește ca o persoană să aibă, pe lângă prenumele oficial, un alt prenume, cu care el este adresat în familie și în cercurile apropiate. Acest al doilea prenume este ডাকনাম. Uneori acesta este o prescurtare sau un diminutiv al prenumelui oficial de ex. Nilu de la Sunil; alteori este un nume separat. ডাকনাম nu are totdeauna valori semantice.

---

*. Vezi și Apendice II A.

প্রাথমিক পাঠ

LECTIA A XXIII-A

MODUL IMPERATIV অন্তঃ

23.1. Modul imperativ se folosește pentru a exprima (i) o poruncă, (ii) o rugămintă, (iii) un sfat sau (iv) o binecuvîntare. Acest mod se poate folosi pentru cele trei persoane gramaticale. Discutăm mai întâi folosirea lui la persoana a II-a.

(i) বাড়ি যাও	- Du-te acasă !
(ii) বইটা আমাকে দাও তো	- Dă-mi, te rog, cartea !
(iii) মন দিয়ে পড়াশোনা করো	- Învață cu atenție !
(iv) অুখে থাকো	- Fii fericit ! (<u>lit.</u> Rămîi în fericiore !)

Particula (ত in ex. (ii) de mai sus introduce o notă de rugămintă.

23.2. In bengali, modul imperativ pentru pers. a II-a se folosește la două timpuri: imperatiul prezent și imperatiul viitor. Imperatiul prezent exprimă o poruncă, o rugămintă etc. pentru a executa imediat o acțiune - vezi (i) și (ii) de mai sus -, sau s-o execute mereu vezi (iii) și (iv) de mai sus. Imperatiul viitor exprimă o poruncă, o rugămintă etc. pentru a executa o acțiune într-un timp îndepărtat, de ex.: বইটা আমাকে দিয়ো - Să-mi dai cartea ! sau s-o execute mereu, de ex.

মন দিয়ে পড়াশোনা করো - Să înveți cu atenție !

23.3. Dăm mai jos formele respective ale verbelor din diferite categorii.

23.3a. Imperativul prezent বর্তমান অনুত্ত

Categoria I

pron.

verb

	a	b	c	d	e	exceptie
	করা	-আনা	কেনা	থেনা	ওঠা	আসা
তুই	কর	আন	কেন	থান	ওঠ	আয়
তুমি	করো	আনো	কেনো	থ্যানো	ওঠো	এসো
আপনি	করুন(১০)	আনুন	কিনুন	থেনুন	ওঠুন	আসুন

Categoria a II-a

pron.

verb

	a	b	c	d
	হওয়া	থাওয়া	দেওয়া	শোওয়া
তুই	হ	থা	দে	শো
তুমি	হও	থাও	দাও	শোও
আপনি	হন	থান	দিন	শুন

Categoria a III-a

Cauzativ

pron.

verb

verb

	লাফানো	পড়ানো
তুই	লাফাম্	পড়াম্
তুমি	লাফাও	পড়াও
আপনি	লাফান	পড়ান

23.3b. Imperativul viitor ଭବିଷ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାCategoria Ipron.verb

	a	b	c	d	e	exceptie
	ବନ୍ଧା	ଆନା	ଦେନା	ଥେନା	ଓଟା	ଆଧା
ତୁ	ବନ୍ଧିଅ (No.)	ଆନିଅ	ଦିନିଅ	ଥେନିଅ	ଓଟିଅ	ଆଧିଅ
ତୁମ୍ଭ	ବୋଧୋ	ଏନୋ	ଦିନୋ	ଥେନୋ	ଓଟୋ	ଆଧୋ
ଆମାନି	ବନ୍ଧାବେନ (No.)	ଆନାବେନ	ଦିନାବେନ	ଥେନାବେନ	ଓଟାବେନ	ଆଧାବେନ

Categoria a II-apron.verb

	a	b	c	d
	ରଓଧା	ଥାଉଧା	ଦେଓଧା	ଶୋଉଧା
ତୁ	ରଓ (hos)	ଥାଉ	ଦିଉ	ଶଓଉ
ତୁମ୍ଭ	ରୋଧୋ	ଥୋଧୋ	ଦିଧୋ	ଶୋଧୋ
ଆମାନି	ରାବେନ	ଥାବେନ	ଦେବେନ	ଶୋବେନ

Categoria a III-aCauzativpron.verbverb

	ନାଥାନୋ	ମହାନୋ
ତୁ	ନାଥାଉ	ମହାଉ
ତୁମ୍ଭ	ନାଥାଧୋ	ମହାଧୋ
ଆମାନି	ନାଥାବେନ	ମହାବେନ

Aşa cum se vede din tabelul de mai sus, forma de imperativ prezent pentru **ତୁ** este identică cu aceea a rădăcinii; forma pentru **ତୁମ୍ଭ** este aceeaşi cu cea de prezent indicativ. Forma de imperativ viitor pentru **ତୁ** este aceeaşi cu cea de prezent indicativ, pe cînd pentru **ଆମାନି** este aceeaşi cu cea de viitor indicativ.

Cît priveşte ortografia, semnul **ରଓନ୍ତ** (**〰**) sub **ଓ** /s/ pentru formele de imperativ al lui **ତୁ** este facultativ, la fel şi **ଓ-ଦା** pentru formele de imperativ al lui **ତୁମ୍ଭ** . Aşa cum am

menționat mai înainte, se scriu করো și কর atât pentru prezentul indicativ, cât și pentru imperativul prezent, pentru că ambele forme sînt pronunțate 'karo'. Noi am folosit două ortografii - কর pentru indicativ și করো pentru imperativ - pentru a evita confuzia. Pentru verbele de tip খেল , se folosesc ambele variante ortografice খেলো și খেল .

23.4. Dăm mai jos cîteva exemple ale folosirii modului imperativ la pers. a II-a:

জান্না এখন খেলো	- Jucăți-vă acum !
অন্নায়া লোড়ো	- Să citești seara !
এখন শোও	- Culcă-te acum !
অকাল ছুটা় ড়োঁ	- Să te scoți la ora 6 dimineața !
আমার সঙ্গে আয়	- Vino ou mine !
এক সপ্তাহ পরে আসি	- Să vii peste o săptămână !
বইটা আমাকে দিন তো	- Dați-mi. vă rog, cartea !
$\text{কাল আপনাকে বাড়ি যাব, বইটা আমাকে দেবেন তো}$	- Mîine voi merge acasă la dv., să-mi dați, vă rog, cartea !

23.5. Modul imperativ pentru persoana a III-a

Modul imperativ pentru persoana a III-a se folosește în bengali în condițiile în care se folosește modul conjuctiv în română, de ex. করুক - să facă .

Aici se adaugă terminația ক /uk/ la rădăcinile verbelor din categoria I și terminația ক /k/ la rădăcinile verbelor din categoriile a II-a și a III-a, precum și a celor cauzative. Astfel,

I (a) করুক , (b) আনুক , (c) ফিনুক , (d) খেলুক , (e) উঠুক ;

আসা - আসুক

II (a) রুক sau হোক , (b) থাক , (c) দিক , (d) শুক

(দি și শু sînt formele arhaice ale rădăcinilor)

III লায়াক

Cauzativ - পাড়া

Vocala din rădăcină se schimbă după regulile generale. Dat fiind că ultima consoană dintr-un cuvânt se pronunță neînsoțită de vocală, semnul ্ nu se pune, de obicei, la sfârșit.

Aceste forme sînt valabile și pentru pronumele demonstrative

এ și ও .

Pentru forma তিনি se adaugă terminația উন /un/ la rădăcinile verbelor din categoria I și terminația ন্ /n/ la rădăcinile verbelor din categoriile a II-a și a III-a, precum și a celor cauzative, vocalele din rădăcină trecînd prin modificările obișnuite:

I (a) বকন (Ko-), (b) আনুন, (c) ফিনুন, (d) খনুন (khe), (e) উতুন;
আআ - আআন

II (a) হন sau হান, (b) থান, (c) দিন, (d) গন

III লায়াক

Cauzativ পাড়া

Forma de respect pentru pers. a III-a - তিনি - este aceeași cu forma de respect pentru persoana a II-a - আপনি - ; aceleași forme verbale se folosesc pentru pronumele demonstrative de respect -
এনি și ওনি .

Modul imperativ pentru pers. a III-a se poate forma și de la prezentul indicativ al verbului cu ajutorul conjuncției যেন - 'ca' sau 'ca să' :

তিনি যেন আছেন sau তিনি আছেন যেন - Să vină dînsul !
আ যেন যায sau আ যায যেন - Să meargă el !

23.6. Modul imperativ pentru persoana I

Modul imperativ pentru persoana I exprimă (i) o dorință sau (ii) o intenție :

(1) আমি যেন ভালো থাকি ^{sau} ভালো থাকি যেন - Să fiu sănătos !

(ii) চলো যাই - Să mergem ! ; Haidem !

Forma de imperativ a verbului চলো (a merge) se folosește cu sens colectiv, adică 'Să merg ou tine/voi' .

23.7. Pentru a accentua sensul de necesitate, se folosește și conjunctivul verbului respectiv (forma invariabilă pentru toate persoanele) împreună cu forma de viitor a verbului হওয়া la pers. a III-a - হবে - la toate persoanele, ca o expresie impersonală. Această formă cere ca pronumele sau substantivul reprezentând subiectul propoziției să fie declinat la cazul acuzativ:

আমাদের যেতে হবে - Trebuie să merg/ am să merg.
 তোমাদের পড়তে হবে - Trebuie să înveți/ ai să înveți.
 আলোকের গান গাইতে হবে - Îl trebuie să cînte/ este programat să cînte.

23.8. Imperativul negativ

Imperativul negativ la pers. a II-a - তুমি și আপনি - se formează cu ajutorul adverbului negativ না pus la forma verbală de imperativ viitor :

তুমি যাওয়া না - Nu te duce !

আপনি যাওয়া না - Nu vă duceți !

Pentru pers. a II-a - তুই -, se înlocuiește না prin নি

তুই যাওয়া নি - Nu te duce !

Nu este obligatoriu să se folosească pronumele personal.

23.9. In unele dialecte se folosește তেন in loc de নি de ex.

যাওয়া তেন - Nu te duce !

Această formă dialectală s-a încetățenit în limba literară prin scrierile lui Rabindranath Tagore, de ex.:

"তোরা যাওয়া তেন ধরো বাহিরে - Nu vă duceți afară / Nu ieșiți din casă ! (বাহিরে - arh. pentru বাইরে - afară)

23.10. Menționăm că formele de imperativ au mai multe variante dialectale. De ex., în unele dialecte se spune **আম্** în loc de **আম্** și **বয়** în loc de **বোম** - imperative de la **আমা** și, respectiv, **বমা** (a se așeza) la pers. a II-a **তুই** ; **বহন**, **আনেন** etc. în loc de **বহন** și, respectiv, **আনুন** pentru pers. a II-a **আগনি** . Astfel, la imperativ negativ se spune și **যাও না** în loc de **যাও নি** .

23.11. Este de observat și de reținut că propozițiile în care adverbul negativ **না** însoțește imperativul pentru pers. a III-a sau a II-a prezent sînt afirmative; aici adverbul **না** are valoarea de a întări rugămîntea sau porunca:

যাও না এখান থেকে	- Pleacă de aici! (și lasă-mă în pace).
খাও না	- Mănîncă, te rog !
যাক না	- Ducă-se !

În aceste condiții, adverbul **না** este asemănător adverbului românesc 'ba' în expresia 'ba da'.

23.12. Adăugarea verbului **দেখি** la o astfel de propoziție cu **না** introduce o notă de sfidare:

কর না দেখি	- Facă-se ! (să vedem și noi)
বলো না দেখি	- Spune ! (dacă ai curaj)

Pe de altă parte, **দেখি** în propozițiile imperative-afirmative, cu sau fără particula **তো** introduce o notă de duiosie :

বলো দেখি sau বলো তো দেখি	- Spune, te rog !
দেখ দেখি	- Ia te uită !

În anumite contexte, **দেখি** la imperativ-afirmativ exprimă sfidare, dar această sfidare își are originea în afecțiunea față de interlocutor:

যাও দেখি কখন যাব	- Să văd cum [poți să] pleci (lăsîndu-mă).

23.13. Imperativul negativ pentru pers. a III-a se formează prin adăugarea conjuncției **যেন** :

যে যেন না যায় - Să nu se ducă (el) !

জিনি যেন না বলেন - Să nu spună (dînsul) !

23.14. Imperativul format cu ajutorul conjunctivului formează propoziția negativă în mod obișnuit, adică cu **না** :

তোমাকে যেতে হবে না - Nu trebuie (n-ai nevoie) să mergi .

23.15. 'E nevoie să faci' se traduce și prin expresia impersonală **করা দরকার** (**দরকার** - g. nevoie, adv. necesar). Dacă este necesar să se specifice persoana care va efectua acțiunea, atunci se folosește pronumele sau substantivul respectiv, declinat la cazul genitiv, de ex. :

আমার যাওয়া দরকার - Trebuie să merg.

তোমার মাংস খাওয়া দরকার - Trebuie să măninci carne.

আলোর এই বইটা পড়া দরকার - Îl trebuie să citească această carte.

În propozițiile negative cu **দরকার**, verbul se substantivizează și se declină la genitiv :

পরীক্ষার জন্যে এই বইটি পড়ার / পড়ার দরকার নেই

- Această carte nu se folosește la examen.

(**পরীক্ষা** - examen)

তোমার মাংস খাবার দরকার নেই

- N-ai nevoie să măninci carne.

আমার এ কথা বলার / বলার দরকার নেই

- N-am nevoie (nu-i cazul) să spun asta.

23.16. Expresia românească 'nu-i indicat' poate fi tradusă prin expresia কাজ নেই, folosind verbul la gerunziu:

এই বর্ষিতে গিয়ে কাজ নেই

- Nu-i indicat să mergi pe ploaia asta.

Exemplul de mai sus este o expresie impersonală; dacă e nevoie să se specifice persoana, se folosește pronumele sau substantivul declinat la genitiv :

আমার বনে কাজ নেই - Nu-i indicat să spun.

মান্নার গায়ে কাজ নেই - Nu-i indicat să cînte Mălă.

Expresia negativă কাজ নেই nu are corespondent afirmativ; acolo se formulează propoziția cu দরকার sau দরকার আছে .

23.17. Vocabular

অন্ধবেলা	- <u>adv.</u> seara
সুী	- <u>s.</u> soție
অকাল - অকাল	- <u>adv.</u> devreme
দেরি	- <u>s.</u> intîrziere
দেড়ি কঁরে	- <u>adv.</u> tîrziu
ওগো	- <u>interj.</u> ei !
তা ছাড়া	- dealtfel
এয়ারপোর্ট	- <u>s.</u> (< engl.) aeroport
ঘুম ভাঙা, জেজ্ঞে যাওয়া	- a se trezi
বগড়ানো	- <u>vb.III</u> a freca
চোখ বগড়ানো	- <u>vb.comp.</u> a se freca la ochi
দূর	- <u>interj.</u> lasă-mă în pace !
অব	- <u>adv.</u> abia
আর একটু	- <u>adv.</u> încă puțin
বৌওয়া	- <u>vb.II</u> a (se) spăla
বার বরা	- <u>vb.comp.</u> a scoate
গাড়ি বার করা	- a scoate mașina [din garaj]

ফিৰে আভা

- vb. comp. a veni înapoi

দমদম

- Dum Dum (un cartier din nord-estul
Calcuttei)

বিমানবন্দৰ

- s. aeroport

বিমান

- s. avion

ঠিক

- adj. corect

অময়

- s. timp

এঁ তো

- interj. iată

চৈচানো

- vb. III a striga

নাড়া

- vb. I. a mişoa

হাত নাড়া

- a face semn cu mîna

পাৰপোর্ট

- s. (< engl.) paşaport

কস্টমাৰ্

- s. (< engl.) vamă

অ্যাক্ৰেঅ

- s. (< engl.) geamantan

ব্যাগ

- s. (< engl.) geantă

জাবি

- adj. greu

হাতব্যাগ

- s. bagaj de mînă

হাৰানো

- vb. III a pierde

প্লেন

- s. (< engl.) avion

ভেতৰে

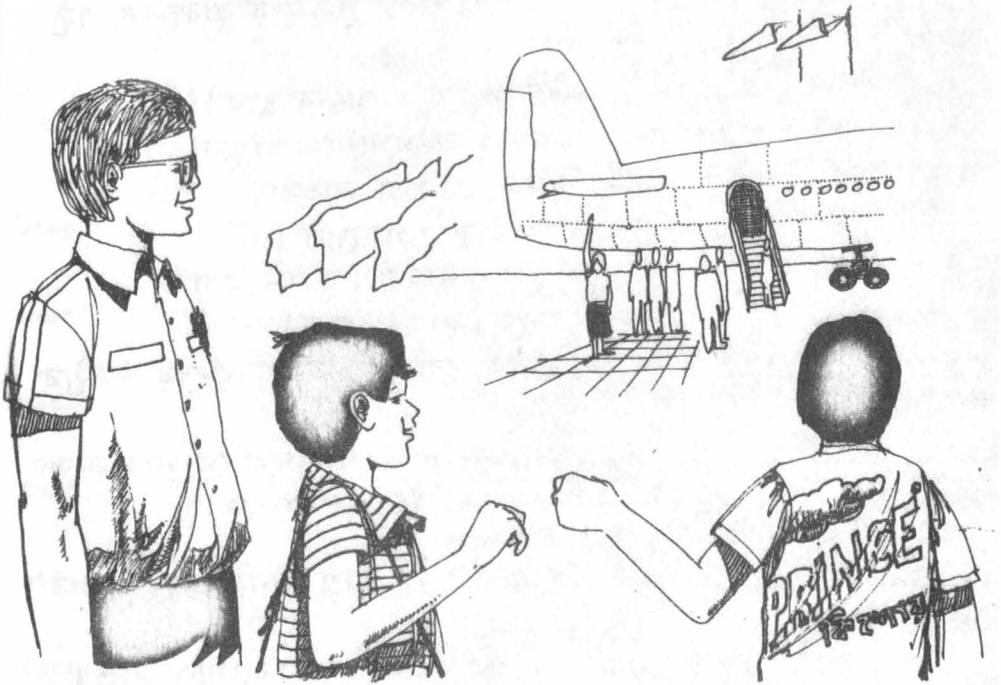
- postp., adv. in, înăuntru,
(aici) în spate (al maşinii)23.18. Text

কাল আনোৱা বন্ধু লাৰ্ডৱা বোঝানিয়া থেক আভাৰ। আনোৱা
জকে আনতে থাকে। অকোৱেনা কল্যাণকাৰু তাঁৰ অকোৱা বননেন, ইন্দু,
ছেলোদেৱ অকাল-অকাল থেতে দাও। কাল ভোৱে ঠাওতে হৰে।

ইন্দু ছেলোদেৱ বননেন, তোমৰা আজ তড়াতাড়ি থেথ ঘুমাও।
কাল হামি আভাৰ। ওৱ অহু গল্ল কৰে কাল দেবি কৰে ঘুমিয়া।

আমোকে বননেন, ওগো, তুমি ওদেৱ অহু থেতে বহা। তোমাকেও
তো কাল অকাল-অকাল ঠাওতে হৰে।

আলো বলল, ঈ, তুমি এখন থাকে না? তোমাকে বুঝি অফিসে
উঠতে হবে না?

ইন্দু হাসতে হাসতে বললেন, আমি তো কাজেই গিয়ে উঠি।
তাহাজ্ঞা আমার তো আর এয়ারপোর্টে থাকার দরকার নেই। তোমারাই
যেখো।

আলো আর কিশোর তাড়াতাড়ি খেয়ে ঘুমোতে গেল। খুব গভীরে
কিশোরের ঘুম ভেঙে গেল। যে আলোকে ভেবে বলল, এই আলো, ওঁর।
অফিসে রয়েছে।

আলো উঠে, চোখ বগড়াতে বগড়াতে ঘড়ি দেখে বলল, দুই
এখন তো ঝরে পাঁচটা। আর একটু ঘুমোই।

অফিসে চুটায় ইন্দু ওদের ডাকলেন, আলো, কিশোর, ওঠো। উঠে
হাত-মুখ বুঝে, জামা-কাপড় পরো। আমি তোমাদের চা-খাবার দিচ্ছি।
ওশো, তুমি আর এখন কাগজ পোড়ো না। গাড়ি বার করো। এয়ারপোর্ট
থেকে ফিরে এসে কাগজ পোড়ো।

কল্যাণবাবু চা থেয়ে, গাড়ি বার করে, ছেনেদের ডাকলেন, এই
তোরা আয়। গাড়িতে ওঠ ।

দমদম বিমানবন্দর কালিগঞ্জ থেকে অনেক দূরে। ওঁরা তার
অকাল-অকাল বেরোলেন। বিমান ঠিক অম্বাধেই পৌঁছল। লাঠিরা
প্লেন থেকে নামতেই আলো বলল, এ তো লাঠিরা।

কল্যাণবাবু বললেন, ওকে ডাক তো দেখি।

আলো চৌকিয়ে বলল, লাঠিরা, লাঠিরা! হামি, হামি।

লাঠিরা দূর থেকে ওকে দেখে হাত নাড়ল।

গাঅপোৰ ও কাঅমম্ব থেকে ঘেৰিয়ে লাঠিরা ওঁদের অম্বাধেই
নমস্কার করল।

কল্যাণবাবু বললেন, এআ লাঠিরা। আমাকে তোমার বড়ো
স্বার্থকেআই পাও। কিশোর, তুই ওর ছোটো ব্যাগটা নে।

আলো বলল, আমি নেব বাব?

কল্যাণবাবু বললেন, না না। ওটা বেশ ভারি আছে। তোরা
নিয়ে কাজ নেই।

লাঠিরা বলল, আলো, তুমি আমার হাতব্যাগটা পাও।

কল্যাণবাবু বললেন, ভালো করে রাখ। হারান নি যেন, আলো।

লাঠিরা বলল, আমি প্লেনে থেমেছি। এখন খাব না। আমার
বাংলা নাম-হামি। আপনারা আমাকে হামি বলবেন।

কল্যাণবাবু বললেন, বেশ, তাই বলব।

আলো খুব খুশি। অ লাফিয়ে লাফিয়ে চলছে। কিশোর
বলল, আলো অত লাফান নি। পড়ে যাবি। বাবা, তোমরা এবার
দাঁড়াও তো। আমি তোমাদের ছবি তুলি।

কিশোর লাঠিরাড় অঙ্গে আলো ও কল্যাণবাবু ছবি তুলল।
তারপর কল্যাণবাবু বললেন, চলো, গাড়িতে ওঠো। হামি, তুমি
আমনে বোআ। আলো, কিশোর, তোরা ভেতরে বোআ।

Exercitii

1. Formați propoziții cu următoarele cuvinte :

খাড়ি, ময় কড়া, জ ছাড়া, অকাল-অকাল, হ্যাঁওয়া, ঢেঁচানো, দরকার

2. Traduceți următorul pasaj în bengali, folosind perfectul simplu pentru narațiune:

Urcându-se în mașină, Laura i-a zis domnului Kalyān, "Dv. vorbiți bengali ! Eu pot să înțeleg bengali."

Dl. Kalyān a zis: "Bine, vorbește și dumneata cu Ālo românește ! Să auzim româna (prezent indicativ) !

Kiśor a zis: "Tată, deseară du-me, te rog, la mătușa ! Tunțun și Munmun vor s-o vadă pe Hāsi. Hāsi, d-ta știi cine sînt ele ?

Laura a zis: "Stiu, verișoarele voastre. Sora tatălui vostru stă în Calcutta și sora mamei voastre în Delhi."

Kiśor a întrebat-o ('o' nu trebuie tradus): "De unde știi (perfect simplu) ?"

Laura a zis: "De la Ālo".

Dl. Kalyān a zis: "Oare (কুন্নি) Ālo ți-a povestit despre ele ? Si nouă ne-a povestit despre părinții dumitale. Ei sînt foarte buni. Lui Ālo i-a plăcut la dv. Tara d-voastră e foarte frumoasă."

Laura a spus: "O să veniți și dv. la noi (în țara noastră)!"

Ālo a zis: "Tată, mergi (চলো), te rog (না), prin (দিয়ে) Chowringhee ! Îi voi arăta Laurei muzeul ".

Kiśor a zis: "Nu, nu, acum nu-i cazul (nu-i indicat) să mergem prin Chowringhee. Vom veni mîine."

3. Răspundeți în bengali :

লাঠকা কোথায় থেকে আসবে ? কারা তারে আনতে পারে ? লাঠকার
বালা নাম কী ? কলকাতার বিমানবন্দর কোথায় ? বুরুবেশ্বরের
বিমানবন্দর কোথায় ? কুন্নি কি প্লেনে উড়েছে ? প্লেনে করে কোথায় গেছে ?
লাঠকা কোথায় বালা শিখেছে ? আলোকা এয়ারপোর্ট থেকে কী করে
খাড়ি ফিটল ? ওরা কি চৌরঙ্গী দিয়ে গেল ?

Note gramaticale

1. Substantivele și adjectivele formează adverbe cu **খাই**, de ex. **দেখি খাই**, **ভালো খাই**.
2. Locuțiunea conjunctivală 'îndată ce' se traduce prin conjunctiv întărit cu **হে** ; de ex. **নামহে**.
3. Verbul **আছে** se folosește în sensul de 'a fi' pentru a accentua afirmația, de ex. **ওটা ব্রেজ ভারি আছে**.
4. În penultimul paragraf, propoziția cu prezentul continuu este introdusă în narațiune cu perfectul simplu pentru cursivitatea povestirii.
5. În ultima replică a lui Kisor, verbul la prezentul indicativ are valoare de imperativ pers. I pentru a exprima o intenție.

Notă lexicală

Deși există sinonime bengaleze pentru cuvintele 'avion', 'aeroport' etc., în conversație se folosesc cuvinte englezești, sinonimele bengaleze fiind socotite livrești.

Note culturale

1. Tradiția cere ca soția să nu-i spună soțului pe nume. De aceea, d-na Indu se adresează soțului ei prin **ওমা**.
2. Laura le salută pe gazdele ei după eticheta europeană; acest obicei nefiind curent în India, gazdele n-o salută.

চতুর্বিংশ পাঠ

LECTIA A XXIV-A

MODUL CONDITIONAL

ইলেক প্রত্যয়

24.1. Intr-o frază cu două verbe, dintre care unul e pus la modul condițional, sînt două propoziții - propoziția principală și propoziția subordonată. De obicei, în bengali propoziția subordonată care exprimă condiția este așezată înaintea propoziției principale. Modul condițional se formează în două feluri, amîndouă avînd aceeași valoare.

I. În propoziția subordonată se pune verbul la forma de condițional, care este aceeași cu cea de perfect simplu pentru pers. a II-a আমি, pentru toate persoanele și toate timpurile; în propoziția principală verbul se conjugă la persoana potrivită și timpul potrivit folosindu-se trecutul frecventativ pentru trecut.

Deci propoziția subordonată se construiește după modelele următoare :

আমি করতাম

- [dacă] eu făceam /fac/ voi face ,

তুমি খাইতাম

- [dacă] dumneata mîncai /mîncîci/
vei mînca,

তিনি ঘুমাতে

- [dacă] el dormea /doarme/ va dormi,

Propoziția principală se construiește după modelele următoare:

Trecut - আমি করতাম - Eu făceam.

Prezent - তুমি খাও - Dumneata mîncîci.

Viitor - তিনি ঘুমাতে - El va dormi

Construcția frazei se efectuează în felul următor :

তুমি গেলে, আমি আসতাম - Eu as fi venit, dacă te-ai fi dus d-ta.

এ বলালে, আমি করি - Eu fac, dacă spune el.

করবে নাচলে, আমরা
দেখতে পার - Vom merge să vedem [spectacolul] , dacă
dansează Karabî.

II. Propoziția subordonată se formează cu conjuncția যদি (dacă), iar propoziția principală se formează cu sau fără conjuncția তবে sau তারলে , amîndouă însemnînd 'atunci'. Verbele din cele două propoziții se conjugă la persoanele potrivite :

যদি তুমি করত , তবে আমি করতাম

- Aș fi făcut și eu, dacă ai fi făcut d-ta.

আমি যদি বলতাম , তারলে তুমি এই বইটি পড়ত

- Dacă spuneam, citeai această carte.

এ যদি বলতাতা যাব , আমি যাই / যাব

- Dacă el merge la Calcutta, merg / voi merge
și eu.

Așa cum se vede din exemplele de mai sus, trecutul frecven-
tativ se folosește în ambele propoziții pentru trecut. Timpul prezent
se folosește cu valoare de prezent, și cu valoare de viitor în pro-
poziția subordonată. Dacă timpul viitor în propoziția subordonată indică
intenția, atunci cele două propoziții se leagă prin particula তে :

যাবে তে যাও - Du-te, dacă vrei să te duci.

Asemenea construcții apar de obicei în cazul cînd verbul din
propoziția principală este la imperativ.

24.2. Dacă cele două propoziții au același verb, adică se
referă la aceeași acțiune, se poate adăuga conjuncția ও (și) la
subiectul propoziției principale:

তুমি গেলে, আমিও যেতাম ^① sau তুমি যদি যেত, আমিও যেতাম ^②

- Mergeam și eu, dacă mergeai d-ta.

②

①

Chiar dacă sînt două verbe diferite în cele două propoziții, conjuncția ৩ se poate pune alături de subiectul propoziției principale, dacă cele două acțiuni se completează reciproc :

আলো গায়েলৈ, কৰাবীও নাচত

- Karabī ar fi dansat, dacă Ālo ar fi cîntat.

যদি আলো গায়, তবে কৰাবীও নাচিব

- Karabī va dansa, dacă Ālo cîntă.

Aici se înțelege că dansul lui Karabī depinde de acompaniamentul muzical al lui Ālo. Dar dacă cele două acțiuni nu se completează, atunci nu este necesar să se accentueze propoziția principală prin ৩ de ex. :

কৰাবী নাচিলে, আমরা দেখিতে যাব

- Vom merge să vedem [spectacolul], dacă dansează Karabī.

Aici se înțelege că noi vom merge numai să asistăm și că spectacolul are loc independent de asistența noastră. Accentuarea subiectului în asemenea context, de ex. :

কৰাবী নাচিলে, আমরাও দেখিতে যাব

- Dacă dansează Karabī, vom merge și noi să vedem indică faptul că vom merge și noi cu ceilalți spectatori. Aici, conjuncția 'și' sugerează faptul că n-am fi mers, dacă ea n-ar fi dansat.

24.3. Subiectul din propoziția principală poate fi omis, dacă acesta se înțelege din forma verbală :

কৃষি পড়লে, যাব না - Nu voi merge, dacă plouă.

আমি বললে, যেতে - Mergeam, dacă [îți] spuneam.

24.4. Dacă două propoziții au același subiect, subiectul nu trebuie menționat. De ex. :

মাছ পেলে, মাংস আনতাম না

- Dacă aș fi găsit pește, n-aș fi adus carne.

এই বইটি পড়লে, শান্তিনিবেশের কথা জানতে পারবে

- Vei /va/ putea ști despre Săntiniketan, dacă citești /citește această carte.

Dacă verbul din propoziția principală este conjugat la viitor, nu reiese din frază dacă subiectul este la persoana a II-a sau a III-a, așa cum se vede în cea de-a doua frază de mai sus. În asemenea cazuri, traducerea se va face în funcție de context.

24.5. Propoziția principală interogativă se construiește în felul următor:

আমি বনলে কি যেত ? / যেত কি ?

- Mergeai, dacă [îți] spuneam eu ?

24.6. Frazele cu propoziția negativă se construiesc în următoarele feluri:

(i) Secundara negativă — principala afirmativă :

আমি না বনলে, যে যেত sau আমি যদি / যদি আমি না বনতাম, যে যেত

- Ar fi mers, dacă nu [i-] aş fi spus.

Conjuncția যদি (dacă) poate fi așezată înainte ori după subiect.

(ii) Secundara afirmativă — principală negativă :

আমি বনলে / আমি যদি বনতাম, যে যেত না

- Dacă îi spuneam, nu mergea.

(iii) Secundară și principală negative:

আমি না বনলে / যদি না যেতাম, যে/যা-ও যেত না

- Nu se ducea nici el, dacă nu mă duceam.

(iv) Secundară negativă — principală interogativă :

আমি না বনলে / যদি না বনতাম, যেত কি ?

- Mergeai, dacă nu [-ți] spuneam ?

(v) Secundară afirmativă — principală interogativ-negativă:

আমি বনলে / যদি বনতাম, যেত না কি ?

- Dacă spuneam, nu te duceai ?

(Tot te duceai, chiar dacă îți spuneam.)

(vi) Secundara negativă -- principala interogativ-negativă:
 আমি না বললে / যদি না বলতাম, যেতে না কি ?

- Nu te duceai, dacă nu [-ți] spuneam ?

(Tot te duceai, chiar dacă nu-ți spuneam.)

Este de reținut că adverbul **না** (nu) se pune înaintea verbului în propoziția secundară și după verb în propoziția principală. Cît privește punctuația, virgula între propozițiile secundară și cea principală nu este obligatorie, mai ales dacă prima este foarte scurtă.

24.7. Vocabulary

অতি	- <u>adj.</u> plin
একটু	- <u>adj.</u> puțin
একটু পরে	- <u>adv.</u> peste puțin timp, în curînd
দুই বোনে	- cele două surori
এল বইল	- să vină (este așteptat) în orice clipă
নাউরুর কথা	- (ainsi) despre Laura
পোনালু	- <u>g.</u> pilaf
বেশ তো	- bine, bine
বা রে	- <u>interj.</u> Ia auzi !
কী বক্স	- cum
দুখুখি	- <u>g.</u> năzbitie; poznă
তার চেয়ে	- mai bine; mai degrabă
অছে অছে	- <u>postp.</u> împreună cu (cere genitivul)
গান বঁকা	- a începe să cînte
বীন্দ্র অঙ্কিত	- <u>g.</u> muzica lui Tagore
পোঁষ	- Paug, a 9-a lună din calendarul bengalez (luna recoltei)
ডাক	- <u>g.</u> chemare
ডাক দেওয়া	- <u>vb.comp.</u> a chema
শেষ হওয়া	- <u>vb.comp.</u> a se termina
জিজ্ঞাসা করা	- <u>vb.comp.</u> a întreba

ক্রেয়ন লাগল	- cum ți-a plăcut ?
আলাপ	- <u>g.</u> cunoștință
আলাপ রুওয়া	- <u>vb.comp.</u> a face cunoștință
দেখতে পাওয়া	- <u>vb.comp.</u> a zări; (<u>aici</u>) a apuca să vadă
বোধহয়	- probabil
তোমাদের কথা	- (<u>aici</u>) despre voi
ইচ্ছে	- <u>g.</u> dorință
ইচ্ছে করা	- <u>vb.comp.</u> a vrea (cere gentitivul)
ধন্যবাদ	- <u>g.</u> mulțumire
ধন্যবাদ দেওয়া	- <u>vb.comp.</u> a mulțumi

24.8. Text

আজ্ঞে আলোদের বাড়ি লোকে এতি। শ্যামবাজার থেকে ওদের
পিঅতুতো যোন দুইদুই, মুনমুন এয়েছে। পিঅিমিমা আর পিঅিমিশাই অ্যাতি
দেবী আর তাঁর অ্যাম্মী অ্যোম্মোন্দ্ৰাবু-ও একটু গবে আমবোন। আল্লাবা দুই
যোনে এয়েছে। আর এয়েছেন কখনলদিদি। বিনোদ-ও এল বনে। ওরা অ্যাই
আলোর কাছে লাঠিয়ার কথা শুনেছে। অ্যাই লাঠিয়ারে দেখতে চায়। আলোর
মা বাল্লাঘরে। লাঠিরা পোলাও খেতে আলোবাবে। তাই তিনি পোলাও বাল্লা
করছেন।

লাঠিরা বলল, আমি শুনেছি কব্বী খুব ভালো নাচ। কব্বী,
আমাকে নাচ দেখাবেন না?

কব্বী বলল, যদি আলো গান গায়, তাহলে আমি নাচব।

আলো বলল, কব্বী নাচলে, আমি গাইব।

বিনোদ বলল, কব্বী, যদি নাচ, তবে তোমার ছবি তুলব।

কব্বী বলল, বেশ তো, আলো আগে গান করুক।

আলো বলল, কব্বী আগে নাচুক, তবে আমি গাইব।

কব্বী বলল, যা রে, গান না করলে, আমি নাচব কী করে?

কখন বললেন, গাও না আলো।

আলো বলল, দেখেছেন দিদিমণি, এরা কী রকম দুখুঁপি করছে।

এ গাইলে ও নাচ, ও নাচলে এ গায়। তার চেয়ে আপনি গান করুন
তো, আপনার অছে অছে আমরাও গাইব।

কখন তখন গান বরলেন - বব্বীন্দ্রঅঙ্গীত -

পোষ তোদের আর দিগেছে,

আয় রে চলৈ আয়।

তাঁর অছে অছে আলো আর আল্লা-ও গাইল। কব্বী খুব সুন্দর
নাচল। নাচ শেষ হলে কখন জিজ্ঞাসা করলেন, তোমার কেমন লাগল,
হাসি?

লাঠিরা বলল, আমার খুব ভালো লেগেছে। কলকাতায় এয়ে
আমার খুব ভালো লাগছে। এখানে না এলে, আপনার অছে আলাপ
হত না, কব্বীর নাচ-ও দেখতে পেতাম না।

আলো বলল, আমি যদি হোম্যানিয়ার না যেতাম, তুমি
কলকাতায় আসতে কি?

লাঠিরা বনল, হাবহুখ না।

হুনাউন বনল, কেন, হামি? আলো না গোল, তুমি আমাত
না কেন?

লাঠিরা বনল, আমি যদি আলোর কাছে তোমাদের দেশের
কথা, তোমাদের কথা না শুনতাম, তাহলে আমার আমাত হুই
করত না।

আলো বনল, দেখো! আমি গোছি বইল হামি এয়েছে।
আমাকে তোমরা বৈশ্ববাদ দাও।

Exercitii

1. Completați următoarele fraze :

Trecut: কিশোর - ব্যাঘরা - (খাওয়া), ছাও ছবি - (তোলা)।

Trecut: আলোর আর কাজ না - (খাওয়া), তিতি-ও গান - (শোনা)।

Prezent: বিনোদ ব-তুলি - (আনা), আলো ছবি - (আঁকা)।

Trecut: দোহানদার ব-তুলি - (রাখা), কিশোর - (কেন)।

Viitor: আপতি - আমাকে -- (জিজ্ঞাসা করা), তাহলে - (বলনা)।

Viitor: তুমি - শান্তিনিকেতনে - (যাওয়া), অনেক বীন্দ্র অষ্ট - (শোনা)।

Viitor: আলো - (আঁকা), বিনোদ একে ছবি আঁকা - (শেখানো)।

Prezent: মা - জাত - (দওয়া), আমি - (খাওয়া)।

2. Traduceți următorul pasaj în bengali, folosind perfectul
simplu pentru narațiune:

D-na Smṛti și soțul ei au ajuns acasă la Ālo. Ālo a zis:

"Tanti, unchiule, veniți s-o vedeți pe Hāsi".

Laura i-a plăcut foarte mult ('mult' nu trebuie tradus)
doamnei Smṛti. Dînsa a zis: "Ce frumoasă fată! Are părul blond, ochii
albaștri, buze roșii ('are' nu trebuie tradus)!"

Laura i-a zis: "Și dumneavoastră sînteți foarte frumoasă.
Dv. aveți părul negru, ochii negri. Mama mea are părul negru ca al
dv.".

Ālo a zis: "Anul trecut m-am dus la mare și la munte cu
Hāsi. Acum vom merge cu ea la Sāntiniketan și la Purī. Apoi vom merge
la Delhi, la mătușa mea. De acolo, Hāsi se va întoarce în România."

Note gramaticale

1. În vorbirea uzuală, uneori se pune terminația de plural la ultimul substantiv.

2. Cu sens colectiv, terminația de locativ se folosește în loc de nominativ. Înă un exemplu:

গাভৰুৱে ঘাস খায় - Vaca mănincă iarbă.

3. Gerunziu de la বলা (a spune) - বলে - este folosit și ca particulă sau conjuncție.

Note culturale

1. Rabindranath Tagore a scris un mare număr de cîntece, a căror muzică a fost compusă de el însuși. Muzica lui Tagore se numește Rabindra-saṅgīt; este un gen aparte al muzicii indiene, care a realizat o sinteză a muzicii clasice cu cea populară indiană.

2. În Bengal recolta se strînge în luna paus; cîntecul menționat în text exprimă chemarea cîmpiei pentru a strînge recolta.

3. În societatea bengaleză nu se obișnuiește să i se mulțumească unei persoane pentru gesturile obișnuite, de ex. la primirea unui cadou. Unei persoane i se mulțumește numai cînd face ceva ieșit din comun pentru cineva.

Notă ortografică

În următorul context, conjuncția ও se scrie separat:

আলো ও হাসি - Ālo și Hāsi

ভারত ও রোমানিয়া - India și România .

Aceasta se scrie împreună cu substantivul, pronumele etc. în contexte de tipul celor de mai jos:

আলোও/আলো-ও যাবে - Si Ālo va merge.

ভিনোও/ভিনো-ও এসো - Vino și d-ta !

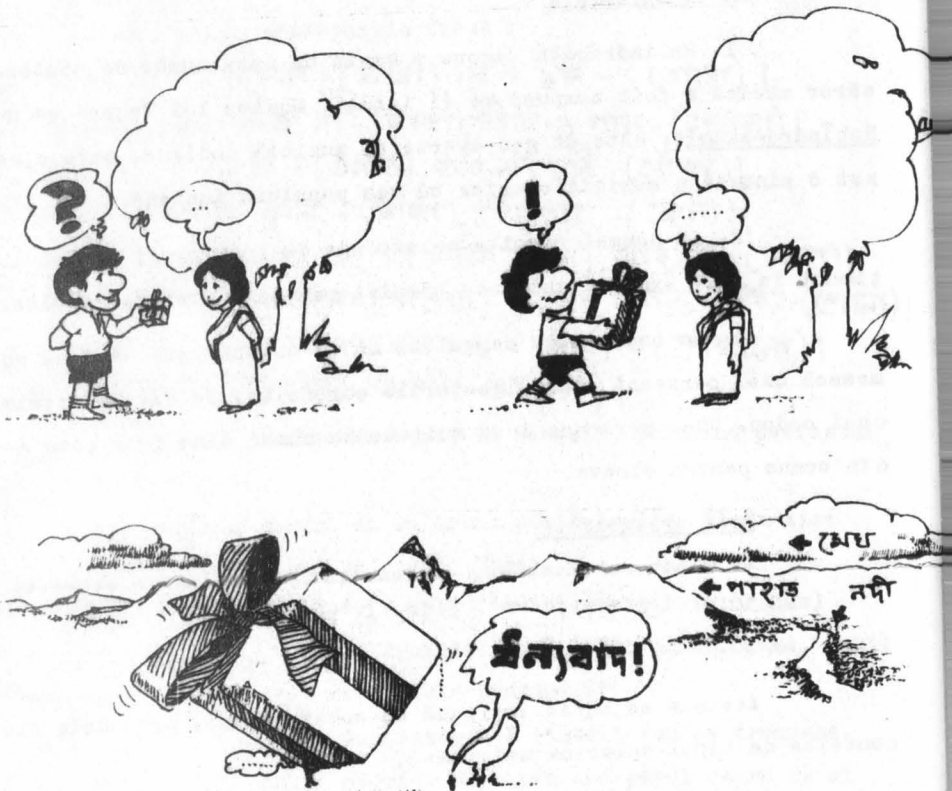
আমি দ্বিধে-ও ভালোবাসি, টক-ও ভালোবাসি

- Imi place atât dulce cât și acru.

আজ-ও যা, কাল-ও তাই

- Ce mi-e azi, ce mi-e mâine.

Liniuța nu este obligatorie.

পঞ্চবিংশ পাঠ

LECTIA A XXV-A

25.1. VERBE COMPUSE (যাণিক ক্রিয়া)

In lecțiile anterioare studenții au observat că limba bengali folosește verbe compuse, de ex. অনুবাদ করা (a traduce), ইচ্ছা করা (a dori) și অঁতার কাটা (a inota), în cazul în care limba română folosește verbe avînd același nucleu ca și substantivul corespunzător. Limba bengali, avînd un număr relativ restrîns de verbe simple, folosește frecvent verbele compuse. Diferite verbe compuse în bengali cer diferite cazuri ale substantivului. Din cele trei verbe compuse menționate mai sus, অনুবাদ করা și অঁতার কাটা cer nominativul, iar ইচ্ছা করা cere genitivul.

Verbele compuse se formează dintr-un (i) substantiv și verb (ii) adjectiv/adverb și verb și (iii) verb și verb.

25.2. Substantiv + verb

Majoritatea verbelor compuse cu substantive au componenta verbală (a) করা (a face), (b) পাওয়া (a găsi; a afla; a primi) și (c) থাকা (a sta; a trăi; a locui).

25.2.a.

subst.

vb.comp.

ইচ্ছা - dorință

ইচ্ছা করা - a dori; a vrea

ভয় - frică

ভয় করা - a-i fi frică

শীত - frig

শীত করা - a-i fi frig

Cele trei verbe compuse cer genitivul:

আমার ইচ্ছা করে, যে বুকুরেশ্বর বিশ্ববিদ্যালয়ে পড়বে

- Am vrea să studieze la Universitatea din

București.

করবীর লেনে উঠতে ভয় করে

- Lui Karabî i-e frică să se urce în avion (să călătorească cu avionul).

Dar nu toate verbele compuse cu করা cer genitivul. Verbele menționate mai jos cer nominativul :

subst.

vb.comp.

আনন্দ	- bucurie; fericire	আনন্দ করা	- a se bucura; a petrece bucuros
দুঃখ	- necaz; amărăciune; tristețe	দুঃখ করা	- a regreta; a jeli

আলো রোমানিয়ায় খুব আনন্দ করেছিল

- Ȃlo a petrecut foarte bine în România.

আলোর বাবা দুঃখ করে বললেন, যদি

জানতাম রোমানিয়া এত সুন্দর দেশ, আমি-ও যেতাম

- Tatăl lui Ȃlo zise cu părere de rău: "Dacă aş fi ştiut că România este [o] ţară atât de frumoasă, m-aş fi dus şi eu".

25.2.b. Substantivele দুঃখ şi আনন্দ formează verbe compuse şi cu পাওয়া; de ex.

দুঃখ পাওয়া	- a fi jignit; a suferi
আনন্দ পাওয়া	- a-şi afla bucuria/ fericirea

Aceste două verbe compuse cer nominativul:

সান্তিনিকেতনে এসে আনন্দ পেলাম

- Mi-am aflat bucuria, venind în Sântiniketan.

তোমার গান শুনে আনন্দ পেলাম

- M-am bucurat să aud cântecul dumitale (cântecul tău m-a bucurat).

তার কথা শুনে দুঃখ পেলাম

- Ascultîndu-i vorbele, m-am întristat (vorbele sale m-au întristat).

তিনি জীবনে অনেক দু:খ পেয়েছেন

- Dinsul a suferit mult în viață. (জীবন - viață)

Alte verbe compuse formate din পাওয়া cer genitivul:

subst.

vb.comp.

ঝুঁপা - foame

ঝুঁপা/খিদে পাওয়া - a-i fi foame

(forma populară - খিদে)

তৃষ্ণা - sete

তৃষ্ণা/তেষ্টা পাওয়া - a-i fi sete

(forma populară - তেষ্টা)

ছেলেদের খিদে পেয়েছে - Băieților le e foame.

আমার তেষ্টা পেয়েছিল - Mi-a fost sete.

Substantivul ভয় (frică) formează un verb compus și cu

পাওয়া: ভয় পাওয়া - a-i fi frică; acest verb compus cere nominativul:

করবী প্লেনে উঠতে ভয় পায়

- Lui Karabî i-e frică să călătorească cu avionul.

25.2.৫. Verbele compuse din substantiv și থাকা exprimă

sensul de a fi într-o anumite stare de spirit; de ex.:

আনন্দে থাকা - a se afla într-o bună dispoziție

সুখে থাকা - a o duce bine

দু:খে থাকা - a se afla în condiții proaste (fie materiale, fie psihice).

După cum se vede, în aceste verbe compuse substantivele sînt puse la locativ. Subiectul propoziției se pune la nominativ. La anumite timpuri și moduri verbele compuse cu থাকা alternează cu আছি :

prezent : আমরা সুখে আছি - Trăim fericiți.

imperativ: সুখে থাকো - Fii fericit !

conjunctiv: দু:খে থাকতে কে চায় - Cine [ar] vrea să trăiască în mizerie ?

Aceste verbe compuse formează atât gerunziul, cât și conjunctivul cu থাকে, fiindcă আচ্ছ n-are aceste două forme verbale. Astfel vom avea মুখে যাক and respectiv মুখে থাকে. De asemenea verbul থাকে se folosește la timpurile trecut frecventativ și viitor și la modurile condițional și imperativ; de ex. মুখে থাকতাম, থাকবে, থাকলে, থাকো. La timpurile perfect compus și mai mult ca perfect, verbul থাকে este înlocuit de আচ্ছ. Propoziția মুখে আচ্ছ - 'sînt fericit' - se poate folosi în contextele timpurilor prezent, prezent continuu și perfect compus; propoziția মুখে ছিলাম - 'am fost fericit' - se poate folosi la timpurile perfect simplu, mai mult ca perfect și imperfect.

25.2. d. Folosirea substantivelor cu হওয়া a fost explicată în lecțiile anterioare. Un verb compus cu substantivul la locativ - মনে হওয়া (a avea impresia) - este des întâlnit; acesta cere genitivul :

আমার মনে হয়, আজ বৃষ্টি হবে
- Am impresia că astăzi va ploua.

Acest verb compus este diferit de verbul compus (a ține minte), care se folosește ca în propoziția de mai jos :

এ কথা আমার মনে থাকবে
- Am să țin minte asta. (N-am să uit asta)

25.3. Adjectiv/Adverb + verb

Adjectivele și adverbele formează verbe compuse cu (a) করা (a face), (b) হওয়া (a fi), (c) লাগা (a simți) și (d) থাকা (a sta etc.).

25.3. a.

adv.

আলা - bine
বন্দ - rău

vb.comp.

আলা করা - a face bine (cuiva)
বন্দ করা - a face rău (cuiva)

Aceste două verbe compuse cer ca obiectul propoziției să fie declinat la genitiv :

আমি তোমার ভালো করতে চাই, মন্দ করতে চাই না

- Eu vreau să-ți fac bine, nu vreau să-ți fac [un] rău.

adj.

গরম - cald

ঠাণ্ডা - rece

vb.comp.

গরম করা - a încălzi

ঠাণ্ডা করা - a răci; (fig.) a

liniști

আমার গরম করেছি - Am încălzit mâncarea.

ভাত খুব গরম ছিল, ঠাণ্ডা করেছি

- Orezul a fost foarte (prea) cald, l-am răcit.

মাথা ঠাণ্ডা করা - Liniștește-te !

Datorită climatei, 'rece' în bengali produce senzație de plăcere, pe când 'cald' implică neplăcere. De aceea, মাথা গরম করা înseamnă 'a se enerva' și মাথা ঠাণ্ডা করা înseamnă 'a se liniști'.

Aceste verbe compuse sînt comparabile cu verbele românești 'a se înfierbînta' și 'a se răcori', de ex. S-a răcorit după ce și-a spus oful.

25.3.b. ২৩য়া Verbele compuse din adjectiv și ২৩য়া trebuie traduse în românește prin 'a fi + adj.' sau cu verbul reflexiv:

adj.

খুশি - bucueros

খুশী - fericit

ঠাণ্ডা - rece

গরম - cald

vb.comp.

খুশি ২৩য়া - a fi bucueros sau a se bucura

খুশী ২৩য়া - a fi fericit

ঠাণ্ডা ২৩য়া - a se răci; (fig.) a se potoli

গরম ২৩য়া - a se încălzi; (fig.) a se enerva

Verbele compuse de mai sus cer nominativul :

- যুব যুগি হয়েছি - Mă bucur foarte [mult] .
 ত্রুত ত্রুত হয়েছি - Orezul s-a răcit.
 বাতাস গরম হয়েছি - Aerul s-a încălzit.

25.3. c. লগা Verbele compuse cu লগা exprimă o stare de spirit sau o stare fizică:

- ভালো লগা - a-i plăcea; a se simți bine
 খারাপ লগা - a-i displace; a nu se simți bine
 গরম লগা - a-i fi cald
 শীত লগা - a-i fi frig (শীত - frig)
 ত্রুত লগা - a răci (a avea guturai)

Toate verbele compuse de mai sus, precum și verbele compuse
 শীত করা (a-i fi frig) și গরম করা (a-i fi cald), cer genitivul
 ব্রহ্মারূপে আলোর ভালো লগাছিল

- Alo s-a simțit bine în România.

দিল্লিতে কিশোরের ভালো লগাছে না

- Kișor nu se simte bine în Delhi (nu-i place în Delhi).

আমার গরম হচ্ছে/লগাছে - Mi-e cald.

আমার শীত করছে/লগাছে - Mi-e frig.

আমার ত্রুত লগাছে - Am guturai.

25.3. d. থাকা Verbele compuse din adjectiv și verbul indică o stare de spirit, de ex. :

যুগি থাকা - a rămâne bucuros.

Este de reținut că în timp ce যুগি করা exprimă buna dispoziție în momentul vorbirii, যুগি থাকা exprimă buna dispoziție pentru o perioadă mai lungă, de ex.:

কলকাতা-এ আসে হাশি যুগি হয়েছি

- Venind la Calcutta, Hāsi s-a bucurat.

যুগি থাকো - Fii bucuros !

Verbul থাক se combină cu un număr de adjective formînd sintagme ca বস্তু থাক (a fi ocupat), শান্ত থাক (a fi calm) etc. Pentru alternarea verbului থাক cu আছে, vezi secția 25.2.c. de mai sus.

25.4. Verb + verb

Limba bengali folosește un număr de verbe compuse formate din două verbe, în care primul verb este pus la gerunziu sau conjunctiv, iar al doilea este conjugat la timpul potrivit sau la modul imperativ. Un verb poate să se combine cu gerunziul unui alt verb sau al aceluiași verb. Dăm mai jos cîteva exemple mai des întîlnite.

25.4.a. থাকা (a sta etc.)

Verbul থাক în combinație cu gerunziul unui alt verb exprimă (i) starea de a fi angajat într-o acțiune sau (ii) o afirmație generală.

(i) Gerunziile verbelor care exprimă mișcarea corpului, de ex. দাঁড়ানো (a sta în picioare), বসানো (a se așeza) মোড়ানো (a se culca) combinate cu থাক au următoarele sensuri:

দাঁড়িয়ে থাকা - a rămîne în picioare

বসে থাকা - a sta jos.

সুয়ে থাকা - a sta culcat

Intrucît la unele timpuri (indicate mai sus) থাক este înlocuit de আছে, aceste verbe compuse pot prezenta dificultăți de traducere.

Fiindcă:

জে দাঁড়িয়ে ছিল - El stătea în picioare (imperfect).

dar জে দাঁড়িয়েছিল - El stătuse în picioare (mai mult ca perfect).

সুয়ে ছিল - Stăteam culcat (imperfect).

সুয়েছিল - Mă culcasem (mai mult ca perfect).

বসে ছিল - Stăteai jos (imperfect).

বসেছিল - Te așezaseși (mai mult ca perfect).

În asemenea cazuri, studenții trebuie să fie atenți la numărul verbelor. Dacă sînt două verbe, propoziția se va traduce conjugînd verbul românesc la imperfect; iar dacă este un singur verb, atunci se va folosi timpul mai mult ca perfect.

Cît privește imperativul, দাঁড়িয়ে থাকা înseamnă 'stai în picioare!' și দাঁড়িয়ে আছ inseamnă 'stai în picioare'. În textele literare, 'în picioare' nu trebuie tradus, de ex.:

“দাঁড়িয়ে আছ তুমি আমার গালের ওপরে” - রবীন্দ্রনাথ

- Tu stai dincolo de cîntecul meu

(ওপরে - pe celălalt mal)

(ii) Gerunziul unui verb se combină cu থাক , căpătînd sensul de ceea ce se întîmplă de obicei:

শরৎকালে পদ্ম ফুটে থাকে

- Lotușii înfloresc toamna.

(শরৎ - toamnă; কাল - timp; suf. pentru anotimp)

সবাই বলে থাকে, তিনি ভালো লোক

- Toți spun că dînsul este [un] om bun.

(লোক - om)

De fapt, această formă este livrescă; ea este echivalentă timpului prezent al unui verb simplu. Verbele compuse din propozițiile de mai sus pot fi înlocuite prin যেহেতু și, respectiv, বলে .

25.4. b. যাওয়া (a merge) și আসা (a veni)

Aceste două verbe în combinație cu un alt verb dau sensul de continuitate:

আলো গান গেছে যায় - Alo a continuat să cînte.

করবী একমনে নেচে গেল - Karabī a continuat să danseze cu atenție.

(একমনে - cu atenție)

ছাত্ররা পড়া বলে গেল - Studenții au spus lecția în continuare

(pe rînd). (পড়া - lecție)

অবশ্যক শুনে গেলেন

- Profesorul a ascultat toate cele spuse de studenți.

"অনেক কথা যাও (য ব'লে, কালো কথা না বলি)" - রবীন্দ্রনাথ

- Spui multe (în șir) fără să spui nimic.

না - nimic)

Aici যাও (য ব'লে) = ব'লে যাও înseamnă 'spui în șir', (য fiind o particulă, ব'লে este forma poetică de la ব'লে (vezi lecția a XVII-a). Dar ব'লে যাওয়া poate însemna și 'a spune înainte de a pleca', de ex.:

"যাবার ব'লে চমকিত কথাটি যাও ব'লে" - রবীন্দ্রনাথ

- La ora plecării, spune[-mi] ultimul [tău] cuvânt !

În asemenea cazuri, traducerea trebuie făcută după context.

Este de reținut faptul că simultaneitatea celor două acțiuni indicate prin două verbe se exprimă prin dublarea gerunziului sau a conjunctivului (vezi lecția a XIX-a). Astfel: 'Ălă a mers cîntînd' trebuie tradus **আলো গান গেয়ে গেছে** sau **গাইতে গাইতে গেল** și nu ... **গান গেয়ে গেল**. Pe de altă parte **গেয়ে গেল** poate însemna în funcție de context, 'a plecat după ce a cîntat'.

Verbul **আম্না** formează verbe compuse în felul următor:

আম্নি হে অনেক দিন থেকে এ কথা ব'লে আম্নি

- De mult spun asta.

Dar, ca în cazurile de mai sus, verbele pot fi puse alături fără să formeze un verb compus. De ex.

আম্নি কথার ব'লে আম্নি - Vin după ce îi spun mamei asta.

25.4.০. **পাওয়া** (a găsi, a afla etc.)

În combinație cu un conjunctiv, verbul **পাওয়া** conferă sensul 'a da de ceva':

আম্নি থেকে আম্নি দেখে গেলাম

- Te-am zărit din fereastră. (**আম্নি** - fereastră)

দূর থেকে গান শুনে পাড়ি - Aud muzica ce se cântă departe.

ট্রামে বসে পাই নি

- N-am găsit [un scaun liber] în tramvai ca
să mă așez.

25.4.d. যেন (a lăsa să cadă) și পড়া (a cădea)

In combinație cu un gerunziu, aceste două verbe exprimă sensul
de ceva instantaneu sau subit:

বলেন যেন

- Hai, zi !

বলেন ফেলছি, এখন কী করি ?

- Ce să fac acum, dacă odată am
spus ?

ওরা কী বলছিল আমি শুনে ফেলছি

- Am auzit (prin indiscreție) ce
spuneau ei.

বইটা পড়ে যেন

- Citește cartea (fără întârziere) !

In acest context, vezi și fraza জিহ্নিতভাবে শব্দ যেন ...
în textul din lecția a XXII-a.

Verbul পড়া se combină de obicei cu verbele care exprimă
o mișcare :

এই কথা বলে সে উঠে পড়ল

- Spunând acesta, el s-a ridicat [ca să plece] .

উঠে পড়ো, আর বসে থেকে না

- Ridică-te ! Nu mai sta ! (আর - mai)

অনেকক্ষণ দাঁড়িয়ে আছি, এবার বসে পড়ো

- De mult stai în picioare, acum așează-te !

(অনেকক্ষণ - de multă vreme; এবার - acum)

ছোট্ট ছেলেরা শুয়ে পড়েছে

- Copiii s-au dus la culcare (e ora de somn) .

আলো ঘুমিয়ে পড়েছে

- Aלו a adormit (n-a mai putut să rămână treaz).

Diferența dintre জানতে și জানতে পারা sau জানতে পারা și জানতে পারা poate fi înțeleasă din următoarele propoziții :

ছোটো ছেলেরা শুয়েছে - Copiii s-au culcat .

Aici nu se precizează dacă este sau nu ora de somn, pe cînd propoziția ছোটো ছেলেরা শুয়ে পড়েছে implică sensul că este ora de somn.

আলো ঘুমিয়েছে - Aló doarme.

Aici verbul conjugat la perfectul compus comunică sensul de prezent continuu - ঘুমিয়েছে ; deci nu trebuie tradus 'a adormit' ca în propoziția আলো ঘুমিয়ে পড়েছে de mai sus.

25.4.e. চেকা (a vedea)

În combinație cu un alt verb, চেকা înseamnă 'a verifica', 'a controla' :

শুনছি এই বইটা ভালো, পড়ে দেখি নি

- Am auzit că această carte este bună, dar n-am verificat prin lectură proprie.

ভুঁমি তো সবল খামচে ভালো, খেয়ে দেখলাম টক

- Cu toate că ai spus că mangoul e bun, după ce l-am mâncat, am văzut că e acru. (টক - acru ; particula তো implică sensul 'cu toate că').

আলোর গান শুনে দেখলাম, ভালো গায়

- Ascultîndu-l pe Aló, am constatat că [el] cîntă bine.

25. 4.f. দেখা (a da) și লওয়া (a lua)

Aceste două verbe în combinație cu gerunziile lor sau cu ale altor verbe introduc un sens de definitivare :

আমাকে বইটা দাও - Dă-mi cartea !

আমাকে বইটা দিবে দাও - Dă-mi cartea ca s-o am eu !

ছেলদের খাবার দাও - Servește-i pe copii !

ছেলদের খাবার দিবে দাও - Servește-i pe copii ! (căci e tîrziu sau ca să termîni o treabă)

- पैका निधेह ? - Ai luat banii ?
 पैका निधे निधेह ? - Ai luat partea ta de bani ?
 (Ti s-a achitat cu totul ?
 sau Ai luat deja banii ?)
 बला - Spune !
 बल नाउ - 1° Comunică ! 2° Divulgă !
 बल नाउ - 1° Zi și termină ! 2° Zi, dacă ai găsit
 ocazia !
 खेयहि - Am mincat .
 खेय निधेहि - Am terminat cu mincatul .
 (Acum pot să mă ocup de altceva.
 sau Am mincat deja.)

Gerunziile verbelor दख्ख, लउय्वा și बर - दिख, निधे
 și respectiv खेय sînt folosite ca postpoziții, toate trei însemnînd
 'ou'; folosirea acestora a fost ilustrată în lecțiile anterioare.

25.4 g. राख (a ține, a păstra)

Verbul राख formează verbe compuse atît cu forma gerunzială,
 cît și cu formele de la modul indicativ; în ambele cazuri verbul are
 sensul de 'a păstra' :

गुराक पैका खेय दिधेहि, दरकर अज पूनवः

- Am depus / Țin banii în bancă, îi voi scoate
 cînd va fi cazul. (गुराक - engl. bancă, दरकर
 अज - la nevoie)

उर काह पैका दिख खेयहि, रईर खेयलई किम जातव

- Am lăsat banii la el, va cumpăra cartea îndată
 ce va apărea [și-mi] va aduce-o.
 (रई खेयलई - a apărea cartea)

किशोर दोकाल बल खेयहे, बुनि लालई अतव

- Kišor a lăsat vorbă la prăvălie, [vinsătorul]
 va aduce pensula îndată ce o va găsi.

ন' কেজি ঠান মিত তরখি

- M-am aprovizionat cu nouă kilograme de orez.

(ন' - prescurtare de la নতুন - nouă - , কেজি = kg - prescurtare de la kilogram).

În bengali, verbele compuse nuanțează limbajul. În această lecție am explicat modul de formare a acestora. Un mare număr de verbe compuse și expresii verbale sînt traduse în Dictionarul bengali-român.

Este de prisos să menționăm că subtilitățile unei limbi nu pot fi epuizate într-un manual sau un dicționar pentru uzul studenților. Odată ce studenții vor căpăta simțul limbii bengali prin familiarizarea cu ea, ei înșiși vor putea să le deprindă. Acest scop poate fi realizat prin lectură cit mai intensă și conversație cit mai frecventă.

25.5. Vocabulary

দেখবার ইচ্ছা ছিল	- voia să vadă
বিবাদিত	- <u>adv.</u> pe veci
জানার	- <u>vb.I</u> a uita
চলান হাড়া	- a decola
ট্রেন	- g. (< engl.) tren
বিশার	- g. Bihar (stat din estul Indiei)
উত্তর প্রদেশ	- g. Uttar Pradesh (stat din nord-vestul Indiei)
আর্য দ্বারা	- <u>postp.</u> prin
দেখা যাবে	- se va vedea
আলহাবাদ	- g. Allahabad (oraș din statul Uttar Pradesh)
মুঘলসেরাই	- g. Mughalserai (oraș din Uttar Pradesh)
কালস	- g. Stăpin al înțelepciunii; <u>n.pr.m.</u>
হাট	- g. (< engl.) gară
স্বামী	- g. soțul surorii mamei
আলমাস	- termen de politete pentru আলমাস
দিক	- <u>postp.</u> spre
দেখারদিক	- <u>adv.</u> imitind

মাড়ি নিয়ে আসা	- (aici) a veni cu mașina
দা	- <u>suf.</u> referitor la fratele mai mare; prescurtare de la দাদা
ধাঁধা	- <u>vb.I</u> (aici) a încăpea
ভাবনা	- <u>g.</u> grijă
কোনো ভাবনা নেই	- nici o grijă / problemă
স্কুটার-ট্যাক্সি	- <u>g.</u> (< engl.) motocicletă cu o cabină atașată la spate
মাড়িতে উঠে পড়া	- a se sui în mașină
ওরে	- <u>interj.</u> măi (folosit pentru persoane cu care te tutuiești)
এসে পড়া	- a sosi; a pica
মীনা	- <u>g. n.pr.f.</u> ; prescurtare de la মীনাক্ষী
আওয়াজ	- <u>g.</u> sunet; zgomot
এসে যাওয়া	- <u>vb.comp.</u> (aici) a sosi
এলেনই	- îndată ce vine
ওখনই	- <u>adv.</u> imediat; chiar atunci
মোটুওয়াল	- <u>g.</u> vânzător de pește
দই পাতা	- <u>vb.comp.</u> a covăsi iaurt
কোয়ার কেমন লাগে	- cum îți place
থোয়ে উঠে	- după ce va mânca
ঘুমিয়ে নি	- lăsa-l să doarmă !
সকলে মিলে	- cu toții
গল্প হবে	- <u>expresie impersonală</u> vom s.a de vorbă
বেরাও যাওয়া	- a ieși la plimbare
ডালো করে	- <u>adv.</u> bine
তা	- <u>pron.</u> acest; acel
তা কি আর তোমাকে	
হলতে হবে	- N-ai nevoie să [mi]-o spui.

আগ্ৰা	- <u>g.</u> Agra (oraş lângă Delhi)
তাজমহল	- <u>g.</u> Taj Mahal
আর আনন্দ বীর না	- nu mai poate de bucurie
ভাবা	- <u>vb.</u> I a se gândi; a-şi închipui
বা	- <u>conj.</u> sau
তাজমহলের কথা	- despre Taj Mahal
কৈকি	- cum să nu
সিনেমা	- <u>g.</u> (< engl.) film
প্রাচ্য	- <u>adv.</u> adeseori
অলরা	- <u>g.</u> Operă (sală de spectacol; spectacol)
সেতার	- <u>g.</u> sitar (instrument musical)
জলসা	- <u>g.</u> spectacol muzical
এক একজন	- câte unu
একটুও না	- deloc
একের পর এক	- una după alta
অবাক	- <u>adj.</u> uimit
অবাক হওয়া	- <u>vb. rom.</u> a se uimi
দুজনে	- <u>pron.</u> cei doi
দি	- <u>suf.</u> referindu-se la sora mai mare; prescurtare de la দিদি
অতি	- <u>interj.</u> într-adevăr
কেন বলবে	- cine ar zice
আমাদের কাছে আছে	- noi avem
কিছু কিছু	- ceva
সেউলি	- <u>pron.</u> acei; acele

হাৰ্মিক মিত্ৰ আলোৰা অসহ্য পুৰী ধ্বংস এল। পুৰীত হাৰ্মিক খুব ভালো লোণছিল। তৰপৰে ওৱা গেল শান্তিনিকেতন। হাৰ্মিক অনেক দিন থেকে শান্তিনিকেতন দেখবাব হৈছে ছিল। এথালৈ এল ও খুব খুশি হ'ল। বনল, শান্তিনিকেতনৰ কথা আমাৰ চিৰদিন মনে থাকিব। জীৱন্ত ভুলব না।

এবাৰ হাৰ্মিকে দেশে ঘিৰিছে হৰে। দিনলি থেকে ওৱ প্লেস হাজিৰ। আলোৰা সকল ওৱ অঙ্গে টুইল কৰে দিনলি এল। দিনলি ডাঙৰৰেৰে ৰাজ-বাৰী। বিহাৰ ও উত্তৰ প্ৰদেশৰ মাৰ্গে দিছে টুইল যাব। পথে অনেক জাফা দেখা যাব। তাই ওৱা টুইল এল। টুইলে আমাৰ আমাৰ এনাহাবদ, আমাৰ অকাই এই অৱ জাফা দেখে হাৰ্মি খুব খুশি।

দিনলিতে আলোৰা হাৰ্মিকা থাকে। তাঁৰ আত্মী আলোৰাৰ অঁমলে ওদেৰ মিত্ৰ এজিছিলে। আলো টুইল থেকে জঁকে দেখে লাহে বঁলে উঠিল, এঁ হা অঁমলাঅঁমলাই এজিছে। আলোৰাৰ ওৱ গলা অন্ত লাহে, ওদেৰ দিকে চেয়ে হাত নাড়িলে। টুইল থেকে লোম আলো ও কিলোৰ অঁমলা-অঁমলাইক প্ৰাণ কৰল; ওদেৰ দেখাদেখি হাৰ্মি-ও কৰল।

অঁমলা থেকে কোঁয়ে কল্যাণৰাৰু বনিলে, আলো, জুঁমি কি গাতি মিথি এজিছে?

আলোৰাৰু বনিলে, গাতি এজিছে। কিছু কল্যাণৰা, গাতিতে কো অকাইকে ধৰে না।

কল্যাণৰাৰু বনিলে, কোলো ডাঙৰ বহে। জুঁমি ওদেৰ মিথি-খা ও। হাৰ্মি একটা জুঁমি-টোকাৰ মিত্ৰ বহিছে। ইন্দু, জুঁমি হেলোয়েল মিত্ৰ গাতিতে উঠে পৰে।

আলোৰা হাৰ্মিকা অকাল থেকে খুব বড়। জিদি ৰাভা কৰে, হাৰ্মিক ধৰা হাৰ্মিক, দেখে এলো হেলোয়েল কী কৰে। হাৰ্মিক ওৱ মীনামী বঁম বঁম বেড়ি ও অনছিল। জিদি ওদেৰ ডেকে বনিলে, ওৱে ওৱা ওৱ বঁম থাকিছা মি। উঠে পৰ। এখনি আলোৰা এমে পড়বে। ওৱা জুঁমাকপড় পৰে হে। মীনামী, জুঁমি ওৱা থেকে খুব জলে ৰাখা, হাৰ্মিক দিবি।

ଏକାକୀ ମାଡ଼ିବ ଆଗରେ ମାଡ଼ିବ ଆଉଁସାକି ମାଉସା ଚଳେ । ଝୁରୁଳା
ମାଡ଼ିବ ବସିଥିବ ଶଳେନ । ଆଲୋ ଆଉ ବିଲୋର ବଳେ, ଆସିବା, ଆସିବା, ଆସିବା
ଏକେ ଲାଢ଼ି । ଏହି ଆଗାଧର ବଞ୍ଚାମାରିଧାନ ସବୁ-ହାସି ।

ଅକାଳ ଧରି ଏକେ ବସଲେନ । ଝୁରୁଳା ବସଲେନ, ଜାହାଜିଆରୁ ଏକାକୀ ଡାହାଣ
ଧୋଧ ମାଡ଼ି । ହାସି, ଡାହାଣ ମିଶ୍ଟିରୁ ଧୁର ଧିରେ ଲାଢ଼ି ।

ହାସି ବସଲ, ମା, ଧିରେ ମାଧ୍ୟା ମି । କିନ୍ତୁ ଡାହାଣ ଡାହାଣ । ଏକାକୀ କଲ ଦିନ ।
ସିନାସି ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଡାହାଣ ହାସିକ କଲ ଗଲ ଦିନ ।

ଝୁରୁଳା ବସଲେନ, ଆଲୋର କାନ୍ଦୁ ଡାହାଣ, ଡାହାଣ ଆଉ ଆଉ ଦୂର ଡାହାଣ
ଡାହାଣରାସ । ଡାହାଣ ଆସି ଡାହାଣ ଡାହାଣରାସ ବଳେ ଡାହାଣରାସ, ଆଉ ଡାହାଣ
ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଦିହାଣ ଆଉ ଡାହାଣ ଦୂର ଡାହାଣ । ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଡାହାଣ
ଲାଢ଼ି । ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଡାହାଣରାସ ଡାହାଣ ଡାହାଣ ।

ଆଲୋରାସ ବସଲେନ, ଆହାଣରାସ ଡାହାଣ ହାସି ଆଉ କାନ୍ଦୁ । ଡାହାଣ
ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଏକାକୀ ଡାହାଣ ମିଶ୍ଟି । ବିଲୋର ଅକାଳ ଡାହାଣ ଡାହାଣରାସ ।
ଆହାଣରାସ ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଡାହାଣ ।

ଝୁରୁଳା ବସଲେନ, ହାସି ହାସି ଦିନ ଡାହାଣ । ଏକ ଡାହାଣ ଡାହାଣ ଡାହାଣ
ଡାହାଣ ଦିହାଣ ଦିହାଣ ।

ଝୁରୁଳା ବସଲେନ, ଡାହାଣ ଆଉ ଡାହାଣରାସ ବସଲେନ । ଦିହାଣ ଡାହାଣ
ଡାହାଣରାସ । ଆହାଣରାସ ଡାହାଣରାସ-ଓ ଦିହାଣ ଦିହାଣ ।

ହାସିରାସ ଡାହାଣ ଆଉ ଆହାଣରାସ ବସଲେନ । ବସଲେନ, ଆହାଣରାସ ଡାହାଣରାସ
ଡାହାଣ । ଡାହାଣ ଦିନ ଡାହାଣ ମିଶ୍ଟି, ମାଡ଼ିରାସରାସ ଡାହାଣରାସ ଦିହାଣ ।

ହାସିରାସ ବସଲେନ, ଡାହାଣ ଡାହାଣରାସରାସ ଡାହାଣରାସ ?

ହାସି ବସଲେନ, ହାସି ହାସି । ଡାହାଣରାସ, ହାସି ଦିହାଣ । ଆହାଣରାସ-

ଓ ଡାହାଣରାସ ।

ହାସିରାସ ବସଲେନ, ଡାହାଣରାସ ଡାହାଣରାସ ହାସି ଦିହାଣ ମାଡ଼ି ?

ହାସି ବସଲେନ, ହାସି, ଡାହାଣରାସ ଡାହାଣରାସ ହାସି ଦିହାଣରାସ ।

ହାସି ଡାହାଣରାସରାସ ଡାହାଣରାସ ଡାହାଣରାସ ମିଶ୍ଟିରାସ ମାଡ଼ି, ଆଉ
ଡାହାଣରାସ ଡାହାଣରାସ ।

ଝୁରୁଳା ବସଲେନ, ଡାହାଣରାସ ? ଡାହାଣରାସ ଏକାକୀ ଡାହାଣରାସ କଲେନ
ଡାହାଣରାସ । ଏକ ଏକାକୀ ଡାହାଣରାସ କିନ୍ତୁ ଆହାଣରାସ ମାଡ଼ିବେନ । ଡାହାଣରାସ
ଡାହାଣରାସ ଡାହାଣରାସ ମାଡ଼ି ?

ହାସି ବସଲେନ, ଏକାକୀ ଡାହାଣରାସ । ମାଡ଼ିରାସରାସ ଡାହାଣରାସରାସ

हमारे पास और भी बहुत सारे ऐसे शक्ति के साधन हैं। उदाहरण के लिए, हमारे पास है, शक्ति, ज्ञान कि हमारे पास है। यह एक ऐसा साधन है।

आत्मनस्यैव मत्तम, अग्नि! एक वस्त्रं विस्मयि त्वाय। इन्द्र, आत्मानं कदा
 विस्मयिष्यति आत्मैव ईशान, त्वं विद्या त्वाय। अहो, एक वस्त्रं त्वं
 विद्या त्वाय।

[illegible]

1. Formați propoziții cu următoarele cuvinte :

ગ્રામ, ઠિંગણા, સેતિ, તપાલકાલિ, જમરે, ગાંધીપુરા, તિલકે.

2. Formați propoziții cu următoarele verbe compuse:

ଲୁଗାଟି ମାଟିର, ଗାଈର ଚାମୁଚ, ଦିଆଁ ଲୁଗା, ଡାକ ଗାଈ, ମୁଣ୍ଡ
 ଚାମୁଚ, ଲୁଗା ମାଟିର, ଗାଈ ଲୁଗା, ଡାକ ଗାଈ, ଲୁଗା ମାଟିର,

3. Completați propozițiile din col. I cu verbele din col.II :

col. II

ଆଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାଥମିକ

रुग्णानां चारु

বিকল্প অর্থাৎ চরিত্র

२५

ଆମର-ପ୍ରାକାଶିତ ଶିଳ୍ପ ହାସିର ଦ୍ରବ୍ୟ

पुस्तक

१
हम गार्किस ५५

हृदयम्

ਸਿਮਲੀ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਤੇਰੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੇ ਹਨ।

कवचिन्

ਅੰਤਿਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਅਨੁਸਾਰ

३४

एभरेडरना अकाल-अकाल डेडल

१५

4. Traduceți propozițiile din ex. 3.

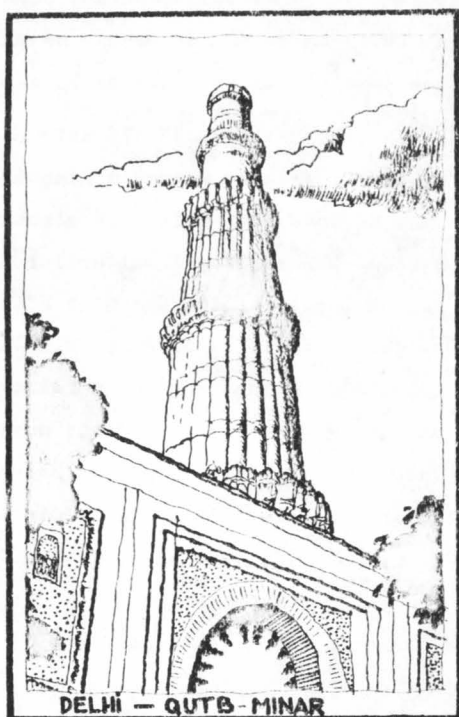
Note gramaticale

1. Se formează expresii impersonale cu verbele *merge* și

2322 de tipul 2222 2222 - se vede - , 2222 2222 - stă de vorbă - ,
2222 2222 - se arată , 2222 2222 2222 - s-a tradus - etc.

2. *آپنا پاسا* la infinitiv are sensul 'a-1 păsa'.
3. Sufixul *ہ* are valoare de întărire.
4. In propoziția '*آپنا پاسا ہے کہ آپ اس کو پاس کر سکتے ہیں*' înseamnă 'a apuca' sau 'a putea'.
5. Se folosește substantivul la locativ pentru a exprima sensul de colectivitate, de ex. *یہ لڑکا، یہ لڑکی*.
6. In propoziția '*آپ اس کو پاس کریں، یہاں*' are valoarea obișnuită de gerunziu, și nu formează un verb compus cu *پاس کریں*; propoziția înseamnă 'Ia-le cu tine, când vei pleca'.
7. Nu toate substantivele, adjectivele sau verbele formează verbe compuse. Formarea verbelor compuse este determinată de uz. Astfel, studenților li se recomandă să folosească numai acele verbe compuse pe care le-au întâlnit în lectură.

Cda 348/388 Fasc. II

Note culturale

1. Delhi este unu dintre cele mai vechi orașe din India. Numele său vechi, Indraprastha, este atestat în Mahābhārata. Orașul s-a dezvoltat în timpul dominației mogule ; probabil numele Delhi datează de atunci. A fost capitala imperiului britanic în India din 1911; în prezent este capitala Indiei. Orașul Delhi este împărțit în două părți: New Delhi și Old Delhi. Vechiul Delhi păstrează vestigiile civilizației mogule din secolele XVI-XVII, de ex. Fortul Roșu, Moscheea de Perle și observatorul Jantar-mantar (1725). Noul Delhi găzduiește Palatul prezidențial, construit în 1929 ca reședință a viceregelui, cu o superbă grădină numită Grădina mogulă; edificiile parlamentului, sediile ministerelor și ale altor importante instituții administrative. Academii de literatură, muzică, teatru și cea de arte plastice se află într-o frumoasă clădire numită Rabindra Bhavan, după numele lui Rabindranath Tagore. La 15 km la sud de Delhi, se află monumentul Qutb minar, înălțimea acestui minaret este de 73 m.

2. Statul Bihar (suprafața - 173 876 km²) se află în vestul statului Bengalul de vest. Regiunea a fost dominată de dinastia Maurya în secolul III î.e.n., de unde începe istoria atestată a Indiei. Această regiune a fost martoră a dezvoltării culturilor hindusă, buddhistă și jainistă. Un cunoscut templu al lui Vișnu se află în orașul Gayā pe malul râului Phalgu. La 13 km de Gayā se află Buddhagayā, unde Buddha a primit revelația. Regiunea abundă în relicve ale mănăstirilor buddhiste și jainiste - vihāra - de unde și numele-i, Bihar. Se pot vedea și relicvele universității buddhiste Nālandā din secolul al VII-lea e.n., precum și cele ale universității din Rājgir, unde s-a ținut primul congres buddhist în secolul al IV-lea î.e.n.

---

*. Mogul - popor islamic de originea turcă.

3. Uttar Pradesh este un stat din nord-vestul Indiei, cu o suprafață de 294 413 km². Din timpuri străvechi, această regiune a fost leagăn al culturii. În secolele XVI-XVII, orașul Āgrā din această regiune a fost capitala imperiului mogul. Una dintre caracteristicile acestei regiuni constă în sinteza culturilor hindusă și islamică.

4. Allahabad, oraș din Uttar Pradesh, este un loc important de pelerinaj pentru credincioșii hinduși din cauza confluenței râurilor considerate sacre, Gangā, Jamunā și Sarasvatī. Numele ultimului râu este atestat în Rgveda. În antichitate, orașul se numea Prayāg, numele actual provine din perioada mogulă. Aici se află casa memorială a familiei Nehru, unde au copilărit Jawaharlāl Nehru, fiica sa Indirā Gāndhī și fiul ei Kājīv Gāndhī, prim-ministrul ai Indiei în diferite perioade.

5. Mughalserai este numele unui oraș de lângă Banaras.

6. În societatea bengaleză, formula de adresare către un cumnat mai în vârstă este *mm*.

7. În orașele mari ale Indiei se folosește scooter-taxi - o cabină atașată la motocicletă; două persoane se așează în spate și una lângă șofer.

8. Āgrā este cunoscută pentru mausoleul Tāj Mahal, edificat în anii 1632-1653 de împăratul Shāh Jāhān pe mormintul soției sale Muntāz. Domul cel mare din centru este înconjurat de alte patru mai mici și de patru minarete. Construcția este făcută din marmură albă, care reflectă purpuriul norilor în amurg și olarul lunii în nopțile cu lună plină. Lumina zilei pătrunde în mausoleu prin cortine de marmură. Inițial mausoleul avea uși de argint, iar pereții aveau placaj de aur; aceste metale prețioase au fost distruse de invadatori. În afară de Tāj Mahal, se pot vedea Cetatea Āgrā (sec. XVI), Palatul lui Jehāngīr și mormintul tatălui împărătesei Nur Jāhān, soția lui Jehāngīr.

Mormintul lui Akbar se află la Sikāndrā, aproape de Āgrā; acest mausoleu reprezintă o sinteză a stilurilor arhitecturii hinduse și islamice, un simbo' al efortului împăratului de a crea o cultură nouă prin sinteza celor două culturi.

9. Copiii fiind mai mici ca vîrstă decît Laura, obiceiul cere ca ei să i se adreseze cu *tu* .

ষড়বিংশ পাঠ

LECTIA A XXVI-A

26.1. CUVINTE PERECHI শব্দপ্রেত

În limba bengali se folosesc un număr de cuvinte compuse formate prin legătură eufonică - sandhi - legătură semantică - samāsa -, și prin adăugarea afixelor. Deoarece procedeele formării celor trei feluri de compuse au fost discutate în Studiul introductiv din Dictionarul bengali-roman, nu mai repetăm aici aceste probleme.

O particularitate a limbii bengali constă în formarea de cuvinte perechi. Cuvintele perechi se formează fie din (i) două cuvinte, fie (ii) dintr-un cuvânt și o silabă fără valoare semantică.

Două substantive, două adjective sau două adverbe pot forma un cuvânt compus. Între substantive, un substantiv se combină cu diminutivul său; de ex. ব্যাগ (bagaj mare) și ব্যাগ (bagaj mic) formează ব্যাগ-ব্যাগ (bagaje mari și mici). Acest procedeu este într-adevăr un exemplu al procedurii dvandva samāsa. În unele cuvinte perechi, unul dintre substantive își pierde sensul; de ex. জিনিষ înseamnă obiect și পত্র înseamnă 'scrisoare', dar জিনিষপত্র înseamnă 'obiecte'; বাসনাপত্র înseamnă 'veselă', বাসন însemnând 'vas de gătit sau pentru mîncat'.

În unele cuvinte perechi formate din două adjective, se păstrează de obicei sensurile componentelor; de ex. সাদা-কালো ছবি - pictură/fotografie în alb negru. Dar există cuvinte perechi în care cele două adjective exprimă calități diferite ale unui substantiv; de ex. în কাঁচ-মিষ্টে, কাঁচ înseamnă 'crud' și মিষ্টে înseamnă 'dulce'; dar কাঁচ-মিষ্টে înseamnă un soi de mango care e dulce chiar și cînd

este crud^{*}. Cuvîntul সাত-সপ্ত înseamnă o vreme în care răcoarea și caldura alternează succesiv. Aceste două din urmă sînt exemple ale procedului bahuvrīhi samāsa.

Cuvîntul pereche আজকাল (lit. azi și mîine), format din două adverbe, înseamnă 'în zilele noastre'.

Un număr de cuvinte perechi formate din două componente, fiecare avînd valoare semantică, sînt traduse în dicționarul mai sus menționat. Strict vorbind, unele dintre componentele de acest tip reprezintă cuvinte compuse prin samāsa, iar altele pot fi interpretate și ca un compus și ca un cuvînt pereche. Diferența dintre un cuvînt compus și un cuvînt pereche nu este atît de bine precizată în cuvintele bengali, așa cum este în cazul cuvintelor păstrate din sanscrită.

Substantivele și verbele formează perechi cu o silabă care rimează cu primul cuvînt, al doilea component începînd de obicei cu ট /ta/. Rostul acestuia este de a indica accesoriile obiectului indicat sau acțiunea similară indicată prin primul cuvînt, sau numai pentru a accentua sonoritatea. Dăm mai jos cîteva propoziții pentru a ilustra folosirea cuvintelor perechi de acest tip:

কল-টল খেয়েছ ?

- Ai servit apă și gustări ?

বই-টই কোথায় ?

- Unde sînt cărțile și alte lucruri
(caiete etc.) ?

থেয়ে-দেয়ে ঘুমোচ্ছে

- Doarme, după ce a mîncat.

পড়তে-টড়তে হবে না ?

- N-ai nevoie să înveți ?

Cuvintele perechi pot fi formate și pe baza aliterației, de ex. জরি-জরকারি, în care জরকারি înseamnă 'legume', dar জরি nu înseamnă nimic.

Aceste cuvinte perechi de la al doilea fel pot fi comparate cu termenii românești, hai-hui, harcea-parcea, talmes-balmes etc.

*. Solurile obișnuite de mango sînt acre cînd sînt crude și sînt folosite pentru murături; dar acest soi este consumat ca fruct, chiar atunci cînd este crud.

Cuvintele perechi formate prin rimă nu sînt forme literare, și ea atare nu sînt indicate în dicționare. Dar ele sînt foarte des folosite în conversație, și de aceea se întîlnesc și în literatura beltristică, mai ales în unele replici din piesele de teatru.

26.2. Repetarea cuvintelor

În lecțiile anterioare am menționat că repetarea unui substantiv are valoare de plural, de ex. ঘরে ঘরে - în toate casele. Dublarea exprimă multe alte nuanțe, din care menționăm cîteva mai jos:

1. Repetiție : ঝরঝর ঝরঝর - din cînd în cînd
ঘন্টা ঘন্টা - din oră în oră (ঘন্টা - oră)

2. Relație : ভাই ভাই স্বপ্ন - ceartă între frați
(স্বপ্ন - ceartă)

3. Continuare : বাইরে বাইরে ঘোরা - a umbla mereu pe afară

4. Multiplicare :

- অন্য অন্য (sau অন্যান্য) দেশ - alte țări
রকম রকম মিষ্টি - dulciuri de multe feluri

5. Garantarea calității :

- গরম গরম রুটি - pîine caldă
(proaspăt făcută)
(রুটি - pîine)

6. Diminutiv : টক-টক

শীত-শীত

- acrișor

- oam frig

7. Imitare : ঘোড়া-ঘোড়া খেলা

- jocul de-a caii

(ঘোড়া - cal)

8. Acțiuni simultane :

চলতে চলতে সাম পাওয়া

- a cînta mergînd

9. Acțiunea îndelungată :

চলতে চলতে রাত হন

- L-a apucat noaptea pe drum.

10. Stare îndelungată :

ভয়ে-ভয়ে আছি - Tot timpul mi-e frică. (infinitiv - ভয়ে-ভয়ে থাকা) .

11. Ezitare :

যাব-যাব ভাবছি - Aș vrea să merg (dar nu m-am hotărât).

26.3. Verbul substantivizat.

În bengali, verbele la modul infinitiv sint folosite ca substantive, de ex. :

এর চলা আশ্বে - El merge încet. (mergerea lui e încetă) (আশ্বে - încet)

এর খাওয়া পরিষ্কার - El mănincă frumos. (পরিষ্কার - curat)

Verbul substantivizat cere ca subiectul logic al propoziției să fie declinat la genitiv.

Verbul substantivizat se declină la genitiv cu adăugarea terminației *ব* /r/ ; terminația de infinitiv a verbului din categoria a II-a - *ওয়া* /oyā/ - se schimbă în *বা* /bā/. În forma de genitiv, verbele substantivizate au valoare de adjectiv sau adverb.

De ex. খাওয়া (a mânca) → adj. খাবার
খাবার ঘর (sufragerie)

adv. খাবার

খাবার সময় (timpul mesei)

Împreună cu verbul *হওয়া* , verbele la modul infinitiv formează diateză neutră, specifică limbii bengali, verbul *হওয়া* conjugându-se la pers. a III-a .

De ex. *আমার খাওয়া হয়েচে ?* - Ai mâncat ?

আমার পুরী দেখা হয় নি - N-am văzut Puri.

Conjugarea verbului *হওয়া* la pers. a III-a în propozițiile de acest tip se explică prin faptul că aici verbele *খাওয়া* și *দেখা* sint subiecte gramaticale ale propozițiilor.

În bengali diateza pasivă se folosește rar.

26.4. Folosirea verbului হওয়া cu conjunctivul.

Conjunctivul unui verb combinat cu formă de viitor pers. a III-a a verbului হওয়া exprimă sensul de obligație :

De ex.

যেতে হবে	- trebuie mers
পড়তে হবে	- trebuie citit

Forma interogativă a unei propoziții de acest fel se construiește cu আচ্ছ sau হওয়া, iar cea negativă cu নেই sau না. Dăm mai jos câteva exemple:

Afirmativ: একথা বলতে হবে
- Trebuie / E cazul să spui asta.

Interogativ : একথা কি বলতে আছে ?
- Oare e permis să spui asta ?
একথা কি বলতে/বলে দিতে হবে ?
- E nevoie să spui asta ?

Negativ : একথা বলতে নেই
- Nu-i voie să spui asta .
একথা বলতে হবে না
- Nu-i nevoie să spui asta.

Afirmativ + negativ : অতিথি কথা বলতে হয়, মিথ্যে কথা বলতে নেই
- Trebuie să spui adevărul, nu trebuie să minți.
(অতিথি - adevăr, মিথ্যে - minciună)

Interogativ-negativ : আমায় কি ভ্রমে কোনো ইচ্ছে থাকতে নেই ?
- Oare nu-i permis ca eu să am o dorință ?
(কোনো - ceva)

26.5. Prezumptivul

Prezumptivul în limba bengali se formează cu ajutorul verbului থাকা conjugat la persoana potrivită la viitor, verbul principal fiind folosit la forma de gerunziu :

এই থাকব, মনে নেই

- Oi fi zis, nu-mi aduc aminte.

(infinitiv - মনে থাকা)

গিয়ে থাকবে, জানি না

- S-o fi dus, nu știu.

26.6. Gradele de comparație

Gradul comparativ al adjectivelor se formează cu ajutorul postpoziției চেয়ে (decît), obiectul comparat fiind declinat la genitiv:

কিশোর আলোর চেয়ে বড়ো

- Kişor e mai mare decît Ālo.

আলো কিশোরের চেয়ে ছোটো

- Ālo e mai mic decît Kişor.

Gradul superlativ se formează cu postpozițiile সর্বোচ্চ (cel mai) și অধিক (în) sau ভেতরে (între), ultimele două cerînd genitivul:

ছেলেদের অধিক আলো সবচেয়ে ভালো

- Ālo e cel mai bun dintre băieți.

Unele adjective păstrate din sanscrită formează gradul comparativ cu sufixul তর /tara/, iar gradul superlativ cu sufixul তম /tama/, de ex. উচ্চ (înalt) → উচ্চতর → উচ্চতম

Altele formează gradele comparativ și superlativ cu sufixele ঔয়ম্ și , respectiv, ইয় ; de ex. গুরু (greu) → গরীযম্ → গরিষ্ঠ . Cele formate cu ঔয়ম্ și ইয় sînt indicate separat în dicționare.

26.7. Vocabulary

যাবার দিন	- ziua plecării
হয় আশা	- a se apropia
ফিরে যাওয়া	- <u>vb.comp.</u> a se întoarce (de unde venise)
সম্রাট	- <u>g.</u> împărat
শাহজাহান	- <u>g.</u> Shah Jahan
দুর্গ	- <u>g.</u> fortăreață
বিজ্ঞান	- <u>g.</u> uimire
প্রথে পড়া	- <u>vb.comp.</u> a se duce la culcare
শোব কি?	- cum să mă culc ?
কাপড়-চোপড়	- <u>g.ouv.per.</u> îmbrăcăminte
কাচা	- <u>vb.I</u> a spăla (despre rufe)
ইঞ্জি	- <u>g.</u> fier de călcat
ইঞ্জি করা	- <u>vb.comp.</u> a călca (despre rufe)
লেপ	- <u>g.</u> plapumă
ঝুড়ি দেওয়া	- <u>vb.comp.</u> a se înveli
শোচনো	- <u>vb.III</u> a aranja
এখানকার	- de aici
জোয়ার লেপ লাগে	- ai nevoie de plapumă
হীটার	- <u>g.</u> (< engl.) reșou; radiator
জ্বলা	- <u>vb.I</u> a arde, a se aprinde (despre obiectul care arde)
অকালের দিকে	- spre dimineată
পর দিন	- a doua zi
তৈরি	- pregătit; gata
তৈরি হওয়া	- <u>vb.comp.</u> a fi gata; a se pregăti
জোমাকে ম বলেছিল	- nu ți-am spus ?
অফিস	- <u>g.</u> (< engl.) serviciu; birou
আমবার অফিস	- când vii
তা	- <u>pron.</u> asta
হয় তো	- parcă; se poate

যাই হোক

হয়ে

টোকা

পাওয়া যাবে

পোনে তুলে দেওয়া

করে

পালন

কর্মে

আলপ

দেখেন্তে নেওয়া

কাজপত্র

ঠিক করে রাখা

মন কেমন করা

চিঠি দেওয়া

মন খারাপ লাগা

আদর

আদর করা

এবার অব যাই

চুমু

চুমু খাওয়া

আবার

আবার এসে

নমস্কার দেওয়া

এই বলে

বওয়া হওয়া

বসে থাকা

দেখতে-দেখতে

উঁচু

মেঘ

মিলিয়ে যাওয়া

- însă; oricum

- postp. prin

- adj. proaspăt

- se va găsi

- a conduce la aeroport

- postp. cu

- Palam (localitate lângă Delhi)

- g. durere; (fig.) efort

- g. cuv.per. bagaje

- a controla

- g. cuv.per. acte

- a ține la îndemână

- a-i fi dor (cere genitivul)

- a expedia o scrisoare

- a se intrista (cere genitivul)

- g. alintare; mîngiere

- vb.comp. a alinta; a mîngia

- acum trebuie să plec

- g. sărut

- vb.comp. a săruta

- adv. încă o dată

- mai poștește !

- a trimite salutări

- spunînd asta

- vb.comp. a porni

- vb.comp. a rămîne așezat; (fig.) a aștepta

- în timp ce privești

- adj. înalt

- g. înălțime

- g. nor

- vb.comp. a dispărea

চোখ দিয়ে

- din oohi

গড়ানো

- vb.III a se tăvăli

গড়িয়ে পড়া

- vb.comp. a cădea tăvălindu-se

চোখ দিয়ে জল গড়িয়ে পড়া

- a curge lacrimi

26.8. Text

শহিদের যাবার দিন হ'ল এল। কাল অকালে ও তোমাদিগকে ফিরে যাবে। অবশ্য খুব দ্রুত। আজ কল্যানবাবুরা শহিদকে নিয়ে আগ্রা গিয়েছিলেন। আগ্রায় তজুমহল ও অষ্টাট শাহজাহানের দু'টি দেখে শহিদ আসলে ও বিস্ময়ে অবাক।

মৌম্বিয়া ও মীনাফীর খুল ছিল বলে ওরা যায় নি। শহিদকে ফিরতে ফিরতে অসুস্থ হয়ে পেল। তখন ওরা ঘুমিয়ে পড়েছে।

আলেশবাবু বললেন, শহিদ, আজ আর গল্প নয়। খেয়েদেখে শুয়ে পড়ো। কাল অনেক দূর যেতে হবে।

শহিদ বলল, শোব কি? আমার এখনও জিনিসপত্র গোছানো হয় নি।

মজুমদার বললেন, তার জন্যে কোনো ভাবনা নেই। আমরা তোমার কম্ব-টোপেঁড় কেটে, ইন্ড্রি করে, তোমার ঘরে রেখে দিয়েছি। এখন গরম গরম রুটি খেয়ে, লেপ মুড়ি দিয়ে, ঘুমোও তো। কাল অকালে উঠে স্নানেক্ষেপ শুদ্ধিহো।

কল্যানবাবু বললেন, তোমাদের দেশে তো খুব শীত। প্রখানকার শীতে কি তোমার লেপ লাগে?

শহিদ বলল, দিললি বুখারোমের চেয়ে অনেক গরম। এখানে চার হীটার জ্বলে শীত করে না। কিন্তু অকালের দিকে একটু শীত-শীত করে।

পরদিন অকালে উঠে শহিদ মুখ-হাত ধুয়ে, চা-চো খেয়ে, জিনিসপত্র শুদ্ধি, জামাকাপড় পরে তৈরি হ'ল মিল। মে নিজের ঘর থেকে শুকনো পেল - মজুমদার আমাকে বলছেন, আলেশ, তোমাকে না বলেছিলুম অফিস থেকে আমমার সমস্ত জিনিস নিয়ে আসো? শহিদকে অজ্ঞে দেব। এগুলো নি তো।

আলেশবাবু বললেন, তা বলে থাকবে. হয় তো। মনে নেই। খাবে

যে, এয়ারপোর্টে যাত্রার সময় ভিডিও দোকান হয়ে যায়। টেটো টেটো ভিডিও পাওয়া যায়।

অবশ্যই হাতিবে পোলে জল দিতে চায়। তবে গাড়ি ও ট্রাকভি কঁরা অকলেই চলল। পালিশ এয়ারপোর্টে উঁদের বাড়ি থেকে অনেক দূরে। নথ্য যেতে যেতে হাতির ঘুম পেয়ে গেল। ইন্দু বলল, ও হাতি, এখন সুমিথো না, মা। একটু কষ্ট করে হাশে থাকো। পোলে উঠে সুমিথো।

এয়ারপোর্টে পৌঁছে জালেশবার বলল, হাতি, তোমার ভালপর অব দেখে শুনে নাও। ওর কানজপর ঠিক করে রাখো।

কল্যানবার বলল, হাতির জল আমাদের খুব মন কমর করবে। হাতি, বাড়ি পৌঁছে চিঠি দিও, মা, জুলা না।

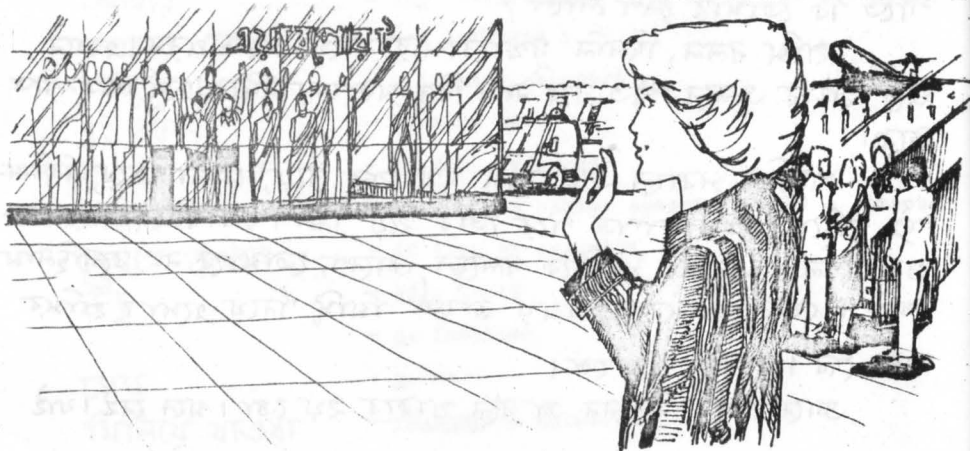
হাতির-ও খুব মন যাবা নাগছিন। মে ছোটোদের আদর করে, বড়োদের প্রণাম করে বলল, এবার জব যাবে।

ইন্দু ও মঞ্জু তাকে আদর করে, চুমু খেয়ে, বলল, 'যাবে' বলতে মেরে, 'আমি' বলতে হয়। এমো, মা, আবার এমো। তোমার মা-বাবাকে আমাদের নমস্কার দিও।

হাতি বলল, আমাবার-ও তোমারিয়ার আমবের। বুঝাবোঁ দেখা হবে। এবে বনে মে ভালপর দিখে কাজেই-এর দিকে রওনা হল।

পোলে ছাড়া পর্যন্ত ওঁরা অকলে এয়ারপোর্টে বোঁজ হয়েলেন। ঠিক অমুখে হাতির পোলে আকাশে উঠল। তারপর দেখতে দেখতে অনেক উঁচু উঠে, ছোটো হুঁত হুঁত মেঘের মতো ভিলিয়ে গেল।

ছোটোমেঘের চোখ দিয়ে জল গড়িয়ে পড়ল।

Exerciții

1. Formați propoziții cu următoarele cuvinte, expresii și verbe compuse : ভাল্প্র, শীত-শীত, চা-চা, খাওয়া-দাওয়া, ঘরে ঘরে, বসতে বসতে, বসনা হওয়া, উড়িয়ে দেওয়া, বৈধ থাকে, ক্ষয়, গড়িয়ে পড়া.

2. Traduceți următorul pasaj în bengali, după indicațiile din paranteze:

După ce a plecat Laura (folosiți verbul substantivizat), Mañju și ai ei s-au întors acasă. Alo și ai săi s-au întors la Calcutta a doua zi. Ei au plecat cu avionul. Laura a ajuns cu bine (ভালোভাবে-ভালোভাবে) la București. Părinții ei veniseră la aeroport s-o întimpine. Laura a stat o lună în India. Lor le-a fost dor de ea. Ei s-au bucurat la întoarcerea (folosiți conjunctivul) fiicei. Dulciurile din Delhi le-au plăcut foarte mult. Laura le-a scris (scrisori) tuturor din Calcutta și Delhi.

Note culturale

1. În India piinea dospită este consumată ca gustare, mai ales la micul dejun. La mesele principale se consumă lipia nedospită, făcută în casă. Aceasta se numește কুটি, iar cea dospită পাঁড়কুটি. Bengalezii consumă orezul la prînz și piinea de casă la cină.

2. Bucătăria indiană cuprinde o mare varietate de dulciuri preparate din brînză de vacă sau bivolită, din făină și din pastă de linte. Spre deosebire de bucătăria europeană, prăjiturile indiene nu se coc. Preparatele se prăjesc în grăsimi, preferabil în unt topit, și apoi se insiropează.

3. Persoanele de ambele sexe se adresează afectiv unei fete prin মা, iar unui băiat prin বাবা.

4. În tradiția bengaleză, un musafir nu spune 'plec', ceea ce ar însemna o despărțire definitivă; pe cînd 'vin' înseamnă 'la revedere'. De asemenea, gazda îi spune 'vino' însemnînd tot 'la revedere'.

অনুবিঃশ পাঠ

LECTIA A XXVII-A

STILUL CLASIC আদি ভাষা

27.1. Proza literară bengaleză din secolul trecut, pînă în perioada interbelică, se scria în stilul clasic al limbii. În acest stil se folosesc conjugarea și declinarea clasică, precum și mai multe sanscritisme. Stilul clasic se numește আদি ভাষা (limba pură); pe cînd stilul prozei literare contemporane este denumit চকিত ভাষা (limba actuală). În zilele actuale, unele ziare folosesc încă stilul clasic, mai ales în articolele de fond.

În lecțiile anterioare am indicat formele actuale ale declinării și conjugării.

Pentru a înțelege operele literare clasice, ca și cele scrise pînă la prima jumătate a secolului nostru, studenții au nevoie să învețe ambele sisteme de conjugări și declinări. În conversație se folosesc numai cele actuale. Este interzis să se amestece cele două forme într-o lucrare de proză. Amestecul lor este permis în poezie; dar poezia contemporană evită formele clasice.

27.2. Conjugarea verbelor în stilul clasic

Conjugarea clasică este mai simplă decît cea actuală; toate verbele conjugîndu-se în același fel. Schimbarea din prima silabă nu se efectuează la nici un verb. Dăm mai jos tabelul conjugării clasice a verbului করা.

<u>Timp/mod</u>	<u>Pronume</u>				
1. Prezentul	আমি	তুমি	তুমি	মে	তিনি, আপনি
2. Perfectul simplu	করি	করিস	কর	করে	করেন
3. Viitorul	করিনাম	করিনি	করিলে	করিল	করিলেন
4. Gerunziul	করিব	করিবি	করিবে	করিবে	করিবেন
5. Perfectul compus	করিয়া				
6. Mai mult ca perfectul	করিয়াছি	করিয়াছিস	করিয়াছ	করিয়াছে	করিয়াছেন
7. Conjunctivul	করিয়া- ছিলাম	করিয়া- ছিলি	করিয়া- ছিলে	করিয়া- ছিল	করিয়া- ছিলেন
8. Trecutul frecventativ	করিত				
9. Prezentul continuu	করিতাম	করিতিস	করিতে	করিত	করিতেন
10. Imperfectul	করিতেছি	করিতে-	করিতেছ	করিতেছে	করিতে-
11. Imperativul prezent	করিয়া				
12. Imperativul viitor	করিয়া- ছিলাম	করিতে- ছিলি	করিতে- ছিলে	করিতে- ছিল	করিতেছিলেন
13. Participiul trecut	করি	কর	করে		করুন
14. Subst. verbal la genitiv	করিস	করিয়া			করিবেন

Aşa cum se vede din tabelul de mai sus, formele verbale de prezent sînt aceleaşi în conjugarea clasică şi în cea actuală. La celelalte timpuri, terminaţiunile sînt aceleaşi; la timpurile prezent şi perfectul simplu intervine vocala ই /i/ între rădăcină şi terminaţii. Gerunziile se formează prin adăugarea diftongului ইয়া /iya/

în loc de এ /e/ la rădăcină. La timpurile perfect compus și mai mult ca perfect, terminațiile se adaugă la forma gerunzială clasică. La modul conjunctiv intervine vocala ই /i/ între rădăcină și terminația তে /te/, vocală care se păstrează la trecutul frecventativ. Timpurile prezent continuu și imperfect se formează prin adăugarea terminațiilor la conjunctiv, de ex. করিতে . Formele de imperativ sînt aceleași ca în conjugarea actuală, cu excepția formei de imperativ prezent pentru করি ; aici se adaugă diftongul ইয়া /iyo/. De fapt, terminația এ /e/ pentru gerunziu în conjugarea actuală este contragerea eufonică a terminației ইয়া /iā/; terminațiile তে /te/ și ও /o/ pentru conjunctiv și, respectiv, imperativul viitor sînt prescurtări de la ইতে /ite/ și, respectiv, ইয়া /iyo/ .

Cît privește pronunția, după regulile generale fonetice, অ /a/ se citește ও /o/ înaintea lui ই /i/, de ex. korī, și অ্যা [æ] se citește এ /e/ înaintea lui ই /i/, de ex. dekhi. Ultimul অ /a/ se pronunță ও /o/ în formele următoare :

Perfectul simplu, pers. III -	করিল (korilo)
Viitorul, pers. I -	করিব (koribo)
Perfectul compus, pers. II -	করিয়াছ (koriyācho)
Mai mult ca perfectul, pers. III -	করিয়াছিল (koriyāchilo)
Trecutul frecventativ, pers. III -	করিত (korite)
Prezentul continuu, pers. II -	করিতেছ (keriteche)
Prezentul, pers. II și	
Imperativul prezent, pers. II -	কর (karo)

În celelalte forme verbale, ultimul অ /a/ nu se pronunță, de ex. করেন (karen), করিতেছিল (koritechilām).

În conjugarea clasică, gerunziul de la verbul যাওয়া este গিয়া; deci perfectul compus este conjugat গিয়াছি etc., iar mai mult ca perfectul este conjugat গিয়াছিল etc. Conjunctivul de la acest verb este যাইতে , trecutul frecventativ, prezentul continuu și im-

perfectul sint conjugate যাইতাম্ etc., যাইতেছি etc. și, respectiv, যাইতেছিনাম্ etc. Imperativul viitor pentru তুমি este যাইয়ো.

Verbul আচ্ se conjugă la fel ca în stilul actual.

La formele negative, se folosește নাই în loc de তি ; না se folosește la timpurile indicate pentru conjugarea actuală

Unele verbe au o formă diferită de rădăcină în আরু অযা față de চলিত ভাষা : এ /e/ din rădăcinile verbelor, pronunțat 'e', se schimbă în ই /i/ ; iar ও /o/ din rădăcină se schimbă în উ /u/ în আরু ভাষা . Astfel, rădăcinile দে, নে, লেখ্ și শেখ্ se schimbă în দি, তি, লিখ্ și respectiv শিখ্ ; rădăcinile ওঠে, ছোটে, সোন্ se schimbă în উঠে, ছুটে, সন্ . La timpul prezent, conjugarea verbelor দেওয়া și নেওয়া este la fel în ambele stiluri; celelalte verbe menționate mai sus au formele লিখ, শিখ, উঠে, ছুটে și সন্ la pers. a II-a তুমি .

Terminația ওয়া /oyā/ a verbelor কওয়া, খওয়া, গওয়া, নওয়া (a face baie) și চওয়া este înlocuită de হা /hā/ în আরু ভাষা; deci aceste verbe se conjugă ca:

আমি করি, বহি, গাহি, মাহি și চাহি

27.3. Declinarea pronumelor în stilul clasic.

Pronumele personale de pers. I (sg., pl.), a II-a (sg.pl.) și a III-a (sg.) sînt aceleași ca în stilul actual. Pronumele personale pers. a III-a pl. este অহারা , a cărui formă de respect este ঐহারা . La cazurile oblice, acuzativul și genitivul singular sînt অহাকে și, respectiv, অহার , formele de plural fiind অহাদিগকে și অহাদিগের . La formele de respect, prima silabă din aceste forme pronominale se nazalizează, de ex. ঐহাকে, ঐহার, ঐহাদিগকে etc.

Pronumele demonstrative এ și ও sînt înlocuite prin ইহা și, respectiv, উহা . Formele de respect pentru pronumele demonstrative sînt ইহি și উহি . Formele clasice pentru plural ইহারা și উহারা nu mai sînt folosite de mult. În literatura clasică scrisă în সংস্কৃত ভাষা , se întîlnesc mai des formele actuale ইহা, উহা, ইহকে, উহকে etc.

Terminațiile দিগ্ধে pentru acuzativul plural și দিগ্ধ for pentru genitivul plural au fost, de asemenea, de mult înlocuite de terminația comună দেব .

În poezie se folosesc și pronumele posesive sanscrite মম (pronunțat mono) în loc de আমার și তব (pronunțat tabo) în loc de তোমার .

Dăm mai jos tabelul declinărilor.

Pron.	Sg.			Pl.		
pers.	Nom.	Ac.	Gen.	Nom.	Ac.	Gen.
Pers. I	আমি	আমাকে	আমার	আমরা	আমাদেরকে	আমাদের
	তুই	তোকে	তোর	তোরা	তোদেরকে	তোদের
	তুমি	তোমাকে	তোমার	তোমরা	তোমাদেরকে	তোমাদের
Pers. a II-a	আপনি	আপনাকে	আপনার	আপনারা	আপনাদেরকে	আপনাদের
	মে*	অহাকে	অহার	অহারা	অহাদেরকে	অহাদের
Pers. a III-a	তিনি	তঁহাকে	তঁহার	তঁহারা	তঁহাদেরকে	তঁহাদের
Pron.demonstr.						
de aproap.	ইহা	ইহাকে	ইহার	ইহারা	ইহাদেরকে	ইহাদের
(pt.persoane)						

* pentru obiecte অহা

Pron.demonstr.

(pt.obiecte)	ইহা	ইহার	ইহা	এইগুলি	এইগুলিকে	এইগুলির
				এগুলি	এগুলিকে	এগুলির
de depărt.	উহা	উহাক	উহা	উহারা	উহাদিগকে	উহাদিগর
(pt.persoane)						উহাদের
(pt.obiecte)	ওহা	ওহাকে	ওহা	ওেগুলি	ওেগুলিকে	ওেগুলির
				ওগুলি	ওগুলিকে	ওগুলির

Adj.demonstr. (pt.obiecte) Sg.

Pl.

Nom.	Ac.	Gen.	Loc.	Nom.	Ac.	Gen.	Loc.
অহা	অহাকে	অহার	অহা	এগুলি	এগুলিকে	এগুলির	এ

Formele de locativ pentru pronumele demonstrative desemnând obiecte sînt ইহা și উহা la singular și এগুলি și ওগুলি la plural.

27.4. Vocabular

প্রাচীনকালে	- <u>adv.</u> în timpurile străvechi
নাম	- <u>nada</u> , cu nume de
রানী	- g. regină
পুত্র*	- g. fiu
কন্যা*	- g. fiică; fată
অস্থি*	- <u>postp.</u> cu
বিবাহ*	- g. căsătorie
অপেক্ষা*	- <u>num.</u> optaprezece
বৎসর*	- g. an
বয়স*	- g. vîrstă
চির/etern/	- <u>adj.</u> hotărît
জ্যেষ্ঠ*	- <u>adj.</u> cel mai mare
যথাকাল*	- <u>adv.</u> la timpul potrivit
অভিষেক	- g. însoțunare

Cda. 518/988 fa.90. 12

আয়োজন

- g. pregătire

সুগভ

- g. fire; caracter

পিতা *

- g. tată

মাতা *

- g. mamă

বিমাতা *

- g. mamă vitregă

বৃদ্ধা *

- g. bătrână

দাসী *

- g. servitoare

তাহা হইলে *

- conj. atunci

উপরে *

- postp. pe

রাগ

- g. supărare

রাগ করা

- vb.comp. a se supăra

অসুস্থ/asustka/

- adj. bolnav

সেবা

- g. îngrijire

সেবা করা

- vb.comp. a îngriji (un bolnav)

সুস্থ

- adj. sănătos

সুস্থ হওয়া

- vb.comp. a se însănătoși

বর

- g. (aici) împlinirea dorinței

চাহা *

- vb.I a vrea; a cere

কথা রাখা

- a se ține de cuvânt

জন্য *

- postp. pentru

অন্তবাদী

- adj. cel care nu spune decât adevărul

কোনো কারণেই ... করিতেন না

- nu făcea în nici un caz

প্রতিশ্রুতি/șruti/

- g. promisiune

~ উক্ত করা

- a nu respecta promisiunea

সেই জন্য

- conj. de aceea

বার্ষিক

- adj. obligat

বার্ষিক হওয়া

- vb.comp. a fi obligat

অজিহাদ

- g. plingere

কয়েক দিন

- câteva zile

বৃদ্ধ *

- adj. bătrîn

মারা যাওয়া	- <u>vb.comp.</u> a muri
পাদুকা *	- <u>g.</u> papuc
ত্রিহাজন	- <u>g.</u> tron
রাজ্য	- <u>g.</u> regat
রাজ্য চালাতে	- a conduce țara
কথনো, কখনও	- <u>adv.</u> cîndva
ভ্রূনি	- <u>g.</u> ascet
কুটির *	- <u>g.</u> colibă
কুটির বঁকা *	- <u>vb.comp.</u> a construi o colibă
লঙ্কা	- <u>g.</u> Sri Lanka
একা	- <u>adj.</u> singur
চুরি	- <u>g.</u> furt
চুরি করা	- <u>vb.comp.</u> a fura
আকাশপথ	- <u>g.</u> cale aeriană
উড়া*, ওড়া	- <u>vb.I</u> a zbura
হইহেত	- <u>postp.</u> din
অলঙ্কার *	- <u>g.</u> podoabă
চিহ্ন	- <u>g.</u> semn
সেই চিহ্ন ধরিয়ে	- urmînd acele semne
জীর *	- <u>g.</u> (<u>aici</u>) mal
আহায্য	- <u>g.</u> ajutor
আহায্যে	- cu ajutor
দ্বীপ	- <u>g.</u> insulă
জেল *	- <u>g.</u> pod
জেরি করা	- <u>vb.comp.</u> a pregăti; a construi
দিয়া *	- <u>postp.</u> pe; cu
শানর *	- <u>g.</u> maimuță
অনা *	- <u>g.</u> armată
যুদ্ধ	- <u>g.</u> război
যুদ্ধ করা	- <u>vb.comp.</u> a lupta
বর্ষ *	- <u>g.</u> ucidere

বর্ষ করা	- <u>vb.comp.</u> a ucide
উদ্ধার	- <u>g.</u> salvare
উদ্ধার করা	- <u>vb.comp.</u> a salva
রথ	- <u>g.</u> car
বনবাস	- <u>g.</u> exil în pădure
পূর্ণ	- <u>adj.</u> complet
রাজত্ব	- <u>g.</u> dominație
প্রজ্ঞা	- <u>g.</u> supus
মহার্ষি	- <u>g.</u> marele ascet
নামক*	- <u>adj.</u> numit
মহাকাব্য	- <u>g.</u> epos
জীবন-চরিত্র	- <u>g.</u> biografie
কাব্য	- <u>g.</u> operă literară; poezie
ভারতবাসী*	- <u>g.</u> indian
অত্যন্ত	- <u>adj.</u> foarte
প্রিয়	- <u>adj.</u> drag
ঐতিহাসিক	- <u>g.</u> istoric
প্রাচীনত্ব*	- <u>adj.</u> mai vechi
পূর্ব*	- <u>adv.</u> înainte
বৈদিক	- <u>adj.</u> vedic
আহিত্য	- <u>g.</u> literatură
বুদ্ধি*	- <u>adj.</u> compus
সৃষ্টি	- <u>g.</u> creație
লৌকিক	- <u>adj.</u> popular
বিশ্বাস	- <u>g.</u> credință
অনুযায়ী	- <u>adv.</u> conform
প্রতি-আহিত্য	- <u>g.</u> literatură de revelație
পরবর্তী	- <u>adj.</u> ulterior

*. Aceste cuvinte nu sînt folosite în conversație.

মহাকবি	- g. marele poet
আদিকবি	- g. primul poet
অকল	- <u>adj.</u> tot
আধুনিক	- <u>adj.</u> modern
আশা	- g. speranță
আশা রাখা	- a nutri speranța
মূল	- <u>adj.</u> original

27.5. Text

রামায়ণের গল্প

৩ প্রাচীনকালে ত্রুতবর্ষ দশরথ নামে এক রাজা ছিলেন। তাঁহার তিন রানী ছিলেন। রানীদের নাম ছিল - কৌশল্যা, কৈকেয়ী ও সুমিত্রা। দশরথের চার পুত্র ছিলেন। কৌশল্যার পুত্র - রাম, কৈকেয়ীর পুত্র - ভরত, সুমিত্রার পুত্র - লক্ষ্মণ ও শত্রুঘ্ন।

৪ রাম বড়ো হইলে, রাজা জনকের কন্যা সীতার আইত তাঁহার বিবাহ হইল। তাঁহার অর্ধাদশ বৎসর বয়স হইলে, তিনি রাজা হইবেন - ইহাই ভ্রূর ছিল। কারণ, তিনি রাজা দশরথের জ্যেষ্ঠ পুত্র। যথাকালে রাজার অভিক্ষেপের আয়োজন করা হইল।

৫ রাজার স্বভাব খুব ভালো ছিল। তাঁহাকে তাঁহার পিতা-মাতা ও বিদ্বানরাও খুবই ভালোবাসিতেন। কিন্তু অভিক্ষেপের আশের দিন অকস্মাৎ কৈকেয়ীর বৃদ্ধা দাসী তাঁহাকে বলিল, রাজা যদি তোমাকে ভালোবাসিতেন, তাহা হইলে তোমার পুত্র ভরতকে রাজা করিতেন।

৬ কৈকেয়ী তাহার কথা শুনিয়া স্বামীর উপরে রাগ করিলেন। অনেক দিন আগে দশরথ খুব অসুস্থ হইয়াছিলেন। তখন

কৈকযী তাঁহার অধা করিয়াছিলেন। দশরথ সুস্থ হইয়া তাঁহাকে
দূরেই বস দিতে চাহিয়াছিলেন। কৈকযী তখন কি চাশন মারে। এখন
কি হাজারক বলিলেন, যদি আমার কথা রাখিতে চান, এক
বার ভ্রমকে রাজ্য করুন, অন্য বার রাজ্যকে চোদ্দো বড়পরের
হস্তে বান পাঠিয়ে দান।

⑤ প্রাচীনকালে ভারতবর্ষে লোকেরা খুবই অজ্ঞানদো ছিলেন।
তাঁহার কোলা কারতাই প্রতিশ্রুতি উচ্চ করিতেন না। অধিকন্তু দশরথ
কৈকযীর কথা শুনিতে পারা হইলেন। নিজের অন্য রাখিবার জন্য
রাম-ও কোলা অভিযুক্ত না করিয়া বস চলিয়া গেলেন। তাঁহার
শ্রী সীতা ও ভাই লক্ষ্মণ তাঁহাকে খুব ভালোবাসিতেন। তাঁহারাও
রামের অংশ লেগেন। হেয়ার কাংকদির মারে বুদ্ধ রাজ্য মলক দুঃখ
সারা গেলেন।

⑥ ভরত হইতে অমল্য রাজকীরীত ছিলেন না। তিনি ফিফিণ
আমিষা অর কথা শুনিয়া মাগার উপর রাগ করিলেন। তিনি রামের
কাছে গেলেন ও তাঁহাকে রাজকীরীত ফিফিণ বলিলেন। রাম ফিফিণ
চাহিলেন না। তখন ভরত রামের পাদুকা লইয়া ফিফিণ আমিষা গাধা
ফিফিণ রামের রাখিলেন। তিনি মিছে ফিফিণের মিছে শুনিয়া রাজ্য
চালাইলেন।

⑦ রাম, লক্ষ্মণ ও সীতা বস বস ঘুরিতেন। কথলা কোলা সুপ্রিয়
জলাবল থাকিলেন, কথলা নিজের সুপ্রিয় রাখিবার থাকিলেন। একদিন
লক্ষ্য রাজ্য গরন সীতাকে সুপ্রিয় প্রকা মারেয়া তাঁহাকে সুপ্রিয় রাখি,
আকাশমণ্ডল ভক্তি লক্ষ্য চলিয়া গেলেন। সীতা আকাশ হইল
তাঁহার অর আলকার চলিত চলিত লালেন। রাম ও লক্ষ্মণ হইতে
নিরু করিণ ভারতবর্ষে দক্ষিণে অমুল্লর জিহা আমিলেন। বসে পশু-
মের আশায়ে তাঁহার ভারতবর্ষ হইতে লক্ষ্যদীপ পর্যন্ত প্রকাি এতু
ভেতি করিলেন। ৩ এতু দিগা তাঁহার লক্ষ্য আমিলেন। রাম-
এল লইয়া রাম রাবের অরিখ সুপ্রিয় রাখিণ রাবের বস করিলেন
এবং সীতাকে ভেদার করিলেন।

⑧ রাবের অরিখ বস ছিল, গাধা আকাশে উড়িত পারিণ।
উহাকে 'বিমান' বলা হইত। ৩ বিমান রাম, সীতা ও লক্ষ্মণ এলো
ফিফিণ আমিলেন। ১৫ দিন রামের বসারের চোদ্দো বড়পের পূর্ণ
হইয়া গিয়াছে। এখন রামের অরিখক হইল ও রাম রাজ্য হইলেন।

Exerciții

1. Transcrieți paragrafele 2, 3, 4, 7 și 8 folosind conjugarea și declinarea actuală

2. Transcrieți primele trei paragrafe ale textului din lecția a XXV-a, folosind conjugarea și declinarea clasică.

Note lexicale

1. Deși श्रुति - înseamnă 'tristețe', श्रुति este expresia consacrată

2. Verbul मर (a muri) este forma de politețe pentru मर (a muri).

3. Cuvântul विमान este folosit astăzi, cum s-a văzut în lecțiile anterioare, pentru 'avion'.

Note culturale

1. Rāmāyana este una dintre cele două epopei indiene; cealaltă este Mahābhārata. Ambele sînt compuse în sanscrită.

2. În antichitate, poligamia era permisă în societatea indiană.

অষ্টাবিংশ পাঠ

LECTIA A XXVIII-A

28.1. CONSTRUCTIA PROPOZITIEI: TOPICA বাচ্য-গঠন

In bengali regulile de topică sînt relativ flexibile. Indicăm mai jos cîteva reguli ale topicii, împreună cu excepțiile lor, excepții care demonstrează influența limbii vorbite asupra limbii literare.

1. De obicei, subiectul unei propoziții este pus înaintea predicatului, de ex. : বাঘ বনে থাকে;

dar se poate spune și বনে থাকে বাঘ.

2. Atributul subiectului este pus înaintea subiectului, de ex. কল্যাণবাবুর ছোটো ছেল আলো এসেছে; regula aceasta este respectată fără excepție.

3. Complementele direct și indirect ale verbului predicativ preced verbul, care este pus la sfîrșitul propoziției :

আমি ভাত খেয়েছি।

মেঘ থেকে বৃষ্টি হয়।

কমল আলোকে গান শেখাচ্ছেন।

Inversarea ordinii se face mai ales pentru accentuare, de

ex. : আমরা খাই ভাত, তোমরা খাও রুটি।
কমল গান শেখাচ্ছেন আলোকে, কিলোরকে নয়।

4. Dacă o propoziție cuprinde mai multe subiecte de diferite persoane gramaticale, între care una este আপনি - formă de respect pentru pers. a II-a sg. sau pluralul ei, আপনারা, verbul se acordă cu ea.

আপনি আর আলো যাবে।

Dacă într-o asemenea condiție se află forma de respect a unui pronume personal, pers. a III-a - তিনি sau ওঁরা - , unui pronume demonstrativ ইনি, ওঁনি, ওঁরা, ওঁরা , sau un substantiv denotînd o persoană, a căreia vrei să-i arăți respect, atunci verbul se conjugă la forma de respect pentru pers. a III-a.

তিনি/ইনি/ওঁনি আর আলো যাবে।

কমল আর আলো গাইছিলেন।

অর্যাপক আর ছাত্র পড়ছিলেন।

5. Intr-o propoziție avînd mai multe subiecte, conjuncția copulativă este pusă înaintea ultimului subiect :

আলো, কিশোর, ওদের মা-বাবা আর হাঙ্গি দিল্লি গেলেন।

Conjuncția disjunctivă se pune după context :

আলো কিংবা কবী নাচবে। (কিংবা-sau)

আলো আর হাঙ্গি কিংবা বিমোদ আর কবী পুরী যাবে।

6. Dintre subiectele legate sau nelegate de conjuncția copulativă, numai ultimul este declinat la cazul oblic

আলো আর কিশোরের বাবা কল্যাণবাবু।

আলো, কিশোর আর হাঙ্গিকে অরোহে বলেছি।

Dacă este nevoie să se specifice diferența dintre ele, atunci fiecare subiect este declinat la cazul cerut de context:

আলোর, বিমোদের আর আলোর বাড়িতে ফুলগাছ আছে।

Aici toate cele trei subiecte sînt declinate, pentru că cele trei persoane locuiesc în case diferite.

7. Adverbul negativ নেই (nu am etc.), precum și নই (nu sînt), নও (nu ești), নয় (nu este), ন (nu sînteți, nu este), sînt puse după obiectul sau numele predicativ :

আমরা গাড়ি নেই। আমি অবতীর্ণ নই। তুমি কোম্পানিয়ার নও।
আপনি কোম্পানিয়ার ন। মালা মোট নয়। বাড়িটি একা নয়।

Adverbul negativ না (nu) și variantele sale নি sau নাই se pun după verbul cu care se încheie propoziția:

আমি জান নাই না।

তুমি গান গাও নি / নাই।

Adverbul না (nu) se pune înaintea (i) gerunziului, (ii) conjunctivului și (iii) a condiționalului, adică înaintea formelor verbale cu care nu se poate încheia o propoziție, și de asemenea înaintea verbului la modul condițional (vezi propozițiile iv și v de mai jos) :

(i) না বলে যে না - Nu pleca fără să [-mi] spui !

(ii) না চাইতে পেছাছি - Am obținut fără să cer .

(iii) না পড়ল আম পারবে না

- Nu vei putea ști, dacă nu înveți/citești.

(iv) যদি আলো না গায়, করবী নাচবে না

- Karabī nu va dansa, dacă Ālo nu cîntă.

(v) জান না যদি তো কটি যায়

- Minceați piinea, dacă nu minceați orezul !

În exemplul (v) de mai sus, particula তো exprimă sensul de condiție 'dacă' .

În unele cazuri, de ex. în propoziția subordonată condițională sau într-o propoziție imperativ-negativă, adverbul negativ poate fi pus ori înaintea verbului, ori după el :

যদি ট্রেনে কবে না যাবে তো ষ্টেশনে একেছ কেন ?

sau

ট্রেনে কবে যাবে না তো ষ্টেশনে একেছ কেন ?

- De ce ai venit la gară, dacă nu vei merge cu trenul ?

এ যেন এখানে না আমে

sau

এ এখানে আমে না যেন

- Să nu vină el aici !

Adverbul যেन în propoziția negativă cu verbul conjugat la trecut are rolul de a nuanța:

আমি যেন যায়ে নি, তুমি তো গিয়েছিলে

- [E] drept că nu m-am dus, [dar] tu te-ai dus.

Si la prezent, যেন poate să aibă rolul de a nuanța.

তুমি যেন জায়া না -1° Parcă nu știi(bănuiesc că știi).

-2° Să zicem că nu știi (dar alții știu).

Adverbul না înseamnă 'sau' îndeosebi în propozițiile interogative.

ওখানে কে ছিল ? আলো না কিশোর ?

- Cine a fost acolo ? Alo sau Kişor ?

Dublarea conjuncției românești 'nici' își are corespondența în bengali în dublarea adverbului না :

না নিজে যাবে, না অন্যকে যেতে দিবে

= নিজেও যাবে না, অন্যকেও যেতে দিবে না।

- Nici nu va merge el singur, nici nu va lăsa pe altul să meargă.

8. Este de reținut că acele cuvinte care sînt legate semantic nu trebuie despărțite. Propoziția de mai jos poate fi aranjată în diverse feluri, fără să afecteze legătura dintre cuvinte :

ভাইফোঁটার দিন দুপুরে আলো শ্যামবাজারে পিঁড়িয়ার বাড়ি যাবে

sau আলো ভাইফোঁটার দিন দুপুরে শ্যামবাজারে পিঁড়িয়ার বাড়ি যাবে।

sau শ্যামবাজারে পিঁড়িয়ার বাড়ি আলো ভাইফোঁটার দিন দুপুরে যাবে।

În timp ce construcțiile de mai sus reprezintă forme literare, cele de mai jos sînt permise în vorbire :

শ্যামবাজারে পিঁড়িয়ার বাড়ি ভাইফোঁটার দিন দুপুরে যাবে আলো।

sau আলো যাবে ভাইফোঁটার দিন দুপুরে শ্যামবাজারে পিঁড়িয়ার বাড়ি;

28.2. Vorbirea directă și indirectă

În bengali, vorbirea directă este folosită mai mult decât cea indirectă. Construcția frazei, conținând vorbire indirectă a fost introdusă în bengali sub influența limbii engleze. Dăm mai jos câteva indicații privitoare la schimbarea vorbirii directe în cea indirectă.

Pentru a transforma vorbirea directă în cea indirectă, se adaugă conjuncția যে (că), dar nu în mod obligatoriu, și se schimbă persoana subiectului din propoziția respectivă; verbul se acordă cu persoana folosită în vorbirea indirectă. Schimbarea topicii este ilustrată în exemplele următoare :

Propoziția afirmativă

(i) Directă হুম্ব বলালম, আমি অজ্ঞকে পায় কিতা পারিষেছি।

Indirectă হুম্ব বলালম [যে], জিত অজ্ঞকে ... .. পারিষেছন।

(ii) Directă আল কিলারকে বলল, আমি তোমার রক্তের খাতাে নিত এসেছি।

Indirectă আল কিলারকে বলল [যে], যে তার রক্তের খাতাে নিত এসেছে।

sau

... .. যে কিলারের রক্তের ... .. এসেছে।

Pronumele যে fiind ambivalent , prin repetarea pronumelui nu se înțelege dacă caietul îi aparține lui sau ei; de aceea a doua variantă, în care se repetă numele posesorului caietului, este recomandabilă.

Propoziția interogativă

(i) Directă অজ্ঞে সামিক জিজ্ঞাসা করলম, তুমি কি কালহে হোম্মাতিয়া টেল খাবে ?

Indirectă অজ্ঞে সামিক জিজ্ঞাসা করলম, যে পর দিহে হোম্মাতিয়া টেল খাবে কিনা।

(ii) Directă আলার যা বললম, রিতাদ, তুমি কিছু খাচ্ছ কি?

Indirectă আলার যা রিতাদকে জিজ্ঞাসা করলম, যে কি কিছু খাচ্ছে না।

Propoziția negativă

Directă হাতি বলল, আমি দুই খাই না।

Indirectă হাতি বলল [য.] যে দুই খায় না।

Propoziția imperativă

Directă - ভ্রাতৃস্বপ্ন বিশ্রামকে বলল, হাতিকে গিয়ে এসো।

Indirectă - ভ্রাতৃস্বপ্ন বিশ্রামকে বলল, যে যে হাতিকে গিয়ে এসে।

Propoziția imperativ-negativă

Directă - কখন বললে, আলো, তুমি নাও না।

Indirectă - কখন আলোকে বললে, যে যে নাও না।

Exerciții

1. Traduceți următoarele propoziții în bengali :

Cine a cîntat ? Kamal sau Ālo? Eu și Kamal am cîntat. Eu, dumneavoastră (sg.) și Hāsi vom merge la Delhi. Ālo sau Binod va înota. N-a venit nici Binod, nici Kiśor. Kamal le-a spus lui Karabī și Mālā să învețe muzica. Se află multe cărți în casele lui Ālo și Binod. Dacă nu vei minca, de ce ai gătit ? Nu voi minca eu, dar copiii vor minca (folosiți যে). Să nu dormi fără să mănînci (folosiți যে) ! Dacă nu spui, cum (কী করে) să știu (vai ști) ?

2. Transformați următoarele fraze în vorbire indirectă .

ইনি বললে, হাতি প্রথম (যখন) ঘুমিয়ে না। আলো বলল, বন্ধ, আমায় কি রহস্যের দিচ্ছে খাব ? লাতের বলল, আমি আমায় পাহাড়ে খাব। লাতেরর মা আলোকে জিজ্ঞাসা করলে, তুমি পাহাড়ে উঠে খাব ? বিলদ বিশ্রামকে জিজ্ঞাসা করল, কোর কি ক্যামেরা আছে ? বিশ্রাম বলল, না, আমায় ক্যামেরা নেই। কান মার আমায় ক্যামেরা কিং দের। ওর হাতি কোর হরি তুমি।

3. Transcrieți frazele din ex.2 în stilul clasic.

ঔনপ্রিঃশ পাঠ

LECTIA A XXIX-A

বাক্যের প্রকরণভেদ

SINTAXA: CONSTRUCTIA FRAZEI

29.1. Frazele bengaleze sînt de trei feluri: **অবিস্তার** (simplă),
যৌগিক (compusă) și **জটিল** (complexă).

29.2. Fraza simplă.

O frază simplă, adică o propoziție, are un singur verb predicativ, cu care se încheie fraza. Dacă acest verb este 'a fi', el este subînțeles, cu excepția folosirii lui speciale :

রাম ভালো ছেলে। এখন খুব শীত। রাম বনে গেলেন। আমি মাঝ
খাই না। ছেলেমেয়েরা গাড়িতে আর কল্যাণবাবু ট্যাক্সিতে উঠলেন। রাধি হচ্ছে।
আমার গরম হচ্ছে। বেডিংস্ট ভালো গান হচ্ছে। গাছটা বড়ো হয়েছে।
আলো ছবি তোলে। আলোর তোলা ছবিগুলি ভালো হয়েছে।

Intr-o frază simplă pot să existe mai multe verbe la forma gerunzială sau conjunctivă sau verbe substantivizate pe lângă verbul cu care se încheie fraza :

কল্যাণবাবু অকাল-অকাল উঠে, ড্রাম করে, জামাকাপড় পরে,
চা খেয়ে, বাজারে গেলেন।

- Sculîndu-se de dimineată, făcînd baie, îmbrăcîndu-se,
bînd ceaiul, dl. Kalyān se duse la piață.

(Asemenea fraze trebuie traduse prin mai multe propoziții cu verbele conjugate la modul indicativ:

După ce s-a sculat de dimineată, dl. Kalyān a făcut baie,
s-a îmbrăcat, a băut ceaiul și apoi s-a dus la piață.)

ঘড়ি বাজতেই আলো উঠে পড়ল

- Alô s-a sculat îndată ce a sunat ceasul.

মা কচুরি জঙ্ঘার আয়োজন করছেন

- Mama face pregătiri pentru a prăji kacuri..

ইন্দু সকাল হবার আগে ওঠেন

- Indu se scoală înainte de a se face ziuă.

29.3. Fraza compusă

Două sau mai multe propoziții ~~legate~~ prin conjuncții sau juxtapuse formează o frază compusă.

আলো পাইবে (আর) কচুরি নাচবে।

আলো পাইবে না, কিন্তু কচুরি নাচবে।

কেউ হাসে, কেউ কাঁদে

- Unii râd, alții plîng.

(কেউ - cineva; কাঁদা - a plînge)

29.4. Fraza complexă

O frază complexă are o propoziție principală și una sau mai multe propoziții subordonate. Propozițiile subordonate sînt de trei feluri:

(i) Dacă propoziția subordonată este o propoziție completă, atunci ea este numită propoziție substantivală :

অর পরে কী হল কেউ জ্বলে না

- Nimeni nu știe ce s-a întîmplat după aceea.

Aici কেউ জ্বলে না este propoziția principală iar অর পরে

কী হল este propoziția subordonată.

(ii) Dacă propoziția subordonată determină un substantiv sau un pronume din propoziția principală, atunci ea este numită propoziție adjectivală :

যে আঁটার জ্বলে, সে জ্বলে নাশলে ডর পায় না

- Cel care știe să înoate, nu se teme să coboare în apă.

Aici যে তাঁর জ্ঞান determină pronumele **হে** .

(iii) Dacă propoziția subordonată determină sau explicitează verbul din propoziția principală, ea este numită propoziție adverbială:

যখন আলো বড়ো হবে, তখন **হে** বিশ্ববিদ্যালয়ে পড়বে

- Île va învăța la Universitate, cînd va fi mare.

Aici যখন আলো বড়ো হবে determină timpul în care el va învăța la Universitate.

Așa cum a fost indicat în lecția a XXIV-a, propoziția subordonată o precedă pe cea principală. Dacă propoziția subordonată exprimă o motivare, atunci cele două propoziții sînt legate prin conjuncția

বৈলে (pentru că) în stilul actual și de varianta sa বলিয়া în stilul clasic:

এখানে এনাম বৈলে আপনারা দেখলেন (stil actual)

এখানে আপনাদের বলিয়া আপনারা দেখিলেন (stil clasic)

- V-am văzut, pentru că am venit aici.

29.5. Pronume, adverbe și conjuncții relative

Sintaxa limbii bengali cere ca propoziția subordonată adjectivală sau adverbială să fie așezată înaintea propoziției principale. Astfel, pronumele relativ îl precedă pe cel personal; ordinea propozițiilor este deci inversă celei din română.

29. 5a. Pronumele relative sînt următoarele :

যে... **হে**

- cel care ... el

যিনি ... **তিনি**

- cel care ... el (formă de respect)

actual যা... **ত**

clasic যাহা... **তহা**

ceva ... care, atît ... cît

29.5b. Adverbe relative :

যদি... তব - atit ... cît

যখন... তখন - atunci ... cînd

যেখানে... সেখানে - acolo ... unde

যেমন... তেমন - așa cum ... tot așa

29.5c. Conjuncții relative:

যদি... তবে, তাহলে (তাহা হইলে - clasic) - dacă ... atunci

29.5d. Ilustrăm mai jos folosirea acestora :

যে... সে, যিনি... তিনি :

যিনি গান জালে, তিনি গান করুন (actual, clasic)

- Să cînte cel care știe să cînte !

যে আজ আসছে, তাকে আমি চিনি না (actual)

যে আজ আসছে, তাকে আমি চিনি না (clasic)

- Nu-l cunosc pe acela, care vine (va veni)

astăzi. (চলি a cunoaște)

যে-ছেলেটি গান গাইল, তার গলা জলো (actual)

যে-ছেলেটি গান গাহিল, তার গলা জলো (clasic)

- Băiatul care a cîntat are voce bună.

Este de observat că pronumele relativ nu se declină odată cu cel personal. Pronumele relativ se declină în condiții asemănătoare celei din fraza de mai jos :

যাকে দেখছি, তাকে চিনি (actual)

যাহাকে দেখছি, তাকে চিনি (clasic)

যা... জ :

আমি যা জানি, তা তোমাকে বলব (actual)

... যাহা ... জাহা ... বলিব (olasio)

- Îți voi spune ce știu eu.

যা জানি না, তা কেমন করে বলব ? (actual)

যাহা ... জাহা ... কহিবার বলিব ? (olasio)

- Cum să spun ceea ce știu ?

যত... তত :

যত দিন যাবে, তত ভারসা বাড়বে

- Cu olt trec zilele, cu atit crește îngrijorarea.

(বাজা - a crește)

যখন... তখন :

যখন তুমি আসবে, তখন দেখতে পাবে (actual)

... আসিবে ... দেখিতে পাইবে (olasio)

- Vei putea să vezi, cînd vei veni.

যেখানে... যেখানে :

তুমিও যেখানে, আমিও যেখানে (actual) olasio)

- Sînt acolo, unde ești și tu.

যেমন... তেমন (যেমন... তেমন - formă populară) :

যেমন বলবে, তেমন করবে (actual)

... বলিবে ... করিব (olasio)

- Voi face, așa cum vei spune.

যদি... তবে, তা হলে (জাহা হইলে), তা

যদি আসা, তবে/তা হলে/তা দেখাবে (actual)

... জাহা হইলে দেখিবে (olasio)

- Vei vedea dacă vii.

যদি না আসা, তা হলে দেখতে পাবে না (actual)

... জাহা হইলে দেখিতে পাইবে না (olasio)

- Nu poți vedea, dacă nu vii.

Al doilea component dintr-o pereche nu este obligatoriu.

Deci se poate spune și:

যিনি পান জ্বালন, পান বন্ধন। যা জ্বালি বলব। যত দিৱ যাহু,
জাবনা বাড়ে। যখন আশাৰে, দেখাত পাৰে। যখন বলব, বঁৰব। যদি আশা,
দেখাব। যদি না আশা, দেখাত পাৰে না।

Aceste cuvinte relative, așezate unul lângă celălalt formează
cuvinte perechi, pierzînd valoarea relativă și căpătînd alte nuanțe:

এক বড়ো ছে-এক লোক নয়

- El nu-i un fietecine

(বড়ো pentru accentuare)

যা-ও বোলে না

- Nu vorbi prostii !

লোকটো যখন-তখন আসে

- Omul [ăla] vine oricînd

(Chiar și în orele nepotrivite pentru vizită)

এখান-এখান যাই না - Nu mă duc oriunde.

এটা খমত-খমত কাজ নয়

- Asta nu-i o muncă ușoară.

29.6. Transformarea frazei

Dăm mai jos cîteva exemple orientative după care studenții
vor putea să analizeze și să transforme frazele. Menționăm variantele
clasice sub cele actuale unde e cazul.

29.6a. Frază simplă transformată în complexă și compusă

1. Simplă - ধনীরা প্রায়ই ফগন হয়

- Adeseori bogatii sint zgirciți.

Complexă - যাদের ধন আছে, তারা প্রায়ই ফগন হয়

যাদের ... অধিকা ...

- Adeseori cei care au bani sint zgirciți.

2. Simplă - অকাল হলে আমরা যাব
... হইলে ... যাইব

- Vei merge cînd se va face dimineață.

- Complexă - যখন অকাল হবে, তখন আমরা যাব
... হইবে ... যাইব

- Idem.

3. Simplă - এই বইটি পড়িল, ভারতবর্ষ ইতিহাস জানহ পারবে
... পড়িল ... জানিহ পারিহ

- Dacă citești cartea aceasta, vei putea ști
istoria Indiei.

- Complexă - যদি এই বইটি পড়, (জ হলে) ভারতবর্ষ ইতিহাস
জানহ পারবে

- Idem.

- Compusă - এই বইটি পড়ো, জ হলে ভারতবর্ষ ইতিহাস
জানহ পারবে - Citește cartea aceasta ! Atunci vei putea ști
istoria Indiei.

4. Simplă - মালা বুঝিই জন্য ভুলে যেহ পারে নি
... অন্য বিদ্যালয়ে যায়েহ পারে নাই

- Din cauza ploilor Mălă n-a putut să meargă la
școală.

- Complexă - বুঝিই রছিল বলে মালা ভুলে যেহ পারে নি
বুঝিই হইতছিল বলিযা মালা বিদ্যালয়ে যায়েহ পারে নাই

- Din cauză că ploua, Mălă n-a putut să meargă la
școală.

- Compusă - বুঝিই হছিল, অজল্য মালা ভুলে যেহ পারে নি
হইতছিল, সেই জন্য

- Ploua; de aceea Mălă n-a putut să meargă la școală.

5. Simplă - অসুস্থ হলেও তিনি কাজে এসেছেন
... হইলেও ... আশ্চর্যের

- Cu toate că este bolnav, dînsul a venit la serviciu.

Compusă - তিনি অসুস্থ, তবুও / তা হইলেও কাজে এসেছেন
... তাহা হইলেও ... আশ্চর্যের

- Dînsul e bolnav, totuși a venit la serviciu.

6. Simplă - হাশি তার হাতের ব্যাগটি পেয়েছে
... তাহার ... পাঠে যাচ্ছে

- Hăsi și-a găsit geanta pierdută.

Complexă - হাশির যে- ব্যাগটি হারিয়েছিল, সেটি পে পেয়েছে
... হারিয়েছিল ... পাঠে যাচ্ছে

- Hăsi a găsit geanta, pe care o pierduse.

Compusă - হাশির একটি ব্যাগ হারিয়েছিল, সেটি পে পেয়েছে
- Hăsi pierduse o geantă, a găsit-o.

7. Simplă - তুমি না খেল, আমিও খাব না
... খাইলে ... খাইব না

- Dacă nu măninci, nici eu nu voi mânca.

Complexă - তুমি যদি (যদি তুমি) না খাও, আমিও খাব না
- Idem.

Compusă - তুমি খাও, না হলে / নখ জে আমিও খাব না
... না হইলে / নাও ... খাইব না

- Mănincă ! Altfel nu voi mânca nici eu.

(না হলে, নখ জে, নাও - altfel)

29.6b. Frază complexă transformată în compusă și simplă

1. Complexă - আলোর ঋন দিয়ে পাড় বোল পরীক্ষায় প্রথম হ'ল
... দিয়া ... সন্নিধ্য ...

- Deoarece învață cu atenție, Âlo iese primul la examen.

Compusă - আলোর ঋন দিয়ে পাড়, তাই পে পরীক্ষায় প্রথম হ'ল

- Âlo învață cu atenție, de aceea iese primul la examen.

Simplă - અત્ર દિવે અડાર જલ્ય આત્ર પરીક્ષાય પ્રથમ રજ
... રજ ...

- Datorită faptului că învață cu atenție, Îlo iese primul la examen.

2. Complexă - યદિ આત્ર ત્ર ગાદા, વિભાદ યાદ
... યાદેલ

- Dacă Mălă nu vine, va merge Binod.

Compusă - આત્ર ગાદા, મદેલ/ત્ર રેલ વિભાદ યાદ
... ગાદાદ, મદેલ/ત્ર રેલ ... યાદેલ

- Mălă va veni, altfel va merge Binod.

Simplă - આત્ર ત્ર રેલ, વિભાદ યાદ
... ગાદાલ ... યાદેલ

- Dacă Mălă nu vine, va merge Binod.

3. Complexă - રલ યજ પજ હિલ, અર ઓર ભાદ
... અરિયા મિયાદ

- Toate animalele care au fost în pădure au murit.

Simplă - રલર અર જજ અરે ભાદ

- Toate animalele din pădure au murit.

(Forma de politețe આત્ર યાદર - nu se folosește pentru animale).

4. Complexă - યદિડ જિતિ માત્ર જાત્ર, ડુડ કાયાડ માત્ર ત્ર

- Dinsul știe să cînte, totuși nu cîntă nicăieri.

Compusă - જિતિ માત્ર જાત્ર, ડિડુ કાયાડ માત્ર ત્ર

- Dinsul știe să cînte, dar nu cîntă nicăieri.

Simplă - જિતિ માત્ર જાત્રલડ (જાત્રિલડ) કાયાડ માત્ર ત્ર

- Cu toate că știe să cînte, dinsul nu cîntă nicăieri.

(કાયાડ ત્ર - nicăieri)

29.6c. Fraza compusă transformată în complexă și simplă.

1. Compusă - আগর কী হয়েচে জানি না, ওখর আমি লৌহায়ে তি
... হয়েযাচ্ছে ... লৌহায়ে তারে

- Nu știu ce s-a întâmplat mai înainte, atunci nu ajunsesem.

Complexă - আগর লৌহায়ে তি বলে ওখর কী হয়েচে জানি না
... লৌহায়ে তারে বলিযা ... হয়েযাচ্ছে

- Deoarece n-am ajuns mai înainte, nu știu ce s-a întâmplat atunci.

2. Compusă - ঝুজুর বয়স জানি না, কিন্তু খুব বেশি বোলও মনে হ'ল না
... ওখর ... বলিযাও মনে হইল না

- Nu cunosc vîrsta lui Mañju, dar nu mi-a părut să fie foarte înaintată.

Complexă - ঝুজুর বয়স (ওখর) না জানলেও (জানিলেও) খুব
হা (বেশি) জাও (জাও) মনে হ'ল (হইল) না

- Deși nu cunosc vîrsta lui Mañju, nu mi-a părut să fie foarte înaintată.

Simplă - ঝুজুর ওখর না জানলেও, খুব বেশি বোলও মনে হ'ল না

- Idem

(হালি - mult; মনে হওয়া - a-1 părea)

3. Compusă - পশ্চিম বঙ্গ আর কাশ্মীরের ব্রাহ্মণ মারম খাও,
কিন্তু ভারতবর্ষের অন্য রাজ্যের ব্রাহ্মণ নিরামিষভক্ষী

- Brahmanii din Bengalul de vest și Kaşmir mănîncă carne, dar brahmanii din alte state ale Indiei sînt vegetarieni.

Complexă - পশ্চিম বঙ্গ আর কাশ্মীর হাড়া ভারতবর্ষের
অন্য রাজ্য আছে, আর রাজ্যের ব্রাহ্মণ নিরামিষভক্ষী

- In toate statele din India, în afară de Bengalul de vest și Kaşmir, brahmanii sînt vegetarieni.

Simplă - শিম্ভিৰ বহু আৰু কাশ্মীৰ ছাৰু ভাৰতবৰ্ষৰ আৰু
ভাৰতৰ ব্ৰাহ্মণৰ ব্ৰাহ্মণ্যবান্

- In afară de Bengalul de vest şi Kaşmir, brahmanii
din toate statele Indiei sînt vegetariani.

(ব্ৰাহ্মণ - brahman; ষাৰু - stat; ব্ৰাহ্মণ্যবান্
- vegetarian)

In traducerea literară, sintagma 'mîncă carne' din fraza
compusă poate fi înlocuită prin 'sînt carnivori' pentru a se evita
cacofonia. Cealaltă două fraze pot fi traduse: Brahmanii din toate sta-
tele Indiei, cu excepția celor din Bengalul de vest şi Kaşmir, sînt
vegetariani.

Exerciții.

1. Indicați categoria sintactică a următoarelor fraze (simplă,
complexă sau compusă) și traduceți-le în românește:

শীতকালে হাৰি কলকাতা আৰু আৰু আৰু দিল্লী যাত্ৰ।
অসমত আৰু দুইদুই ঘৰ আৰু বহু। হাৰিকৈ দেখা খোলাৰ শিম্ভিৰ
যুগ কালো লগল। হাৰিকৈ অহা দেখা বহু অসম দিল্লী কিতাহে।
আৰুকাৰু হাৰিকৈ বহু দেখা, তাই বহু বহু দেখা। আৰু যি হাৰিকৈ
অসম দেখা, হাৰিকৈ ৩ ৩ক পাৰাৰু উল্লেখ দেখা। আৰু হাৰিকৈ
অসম দেখা, হাৰিকৈ ৩ ৩ক পাৰাৰু উল্লেখ দেখা। আৰু আৰু
আৰু দেখা, কৰিৰ মাৰা আ।

2. Transformați următoarele fraze în celelalte forme sintactice
în limitele posibilităților. Traduceți fiecare variantă :

আৰু আৰু অসম, তাই অসম যাই গি। ব্ৰাহ্মণ কালো হাৰি
অসম লগল আৰু অসম হাৰি অসম লগল। আৰু আৰু অসম
হাৰি, তাই অসম কালো আৰু হাৰি। আৰু আৰু অসম হাৰি
কালো, কালো হাৰি হাৰি আৰু আৰু। আৰু অসম কালো, আৰু অসম
হাৰি। আৰু আৰু, তাই আৰু আৰু আৰু আৰু।

3. Transcrieți frazele din ex.1 și 2 în আৰু কালো .

ত্রিংশ পাঠ

LECTIA A XXX-A

RECAPITULARE পুনরাবৃত্তি

রবীন্দ্রনাথ

বিশ্বকবি রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর ইংরাজি ১৮৬১ (আঠারো শো একষাট্টি) সনে কলকাতায় জন্মান। তাঁর বাবার নাম ছিল দেবেন্দ্রনাথ ঠাকুর। তিনি খুব বড়ো পাণ্ডিত এবং খুব ভালো লোক ছিলেন, তাই তাঁকে মহর্ষি বলা হত। মহর্ষি দেবেন্দ্রনাথের মাত ছিলে ও তিনি মেয়ে ছিলেন। তাঁদের মধ্যে রবীন্দ্রনাথ সবচেয়ে ছোটো।

রবীন্দ্রনাথ খুব ছোটো বয়স থেকে কবিতা লিখতেন। ১৮৭৫ (আঠারো শো পঁচাত্তর সনে তাঁর প্রথম কবিতার বই বেরোয়। তখন বয়স মোটো বছর।

তিনি বেশি দিন স্কুলে পড়েন নি। কারণ, স্কুলের পড়া তাঁর ভালো লাগত না। তিনি বাড়িতে পড়তেন। ছোটো বয়সেই তিনি সংস্কৃত ও ইংরাজি শেখেন। তিনি কিছুদিন ইংল্যান্ডে ছিলেন। সেই সময় তিনি লন্ডন বিশ্ববিদ্যালয়ে ইংরাজি অধ্যয়ন করেন।

রবীন্দ্রনাথ খুব ভালো গান গাইতে পারতেন। তাঁদের বাড়িতে অনেক পাণ্ডিত ও গুণী লোক আসতেন। ইংল্যান্ডে থাকবার সময় তিনি ইউরোপীয় অঙ্গীত শেখেন।

১৯১৩ (উনিশ শো তেরো) সনে তিনি 'গীতাঞ্জলি' নামক কবিতার বইয়ের জন্য নোবেল পুরস্কার পান। এইটি তিনি নিজের ইংরাজিতে অনুবাদ করেছিলেন।

এর আগেই তিনি শান্তিনিকেতন ব্রহ্মবিদ্যালয় প্রতিষ্ঠা করেছিলেন। তিনি ইউরোপ, আমেরিকা ও এশিয়ার অনেক দেশে গিয়েছিলেন।

১৯২৬ (উনিশ শো ত্রিশ) সনে তিনি বোম্বাইয়াকে এসেছিলেন।

তিনি ১৯৪১ (উনিশ শো একষাট্টি) সনে কলকাতায় মারা যান।

বাংলায় তাঁর জন্মদিন ২৫ মে (পাঁচলি) বৈশাখ ও বুদ্ধজয়িন ২২ মে (সাইল) আশ্বিন।

রবীন্দ্রনাথ আশি বছর বেঁচেছিলেন। জীবনে তিনি অনেক কাজ করেছিলেন। কিন্তু সে-সব কাজের কথা আমরা এখানে বলব না। কারণ, তিনি নিজেকে বলেছেন, 'কবিরে' পাঠে না অহর জীবন-চরিতে'। রবীন্দ্রনাথের আত্মজীবনী- তাঁর অধি, তাঁর আশি। তিনি দু'লার ওপর কবিতা রচনা করে, নাটক, উপন্যাস, ছোট গল্পের এক প্রবন্ধ রচনা করে লিখেছেন। তিনি বাংলা ভাষাতত্ত্ব নিয়েও রচনা করে লিখেছেন। আর ছোটদের বাংলা লেখকের জন্য লিখেছেন 'অঙ্ক পাঠ'।

তিনি অনেক গান লিখেছিলেন। তবে সব গানের মূল তাঁর দেওয়া। তিনি খুব ভালো আঙুলি-ও বজাতেন। অল্প বছর বয়সে তিনি ছবি আঁকাতে শুরু করেন। ইংরেজিও অনেক বার তাঁর ছবির প্রদর্শনী হয়েছে।

আজকের বাংলা আশি বছর রবীন্দ্রনাথের অমীমাংসিত অবদান। বর্তমান অল্প-বয়স্ক অল্পজ্ঞ তাঁর কাজ বিশেষভাবে মনী।

Exercitii

1. Traduoești textul de mai sus cu ajutorul dicționarului bengali-român.

2. Transcriești textul de mai sus în

3. Răspundeți la următoarele întrebări în bengali :

তুমি কি রবীন্দ্রনাথের কোনো রচনা পড়েছ? কোন ভাষায়? রবীন্দ্রনাথের ভাষায় কি রবীন্দ্রনাথের কোনো রচনার অনুবাদ হয়েছে? রবীন্দ্রনাথের লেখা কি আমরা ভালো লাগে? কেন?

4. Scrieți o compunere de 10 fraze în bengali despre Mihai Eminescu.

*. কবিরে - forma poetică pentru kavitak

TEXTE SUPLIMENTARE

Pentru ca studenții să cunoască texte literare poetice reproducem două poezii de Rabindranath Tagore, cu traducerea realizată de studenții din generațiile trecute.

কালো রাত্তি গেল ঘুচে,
আলো তারে দিল মুছে ।
পূব দিকে ঘুম-ভাঙা
হাসে উবা চোখ-রাঙা ।
নাহি জানি কোথা থেকে
ডাক দিল চাঁদেরে কে ।
ভয়ে ভয়ে পথ খুঁজি
চাঁদ তাই যায় বুঝি ।
ভাঙ্গাগুলি নিয়ে বাতি
জেগে ছিল সারা রাত্তি,
নেমে এল পথ ভুলে
বেল ফুলে জুঁইফুলে ।
বায়ু দিকে দিকে ফেরে
ডেকে ডেকে সকলেরে ।
বনে বনে পাখি জাগে,
মেঘে মেঘে রঙ লাগে ।
জলে জলে ঢেউ ওঠে,
ডালে ডালে ফুল ফোটে ।

Si neagra noapte se sfîrși
 Stearsă pe veci de alba zi.
 Spre răsărit, din somn treziți
 Rîd zori cu ochii înroșiți
 Nu știu din care loc anume
 Cine strigă luna pe nume.
 Si-atunci sfios parcă umblînd
 Apare luna căutînd.
 Cu stelele drept felinar
 Vegheat-a-ntreaga noapte iar.
 Uitînd de drum, în jos veni
 În florile de iasomii.
 Vîntul hoinar în patru zări
 Chema, chema din depărtări.
 În codri păsări se trezesc
 Norii pe cer culori primesc.
 Si undele pe rîu tresar
 Pe ramuri florile apar .

Traducere din bengali

Constantin Făgețan

(promoția 1985)

কাল ছিল ডাল খালি,
 আজ ফুলে যায় ভ'রে।
 বল দেখি তুই মালী,
 হয় সে কেমন ক'রে।

গাছের ভিতর থেকে
 করে ওরা যাওয়া আসা।
 কোথা থাকে মুখ ঢেকে,
 কোথা যে ওদের বাসা!

থাকে ওরা কান পেতে
 লুকানো ঘরের কোণে।
 ডাক পাড়ে বাতা সেতে
 কী ক'রে সে ওরা শোনে!

দেরি আর সহ্য না যে,
 মুখ মেজে তাড়া তাড়ি
 কত রঙে ওরা সাজে,
 চ'লে আসে ছেড়ে বাড়।

ওদের সে ঘর খানি
 থাকে কি মাটির কাছে?
 দাদা বলে, জানি জানি
 সে ঘর আকাশে আছে।

সেথা করে আসা যাওয়া
 নানারঙা মেঘ গুলি।
 আসে আলো আসে হাওয়া
 গোপন ছায়ার খুলি।

Ieri creanga nu prinsese viață
 Azi încercată e de floare.
 Hai, grădinarule, mă-nvață
 Cum se explică asta oare ?

În trunchiul tainic de copac
 Fremătă-n jos și-n sus.
 Ascunse oare cum se fac
 Și unde-și au culcuș ?

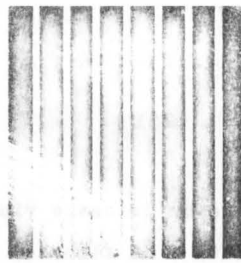
Cu urechea la pământ
 Stau ascunse în unghere.
 Plutește o chemare-n vânt
 Cum de se-aude pîn' la ele ?

Cuprinse de nerăbdare
 Fața-și limpezesc pe dată.
 În obraz își pune culoare
 Și drum spre ieșire-și cată.

Acea casă a lor oare
 În pământ are lăcaș ?
 Stiu, zise fratele mai mare
 În ceruri își au sălaș.

Plutesc în zările senine
 Norii multicolori pe rînd.
 Vine lumina, vîntul vine,
 Uși tainice desferecînd .

Traducere din bengali
 Eugenia Marin
 (promoția 1979)

I. Tabelul Numeraletor শতক্রিয়া

1 ১ এক	27 ২৭ আতশ	52 ৫২ বাহান্ন, বায়ান্ন
2 ২ দুই (দু)	28 ২৮ আটশ	53 ৫৩ তিনান্ন
3 ৩ তিন	29 ২৯ উনত্রিশ, উনত্রিংশ	54 ৫৪ চুয়ান্ন
4 ৪ চার	30 ৩০ শিশ, ত্রিশ	55 ৫৫ পঞ্চান্ন
5 ৫ পাঁচ	31 ৩১ একত্রিশ, একত্রিংশ	56 ৫৬ ছয়ান্ন
6 ৬ ছয় (ছ)	32 ৩২ বারিশ, বত্রিশ	57 ৫৭ আতান্ন
7 ৭ সাত	33 ৩৩ তেত্রিশ, তেত্রিংশ	58 ৫৮ আটান্ন
8 ৮ আট	34 ৩৪ চৌত্রিশ, চৌত্রিংশ	59 ৫৯ উনষাট
9 ৯ নয় (ন')	35 ৩৫ পঁয়ত্রিশ, পঁয়ত্রিংশ	60 ৬০ ষাট
10 ১০ দশ	36 ৩৬ ছত্রিশ, ছত্রিংশ	61 ৬১ একষাট
11 ১১ এগারো	37 ৩৭ আঁইত্রিশ, আঁইত্রিংশ	62 ৬২ বাষাট
12 ১২ বারো	38 ৩৮ আটত্রিশ, আটত্রিংশ	63 ৬৩ তেঁষাট
13 ১৩ তেরো	39 ৩৯ উনচল্লিশ	64 ৬৪ চৌষাট
14 ১৪ চৌদো	40 ৪০ চল্লিশ	65 ৬৫ পঁয়ষাট
15 ১৫ পোনেরো	41 ৪১ একচল্লিশ	66 ৬৬ ছেঁষাট
16 ১৬ ষোলো	42 ৪২ বিয়াল্লিশ	67 ৬৭ আতষাট
17 ১৭ সাতেরো	43 ৪৩ তেতাল্লিশ	68 ৬৮ আটষাট
18 ১৮ আঠারো	44 ৪৪ চুয়াল্লিশ	69 ৬৯ উনাত্তর
19 ১৯ উনিশ	45 ৪৫ পঁয়তাল্লিশ	70 ৭০ সত্তর
20 ২০ বুড়ি, বিশ	46 ৪৬ ছেঁচল্লিশ	71 ৭১ একাত্তর
21 ২১ একুশ	47 ৪৭ আতচল্লিশ	72 ৭২ বাহাত্তর
22 ২২ বাইশ	48 ৪৮ আটচল্লিশ	73 ৭৩ তিয়াত্তর
23 ২৩ তেইশ	49 ৪৯ উনপঞ্চাশ	74 ৭৪ চুয়াত্তর
24 ২৪ চব্বিশ	50 ৫০ পঞ্চাশ	75 ৭৫ পঁচাত্তর
25 ২৫ পঁচিশ	51 ৫১ একান্ন	76 ৭৬ ছিয়াত্তর
26 ২৬ ছাব্বিশ		77 ৭৭ আতাত্তর

78	୧୮	ଆଠାନ୍ତର	92	୯୨	ବିହାମନ୍ତର, ବିହାମନ୍ତର
79	୧୯	ଡେମାନ୍ତର	93	୯୩	ତିହାମନ୍ତର, ତିହାମନ୍ତର
80	୬୦	ଆମାନ୍ତର	94	୯୪	ଚୁହାମନ୍ତର, ଚୁହାମନ୍ତର
81	୬୧	ଏହାମାନ୍ତର	95	୯୫	ମାନ୍ତର, ମାନ୍ତର
82	୬୨	ବିହାମାନ୍ତର	96	୯୬	ଛାହାମନ୍ତର, ଛାହାମନ୍ତର
83	୬୩	ତିହାମାନ୍ତର	97	୯୭	ଆତାମନ୍ତର, ଆତାମନ୍ତର
84	୬୪	ଚୁହାମାନ୍ତର	98	୯୮	ଆଠାମନ୍ତର, ଆଠାମନ୍ତର
85	୬୫	ମାନ୍ତର	99	୯୯	ମିହାମନ୍ତର, ମିହାମନ୍ତର
86	୬୬	ଛାହାମାନ୍ତର	100	୧୦୦	ଏକ ଅ, ଏକାଶ
87	୬୭	ଆତାମାନ୍ତର	101	୧୦୧	ଏକ ଅ / ଲା ଏକ
88	୬୮	ଆଠାମାନ୍ତର	200	୨୦୦	ଦୁ ଅ / ଲା
89	୬୯	ଡେମାନ୍ତର, ଡେମାନ୍ତର	1000	୧୦୦୦	ଏକ ଶହ
90	୧୦	ମନ୍ତର, ମନ୍ତର	1100	୧୧୦୦	ଏକାଶ ଅ / ଲା
91	୧୧	ଏକାମନ୍ତର, ଏକାମନ୍ତର	2000	୨୦୦୦	ଦୁ ଶହ

100000	୧୦୦୦୦୦	ଏକ ଲକ୍ଷ
10000000	୧୦୦୦୦୦୦୦	ଏକ କୋଟି

II.A. Zilele săptămânii

ସୋମବାର - luni	ବୁଧବାର - joi
ମଙ୍ଗଳବାର - marți	ବେନବାର, ବିଶ୍ୱାସବାର
ବୁଧବାର - miercuri	ଶୁକ୍ର/ଶୁକ୍ରବାର - vineri
ଶନିବାର - sâmbătă	
ରବିବାର - duminică	

Numele zilelor provin de la numirea următorilor aștri: Lună, Marte, Mercuri, Jupiter, Venus, Saturn și Soare. Sufixul ବାର înseamnă 'zi a săptămânii', care poate fi folosit separat în contextul următor:

আজ কী বার?

- Ce zi este astăzi ?

আজ কিসের

- Astăzi e duminică.

Altfel, বার înseamnă 'dată', de ex.

এবার - de data aceasta.

Săptămîna este tradusă prin substantivul সপ্তাহ , pres-curtat সপ্ত , a cărui formă populară este সপ্তা .

B. Lunile și Anotimpurile

বৈশাখ (aprox.

15 apr. - 15 mai)

গ্রীষ্ম - Vară

জ্যৈষ্ঠ, আষাঢ় (≈ 16 mai - 15 iun.)

শ্রাবণ (≈ 16 iun. - 15 iul.)

বর্ষা - Anotimpul plo-ilor

আবদ (≈ 16 iul. - 15 aug.)

ভাদ্র, আশ্বিন (≈ 16 aug. - 16 sept.)

শরৎ - Toamnă

আশ্বিন (≈ 16 sept. - 15 oct.)

কార్্তিক, কান্তিক (≈ 16 oct. - 15 noi.)

হেমন্ত - Toamna tîrziu

অগ্রহায়ণ, অধ্র (≈ 16 noi. - 15 dec.)

পৌষ, পুষ (≈ 16 dec. - 15 ian.)

শীত - Iarnă

মাঘ (≈ 16 ian. - 15 feb.)

ফাল্গুন, ফাল্গুন (≈ 16 feb. - 15 mar.)

বসন্ত - Primăvară

চৈত্র, চৈত্র (≈ 16 mar. - 15 apr.)

De obicei, anul nou bengalez coincide cu 14 aprilie. Anul bengalez se numește অম sau অম / অম , și începe în anul 593 e.n. (anul calendaristic european). Anul nou din 1393 a coincis cu 15 aprilie 1986. Nu se știe precis criteriul care a stat la baza originii erei bengaleze; credința populară o atribuie începutul dominației regelui mitic Śālivāhan.

Data calendaristică este indicată prin substantivul *চন্দ্র*.
Numerele ordinale folosite pentru data calendaristică se formează în următorul fel :

1 চন্দ্র পূর্ণিমা	8 ৮ই চন্দ্র
2 ২রা চন্দ্র	9 ৯ই চন্দ্র
3 ৩রা চন্দ্র	10 ১০ই চন্দ্র
4 ৪রা চন্দ্র	11 - 18 ১১ই-১৮ই চন্দ্র
5 ৫ই চন্দ্র	19 ১৯ই চন্দ্র
6 ৬ই চন্দ্র	20 ২০ই চন্দ্র
7 ৭ই চন্দ্র	21 - 31 ২১ই-৩১ই চন্দ্র

În prezent se folosește data calendaristică europeană pentru toate activitățile oficiale și sociale. Data bangaleză este folosită alături de cea europeană, la datarea ziarelor, periodicelor și a riturilor religioase, sau la datarea unor evenimente, de ex. nuntă. Data unui ritual este determinată după fazele lunii. Perioada determinată după o fază a lunii este numită *চন্দ্র* ; durata acestei perioade nu coincide totdeauna cu perioada de 24 de ore a unei zile din calendar. Pentru denumirea datelor lunare se folosesc termenii sanscriți:

প্রতিপদ - prima fază, și apoi দ্বিতীয়, তৃতীয়, চতুর্থ, পঞ্চম, ষষ্ঠ, সপ্তম, অষ্টম, নবম, দশম, একাদশ, দ্বাদশ, ত্রয়োদশ, চতুর্দশ.
পূর্ণিমা - luna plină; অমাবস্যা - luna nouă

Perioada de la luna nouă la luna plină, în care luna este în creștere, se numește *শুদ্ধ অর্ধ*, iar perioada de la luna plină la luna nouă, în care luna este în descreștere, se numește *কৃষ্ণ অর্ধ*. Substantivul *অর্ধ* înseamnă 'parte', 'aripă'. În ceea ce privește activitățile cotidiene, *অর্ধ* înseamnă o perioadă de 15 zile, fără să se refere strict la data astronomică. În zilele noastre, se referă la perioade de săptămâni sau de luni, și nu la cea de 15 zile.

III. Informații suplimentare asupra articolelor

Articolele hotărâte

Articolele hotărâte sînt următoarele :

টা/টি ; টু/টুর্ ; থানা/থানি ; গাছ/গাছি

(1) Atît substantivele desemnînd ființe, cît și cele desemnînd obiecte primesc articolele টা și টি . Uneori টি este folosit ca un diminutiv; গুরুবাটা sugerează un heleșteu mare, iar নদীটি sugerează un rîu mic*. Articolul টা folosit cu un substantiv desemnînd o ființă aduce o notă de dispreț sau indiferență, pe cînd টি sugerează afecțiune, de ex. :

পরের ছেলেটা খায় এতটা, বেড়ায় ঘন হাঁদরটা,
নিজের ছেলেটি খায় এতটি, বেড়ায় ঘন গুরুবাটি।

- Fiul altuia mîncîcă mult și umblă ca un maimuțoi; fiul tău mîncîcă puțin și umblă ca un zeu. (Proverb)

Uneori টা se folosește cu numele propriu, conferind o notă de afecțiune față de persoana respectivă, de ex.:

ফাগুয়াটা তারি ভালো ছেলে

- Fagua este un băiat foarte bun.

Aici তারি înseamnă 'foarte'.

În acest caz, articolul este echivalent cu diminutivul numelui propriu în română; de ex. Elena → Lenuța, Petru → Petrișor.

Articolul টি se folosește și cu substantivele abstracte; așa cum a explicat Rabindranath Tagore, în propozițiile de tipul următor :

ওর হাজিটি বড়ো মিষ্টি

- Zîmbetul ei e foarte dulce.

zîmbetul este închipuit ca un obiect.

*. Un rîu mic în Bengal are dimensiunea unui rîu obișnuit din România, pe cînd un fluviu din România are dimensiunea unui rîu obișnuit din Bengal.

Pentru a ilustra folosirea articolului *টি* cu scopul de a exprima duloșie, cităm următoarele versuri ale lui Tagore:

“ গাছটির স্নিগ্ধ ছায়া, নদীর ধার,
যার-অন্তা ঢাকাইলি অন্ধারটির অরা ”

- " Umbra liniștitoare a copacului, șuvoiul râului,
steaua serii în amurgul ce pătrunde-n casă"

În versurile de mai sus, articolul *টি* folosit cu 'copac' 'râu', chiar și cu 'seară', aduce o nuanță de intimitate cu natura, latură caracteristică a acestui port.

Articolul *টি* se folosește și pentru accentuare :

বাস আমার স্মৃতি কাম্বল

- "Doar ei știu în ce constă adevărata valoare".

- Rabindranath

(ii) Articolele *টে* și *টুকু* se adaugă la substantivele denumind obiecte care nu sînt numărabile, de ex. *দুধটুকু* ; aceste articole au valoare de diminutiv, fie de cantitate, fie de afecțiune. Articolul *টুকু* are o formă veche *টুক* . Dacă se spune *দুধটুকু খায় নে* atunci se înțelege 'Bea laptele, căci nu-i mult'. Într-o vreme cînd regiunea era imbelșugată, copiii erau totdeauna sătui de mîncare, și mamele stăruiau ca ei să mănince și mai mult.

Aceste articole, adăugate la pronumele, adjectivele și adverbele demonstrative, exprimă aceeași nuanță :

এইটুকু ছেলে

- băiatul atît de mic

“ বঁন নয়, আম নয়, এইটুকু আম
কাঁচছিলু আমরা ”

- "Nici avere, nici onoare, /oi/ doar un

cămin mic mi-am dorit." - Rabindranath

"এইটুকু আর শুধু রইল অতিশয়।"

- "Doar atita supărare mi-a rămas".

- Rabindranath.

Articolele টে și টুকু adăugate la numeralul এক, îl transformă pe acesta într-un adjectiv sau adverb demonstrativ.

একটু এদিকে এসে - Vino, [te rog,] puțin aici.

"তুমি একটু কেবল বসতে দিয়ো কাছে"

- "Să mă lași să stau lângă tine doar puțină vreme."

- Rabindranath

Аici একটু înseamnă 'un piculeț'.

Acele articole diminutive au, la rîndul lor, diminutivele lor টুকুন sau টুকুনি ; de ex.:

এইটুকুন দুধ - puținel lapte

একটুকুনি মেয়ে - fetiță mititică.

Articolele টে și টুকু pot fi adăugate la substantivele abstracte, într-un context asemănător celui pentru টি ; dăm oțeva exemple din versurile lui Tagore :

"চাউলির ক্ষেতটুকু অমানসার গায়ে"

- "Mireasma florilor de cămeli la geam".

"একটুকু চাঁদা লাগে, একটুকু কথা শুনি"

- "Sînt o subtilă atingere, ascult o vorbă cît o fi de scurtă" (acestea îmi sînt de ajuns ca să te ador).

"পাতার আড়াল হৈল বিকালের আলোয় এক"

- Lumina [slabă] a amurgului strecurîndu-se prin frunziș."

(iii) Articolele যান și যানি provin din cel folosit în limba bengali veche যান : care la rîndu-i provine din substantivul sanscrit वाण 'bucată, fragment'. Varianta যানি, diminutivul de la

যান, este o formă de politețe și literatură. Aceste articole se adaugă la substantivele denumind obiecte numerabile, numere, pronume

și adjective demonstrative și la substantivele abstracte, în cazuri asemănătoare celor menționate în secțiunile (i) și (ii) :

- এইখান - cartea
 একখানা এই - o carte
 এখান - aceasta; aceasta
 এতখানি জায়গা - spațiul atât de mare
 "আমার য়াঁবখানি" - "propria-ți tinerețe" - Rabindranath

De obicei aceste articole nu se aplică la obiectele de forma sferoidală; de ex. se spune যুঁড়িলটা și nu যুঁড়িলখানা. Dar substantivul মুখ (față) primește aceste articole, în virtutea folosirii populare. Astfel মুখখানা și মুখখানি sînt forme literare.

Numeralul এক poate să primească două articole - একেখানি

একেখানি জায়গা দাও - Fă [-mi] puțin loc.

Cu articolul খানা nu se formează articolul dublat de acest tip. Deși খানা nu are valoare de diminutiv și poate fi folosit ca un articol fără să aibă funcția de a nuanța, la fel ca টা, acest articol este întrebuințat pentru a exprima dispreț. Pentru a demonstra diferența dintre খানা și খানি dăm mai jos două citate din Tagore :

- (i) "আমার কবিল এতিক্ষা আমার এই তুমি দেখান"
 - "Acest fleac de corp al meu m-a întrecut pe mine."

Aceasta este o replică a eroinei principale, Citrāṅgadā din piesa cu același nume; ea crede că eroul principal, Arjuna, prețuiește frumusețea ei fizică mai mult decît personalitatea ei, și impresia aceasta o supără. (Piesa este inspirată dintr-un episod din Mahābhārata.)

- (ii) "আমার এই দেখানি তুলে বঁধো,
 তোমার ঐ দেবালয়ের প্রদীপ করে।"

- "Înălță acest corp al meu și fă din el opaiț al aceluia
 templu al tău !" (dintr-o poezie adresată divinității)

Aici sentimentul implicit este 'Purifică-mă, ca să fiu demn de a te servi', exprimat metaforic.

În primul citat, *ଆମି* n-ar fi putut să exprime supărarea, nici indignarea personajului; iar în al doilea, *ଆମି* ar fi exprimat lipsa de respect față de divinitate.

Articolele *ଆମି* și *ଆମି* nu se aplică la substantivele denumind ființe. Dar în limba arhaică se găsesc exemple de folosire în legătură cu substantivele desemnând personaje; de ex. în cîntecele poetului Candīdās din sec. XIV (?) e.n. întîlnim expresia *ଆମି ଆମି* ceea ce înseamnă 'nepoțica scumpă'. În argou se spune *ଆମି* sau *ଆମି* despre un băiat nemanierat. Vorbitorii nativi spun '*କି ଆମି (ମାଟ) !*' în sens de 'Ce om șmecher!'. Nu este însă recomandabil ca străinii să folosească aceste formule .

(iv) Articolele *ଆମି* și *ଆମି* provin din varianta lor arhaică *ଆମି* - omonim al substantivului *ଆମି* (copac). Ele se folosesc cu substantivele desemnând obiecte lungi și subțiri, de ex. *ଆମି* - firul de păr, sau cu un numeral care însoțește un substantiv numind un fir de ceva. De ex. *ଦୁଇ ଆମି* - două fire de păr, *ଦିଆଁ ଆମି* - frîghia, *ଆମି* - ghirlanda etc. Sînt excepții ca de ex. *ଆମି* - brățară.

Numeralul articulat poate fi așezat înainte ori după substantiv, depinzînd de sens:

<i>ଚାରିଆମି</i>	- patru cărți
<i>ଆମି ଚାରିଆମି</i>	- cele patru cărți
<i>ଦୁଇ ବାଣି</i>	- doi băieți
<i>ବାଣି ଦୁଇ</i>	- cei doi băieți

Folosirea articolului hotărît cu pronumele a fost discutată în lecția a VIII-a. În limba vorbită formele verbale primesc articol pentru a exprima anumite nuanțe, de ex. :

এ আমার কব-এ কি ?

- Ce să-mi facă mie ? (nu poate să-mi facă nimic)

আমি খেতে-এ কি ?

- Ce s-a întâmplat cu asta ? (ce mare brinză !)

Articolul nehotărît

În bengali există un singur articol nehotărît - এক , care este omonim al numeralului এক (unu). Acest articol se alipește la numerele, de ex. :

এক-এক জন	- unii oameni
এক-এক করে	- unu câte unu
এক দশক ছাত্র	- vreo zece studenți,
দশজন ছাত্র	- zece studenți

pe cînd

Articolul এক se îmbină cu অন্য formînd un articol dublat

অন্য , de ex. :

একোয়ান্নক ঐক্স ঘন্টা	- Aștept aproape o oră.
দ্বিতীয় দুয়েক আমল	- Se opri vreo două minute
একোয়ান্নক মিষ্টি	- Vreun <u>ser</u> de dulciuri
	(<u>ser</u> ≈ 1 kilogram)

Alte cuvinte, ca কয়েক (cîțiva) și কতক (ceva) , au valoare de articol nehotărît, de ex. :

কয়েক জন লোক	- cîțiva oameni
কতকটা বুঝেছি	- Am înțeles ceva (dar nu totul).

Dar acestea sînt adjective și nu articole.

Intrucît articolul îndeplinește numai o funcție gramaticală în limba română, diversele nuanțe exprimate prin diferite variante ale unui articol în bengali prezintă o problemă serioasă în traducerea din bengali în română. Cu toate că vocabularul limbii române dispune de o bogată varietate de diminutive, stilistica limbii nu permite folosirea lor în toate contextele literare. Așadar, recomandăm ca studenții să

Cda. 318/388 Fasc. 14

înțeleagă rostul folosirii unui articol în bengali, prin analiza textelor literare, apoi să caute expresia sau formularea potrivită în română. Deci traducerea articolului se va decide de la caz la caz.

IV. Folosirea specială a cazurilor

În lecția a XIII-a, am arătat terminațiile uzuale pentru fiecare caz. În expresiile idiomatice se folosesc alte terminații decât cele indicate, adică substantivele se declină altfel. Dăm mai jos câteva exemple ale cazurilor speciale.

A. Locativ cu valoare de nominativ

(i) Pentru a afirma un fapt binecunoscut:

গোবতে ঘাস খায় - Vacile mănincă iarbă.

Această terminație este des folosită în proverbe, de ex.:

পাগলে কী না বলে, হাশলে কী না খায়

- Ce nu zice nebunul, ce mănincă capra ?

রাখে আরলেও ধরবে, রাখণে আরলেও ধরবে

- Ori mă omoară Rām, ori mă omoară Rāvaṇ, tot voi muri.

După explicația lui Rabindranath Tagore, aici nu este vorba nici de Rām, personajul principal din Rāmāyana, nici Rāvaṇ, personajul negativ din aceeași epopee. Este vorba de oamenii de felul lui Rām, virtuoși, și de felul lui Rāvaṇ, vicioși. Proverbul exprimă două sensuri: (a) mi-e tot una, și (b) e preferabil să te supui unui om virtuos decât unui vicios, dacă tot ți-e dat să suferi.

(ii) Când subiectul este agent al acțiunii :

পোকায়/পোকাতে বই কাটে - Moliile rod cârțile.

(iii) Pentru a exprima o cooperare sau o acțiune comună, reciprocă :

তোমারো/আমারো মিলে কাজ করবে

- Tu și eu vom lucra împreună.

ভাইয়ে ভাইয়ে ঝগড়া - Ceartă între frați.

În asemenea situații pronumele personale sau substantivele denumind persoane sînt puse la cazul locativ. Dar propozițiile românești ca 'Eu am încredere în tine' nu pot fi traduse cu complementul pus la locativ; aici se folosește postpoziția ওপর (pe) cu complementul la genitiv. Deci propoziția de mai sus se traduce:

তোমার ওপর আমার বিশ্বাস আছে

Totodată se poate spune :

আমি বিশ্বাস করি - Cred în destin.

তার উপরই বিশ্বাস আছে- El are încredere în Dumnezeu.

În aceste două propoziții, substantivele la locativ se explică prin faptul că 'destin' și 'Dumnezeu' exprimă concepte abstracte, filosofice.

În traducerea unui imn din Rgveda, Tagore a folosit locativul pronumelui personal তুমি :

"তোমাতোই অবস্থ, হে পিতা, তোমাতোই অবজানা"

- "Toată fericiroarea rezidă în tine, Părinte, tot binele se află în tine."

B. Locativ cu valoare de acuzativ / dativ

În expresiile consacrate :

দীন দয়া করে

- Ai milă de cei săraci !

ভালি আছে জল দেয়

- Grădinarul stropește plantele.

C. Locativ cu valoare de instrumental

În expresiile consacrate :

কলমে লেখে

- Scrie cu stiloul.

গাড়িতে এলাম

- Am venit cu mașina.

আমরা চোখে দেখি, কানে শুনি, হাতে কাজ করি, পায়ে চলি - Noi vedem cu ochii, auzim cu urechile, muncim cu mâinile

[și] mergem cu picioarele.

D. Locativ cu valoare de ablativ

Ca o afirmație generală se spune

মেঘ থেকে বৃষ্টি হয় - Plouă din nori (Norii varsă apă).

Dar ca o afirmație specială se spune :

এ মেঘে বৃষ্টি হয় না - Nu plouă din acești nori.
(Acești nori nu varsă apă)

E. Genitiv cu valoare de acuzativ

În expresiile consacrate :

তিনি বোগীরে সেবা করে - Dînsa îl îngrijește pe bolnavi
পরের নিন্দা কোরে না - Nu-i birfi pe alții !

F. Genitiv cu valoare de locativ :

নদীর মাছ - pești de rîu (care se află în rîu)
বইয়ের গল্প - poveste din carte
দেশের লোক - oamenii din țară (în sens restrictiv,
cetățenii unei țări)

V. Postpozițiile .

Postpozițiile au o importanță deosebită în limba bengali, mai ales pentru că adeseori ele determină folosirea unui caz sau a altuia. Dăm mai jos un conspect al traducerii prepozițiilor și adverbelor mai des folosite în limba română prin sintagme sau propoziții bengaleze:

1. Către : Am făcut o cerere către Universitate

- বিশ্ববিদ্যালয়ে /-র কাছে দরখাস্ত করেছি
(+ gen.)

2. Contra : Contra mea - আমার বিরুদ্ধে (+ gen.)

3. Cu : Voi merge cu Mālā - মালার সঙ্গে যাব (+ gen.)

Mama taie fructe cu oușitul

- মা ছুরি দিয়ে ফল কাটছেন

Serie cu oreionul - লেন্সিগলে লেখে (loc.)

4. De : Masă de lemn - কাঠের টেবিল

Nu v-am văzut de două zile -

দুইদিন তোমাদের দেখি নি

De trei zile încoace - তিনদিন ধরে

Spectacolul de astă-seară - আজ সন্ধ্যার অনুষ্ঠান

O felie de pâine - এক টুকরো রুটি

Afară de mine - আমি ছাড়া

De aceea - এই জন্য, অতএব

De atunci - তখন থেকে

De ce ? - কেন ?

De la Calcutta - কলকাতা থেকে

De la mine - আমার কাছ থেকে

5. Decît : Mai mare decît mine - আমার চেয়ে বড়ো (+ gen.)

(adv.) Aici nu se află decît Kamal

-এখানে কমল ছাড়া আর কেউ নেই

Nu vād decît pe Kamal

- কমল ছাড়া আর কাউকে দেখছি না

(কাউকে - ac. de la কেউ)

6. Deasupra : Deasupra casei - বাড়ির উপরে (+ gen.)
(adv.)

7. Din : Din India - ভারতবর্ষ থেকে

Din lapte - দুধ থেকে

complemente

Din copilărie - ছৈলিলা থেকে

circumstanțiale

Din 7 în 7 zile - সাতদিন পর পর/অনুর

8. Dinspre : Dinspre gară - স্টেশন থেকে

9. După : După aceea - তার পরে

El a venit după mine - (সে আমার পরে এসেছে)

După mine, după părerea mea

আমার মতে

10. Dintre : Dintre Kişor şi Binod

- কিশোর ও বিনোদের মধ্যে (ultimul s + gen.)

11. Împotriva : Împotriva mea - আমার বিরুদ্ধে (+ gen.)

12. Împreună : Împreună cu el - তার সাথে (+ gen.)

El va merge cu mine - আমার সাথে যাবে

Bu voi merge cu el - আমি তার সাথে যাব

Noi vom merge împreună - আমরা একসাথে যাব

13. În : În cameră - ঘরে (+ loc.)

În afara Indiei - ভারতের বাইরে

14. Înainte : Înaintea mea - আমার আগে (+ gen.)

15. Înăuntru : Înăuntru camerei - ঘরের ভেতর/মধ্যে (+ gen)

16. În fața : În fața casei - বাড়ির সামনে (+ gen.)

17. Între : Între Kişor şi Alo

- কিশোর ও আলোর মধ্যে (ultimul s + gen.)

18. La : La gară - ষ্টেশনে (+ loc.)

La ora 5 - পাঁচটার সময়ে/পাঁচটায়

Vorbeşte la telefon - টেলিফোনে কথা বলছে (+ loc.)

19. Pe : Pe masă - টেবিলের উপরে (+ gen.)

O văd pe mama - স্নাতক দেখি

O aştept pe mama - স্নাতক জন্য অপেক্ষা করছি

Mergem pe stradă - সড়ক দিয়ে যাবি

20. Pentru : Pentru el - তার জন্যে (+ gen.)

21. Peste : Peste o oră - এক ঘন্টা পরে

Peste cîmpie - স্নাতকের উপরে (+ gen.)

Peste putînză - স্নাতকের বাইরে (+ gen.)

22. Pînă (la) : Pînă aici - এই অবধি/পর্যন্ত

Pînă la Bucureşti - বুখারেস্ট পর্যন্ত

23. Prin : Prin oraş - শহরের ভেতর দিয়ে / মারি দিয়ে (+ gen.)

24. Printre : Printre scriitorii indieni

ভারতীয় লেখকদের মধ্যে / ভেতরে (+ gen.)

25. Spre : Spre munte - পাহাড়ের দিকে (+ gen.)

Notă asupra prepoziției 'cu'

În românește, prepoziția 'cu' are dublă valoare - sociativă și instrumentală. În sens sociativ, ea se traduce prin সঙ্গে (gerunziul de la নেওয়া - 'a lua') sau সহ (g. সহ - 'companie, asociere', la locativ). În sens instrumental, o traducem prin দিয়ে (gerunziul de la দেওয়া 'a da', aici în sensul de 'a folosi') sau prin করে (gerunziul de la করা 'a face', avînd aici valoare de instrumental).

Sensul sociativ - Propoziția 'Voi merge cu Ălo' se traduce prin আলোর সঙ্গে যাব, adică 'Voi merge luîndu-l pe Ălo'. De aceea, substantivul se pune la acuzativ. Propoziția আলোর সহ যাব înseamnă 'Voi merge în compania lui Ălo', de aceea, substantivul este la genitiv.

Sensul instrumental - 'Mama taie fructe cu oușitul' se traduce prin মা ছুরি দিয়ে খন করেছেন, unde দিয়ে înseamnă 'folosind'.

Terminația de locativ poate fi folosită la cazul instrumental, cînd substantivul respectiv reprezintă un instrument sau un mijloc. Astfel se formează expresiile idiomatice :

আমরা চোখে দেখি, কানে শুনি - Noi vedem cu ochii, auzim cu urechile.

Postpoziția করে cere locativul :

আমরা হাতে করে খাই - Noi mîncăm cu mîna.

Dar această postpoziție are o întrebuințare restrînsă; nu se spune চোখে করে দেখা, কানে করে শোনা sau পায়ে করে চলা.

Denumirile mijloacelor de transport sînt adeseori declinate la locativ, cu sau fără কঁরে :

Mergem cu mașina - গাড়িতে/গাড়িতে করে যাও

Diferența dintre কঁরে și দিয়ে este explicată de Rabindranath Tagore prin următoarele argumente :

পালকিতে কঁরে মানুষ যায়, কিন্তু যায় পথ দিয়ে

Adică, 'Omul merge cu lecticia, dar merge pe drum'.

"Aici, পালকি (lectică) este un mijloc, পথ (drum) este recipient". "Cînd e vorba de a minca, spunem হাত কঁরে খাও, cînd e vorba de a lua, spunem হাত দিয়ে নও. In primul caz, 'mină' este un mijloc, in al doilea 'mină' este recipient. (...) Dar "mină" poate fi și mijloc și recipient, depinzînd de sens. Deci se poate spune হাত দিয়ে খাও, dar nici nu-i greșit să spui হাত কঁরে খাও." Cînd spunem লোক দিয়ে পাঠাব চিঠি, - spune autorul mai departe - omul este mijloc, iar cînd spunem ব্যাগে কঁরে মে চিঠি লেব geanta este recipient.

Exerciții

1. Traduceți următoarele propoziții în românește :

আমরা হাত দিয়ে জাত খাই। আমি আলোর আশ্রয় দিল্লি
যাবে। আমি তখন থেকে অপেক্ষা করছি। মে ছেলেরা থেকে
কলকাতায় আছে। আমরা কাল অকাল আতঙ্কিত আশ্রয়। ঢেউের
ওপরে একটি মোটা বই আছে। নদীর ওপরে একটি সুন্দর গ্রাম
আছে। আমরা নদীর দিকে যাচ্ছি। দুই থেকে দুই হয়। গ্রাম তিন
দিন পর পর বাড়ি যায়। এই বাড়িটি কলকাতা থেকে দিল্লি পর্যন্ত
গোছে। মালা আলোর ক্যামেরায় ছবি তুলছে। এ কথা আমি
ছাত্রা বেড়ে জানে না। আমি আমার কাছে (কাছ থেকে) টোকা পাঠ।
৮৫ নং টেলিফোন স্টেশন থেকে বিশ্ববিদ্যালয়ে আসে। আমরা
বাড়ির সামনে একটি দোকান আছে। এ কাজ আমার আশ্রয়
বাইরে। দিল্লি-কলকাতা নদী বুঝেই শুধু অহরহ জেব দিয়ে গোছে।
আমরা টেনে যাব, গাড়িতে যাব না। ভারতীয় কবিদের মধ্যে প্রভু
বীন্দ্রনাথ ঠাকুর।

বাংলা বিভক্তি

CONJUGAREA VERBELOR

- A. INDICATIV PREZENT F. MAI MULT CA PERFECTUL
 B. PREZENTUL CONTINUU G. IMPERFECT
 C. VIITOR H. TRECUTUL FRECVENTA -
 D. PERFECTUL SIMPLU I. IMPERATIV
 E. PERFECTUL COMPOS J. GERUNZIU K. CONIUNCTIV

A

INDICATIV PREZENT

verb	আমি	তুমি	তুমি	তুমি	তিনি,আপনি
করা	করি	করিস	কর	করে	করেন
আনা	আনি	আনিস	আন	আনে	আনেন
কেনা	কিনি	কিনিস	কেন	কেনে	কেনেন
থানা	থানি	থানিস	থান	থানে	থানেন
ওঠা	ওঠি	ওঠিস	ওঠ	ওঠে	ওঠেন
রওয়া	রই	রইস	রও	রই	রন
খাওয়া	খাই	খাও	খাও	খায়	খান
দেওয়া	দিই	দিস	দাও	দেয়	দেন
শোওয়া	শুই	শুস	শোও	শোয়	শোন
দাঁড়া	দাঁড়াই	দাঁড়াইস	দাঁড়াও	দাঁড়ায়	দাঁড়ান
পড়া	পড়াই	পড়াইস	পড়াও	পড়ায়	পড়ান
দাঁড় করা	দাঁড় করাই	দাঁড় করাইস	দাঁড় করাই	দাঁড় করায়	দাঁড় করান

B**PREZENTUL
CONTINUU**

verb	আমি	তুই	তুমি	আ	তিনি,আপনি
^I a করা	করাছি (Ko-)	করাছিঅ	করাছ	করাছে	করাছেন
^I b আনা	আনাছি	আনাছিঅ	আনাছ	আনাছে	আনাছেন
^I c কেনা	কিনছি	কিনছিঅ	কিনছ	কিনছে	কিনছেন
^I d খেনা	খেনাছি	খেনাছিঅ	খেনাছ	খেনাছে	খেনাছেন
^I e ওঠা	উঠছি	উঠছিঅ	উঠছ	উঠছে	উঠছেন
^{II} a রওয়া	রমিছি	রমিছিঅ	রমিছ	রমিছে	রমিছেন
^{II} b অওয়া	অরছি	অরছিঅ	অরছ	অরছে	অরছেন
^{II} c থাওয়া	থামিছি	থামিছিঅ	থামিছ	থামিছে	থামিছেন
^{II} d গাওয়া	গারছি	গারছিঅ	গারছ	গারছে	গারছেন
^{II} e দওয়া	দিমিছি	দিমিছিঅ	দিমিছ	দিমিছে	দিমিছেন
^{II} f শাওয়া	শুমিছি	শুমিছিঅ	শুমিছ	শুমিছে	শুমিছেন
^{III} a দাঁড়ানো	দাঁড়াছি	দাঁড়াছিঅ	দাঁড়াছ	দাঁড়াছে	দাঁড়াছেন
^{III} b দাঁড়ানো	দাঁড়াছি	দাঁড়াছিঅ	দাঁড়াছ	দাঁড়াছে	দাঁড়াছেন
^{III} c দাঁড়ানো	দাঁড়াছি	দাঁড়াছিঅ	দাঁড়াছ	দাঁড়াছে	দাঁড়াছেন
^{III} d দাঁড়ানো	দাঁড়াছি	দাঁড়াছিঅ	দাঁড়াছ	দাঁড়াছে	দাঁড়াছেন
^{III} e দাঁড়ানো	দাঁড়াছি	দাঁড়াছিঅ	দাঁড়াছ	দাঁড়াছে	দাঁড়াছেন

C**VIIITOR**

verb	আমি	তুই	তুমি	আ	তিনি,আপনি
^I a করা	করব (Korbo)	করবি	করবে	করবে	করবেন
^I b আনা	আনব	আনবি	আনবে	আনবে	আনবেন
^I c কেনা	কিনব	কিনবি	কিনবে	কিনবে	কিনবেন
^I d খেনা	খেনাব	খেনাবি	খেনাবে	খেনাবে	খেনাবেন
^I e ওঠা	উঠব	উঠবি	উঠবে	উঠবে	উঠবেন

(vezi continuare)

(continuare din pg. prec.)

II	રૂઝ્યા	રહ (habo)	રહિ	રહે	રહે	રહેત
a	અરૂઝ્યા	અરહે (soibo)	અરેહિ	અરેહે	અરેહે	અરેહેત
II	થાઝ્યા	થાવ	થાહિ	થાહે	થાહે	થાહેત
b	ગાઝ્યા	ગારેવ	ગારેહિ	ગારેહે	ગારેહે	ગારેહેત
c	દેઝ્યા	દેવ	દેહિ	દેહે	દેહે	દેહેત
d	જાઝ્યા	જાવ	જાહિ	જાહે	જાહે	જાહેત
III	દાંઝાના	દાંઝાવ	દાંઝાહિ	દાંઝાહે	દાંઝાહે	દાંઝાહેત
e	દેથાના	દેથાવ	દેથાહિ	દેથાહે	દેથાહે	દેથાહેત
f	ધૂઝાના	ધૂઝાવ	ધૂઝાહિ	ધૂઝાહે	ધૂઝાહે	ધૂઝાહેત

NOTĂ: verbele આઆ & યાઝ્યા se conjugă, la viitor, în mod regulat; આહ-defectiv

PERFECTUL SIMPLU

verb	આમિ	તુરે	તુમિ	એ	તિનિ, આપનિ
I a	ઠવનામ	ઠવલિ	ઠવલે	ઠવત	ઠવલેત
b	આત	આતલિ	આતલે	આતત	આતલેત
c	ફિત	ફિતલિ	ફિતલે	ફિતત	ફિતલેત
d	થેત	થેતલિ	થેતલે	થેતત	થેતલેત
e	ઊંત	ઊંતલિ	ઊંતલે	ઊંતત	ઊંતલેત
II	રૂનામ (ho)	રૂનિ	રૂલે	રૂત	રૂલેત
a	અરૂનામ	અરૂનિ	અરૂલે	અરૂત	અરૂલેત
b	થેનામ	થેનિ	થેલે (khe)	થેત	થેલેત (khe)
c	ગારૂનામ	ગારૂનિ	ગારૂલે	ગારૂત	ગારૂલેત
d	દેનામ	દેનિ	દેલે	દેત	દેલેત
e	જૂનામ	જૂનિ	જૂલે	જૂત	જૂલેત
III	દાંઝાનામ	દાંઝાનિ	દાંઝાલે	દાંઝાત	દાંઝાલેત
a	દેથાનામ	દેથાનિ	દેથાલે	દેથાત	દેથાલેત
b	આઆ	આનિ	આલે	આત	આલેત
c	યાઝ્યા	યાનિ (ge)	યાલે (ge)	યાત (ge)	યાલેત (ge)
d	આહ	હિનામ	હિલિ	હિલે	હિલેત

E**PERFECTUL
COMPUS**

verb	આમિ	તુરે	તુમિ	અ	તિનિ, આપનિ
a કલા	કલેહિ	કલેહિઅ	કલેહ	કલેહ	કલેહન
b આના	એનેહિ	એનેહિઅ	એનેહ	એનેહ	એનેહન
c કોના	કોનેહિ	કોનેહિઅ	કોનેહ	કોનેહ	કોનેહન
d થેના	થેનેહિ (khe)	થેનેહિઅ	થેનેહ	થેનેહ	થેનેહન
e ઊઠા	ઊઠેહિ	ઊઠેહિઅ	ઊઠેહ	ઊઠેહ	ઊઠેહન
a રડયા	રડેહિ	રડેહિઅ	રડેહ	રડેહ	રડેહન
b થાડયા	થેડેહિ	થેડેહિઅ	થેડેહ	થેડેહ	થેડેહન
c દેડયા	દેડેહિ	દેડેહિઅ	દેડેહ	દેડેહ	દેડેહન
d જોડયા	જોડેહિ	જોડેહિઅ	જોડેહ	જોડેહ	જોડેહન
e ધોડાના	ધોડેહિ	ધોડેહિઅ	ધોડેહ	ધોડેહ	ધોડેહન
e દેથાના	દેથેહિ	દેથેહિઅ	દેથેહ	દેથેહ	દેથેહન

exc. યાડયા-યાહે, યાહેઅ..., દર્ડાના-દર્ડેહિ..., ધૂમના-ધૂમિયેહિ...

F**MAI MULT CA
PERFECTUL**

verb	આમિ	તુરે	તુમિ	અ	તિનિ, આપનિ
a કલા	કલેહિનામ	કલેહિનિ	કલેહિને	કલેહિન	કલેહિનેન
b આના	એનેહિનામ	એનેહિનિ	એનેહિને	એનેહિન	એનેહિનેન
c કોના	કોનેહિનામ	કોનેહિનિ	કોનેહિને	કોનેહિન	કોનેહિનેન
d થેના	થેનેહિનામ	થેનેહિનિ	થેનેહિને	થેનેહિન	થેનેહિનેન
e ઊઠા	ઊઠેહિનામ	ઊઠેહિનિ	ઊઠેહિને	ઊઠેહિન	ઊઠેહિનેન
a રડયા	રડેહિનામ	રડેહિનિ	રડેહિને	રડેહિન	રડેહિનેન
b થાડયા	થેડેહિનામ	થેડેહિનિ	થેડેહિને	થેડેહિન	થેડેહિનેન
c દેડયા	દેડેહિનામ	દેડેહિનિ	દેડેહિને	દેડેહિન	દેડેહિનેન

(vezi continuarea)

(continuare din pag. prec.)

¹ d	જાગ્યા	જાગ્યાહિતામ	જાગ્યાહિતિ	જાગ્યાહિત	જાગ્યાહિત	જાગ્યાહિતન
¹ e	દોડ્યા	દોડ્યાહિતામ	દોડ્યાહિતિ	દોડ્યાહિત	દોડ્યાહિત	દોડ્યાહિતન
¹ c	દેખ્યા	દેખ્યાહિતામ	દેખ્યાહિતિ	દેખ્યાહિત	દેખ્યાહિત	દેખ્યાહિતન
exc. યાગ્યા-ગિય્યાહિતામ...; દોડ્યા-દોડ્યાહિતામ; દૂધ્યા-દૂધ્યાહિતામ						

G**IMPERFECT**

	આમ	રૂ	તુમ	અ	તિનિ, આપાનિ
a	કર્યા	કર્યાહિતામ	કર્યાહિતિ	કર્યાહિત	કર્યાહિતન
b	આના	આનાહિતામ	આનાહિતિ	આનાહિત	આનાહિતન
c	કિત્યા	કિત્યાહિતામ	કિત્યાહિતિ	કિત્યાહિત	કિત્યાહિતન
d	થેત્યા	થેત્યાહિતામ	થેત્યાહિતિ	થેત્યાહિત	થેત્યાહિતન
e	ઉઠ્યા	ઉઠ્યાહિતામ	ઉઠ્યાહિતિ	ઉઠ્યાહિત	ઉઠ્યાહિતન
a	રૂઝ્યા	રૂઝ્યાહિતામ	રૂઝ્યાહિતિ	રૂઝ્યાહિત	રૂઝ્યાહિતન
b	અરૂઝ્યા	અરૂઝ્યાહિતામ	અરૂઝ્યાહિતિ	અરૂઝ્યાહિત	અરૂઝ્યાહિતન
c	થામ્યા	થામ્યાહિતામ	થામ્યાહિતિ	થામ્યાહિત	થામ્યાહિતન
d	ગામ્યા	ગામ્યાહિતામ	ગામ્યાહિતિ	ગામ્યાહિત	ગામ્યાહિતન
e	દેખ્યા	દેખ્યાહિતામ	દેખ્યાહિતિ	દેખ્યાહિત	દેખ્યાહિતન
a	જાગ્યા	જાગ્યાહિતામ	જાગ્યાહિતિ	જાગ્યાહિત	જાગ્યાહિતન
b	દોડ્યા	દોડ્યાહિતામ	દોડ્યાહિતિ	દોડ્યાહિત	દોડ્યાહિતન
c	દેખ્યા	દેખ્યાહિતામ	દેખ્યાહિતિ	દેખ્યાહિત	દેખ્યાહિતન
exc દોડ્યાના- દોડ્યાહિતામ.., દૂધાના- દૂધાહિતામ...					

H

TRECUTUL
FRECVENTATIV

verb	আমি	তুই	তুমি	অ	তিনি, আপনি
a করা	করতাম	করতিম	করতে	করত	করতেন
b আনা	আনতাম	আনতিম	আনতে	আনত	আনতেন
c কেনা	কিনতাম	কিনতিম	কিনতে	কিনত	কিনতেন
d খেলা	খেলতাম	খেলতিম	খেলতে	খেলত	খেলতেন
e ওঠা	উঠতাম	উঠতিম	উঠতে	উঠত	উঠতেন
ii					
a হওয়া	হতাম	হতিম	হতে	হত	হতেন
o অওয়া	অহতাম	অহতিম	অহতে	অহত	অহতেন
h থাওয়া	থতাম	থতিম	থতে	থত	থতেন
b গাওয়া	গাহতাম	গাহতিম	গাহতে	গাহত	গাহতেন
c দেওয়া	দিতাম	দিতিম	দিতে	দিত	দিতেন
d শাওয়া	শুতাম	শুতিম	শুতে	শুত	শুতেন
iii					
da দাঁড়ানো	দাঁড়াতাম	দাঁড়তিম	দাঁড়াতে	দাঁড়াত	দাঁড়াতেন
ca দেখানো	দেখাতাম	দেখতিম	দেখাতে	দেখাত	দেখাতেন
exc. দাঁড়ানো-দাঁড়াতাম.; ধুমানো-ধুমাতাম.; কুড়ানো-কুড়াতাম...					

i

IMPERATIV

IMPERATIVUL PREZENT					IMPERATIVUL VIITOR		
verb	তুই	তুমি	আপনি	অ	তুই	তুমি	আপনি
a করা	কর	করো	করুন	করক	করিস	করো	করবেন
b আনা	আন	আনো	আনুন	আনক	আনিস	এনো	আনবেন
c কেনা	কেন	কেনো	কিনুন	কিনক	কিনিস	কিনো	কিনবেন
d খেলা	খেল	খেলো	খেলুন	খেলক	খেলিস	খেলো	খেলবেন
e ওঠা	ওঠ	ওঠো	ওঠুন	ওঠক	ওঠিস	ওঠো	ওঠবেন

(vezi continuarea)

(continuare din pag. prec.)

a	॥	२	२	२	२	२	२	२
b	॥	२	२	२	२	२	२	२
c	॥	२	२	२	२	२	२	२
d	॥	२	२	२	२	२	२	२
e	॥	२	२	२	२	२	२	२
f	॥	२	२	२	२	२	२	२
g	॥	२	२	२	२	२	२	२
h	॥	२	२	२	२	२	२	२
i	॥	२	२	२	२	२	२	२
j	॥	२	२	२	२	२	२	२
k	॥	२	२	२	२	२	२	२
l	॥	२	२	२	२	२	२	२
m	॥	२	२	२	२	२	२	२
n	॥	२	२	२	२	२	२	२
o	॥	२	२	२	२	२	२	२
p	॥	२	२	२	२	२	२	२
q	॥	२	२	२	२	२	२	२
r	॥	२	२	२	२	२	२	२
s	॥	२	२	२	२	२	२	२
t	॥	२	२	२	२	२	२	२
u	॥	२	२	२	२	२	२	२
v	॥	२	२	२	२	२	२	२
w	॥	२	२	२	२	२	२	२
x	॥	२	२	२	२	२	२	२
y	॥	२	२	२	२	२	२	२
z	॥	२	२	२	२	२	२	२

J

GERUNZIU

K

CONJUNCTIV

verb	gerunziu	verbe cauzative	gerunziu	forma de conjunctiv
a	करा	कराने	कराये (Koriye)	कराये
b	आना	आनाने	आनाये	आनाये
c	केना	केनाने	केनाये	केनाये
d	खेला	खेलाने (Khele)	खेलीये (Kheliye)	खेलीये
e	उठा	उठाने	उठायें	उठायें
f	२उया	२उयाने	२उयें	२उयें, २उयें
g	थाउया	थाउयाने	थाउयें	थाउयें, ११२३
h	देउया	देउयाने	देउयें	१० देउयें
i	शोउया	शोउयाने	शोउयें	११ शोउयें
j	दाँडाने	दाँड कराने	दाँड कराये	११ दाँडाये
k	दाँडाने	दाँडिया/दाँडि		११ दाँडियाये
l	थाउया	जाये		११ थाये

BIBLIOGRAFIE

1. Bhose, Amita - Curs de limba bengali, București, 1974 (1978).
2. Bhose, Amita, Dicționar bengali-român, București, 1985.
3. Caṭṭopādhyāy*, Sunīti Kumār, Saral bhāsā-prakāś bāṅgālā vyākaran, Calcutta, 1972.
4. Śahīdullāh, Muhammad, Bāṅgālā vyākaran, Dhaka, 1970.
5. Thākur, Rabīndranāth, Śabdatattva, în Rabīndra-racanāvalī, vol.XII, Calcutta, 1960, pp.529-590.
6. Thākur, Rabīndranāth, Bāṅlā-bhāsā-paricay, în Rabīndra-racanāvalī, vol. XXVI, Calcutta, 1958, pp.365-456.

---

*. Majoritatea persoanelor care poartă numele Caṭṭopādhyāy iscălesc 'Chatterjee sau 'Chatterji' în engleză. Lingvistul indian este cunoscut sub acel nume anglicizat în străinătate.

CUPRINSUL

pag.

Cuvînt înainte	3
LECTIA I. Alfabetul	8
Vocalele	8
Consoanele	12
LECTIA A II-A. Alfabetul (continuare)	19
LECTIA A III-A. Combinația unei consoane cu o vocală	
(semne grafice)	23
Numerele și cifre	25
LECTIA A IV-A. Combinația unei consoane cu o vocală	
(semne grafice) (continuare)	28
LECTIA A V-A. Pronumele	33
Pronumele personale și demonstrative - sg.	33
Adjectivul calificativ	34
LECTIA A VI-A. Pronumele personale și demonstrative - pl. ...	40
Verbul <i>am</i>	41
Adverbe de loc	42
Adverbe de mod	42
LECTIA A VII-A. Pronumele posesive	45
Cuvinte referitoare la corpul uman	48
LECTIA A VIII-A. Articolul	51
Articolul hotărît - sg.	51
- pl.	54
Orele zilei	55

LECTIA A IX-A. Propoziții interogative	57
Adverbele de timp	58
Adverbele afirmativ și negativ	58
Propozițiile negative	58
LECTIA A X-A. Recapitulare	63
LECTIA A XI-A. Verbul	66
Clasificarea verbelor	66
Conjugarea verbelor la prezent.....	67
Pозиția verbului	68
Folosirea verbului 23M (a fi)	68
Propoziții interogative și negative	69
LECTIA A XII-A. Clasificarea verbelor: Conjugarea la prezent (continuare)	72
Adverbe de timp referitoare la perioadele zilei	74
LECTIA A XIII-A. Cazurile	80
Declinarea pronumelor personale	80
Declinarea pronumelor demonstrative	82
Declinarea substantivelor	82
LECTIA A XIV-A. Presentul continuu	93
Conjugarea verbelor la prezentul continuu	93
Verbele cauzative	95
LECTIA A XV-A. Timpul viitor	100
Folosirea verbului 23M la viitor	102
LECTIA A XVI-A. Ligaturile	107
Formarea ligaturilor	107
Pronunțarea ligaturilor	107
Ligaturile mai des folosite	108

	pag.
LECTIA A XVII-A. Gerunziul	112
Folosirea gerunziului	114
Perfectul compus	115
Folosirea perfectului compus	115
Folosirea verbului 237N la perfectul compus...	116
LECTIA A XVIII-A. Perfectul simplu	122
Conjugarea verbelor la perfectul simplu; verbul 237N	122
Folosirea verbelor 237N și 237N la perfectul simplu	124
LECTIA A XIX-A. Trecutul frecventativ	131
Conjugarea verbelor la trecutul frecventativ	131
Folosirea trecutului frecventativ	132
Postpoziții denotînd locul	133
Conjunctivul	133
Folosirea conjunctivului	133
Dublarea conjunctivului/gerunziului	134
LECTIA A XX-A. Recapitulare	140
LECTIA A XXI-A. Mai mult ca perfectul	144
Conjugarea verbelor la mai mult ca perfect	144
Folosirea verbului 237N la mai mult ca perfect	145
LECTIA A XXII-A. Imperfectul	150
Conjugarea verbelor la imperfect	150
LECTIA A XXIII-A. Modul imperativ	159
Imperativul prezent	160
Imperativul viitor	161
Modul imperativ pentru persoana a III-a	162
Modul imperativ pentru persoana I	163
Imperativul negativ	164

LECTIA A XXIV-A. Modul condițional	173
LECTIA A XXV-A. Verbe compuse	183
Substantiv + verb	183
Adjectiv/ adverb + verb.....	186
Verb + verb	189
LECTIA A XXVI-A. Cuvinte perechi	205
Repetarea cuvintelor	207
Verbul substantivizat	208
Folosirea verbului <i>234</i> cu conjunctivul	209
Prezumptivul	210
Gradele de comparație	210
LECTIA A XXVII-A. Stilul clasic	215
Conjugarea verbelor în stilul clasic	215
Declinarea pronumelor în stilul clasic	219
LECTIA A XVIII-A. Construcția propoziției: Topica	228
Vorbirea directă și indirectă	233
LECTIA A XXIX-A. Sintaxa. Construcția frazei	235
Fraza simplă	235
Fraza compusă.....	236
Fraza complexă	236
Pronume, adverbe și conjuncții relative	237
Transformarea frazei	240
LECTIA A XXX-A. Recapitulare	245
Texte suplimentare	248
APENDICE	252
I. Tabelul numeralelor	252
II. A. Zilele săptămânii	253
B. Lunile și anotimpurile	254

III. Informații suplimentare asupra articolelor	256
Articolele hotărâte.....	256
Articolul nehotărît	261
IV. Folosirea specială a cazurilor	262
V. Postpozițiile	264
VI. Conjugarea verbelor	270
BIBLIOGRAFIE	277

Bun de tipar 22 aprilie Apărut mai

Tiraj 235 Culi tipar (Fasc.) 14

Tipar executat sub comanda nr. 318
 Tipografia Universității București

Lei 34,55